

कृषि विभागाची सांख्यिकीविषयक
सर्वसाधारण जिल्हावार माहिती
[१९८३-८४]

[भाग २-महाराष्ट्रातील कृषिविषयक संक्षिप्त माहिती]

Districtwise General Statistical Information of
Agriculture Department
[1983-84]

(Part II—Epitome of Agriculture in Maharashtra)

अनुक्रमणिका
Contents

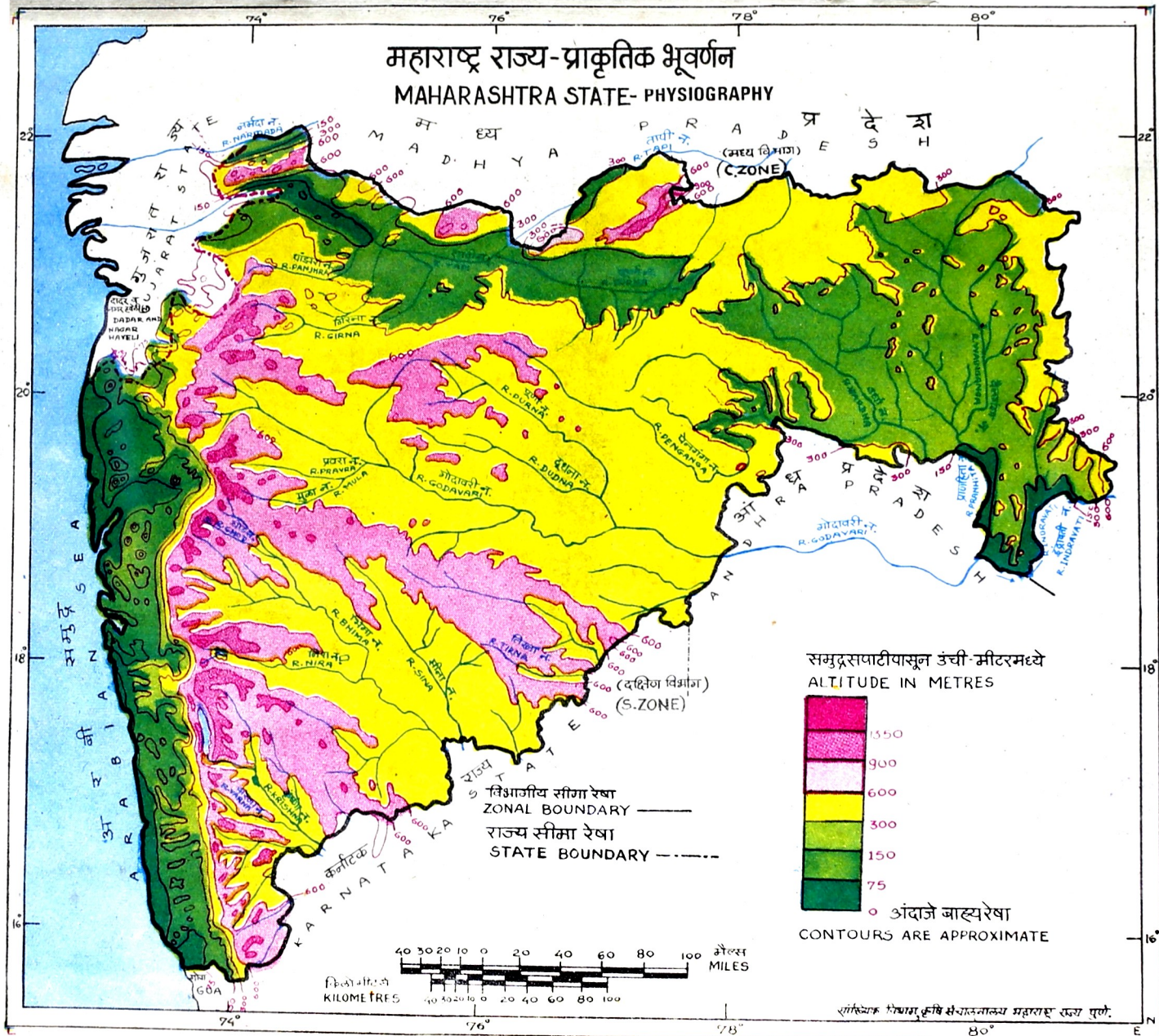
अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
1	महाराष्ट्र राज्य-प्राकृतिक भू-वर्णन दर्शविणारा नकाशा Map showing Physiography of Maharashtra State	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
2	महाराष्ट्र राज्याचे पर्जन्यमान व जमिनीच्या प्रकारानुसार प्रमुख विभाग दर्शविणारा नकाशा Map showing Agro-Climatic Zones of Maharashtra State	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
3	महाराष्ट्र राज्यातील कृषि जल वातावरण कटिवंध Different Agro-Climatic Zones of Maharashtra State	एक I	7
4	महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९७४-७५ ते १९७८-७९ Classification of area in each district of Maharashtra State from 1974-75 to 1978-79.	दोन II	12
5	जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९८२ अखेर Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1982	तीन III	22
6	जून ते नोव्हेंबर या महिन्यांचे महाराष्ट्रातील जिल्हानिहाय सरासरी पर्जन्यमान Monthly normal rainfall from June to November in different Districts of Maharashtra.	रंगीत नकाशा Coloured Map	..
7	महाराष्ट्र राज्यातील सन १९८० ते १९८२ मधील प्रत्यक्ष व सरासरी पर्जन्यमान Monthly rainfall data (Normal and Actual) from the years 1980 to 1982.	चार IV	27
8	पाऊसमानाचे प्रकार-पावसाळी विभागाच्या वर्गीकरणाची तत्त्वे Rainfall pattern-Basis of classification of Rainfall Zone	—	32
9	महाराष्ट्रातील भू-पर्जन्य गटवार लागवडीखालील क्षेत्र Eco-unitwise area under cultivation in Maharashtra State	पाच V	35
10	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय लागवडीलायक क्षेत्राचे वाटप Districtwise distribution of cultivable land in Maharashtra State	सहा VI	36
11	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकाखालील इको-घटकनिहाय क्षेत्र Eco-unitwise area under different crops in Maharashtra State	सात VII	37
12	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या साधनांनी भिजणारे जिल्हावार क्षेत्र १९७४-७५ ते १९७८-७९. Districtwise net area irrigated by different sources in Maharashtra State from 1974-75 to 1978-79.	आठ VIII	42
13	महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय निरनिराळ्या पिकाखालील बागाईत क्षेत्र १९७४-७५ ते १९७८-७९. Districtwise irrigated area under different Crops in Maharashtra State from 1974-75 to 1978-79.	नऊ IX	46
14	शेतीविषयक हंगाम १९७७-७८ ते १९८१-८३ (खरीप) या काळातील हवामान व पाऊसमान यांची थोडक्यात माहिती. Agricultural Season-Seasonal conditions obtaining during the period from 1977-78 to 1982-83 (Kharif).	—	58
15	१९८०-८१ ते १९८२-८३ या वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रातून भात बियाणे वाटप Distribution of Paddy seed through Public Sector during 1980-81 to 1982-83	दहा X	65
16	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेल्या संकरित ज्वार बियाणांचे वाटप Distribution of Hybrid Jowar Seed through Public Sector	अकरा XI	66
17	सार्वजनिक क्षेत्रातून संकरित बाजरी बियाणे वाटप Distribution of Hybrid Bajra Seed through Public Sector	बारा XII	67
18	सार्वजनिक क्षेत्रातून अधिक उत्पन्न देणाऱ्या गहू बियाणांचे वाटप Distribution of High yielding varieties of wheat seed through Public Sector.	तेरा XIII	68
19	सन १९८१-८२ व १९८२-८३ चे सत्यस्थितीदर्शक कडधान्य बियाणांचे सार्वजनिक क्षेत्रातून वाटप Distribution of truthful labelled seed of Pulses through Public Sector from 1981-82 and 1982-83	चौदा XIV	69
20	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेल्या संकरित कापूस बियाणांचे वाटप- Distribution of Hybrid Cotton Seeds through Public Sector—	पंधरा XV	70

अ. क्र. Sr. No.	तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
21	सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले गळित धान्ये वियाणे वाटप Distribution of Oilseeds through Public Sector	सोळा XVI 73
22	राज्यातील जिल्हावार रासायनिक खत वाटपाचे हेक्टरी प्रमाण Districtwise use of fertiliser per hect. in the Maharashtra State	सतरा XVII 74
23	जिल्हानिहाय खतांचा वापर Districtwise consumption of Fertilizers	अठरा XVIII 75
24	निरनिराळ्या रोप संरक्षण योजनेतील किटकनाशकांचा वापर दर्शविणारा तक्ता Consumption of Pesticides under various Plant Protection Campaigns	एकोणीस XIX 79
25	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ ते १९८१-८२ दाखविणारा तक्ता. Districtwise area under various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 to 1981-82.	वीस XX 80
26	महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ ते १९८१-८२. Districtwise production of various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 to 1981-82.	एकवीस XXI 96
27	महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांचे जिल्हावार हेक्टरी उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१, १९७५-७६ ते १९८१-८२ Districtwise average yield of principal crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71, 1975-76 to 1981-82.	बावीस XXII 112
28	अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जातींच्या निरनिराळ्या पिकांखालील साध्य Achievement under different crops of High yielding varieties	तेवीस XXIII 128
29	फळे व भाजीपाला पिकांवरील पीक अंदाज सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष Results of Crop Estimation Surveys on Horticultural and Vegetable Crops.	चोवीस XXIV 146
30	रासायनिक खते व सुधारलेले बियाणे याबाबत शेतकऱ्यांच्या शेतावर घेतलेल्या चाचण्यांचे निष्कर्ष Results of fertiliser and varietal trials on cultivators' fields	पंचवीस XXV 149
31	विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेल्या जादा उत्पादन ठरविण्यासाठी केलेल्या मूल्यमापन सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष. Results of yardstick surveys for determining additional yield due to selected development measures.	सव्वीस XXVI 156
32	निरनिराळ्या राज्यातील तांदळाचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२) Estimates of area, production and average yield per hect. of Rice (1970-71 to 1981-82) in different States	सत्तावीस XXVII 162
33	निरनिराळ्या राज्यातील ज्वारीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२) Estimates of area production and average yield per hect. of Jowar (1970-71 to 1981-82) in different States.	अठ्ठावीस XXVIII 164
34	निरनिराळ्या राज्यातील बाजरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२) Estimates of area, production and average yield per hect. of Bajra (1970-71 to 1981-82) in different States.	एकोणतीस XXIX 166
35	निरनिराळ्या राज्यातील मक्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२) Estimates of area, production and average yield per hect. of Maize (1970-71 to 1981-82) in different States.	तीस XXX 168
36	निरनिराळ्या राज्यातील रागीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२) Estimates of area, production and average yield per hect. of Ragi (1970-71 to 1981-82) in different States.	एकतीस XXXI 170
37	निरनिराळ्या राज्यातील ज्वारबगोथ धान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२). Estimates of area, production and average yield per hect. of Small Millets (1970-71 to 1981-82) in different States.	बत्तीस XXXII 171
38	निरनिराळ्या राज्यातील गहूचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२). Estimates of area, production and average yield per hect. of Wheat (1970-71 to 1981-82) in different States.	तेहत्तीस XXXIII 173
39	निरनिराळ्या राज्यातील बार्लीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२) Estimates of area, production and average yield per hect. of Barli (1970-71 to 1981-82) in different States.	चौतीस XXXIV 175

अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
40	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण तूणधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Total Cereals (1970-71 to 1980-81) in different States.	पस्तीस XXXV	177
41	निरनिराळ्या राज्यांतील हरभऱ्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२) Estimates of area, production and average yield per hect. of Gram (1970-71 to 1981-82) in different States.	छत्तीस XXXVI	180
42	निरनिराळ्या राज्यांतील तुरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२) Estimates of area, production and average yield per hect. of Tur (1970-71 to 1981-82) in different States.	सदतीस XXXVII	182
43	निरनिराळ्या राज्यांतील इतर कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Other Pulses (1970-71 to 1980-81) in different States.	अडतीस XXXVIII	184
44	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Total Pulses (1970-71 to 1980-81) in different States.	एकोणचाळीस XXXIX	186
45	निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण अन्नधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Total Foodgrains (1970-71 to 1980-81) in different States.	चाळीस XL	189
46	निरनिराळ्या राज्यांतील मुईमूगाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Groundnut (1970-71 to 1980-81) in different States.	एककेचाळीस XLI	192
47	निरनिराळ्या राज्यांतील पुरंदीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२). Estimates of area, production and average yield per hect. of Castorseed (1970-71 to 1981-82) in different States.	बेचाळीस XLII	194
48	निरनिराळ्या राज्यांतील तिळाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Sesamum (1970-71 to 1980-81) in different States.	त्रेचाळीस XLIII	195
49	निरनिराळ्या राज्यांतील सरसू पिकाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Rapeseed and Mutsard (1970-71 to 1980-81) in different States.	चव्वेचाळीस XLIV	197
50	निरनिराळ्या राज्यांतील जवसाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Linseed (1970-71 to 1980-81) in different States.	पंचेचाळीस XLV	199
51	निरनिराळ्या राज्यांतील कारळ्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२). Estimates of area, production and average yield per hect. of Nigerseed (1970-71 to 1981-82) in different States.	सह्चेचाळीस XLVI	201
52	निरनिराळ्या राज्यांतील करडईचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१). Estimates of area, production and average yield per hect. of Safflower (1970-71 to 1980-81) in different States.	सत्तेचाळीस XLVII	202
53	कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य-जिल्हानिहाय बहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे बहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1970 Maharashtra State-Districtwise number of operational holdings and area operated.	अठठेचाळीस XLVIII	203
54	कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य-आकारमान गटानुसार बहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे बहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1970 Maharashtra. State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	एकोणपन्नास XLIX	204

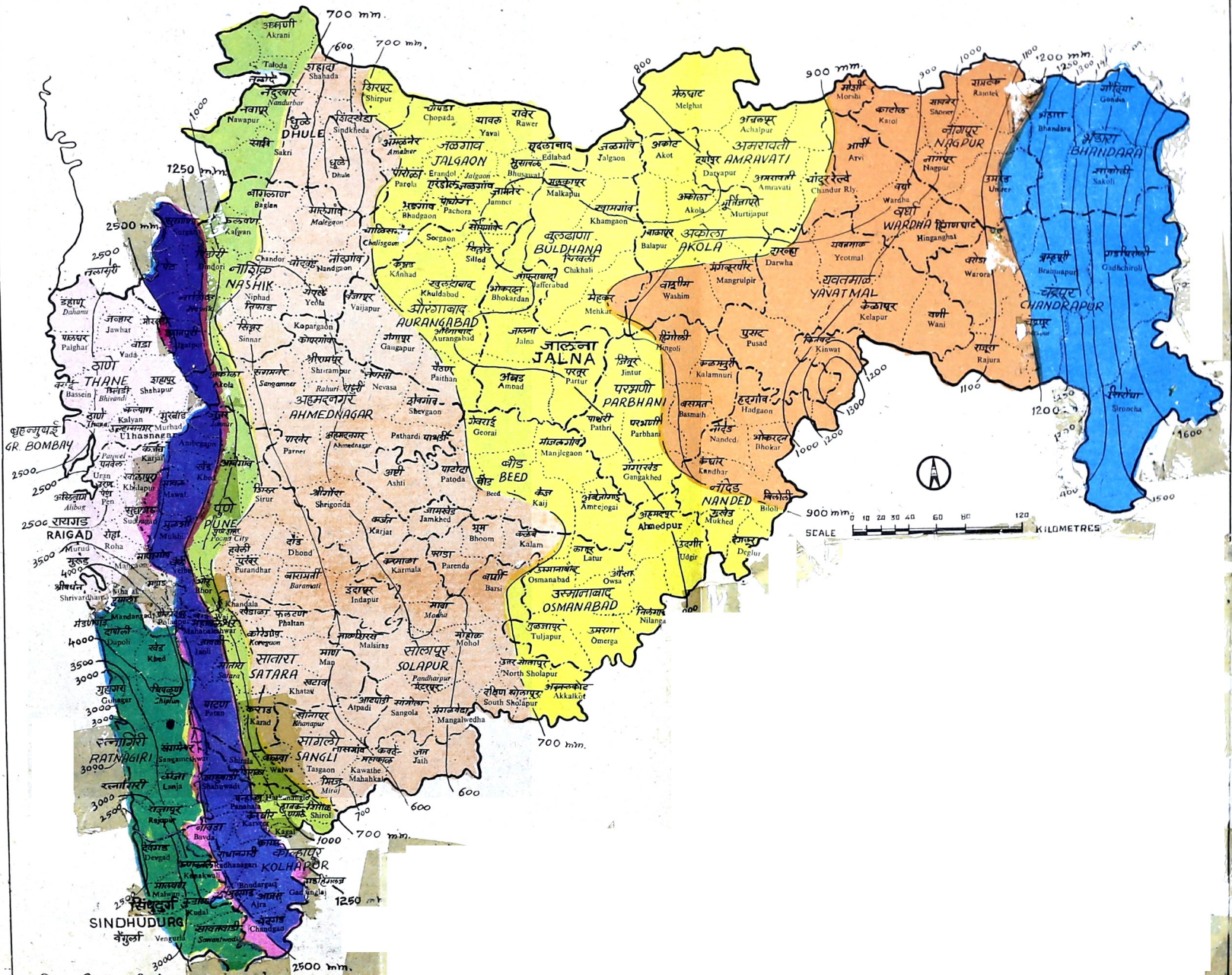
अ. क्र. Sr. No.		तक्ता Table	पृष्ठ क्रमांक Page No.
55	कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य-ओलित क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांची संख्या व त्यांचे आकार-मान गटानुसार निव्वळ ओलित क्षेत्र. Agricultural Census 1970 Maharashtra State-Number of operational holdings reporting irrigation and net area irrigated by size class of operational holdings.	पन्नास L	205
56	कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य-भू-धारणेच्या सत्ता प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे आकारमानानुसार वहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1970 Maharashtra State-Number and area of operational holdings by tenure and by size class of holdings.	एक्कावन्न LI	206
57	कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य-आकारमान गटानुसार जमिनीच्या वापरानुसार वर्गीकरण Agricultural Census 1970 Maharashtra State-Area under different land use by size class of operational holdings.	बावन्न LII	207
58	कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य-आकारमान गटानुसार निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणारे निव्वळ क्षेत्र. Agricultural Census 1970 Maharashtra State-Sourcewise net area irrigated by size class of holdings.	तेपन्न LIII	208
59	कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य-प्रमुख पिकांखालील आकारमान गटानुसार क्षेत्र Agricultural Census 1970 Maharashtra State-Area under principal crops by size class of holdings.	चोपन्न LIV	209
60	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-जिल्हानिहाय वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांच्या वहितीचे क्षेत्र सन १९७६-७७. Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Districtwise number of operational holdings and area operated in 1976-77.	पंचावन्न LV	215
61	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	छप्पन्न LVI	216
62	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings.	सत्तावन्न LVII	217
63	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-भू-धारणेच्या संख्या प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची व वहितीचे क्षेत्र. Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Number and area of operational holdings by Tenure and Tenancy status.	अठ्ठावन्न LVIII	218
64	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-जमिनीच्या वापरानुसार क्षेत्राचे वर्गीकरण Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Estimated area under different land uses.	एकोणसठ LIX	219
65	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-ओलित क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांची अंदाजे संख्या व क्षेत्र यांचे ओलितानुसार वर्गीकरण. Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Distribution of estimated number and area of operational holdings by Irrigation status.	चाड LX	220
66	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणाऱ्या क्षेत्राचे व खातेदारांचे अंदाजे वर्गीकरण. Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Estimated number of operational holdings receiving irrigation and area irrigated by different sources.	एकसष्ठ LXI	221
67	कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य-प्रमुख पिकांखालील ओलित व जिराईत क्षेत्र Agricultural Census 1976-77 Maharashtra State-Estimated, irrigated and un-irrigated area under different crops.	बासठ LXII	223

महाराष्ट्र राज्य-प्राकृतिक भूवर्णन MAHARASHTRA STATE- PHYSIOGRAPHY

शांतिनाथ विद्यापीठ, कृषि संशोधनालय, महाराष्ट्र राज्य, पुणे.

महाराष्ट्र राज्याचे पर्जन्यमान व जमिनीच्या प्रकारानुसार प्रमुख विभाग AGRO-CLIMATIC ZONES OF MAHARASHTRA STATE

तक्ता एक TABLE I

तक्ता एक TABLE I

महाराष्ट्र राज्यातील कृषि जल वातावरण कटिबंध
Different Agro-climatic Zones of Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	कटिबंधाचे प्रकार Title of Zone	पावसाचे परिमाण मि. मि. Rainfall in m. m.	समुद्रसपाटीपासून किती उंची Altitude above MSL. (Pect)	जमीन Soils	मुख्य पीक Predominant cropping	तहसीलांसह जिल्हे Districts with Tahsils
1	2	3	4	5	6	7
१	जांभा दगडापासून तयार झालेल्या जमिनीचा व अति पावसाचा प्रदेश. VERY HIGH RAINFALL ZONE WITH LATERITIC SOILS.	२५०० ते ३०००°	परिवर्तनशील Variable	जांभ्या मातीचा Laterites and Lateritic	भात, नागली, डोंगरी कडधान्य उदा.— वरी, सावा. Paddy, Nagli and Hill millets like Wari, Sawa etc.	(१) रत्नागिरी व सिंधुदुर्ग. Ratnagiri and Sindhudurg. (२) कोल्हापूर-चंदगड. Kolhapur-Chandgad.
२	अति पावसाचा परंतु जांभ्या दगडा-पासून तयार न झालेली जमीन असलेला प्रदेश. VERY HIGH RAINFALL ZONE WITH NON-LATERITIC SOILS.	२२५० ते ३०००°	परिवर्तनशील १००० फुटांपेक्षा कमी. Variable mostly less than 1000'	अग्निजन्य काळ्या (म्हणजे बेसॉल्ट) खडकापासून तयार झालेली तपकिरी किंवा तांबूस रंगाची जमीन. Non-lateritic loams of brown to red colour formed from trap rock (basalt of the asgite variety.)	किता Do	(१) बृहन्मुंबई. Greater Bombay. (२) ठाणे. Thane. (३) रायगड. Raigad. (४) नाशिक-इगतपुरी. Nashik-Igatpuri.
३	घाट प्रदेश GHAT ZONE	३०००° ते ५००० आणि त्यावर ३०००° to ५००० and above.	समुद्रसपाटीपासून पश्चिम-मेस ५००० फूट व पूर्वेस २००० फूट दूर Altitude between about 5000' towards west to 2000' towards eastern side.	वहुतांशी जंगल आणि वरकस जमीन. Mostly forest land and varkas soils.	वरकस जमीन वरी, सावा यांसारखी हलक्या प्रतीची पिके निघणारी. Warkas loams growing interior hill millets like Wari, Saw.etc	(१) सातारा-महाबळेश्वर. Satara-Mahabaleshwar. (२) कोल्हापूर-बावडा, राधानगिरी. Kolhapur-Bavda, Radhanagiri.
४	तांबड्या व तांबूस तपकिरी मातीचा प्रदेश. TRANSITION-A with red to reddish brown soils.	१२५० ते ३०००°	२०००' पेक्षा कमी Less than 2000'	मुख्यत्वे विविध खोलीच्या व पोताच्या तांबड्या व जांभ्या जमिनी. Mainly red to brown soils with varying depth and texture.	भात आणि नागली. Paddy and Nagli.	(१) नाशिक-सुरगणा, पेंट. Nashik-Surgana, Peint. (२) पुणे-खेड, मावळ, मुळशी, वेल्हे, भोर. Pune-Khed, Maval, Mulshi, Velhe, Bhor. (३) सातारा-जावळी, पाटण. Satara-Jaoli, Patan. (४) कोल्हापूर-शाहवाडी, पन्हाळा, कागल, भुदरगड, आजरा, गडहिंगलज. Kolhapur-Shahuwadi, Panhala, Kagal, Bhudaragad, Ajra, Gadhinglaj.

4	करडी व काळी जमीन असलेला प्रदेश.	७०० ते १२५०°	२०००' पेक्षा कमी	विविध पोताच्या प्रामुख्याने करड्या काळ्या जमिनी.	वाजरी, भुईसुग, कापूस, ज्वारी, भात, इत्यादी खरीप पिके.	(१) नाशिक-कळवण, दिंडोरी, सिन्नर. Nashik-Kalwan, Dindori, Sinnar.
5	TRANSITION-B with greyish black soils.	700 to 1250°	Less than 2000'	Predominantly greyish black soils of varying texture.	Kharif crops like Bajri, Ground-nut, Cotton, Jowar, Paddy etc.	(२) धुळे-अकरानी, अक्कलकुवा, तंडोडे, नंदुरवार, नवापूर. Dhule-Akrani, Akkalkuwa, Taloda, Nandurbar, Nawapur.
6	SCARCITY ZONE with Kharif-cum-Rabi cropping.	500 to 700°	Less than 2000'	अग्निजन्य काळ्या म्हणजे (वेसॉल्ट) खडकापासून तयार झालेली मध्यम काळी चुनखडी-युक्त व कमीजास्त खोलीची निरनिराळ्या पोताची जमीन. Medium black calcareous soils formed from trap, with varying depth and texture.	(भात सोडून) इतर खरीप तथा रब्बी पिके मुख्यतः जमिनीची खोली व पोताचा वर्ग यावर अवलंबित. Kharif (excluding paddy)-cum-Rabi crops mainly depending upon soil depth and textural class.	(३) अहमदनगर-अकोला. Ahmednagar-Akola. (४) पुणे-जुन्नर, आंबेगाव, पुणे शहर. Pune-Junnar, Ambegaon, Pune City. (५) सातारा-वाई, सातारा, कराड. Satara-Wai, Satara, Karad. (६) कोल्हापूर-हातकणगले, शिरोळ, करवीर. Kolhapur-Hatkanangale, Shirol, Karvir. (१) नाशिक-वागलाण, मालेगाव, चंदोर, नांदगाव, नाशिक, निफाड, येवला, सिन्नर. Nashik-Baglan, Malegaon, Chandor, Nandgaon, Nashik, Niphad, Yeola, Sinnar. (२) धुळे-शहादा, सिदखेड, साक्री, धुळे. Dhule-Shahada, Shindkhed, Sakri, Dhule. (३) जळगाव-अमळनेर. Jalgaon-Amalner. (४) अहमदनगर-अकोला सोडून सर्व तालुके. Ahmednagar-All tahsils except Akola. (५) पुणे-सिरूर, हवेली, दोंड, पुरंदर, बारामती, इंदापूर. Pune-Sirur, Haveli, Dhond, Purandar, Baramati, Indapur. (६) सातारा-खंडाळा, फलटण, कोरेगाव, खटाव, माण. Satara-Khandala, Phaltan, Koregaon, Katav, Man. (७) सांगली-शिराळा सोडून सर्व तहसील. Sangli-All tahsils except Shirala. (८) सोलापूर-करमाळा, बार्शी, माडा, माळ-शिरस, पंढरपूर, मोहाळ, सांगोला, मंगळवेढा, अक्कलकोट. Solapur-Karmala, Barshi, Madha, Malshiras Pandharpur, Mohol, Sangola, Mangalwedha, Akkalkot. (९) औरंगाबाद व जालना-वैजापूर, गंगापूर, पैठण. Aurangabad and Jalna-Vaijapur, Gangapur, Paithan. (१०) बीड-मांजलेगाव, पाटोदे, आष्टी. Beed-Manjalegaon, Patoda, Ashti. (११) उस्मानाबाद व लातूर-परांडे, भूम, कळम. Osmanabad and Latur Paranda, Bhoom, Kallam (१२) कोल्हापूर-शिरोळ. Kolhapur-Shirol.

तक्ता एक—पूर्ण TABLE I—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7
७	मुख्यतः खरीप पिकांचा निश्चित पावसाचा प्रदेश.	७०० ते ९००°	२०००' पेक्षा कमी	अग्निजन्य काळ्या (म्हणजेच बेसॉल्ट) खडकापासून तयार झालेली मध्यम काळी चुनखडी-युक्त कमीजास्त खोलीची निर-निराळ्या पोताची जमीन. Medium black calcareous soils from trap, with varying depths and texture.	मुख्यतः खरीप पिके परंतु भात सोडून.	(१) धुळे-शिरपुर. Dhule-Shirpur.
7	ASSURED RAINFALL ZONE WITH MAINLY KHARIF CROPPING.	700 to 900°	Less than 2000'		Mainly Kharif crops, but mostly excluding paddy.	(२) जळगाव-अमळनेर सोडून सर्व तालुके. Jalgaon-All tahsils except Amalner.
						(३) सोलापूर-सोलापूर, दक्षिण/उत्तर सोला-पूर, दक्षिण अक्कलकोट. Solapur-Solapur, N'Solapur, South, North Akkolakot.
						(४) औरंगाबाद व जालना-वैजापूर, गंगापूर व पैठण सोडून सर्व तालुके. A'bad and Jalna--All tahsils except Vaijapur, Gangapur, Paithan.
						(५) परभणी-पारतुर, जिंनूर, पाथरी, गंगाखेड. Parbhani-Partur, Jintoor, Pathari, Gangakhed.
						(६) बीड-गेवराई, बीड, कैज, मोमिनाबाद, माजलगाव. Beed-Georai, Beed, Kaij, Mominabad Manjalgaon
						(७) नांदेड-मुखेड, देगलूर. Nanded-Mukhed, Degloor.
						(८) उस्मानाबाद व लातूर- अहमदपूर, उस्मानाबाद लातूर, तुळजापूर, उदगीर, औसा, उमरगा, निलगा. Osmanabad and Latur,- Ahmedpur, Osmanabad, Latur, Tuljapur, Udgir, Ausa, Omerga, Nilanga.
						(९) अकोला-वाशिम सोडून सर्व तालुके. Akola-All tahsils except Washim.
						(१०) अमरावती-मेळघाट, अचलापूर, दर्या-पूर, अमरावती. Amravati-Melghat, Achalpur, Darya-pur, Amravati.
						(११) बुलढाणा. Buldhana.

८ काळ्या दगडापासून तयार झालेल्या जमिनीचा व मध्यम पावसाचा प्रदेश.	९०० ते १२५०°	२०००' पेक्षा कमी	अग्निजन्य काळ्या (म्हणजेच वेसॉल्ट) खडकापासून तयार झालेली तपकिरी ते काळ्या रंगाची चुनखडीयुक्त साधारण खोलात खोल जमीन.	सर्व तऱ्हेची खरीप पिके व खोल जमिनीतील रब्बी पिके.	(१) परभणी-हिंगोली, कळमनुरी, परभणी, बसमत. Parbhani - Hingoli, Kalamnuri, Parbhani, Basamath.
8 MODERATE TO MODERATELY HIGH RAINFALL ZONE WITH SOILS FORMED FROM TRAP.	900 to 1250°	Less than 2000'	Brown to dark calcareous soils formed from trap with varying depth from moderate to deep.	Kharif crops of all types and rabi crops on deeper soils.	(२) नांदेड-किनवट, हदगाव, नांदेड, भोकर कंधार, विलोली. Nanded-Kinwat, Hadgaon, Nanded, Bhokar, Kandhar, Billoli.
९ भिन्न खडकापासून तयार झालेल्या जमिनीचा जास्त पावसाचा प्रदेश.	१२५० ते १७००°	२०००' पेक्षा कमी	पिवळसर तपकिरी ते तांबड्या जमिनी मिश्र परिमाणात असलेला.	भात हे मुख्य खरीप पीक असलेली व इतर ज्वारी, गहू, तीळ, लाख, जवस इत्यादी रब्बी पिके.	(३) अकोला-वाशिम. Akola-Washim.
9 HIGH RAINFALL ZONE WITH SOILS FORMED FROM MIXED ROCKS.	1250 to 1700°	Less than 2000'	Yellowish brown to red soils of mixed percentage.	Kharif crops with Paddy as the predominant crop and jowar, wheat, til, lakh, linseed as rabi crops.	(४) अमरावती-मोरशी, चांदूर. Amravati-Morshi, Chandoor.
					(५) यवतमाळ. Yavatmal.
					(६) वर्धा. Wardha.
					(७) नागपूर-कटोल, सावनेर, रामटेक, नागपूर. Nagpur-Katol, Saoner, Ramtek, Nagpur.
					(८) चंद्रपूर व गडचिरोली-वरोडा, राजूर. Chandrapur and Gadchiroli-Warora, Rajur.
					(९) नागपूर-उमरेड. Nagpur-Umrer.
					(२) भंडारा. Bhandara.
					(३) चंद्रपूर व गडचिरोली-ब्रह्मपुरी, गडचिरोली, चांदा, सिरोंचा. Chandrapur and Gadchiroli-Brahmapuri, Gadchiroli, Chanda, Sironcha.

तक्ता दोन
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९७४-७५

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	जमीन वापराच्या आकडेवारी- प्रमाणे Area for land utilisation statistics	जंगले Forest	ओसाड जमीन व मशागतीस अयोग्य क्षेत्र Barren and unculturable land	विगर शेती उपयोगाकरिता आणलेले क्षेत्र Land put to non-Agricul- tural uses	मशागतयोग्य पडीत जमीन Culturable waste land
1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई	380	15	72	176	9
२	ठाणे	9,337	3,702	812	548	469
३	रायगड	6,869	1,613	1,285	368	316
४	रत्नागिरी	12,788	308	3,421	277	2,917
५	सिंधुदुर्ग					
	एकूण—कोकण विभाग	29,374	5,638	5,599	1,369	3,711
६	नाशिक	15,633	3,381	1,800	39	175
७	धुळे	14,380	5,758	634	192	63
८	जळगाव	11,640	1,708	802	57	83
	एकूण—नाशिक विभाग	41,653	10,847	3,236	288	321
९	अहमदनगर	17,020	1,841	1,563	66	144
१०	पुणे	15,620	1,846	1,528	420	487
११	सोलापूर	15,010	328	688	35	369
	एकूण—पुणे विभाग	47,650	4,015	3,779	521	1,000
१२	सातारा	10,582	1,485	1,153	260	415
१३	सांगली	8,610	472	403	268	95
१४	कोल्हापूर	8,179	1,504	437	295	754
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	27,371	3,461	1,993	823	1,264
१५	औरंगाबाद	16,272	843	271	561	254
१६	जालना					
१७	परभणी	12,503	380	155	441	427
१८	बीड	11,169	216	163	290	426
१९	नांदेड	10,331	801	207	375	256
२०	उस्मानाबाद	14,027	13	152	240	628
२१	लातूर					
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	64,302	2,253	948	1,907	1,919
२२	बुलढाणा	9,671	1,181	252	288	124
२३	अकोला	10,560	699	245	365	67
२४	अमरावती	12,297	3,375	182	345	90
२५	यवतमाळ	13,519	2,535	487	343	258
	एकूण—अमरावती विभाग	45,967	7,790	1,166	1,341	539
२६	वर्धा	6,289	671	68	378	128
२७	नागपूर	9,864	1,830	136	686	151
२८	भंडारा	9,279	2,519	151	804	270
२९	चंद्रपूर	25,834	14,461	321	1,173	712
३०	गडचिरोली					
	एकूण—नागपूर विभाग	51,266	19,481	676	3,041	1,261
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	3,07,583	53,435	17,388	9,290	10,087

TABLE II

Classification of area in each District of Maharashtra State, 1974-75

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

कायमची कुरणे व इतर चराऊ कुरणे	किरकोळ झाडे व झुडपे यांच्या समूहाखाली निव्वळ पेरलेल्या क्षेत्रात सामील नसलेले क्षेत्र	चालू पड	इतर पड	पेरलेले निव्वळ क्षेत्र	दुसोटा क्षेत्र	पिकाखालील एकूण क्षेत्र (म्हणजेच पिकाखालील स्थूल क्षेत्र)	District
Permanent pasture & other grazing land	Land under miscellaneous tree crop & groves not included in area sown	Current fallows	Others fallows	Net area sown	Area sown more than once	Total cropped area (i.e. gross cropped area)	
8	9	10	11	12	13	14	
9	..	2	28	69	1	70	Greater Bombay
882	64	261	93	2,506	75	2,581	Thane
327	312	269	423	1,956	145	2,101	Raigad
172	391	426	1,305	3,571	105	3,676	Ratnagiri
							Sindhudurg
1,390	767	958	1,849	8,102	326	8,428	Total—Konkan Div.
250	7	811	370	8,800	482	9,282	Nashik
623	8	100	189	6,813	569	7,382	Dhule
617	6	260	122	7,985	894	8,889	Jalgaon
1,490	21	1,171	681	23,598	1,945	25,543	Total—Nashik Div.
411	..	215	355	12,425	1,116	13,541	Ahmadnagar
1,002	..	432	322	9,583	1,114	10,697	Pune
604	51	762	770	11,423	697	12,120	Solapur
2,017	51	1,409	1,447	33,431	2,927	36,358	Total—Pune Div.
934	..	352	411	5,572	663	6,235	Satara
187	133	296	462	6,294	232	6,526	Sangli
407	64	329	339	4,050	97	4,147	Kolhapur
1,528	197	977	1,212	15,916	992	16,908	Total—Kolhapur Div.
769	137	746	251	12,440	763	13,203	Aurangabad
416	36	674	202	9,772	897	10,669	Jalna
410	15	1,319	411	7,918	242	8,160	Parbhani
662	62	390	111	7,467	338	7,805	Beed
389	75	385	338	11,807	1,023	12,830	Nanded
							Osmanabad
2,646	325	3,514	1,313	49,404	3,263	52,667	Latur
							Total—Aurangabad Div.
470	13	184	172	6,983	585	7,568	Buldhana
611	21	126	137	8,289	280	8,569	Akola
673	85	226	199	7,038	199	7,237	Amravati
752	121	303	394	8,323	160	8,483	Yavatmal
2,506	240	839	902	30,633	1,224	31,857	Total—Amravati Div.
472	78	60	64	4,369	143	4,512	Wardha
1,085	37	82	126	5,731	258	5,989	Nagpur
1,302	72	103	135	3,923	1,277	5,200	Bhandara
1,819	145	110	137	6,956	638	7,594	Chandrapur
4,676	332	355	462	20,979	2,316	23,295	Gadchiroli
							Total—Nagpur Div.
16,255	1,926	9,223	7,866	1,82,063	12,993	1,95,056	Total—Maharashtra State

तक्ता दोन—चालू
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९७५-७६

1	2	3	4	5	6	7
१ वृहन्मंदई	..	380	15	73	183	9
२ ठाणे	..	9,337	3,677	819	638	475
३ रायगड	..	6,869	1,613	1,285	368	316
४ रत्नागिरी	}	12,788	308	3,421	290	2,978
५ सिधुदुर्ग						
एकूण—कोकण विभाग	..	29,374	5,613	5,598	1,479	3,778
६ नाशिक	..	15,633	3,378	1,800	43	185
७ धुळे	..	14,380	5,742	633	194	62
८ जळगाव	..	11,640	1,645	802	64	69
एकूण—नाशिक विभाग	..	41,653	10,765	3,235	301	316
९ अहमदनगर	..	17,020	1,841	1,563	67	144
१० पुणे	..	15,620	1,840	1,530	421	495
११ सोलापूर	..	15,010	326	688	36	369
एकूण—पुणे विभाग	..	47,650	4,007	3,781	524	1,008
१२ सातारा	..	10,582	1,485	1,153	265	415
१३ सांगली	..	8,610	472	403	269	95
१४ कोल्हापूर	..	8,179	1,466	423	309	655
एकूण—कोल्हापूर विभाग	..	27,371	3,423	1,979	843	1,165
१५ औरंगाबाद	}	16,272	841	271	561	254
१६ जालना						
१७ परभणी	..	12,503	380	155	441	423
१८ बीड	..	11,169	215	161	294	454
१९ नांदेड	..	10,331	801	207	380	286
२० उस्मानाबाद	}	14,027	13	152	240	669
२१ लातूर						
एकूण—औरंगाबाद विभाग	..	64,302	2,250	946	1,916	2,086
२२ बुलढाणा	..	9,671	1,181	252	288	125
२३ अकोला	..	10,560	717	247	366	67
२४ अमरावती	..	12,217	3,375	184	349	92
२५ यवतमाळ	..	13,519	2,511	481	351	260
एकूण—अमरावती विभाग	..	45,967	7,784	1,164	1,354	544
२६ वर्धा	..	6,289	672	68	385	146
२७ नागपूर	..	9,864	1,830	139	698	157
२८ भंडारा	..	9,279	2,519	151	809	272
२९ चंद्रपूर	}	25,834	14,474	230	1,173	729
३० गडचिरोली						
एकूण—नागपूर विभाग	..	51,266	19,495	678	3,065	1,304
एकूण—महाराष्ट्र राज्य	..	3,07,583	53,337	17,381	9,482	10,201

TABLE II—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State in 1975-76

(क्षेत्र '००' हेक्टर रत)
(Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
8	..	1	8	83	3	86 ..	Greater Bombay
877	64	228	96	2,463	76	2,539 ..	Thane
327	312	263	413	1,972	155	2,127 ..	Raigad
172	391	379	1,267	3,582	131	3,713 ..	{ Ratnagiri Sindhudurg
1,384	767	871	1,784	8,100	365	8,465 ..	Total—Konkan Division
246	7	736	387	8,851	517	9,368 ..	Nashik
612	8	92	187	6,850	688	7,538 ..	Dhule
616	6	254	102	8,082	973	9,055 ..	Jalgaon
1,474	21	1,082	676	23,783	2,178	25,961 ..	Total—Nashik Division
411	..	180	278	12,536	1,329	13,865 ..	Ahmednagar
1,002	..	256	305	9,771	1,212	10,983 ..	Pune
636	51	782	785	11,337	819	12,156 ..	Solapur
2,049	51	1,218	1,368	33,644	3,360	37,004 ..	Total—Pune Division
934	..	348	395	5,587	684	6,271 ..	Satara
187	133	268	490	6,293	293	6,586 ..	Sangli
406	64	313	396	4,147	97	4,244 ..	Kolhapur
1,527	197	929	1,281	16,027	1,074	17,101 ..	Total—Kolhapur Division
777	137	770	382	12,279	796	13,075 ..	{ Aurangabad Jalna
414	36	524	146	9,984	999	10,983 ..	Parbhani
408	15	1,288	455	7,879	227	8,106 ..	Beed
662	62	240	107	7,586	391	7,977 ..	Nanded
389	75	427	426	11,636	986	12,622 ..	{ Osmanabad Latur
2,650	325	3,249	1,516	49,364	3,399	52,763 ..	Total—Aurangabad Division
470	13	173	244	6,925	599	7,524 ..	Buldhana
615	21	114	130	8,283	292	8,575 ..	Akola
643	85	175	189	7,125	227	7,352 ..	Amravati
727	121	287	360	8,421	188	8,609 ..	Yavatmal
2,455	240	749	923	30,754	1,306	32,060 ..	Total—Amravati Division
475	78	50	87	4,328	153	4,481 ..	Wardha
1,037	37	89	146	5,731	279	6,010 ..	Nagpur
1,296	72	106	124	3,930	1,279	5,209 ..	Bhandara
1,804	145	107	127	6,955	630	7,585 ..	{ Chandrapur Gadchiroli
4,612	332	352	484	20,944	2,341	23,285 ..	Total—Nagpur Division
16,151	1,933	8,450	8,032	1,82,616	14,023	1,96,639 ..	Total—Maharashtra State

तक्ता दोन—चालू
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण, १९७६-७७

1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई	380	15	73	190	9
२	ठाणे	9,337	3,677	817	644	397
३	रायगड	6,869	1,613	1,285	371	378
४	रत्नागिरी	12,788	308	3,421	303	2,938
५	सिंधूदूर्ग					
	एकूण-कोकण विभाग	29,374	5,613	5,596	1,508	3,722
६	नाशिक	15,633	3,379	1,801	44	185
७	धुळे	14,380	5,742	630	203	62
८	जळगाव	11,640	1,645	802	93	58
	एकूण-नाशिक विभाग	41,653	10,766	3,233	340	305
९	अहमदनगर	17,030	1,840	1,563	67	144
१०	पुणे	15,620	1,845	1,521	433	366
११	सोलापूर	15,010	326	688	36	369
	एकूण-पुणे विभाग	47,650	4,011	3,772	536	879
१२	सातारा	10,582	1,485	1,153	265	415
१३	सांगली	8,610	472	403	268	95
१४	कोल्हापूर	8,179	1,466	423	309	655
	एकूण-कोल्हापूर विभाग	27,371	3,423	1,979	842	1,165
१५	औरंगाबाद	16,272	820	266	664	192
१६	जालना					
१७	परभणी	12,403	380	155	451	436
१८	बीड	11,169	215	161	296	456
१९	नांदेड	10,331	801	207	380	293
२०	उस्मानाबाद	14,027	13	152	240	669
२१	लातूर					
	एकूण-औरंगाबाद विभाग	64,302	2,229	941	2,031	2,046
२२	बुलढाणा	9,671	1,181	247	295	119
२३	अकोला	10,560	694	241	385	63
२४	अमरावती	12,271	3,371	180	361	69
२५	यवतमाळ	13,519	2,491	474	370	258
	एकूण-अमरावती विभाग	45,967	7,737	1,142	1,411	514
२६	वर्धा	6,289	670	67	386	142
२७	नागपूर	9,864	1,830	142	702	171
२८	भंडारा	9,279	2,519	151	813	295
२९	चंद्रपूर	25,834	14,474	320	1,173	726
३०	गोंडिचोली					
	एकूण-नागपूर विभाग	51,266	19,493	680	3,074	1,334
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	3,07,583	53,272	17,343	9,742	9,965

टीप—पूर्णाकात रूपांतर केल्यामुळे बेरीज जुळणार नाही.

TABLE II—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State in 1976-77

(क्षेत्र '००' हेक्टरात)
(Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	3	18	66	2	68	Gr. Bombay
877	64	158	74	2,629	94	2,723	Thane
327	326	203	422	1,945	133	2,078	Raigad
172	391	490	1,249	3,516	128	3,644	Ratnagiri Sindhudurg
1,382	781	854	1,763	8,156	357	8,513	Total—Konkan Division
243	6	464	344	9,167	637	9,804	Nashik
506	8	80	146	7,002	797	7,799	Dhule
616	7	202	78	8,140	1,077	9,217	Jalgaon
1,365	20	746	568	24,309	2,511	26,820	Total—Nashik Division
411	..	319	337	12,339	1,566	13,905	Ahmadnagar
1,003	..	197	174	10,081	1,362	11,443	Pune
636	51	857	859	11,181	813	12,001	Solapur
2,050	51	1,373	1,370	33,608	3,741	37,349	Total—Pune Division
931	..	362	411	5,560	753	6,313	Satara
173	13	331	641	6,094	318	6,412	Sangli
419	64	318	392	4,133	148	4,281	Kolhapur
1,523	197	1,011	1,444	15,787	1,219	17,006	Total—Kolhapur Division
698	137	585	275	12,635	1,204	13,839	Aurangabad Jalna
412	36	453	201	9,979	1,072	11,051	Parbhani
408	15	1,173	403	8,042	303	8,345	Beed
662	62	497	132	7,297	454	7,751	Nanded
389	75	861	432	11,196	1,255	12,451	Osmanabad Latūr
2,569	325	3,569	1,443	49,149	4,288	53,437	Total—Aurangabad Division
469	13	254	300	6,793	617	7,410	Buldhana
625	21	132	100	8,294	408	8,702	Akola
636	77	175	186	7,162	235	7,397	Amravati
724	120	246	354	8,477	195	8,871	Yavatmal
2,459	231	807	940	30,726	1,454	32,180	Total—Amravati Division
466	75	46	82	4,355	158	4,513	Wardha
1,043	75	263	156	5,520	296	5,816	Nagpur
1,269	72	156	156	3,848	1,210	5,056	Bhandara
1,811	145	380	214	6,591	601	7,192	Chandrapur Gadchiroli
4,589	329	845	608	20,314	2,265	22,579	Total—Nagpur Division
15,937	1,934	9,205	8,136	1,82,049	15,835	1,97,884	Total—Maharashtra State

Note :—Totals may not tally due to rounding.

तक्ता दोन—चालू
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९७७-७८

1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई	380	15	73	190	9
२	ठाणे	9,337	3,677	817	592	397
३	रायगड	6,869	1,612	1,286	371	380
४	रत्नागिरी	12,788	310	3,421	317	2,945
५	सिधुदुर्ग					
एकूण—कोकण विभाग		29,374	5,614	5,597	1,470	3,731
६	नाशिक	15,633	3,387	1,825	104	144
७	धुळे	14,380	5,732	610	201	62
८	जळगाव	11,640	1,645	812	119	61
एकूण—नाशिक विभाग		41,653	10,769	3,247	424	317
९	अहमदनगर	17,020	1,840	1,563	66	144
१०	पुणे	15,620	1,848	1,530	431	389
११	सोलापूर	15,010	376	687	37	368
एकूण—पुणे विभाग		47,650	4,014	3,780	534	901
१२	सातारा	10,582	1,486	1,153	263	404
१३	सांगली	8,610	472	403	268	95
१४	कोल्हापूर	8,179	1,466	422	309	650
एकूण—कोल्हापूर विभाग		27,371	3,424	1,978	1,374	1,149
१५	औरंगाबाद	16,272	820	269	714	196
१६	जालना					
१७	परभणी	12,503	384	157	440	438
१८	बीड	11,169	215	161	381	459
१९	नांदेड	10,331	801	208	379	293
२०	उस्मानाबाद	14,027	13	152	250	669
२१	लातूर					
एकूण—औरंगाबाद विभाग		64,302	2,233	947	2,164	2,055
२२	बुलढाणा	9,671	1,181	247	315	119
२३	अकोला	10,560	694	241	442	68
२४	अमरावती	12,217	3,275	191	392	127
२५	यवतमाळ	13,519	2,484	467	366	258
एकूण—अमरावती विभाग		45,967	7,634	1,146	1,465	572
२६	वर्धा	6,289	670	67	386	142
२७	नागपूर	9,864	1,830	137	716	171
२८	भंडारा	9,279	2,519	152	813	295
२९	चंद्रपूर	25,834	14,474	328	1,183	726
३०	गडचिरोली					
एकूण—नागपूर विभाग		51,266	19,493	684	3,098	1,334
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		3,07,583	53,181	17,379	9,995	10,059

TABLE II—Contd.

Classification of area in each district of Maharashtra State in 1977-78

(क्षेत्र '००' हेक्टरात)
(Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14	
6	..	3	18	66	2	68	.. Greater Bombay
878	64	152	92	2,668	93	2,761	.. Thane
327	325	207	409	1,952	130	2,082	.. Raigad
169	391	400	1,260	3,575	127	3,702	.. { Ratnagiri
							.. } Sindhudurg
1,380	780	762	1,779	8,261	352	8,613	.. Total—Konkan Division
233	7	681	367	8,835	627	9,462	.. Nashik
540	9	60	139	7,022	818	7,840	.. Dhule
604	7	191	100	8,101	1,136	7,237	.. Jalgaon
1,377	23	932	606	23,958	2,581	26,539	.. Total—Nashik Division
377	..	304	358	12,368	1,569	13,937	.. Ahmednagar
986	..	167	226	10,043	1,267	11,310	.. Pune
636	51	836	840	11,229	793	12,022	.. Solapur
1,999	51	1,307	1,424	33,640	3,629	37,269	.. Total—Pune Division
860	1	344	413	5,658	772	6,430	.. Satara
173	133	336	661	6,069	529	6,598	.. Sangli
420	43	292	346	4,231	156	4,387	.. Kolhapur
1,453	177	972	1,420	15,958	1,457	17,415	.. Total—Kolhapur Divn.
697	136	601	306	12,533	1,037	13,570	.. { Aurangabad
							.. } Jalna
418	37	432	208	9,989	1,081	11,070	.. Parbhani
408	15	938	522	8,070	272	8,342	.. Beed
662	63	371	137	7,417	522	7,939	.. Nanded
390	74	837	420	11,220	1,265	12,485	.. { Osmanabad
							.. } Latur
2,575	325	3,181	1,593	49,229	4,177	53,406	.. Total—A'bad Divn.
470	13	179	342	6,805	615	7,420	.. Buldhana
615	21	89	150	8,240	489	8,729	.. Akola
644	70	103	203	7,262	221	7,483	.. Amravati
726	126	229	393	8,470	193	8,663	.. Yavatmal
2,455	230	600	1,088	30,777	1,518	32,295	.. Total—Amravati Dn.
461	76	44	66	4,377	201	4,578	.. Wardha
1,044	53	156	178	5,579	280	5,859	.. Nagpur
1,269	73	140	163	3,855	1,252	5,107	.. Bhandara
1,799	144	324	227	6,629	582	7,211	.. { Chandrapur
							.. } Gadchiroli
4,573	346	664	634	20,440	2,315	22,755	.. Total—Nagpur Divn.
15,812	1,932	8,418	8,544	1,82,263	16,029	1,98,292	.. Total—Maharashtra State

तक्ता दोन-पूर्ण
महाराष्ट्र राज्यातील प्रत्येक जिल्ह्यातील जमिनीचे वर्गीकरण १९७८-७९

1	2	3	4	5	6	7
१	बृहन्मुंबई ..	380	15	73	205	9
२	ठाणे ..	9337	3677	816	610	390
३	रायगड ..	6869	1612	1286	387	375
४	रत्नागिरी ..	12788	380	3421	322	2932
५	सिंधुदूर्ग ..					
	एकूण कोकण विभाग	29374	5684	5596	1524	3706
६	नाशिक ..	15633	3387	1835	120	191
७	धुळे ..	14380	5737	610	206	56
८	जळगाव ..	11640	1645	812	124	73
	एकूण नाशिक विभाग	41653	10769	3257	450	320
९	अहमदनगर ..	17020	1842	1583	68	168
१०	पुणे ..	15620	1856	1523	448	389
११	सोलापूर ..	15010	326	687	44	363
	एकूण पुणे विभाग	47650	4024	3793	560	920
१२	सातारा ..	10582	1485	1153	270	404
१३	सांगली ..	8610	472	402	276	54
१४	कोल्हापूर ..	8179	1465	422	316	657
	एकूण कोल्हापूर विभाग	27371	3422	1977	७२	1115
१५	औरंगाबाद ..	16272	820	270	739	200
१६	जालना ..					
१७	परभणी ..	12503	384	157	446	438
१८	बीड ..	11169	215	161	388	454
१९	नांदेड ..	10331	800	205	389	293
२०	उस्मानाबाद ..	14027	12	150	263	653
२१	लातूर ..					
	एकूण औरंगाबाद विभाग	64302	2231	943	2225	2038
२२	बुलढाणा ..	9671	1181	246	323	146
२३	अकोला ..	10560	704	211	451	73
२४	अमरावती ..	12217	3271	192	348	126
२५	यवतमाळ ..	13519	2476	467	368	258
	एकूण अमरावती विभाग	45967	7632	1116	1490	603
२६	वर्धा ..	6289	671	67	401	142
२७	नागपूर ..	9864	1830	137	723	171
२८	भंडारा ..	9279	2519	179	821	297
२९	चंद्रपूर ..	25834	14474	335	1202	642
३०	गडचिरोली ..					
	एकूण नागपूर विभाग	51266	19494	718	3147	1252
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	307583	53256	17400	10258	9954

TABLE II—Concl'd.

Classification of Area in each District of Maharashtra State 1978-79

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in '00' Hectares)

8	9	10	11	12	13	14		
6	6	66	2	68	..	Gr. Bombay
882	60	145	106	2651	96	2747	..	Thane
327	325	198	401	1958	132	2090	..	Raigad
69	535	368	1098	3563	132	3695	}	Ratnagiri
								Sindhudurga
1384	920	711	1611	8238	362	8600	..	Total Konkan Division
233	7	592	372	8896	621	9517	..	Nasik
508	9	47	157	7050	826	7876	..	Dhule
585	6	164	126	8105	1212	9317	..	Jalgaon
1326	22	803	655	24051	2659	26710	..	Total Nasik Division
369	..	426	415	12149	1215	13364	..	Ahmednagar
947	13	172	262	10010	1319	11329	..	Pune
636	51	690	839	11374	824	12198	..	Solapur
1952	64	1288	1516	33533	3358	36891	..	Total Pune Division
885	1	228	297	5859	739	6598	..	Satara
173	133	311	628	6161	501	6662	..	Sangli
415	43	264	360	4237	113	4350	..	Kolhapur
1473	177	803	1285	16257	1353	17610	..	Total Kolhapur Division
703	144	695	561	12140	1304	13444	}	Aurangabad
								Jalna
418	37	295	255	10073	1191	11264	..	Parbhani
407	17	949	483	8095	423	8518	..	Beed
662	63	483	157	7279	587	7866	..	Nanded
390	76	808	525	11150	1258	12408	}	Osmanabad
								Latur
2580	337	3230	1981	48737	4763	53500	..	Total Aurangabad Division
480	14	106	356	6819	719	7538	..	Buldhana
610	14	95	195	8207	519	8726	..	Akola
642	67	132	210	7229	337	7566	..	Amravati
681	129	246	348	8546	211	8757	..	Yavatmal
2413	224	579	1109	30801	1786	32587	..	Total Amravati Division
463	75	23	27	4420	288	4708	..	Wardha
1034	53	109	152	5655	388	6043	..	Nagpur
1283	90	103	104	3883	1262	5145	..	Bhandara
1779	142	142	210	6908	444	7352	}	Chandrapur
								Gadchiroli
4559	360	377	493	20866	2382	23248	..	Total Nagpur Division
15687	2104	7791	8650	182483	16663	199146	..	Total Maharashtra State

तबता तीन
TABLE III

जिल्हावार, तालुकावार सुपिकता निर्देशांक माहे मार्च १९८२ अखेर
Districtwise, Talukawise Fertility Index upto March 1982

अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नव/N	स्फुरद/P	पालाण/K	Taluka	District			
१	ठाणे	तळसरी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Talsari	Thane			
		धामणी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Dhamni				
		जव्हार	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Jawhara				
		मोखाडा	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Mokhada				
		पालघर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Palghar				
		वाडा	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Vada				
		वसोीन	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Vasai				
		भिवंडी	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Bhiwandi				
		शहापूर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Shahapur				
		मुरबाड	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Murbad				
		कल्याण	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Kalyan				
		२	रायगड	पोलादपूर	मभा/MH	म/M		मभा/MH	Poladpur	Raigad
				महाड	मभा/MH	ह/L		मभा/MH	Mahad	
				माणगाव	मभा/MH	ह/L		मभा/MH	Mangaon	
रोहा	मभा/MH			ह/L	म/M	Roha				
अलीबाग	म/M			ह/L	ह/L	Alibag				
श्रीवर्धन	मभा/MH			म/M	मभा/MH	Shriwardhan				
मुरुड	म/M			ह/L	मभा/MH	Murud				
म्हसाळा	म/M			म/M	मभा/MH	Mhasala				
खालापूर	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Khalapur				
सुधागड	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Sudhagad				
पेण	म/M			ह/L	म/M	Pen				
पनवेल	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Panwel				
उरण	म/M			मभा/MH	म/M	Uran				
कर्जत	मभा/MH			म/M	मभा/MH	Karjat				
३ ४	रत्नागिरी व सिंधुदूर्ग	देवरुख	मभा/MH	अतिहलकी/VL	म/M	Deorukh	Ratnagiri and Sindhudurg			
		मंडणगड	म/M	ह/L	मभा/MH	Mandar.gad				
		खेड	मभा/MH	ह/L	भा/H	Khed				
		दापोली	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Dapoli				
		चिपळूण	भा/H	ह/L	मभा/MH	Chiplun				
		गुहागर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Guhagar				
		संगमेश्वर	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Sangmeshwar				
		रत्नागिरी	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Ratnagiri				
		लांजा	भा/H	ह/L	मभा/MH	Lanja				
		राजापूर	मभा/MH	ह/L	मभा/MH	Rajapur				
		देवगड	भा/H	ह/L	मभा/MH	Deogad				
		मालवण	मभा/MH	ह/L	म/M	Malwan				
		कुडाळ	म/M	ह/L	म/M	Kudal				
		कणकवली	मभा/MH	ह/L	म/M	Kankawali				
वेगुर्ला	म/M	मभा/MH	म/M	Vengurla						
५	नाशिक	सावंतवाडी	म/M	मभा/MH	म/M	Sawantwadi	Nashik			
		नाशिक	म/M	ह/L	भा/H	Nashik				
		बागलान [सटाणा]	म/M	ह/L	भा/H	Baglan (Satana)				
		मालेगाव	म/M	ह/L	भा/H	Malegaon				
		सुरगणा	मभा/MH	ह/L	भा/H	Surgana				
		कळवण	म/M	म/M	भा/H	Kalwan				
		पेठ	ह/L	म/M	मभा/MH	Peth				
		दिंडोरी	म/M	ह/L	भा/H	Dindori				
		चांदवड	म/M	ह/L	भा/H	Chandwad				
		निफाड	म/M	ह/L	भा/H	Niphad				
		येवला	म/M	ह/L	भा/H	Yeola				
		सिन्नर	म/M	ह/L	भा/H	Sinnar				
		इगतपुरी	म/M	म/M	भा/H	Igatpuri				
		नांदगाव	म/M	ह/L	भा/H	Nandgaon				

तक्ता तीन-चालू
TABLE III-Contd.

अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District			
६	धुळे	धुळे	म/M	ह/L	म/M	Dhule	Dhule			
		नवापूर	म/M	म/M	भा/H	Nawapur				
		साकरी	म/M	ह/L	भा/H	Sakari				
		नंदूरवार	म/M	ह/L	भा/H	Nandurbar				
		अक्कलकुवा	म/M	ह/L	भा/H	Akkalkuwa				
		आकरणी महाल	मह/MH	म/M	भा/H	Akarni Mahal				
		शहादा	म/M	ह/L	मभा/MH	Shahada				
		शिरपूर	म/M	ह/L	भा/H	Shirpur				
		सिदखेडा	म/M	ह/L	भा/H	Sindkheda				
		तळोदा	म/M	म/M	भा/H	Taloda				
		७	जळगाव	अमळनेर	म/M	ह/L		भा/H	Amalner	Jalgaon
				एदलाबाद	ह/L	म/M		भा/H	Edlabad	
				एरंडोल	ह/L	ह/L		भा/H	Erandol	
				चाळीसगाव	म/M	ह/L		भा/H	Chalisgaon	
चोपडा	म/M			ह/L	भा/H	Chopda				
जळगाव	म/M			म/M	भा/H	Jalgaon				
जामनेर	म/M			म/M	भा/H	Jamner				
पाचोरा	म/M			म/M	भा/H	Pachora				
पारोळा	म/M			म/M	ह/L	Parola				
भडगाव	म/M			ह/L	भा/H	Bhadgaon				
भुसावळ	म/M			ह/L	भा/H	Bhusawal				
यावल	म/M			ह/L	मभा/MH	Yawal				
रावेर	म/M			म/M	म/M	Rawer				
८	अहमदनगर			अहमदनगर	म/M	म/M	भा/H	Ahmednagar	Ahmednagar	
		राहुरी	म/M	म/M	अभा/VH	Rahuri				
		श्रीरामपूर	म/M	म/M	भा/H	Shrirampur				
		नेवासा	म/M	म/M	भा/H	Nevasa				
		शेवगाव	म/M	म/M	अभा/VH	Shevgaon				
		जामखेड	म/M	भा/H	भा/H	Jamkhed				
		पाथर्डी	म/M	मभा/MH	अभा/VH	Pathard				
		कर्जत	म/M	म/M	भा/H	Karjat				
		श्रीगोंदा	म/M	म/M	भा/H	Shrigondai				
		पारनेर	म/M	म/M	भा/H	Parner				
		अकोला	म/M	म/M	भा/H	Akola				
		संगमनेर	म/M	म/M	भा/H	Sangamner				
		कोपरगाव	म/M	म/M	भा/H	Kopergaon				
		९	पुणे	हवेली	म/M	मभा/MH	भा/H	Haveli		Pune
आंबेगाव	म/M			म/M	भा/H	Ambegaon				
खेड	म/M			म/M	म/M	Khed				
जुन्नर	म/M			म/M	भा/H	Junnar				
शिरूर	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Sirur				
दौंड	म/M			म/M	भा/H	Dhond				
इंदापूर	म/M			म/M	भा/H	Indapur				
बारामती	म/M			म/M	मभा/MH	Baramati				
पुरंधर	म/M			म/M	भा/H	Purandhar				
भोर	म/M			म/M	भा/H	Bhor				
वेल्हे	मभा/MH			म/M	अभा/VH	Velhe				
मुळशी	म/M			म/M	भा/H	Mulshi				
मावळ	म/M			म/M	भा/H	Maval				
१०	सोलापूर			उत्तर सोलापूर	म/M	म/M	भा/H	North Solapur	Solapur	
		बारशी	म/M	म/M	अभा/VH	Barshi				
		अक्कलकोट	म/M	म/M	अभा/VH	Akkalkot				
		दक्षिण सोलापूर	म/M	म/M	भा/H	South Solapur				
		मोहोळ	म/M	म/M	भा/H	Mohol				
		मंगळवेढा	ह/L	म/M	भा/H	Mangalwedha				

तवता तीन-चालू
TABLE III-Contd.

अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नर/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluk	District
१०	सोलापूर-चालू	पंढरपूर	म/M	म/M	अभा/VH	Pandharpur	Solapur- Contd.
		सांगोला	म/M	म/M	भा/H	Sangola	
		माळशिरस	म/M	म/M	भा/H	Malshiras	
		करमाळा	म/M	म/M	भा/H	Karmala	
		माढा	म/M	म/M	अभा/VH	Madha	
११	सातारा	खंडाळा	म/M	म/M	मभा/MH	Khandala	Satara
		फलटण	म/M	म/M	मभा/MH	Phaltan	
		वाई	म/M	म/M	मभा/MH	Wai	
		कोरेगाव	म/M	म/M	मभा/MH	Koregaon	
		दहीवडी	म/M	म/M	मभा/MH	Dahiwadi	
		जावळी	म/M	म/M	मभा/MH	Jawali	
		पाटण	म/M	म/M	मभा/MH	Patan	
		कराड	म/M	म/M	मभा/MH	Karad	
१२	सांगली	तासगाव	म/M	म/M	मभा/MH	Tasgaon	Sangli
		खानापूर	ह/L	म/M	म/M	Khanapur	
		मिरज	म/M	म/M	मभा/MH	Miraj	
		जत	म/M	म/M	म/M	Jath	
		कवठे महाकाळ	म/M	म/M	मभा/MH	Kawathe Mahankal	
		शिराळा	म/M	म/M	मभा/MH	Shirala	
		सांगली	म/M	म/M	मभा/MH	Sangli	
		१३	कोल्हापूर	करवीर	म/M	म/M	
हातकणंगले	म/M			म/M	म/M	Hatkanangale	
शिरोळ	म/M			म/M	मभा/MH	Shirol	
कागल	म/M			ह/L	म/M	Kagal	
चंदगड	मभा/MH			ह/L	मभा/MH	Chandgad	
आजरा	म/M			ह/L	म/M	Ajra	
गडहिंगलज	म/M			ह/L	म/M	Gadhinglaj	
पन्हाळा	म/M			म/M	मभा/MH	Panhala	
शाहुवाडी	म/M			म/M	मभा/MH	Shahuwadi	
भुदरगड	मभा/MH			अह/VL	म/M	Bhudargad	
राधानगरी	मभा/MH			म/M	म/M	Radhanagari	
गगनबावडा	भा/H			ह/L	मभा/MH	Gaganbavda	
१४	औरंगाबाद			औरंगाबाद	म/M	म/M	भा/H
		पैठण	भा/H	म/M	भा/H	Paithan	
		सोयगाव	मभा/MH	म/M	भा/H	Soegaon	
		सिल्लोड	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Sillod	
		खुलदाबाद	म/M	ह/L	भा/H	Khuldabad	
		कन्नड	म/M	म/M	भा/H	Kannad	
		वेजापूर	म/M	म/M	भा/H	Vaijapur	
		गंगापूर	म/M	भा/H	भा/H	Gangapur	
१५	जालना	जालना	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Jalna	Jalna
		परतूर	म/M	म/M	अभा/VH	Partur	
		अंबड	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Ambad	
		भोकरदन	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Bhokardan	
		जाफराबाद	भा/H	मभा/MH	अभा/VH	Jafarabad	
१६	परभणी	परभणी	म/M	म/M	अभा/VH	Parbhani	Parbhani
		गंगाखेड	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Gangakhed	
		जितूर	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Jintur	
		पाथरी	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Pathri	
		बसमत	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Basmath	
		हिंगोली	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Hingoli	
		कळमनुरी	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Kalamnuri	

तबता तीन-चालू
TABLE III-Contd.

X/001

अ. क्र./S.No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/P	पालाश/K	Taluka	District			
१७	बीड	बीड	मभा/MH	म/M	भा/H	Beed	Beed			
		आप्टी	मभा/MH	म/M	भा/H	Ashti				
		गेवराई	मभा/MH	म/M	भा/H	Georai				
		केज	मभा/MH	म/M	भा/H	Kej				
		माजलगाव	म/M	ह/L	भा/H	Majalgaon				
१८	नांदेड	अंबेजोगाई	मभा/MH	म/M	मभा/MH	Ambejogai	Nanded			
		पाटोदा	मभा/MH	म/M	भा/H	Patoda				
		नांदेड	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Nanded				
		हदगाव	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Hadgaon				
		भोकर	म/M	म/M	भा/H	Bhokar				
		कंधार	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Kandhar				
		देगलूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Deglur				
		विलोली	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Biloli				
		मुखेड	मभा/MH	म/M	भा/H	Mukhed				
		किनवट	मभा/MH	म/M	म/M	Kinwat				
१९ २०	उस्मानाबाद व लातूर	उस्मानाबाद	म/M	म/M	अभा/VH	Osmanabad	Osmanabad and Latur			
		पराना	म/M	म/M	भा/H	Paranda				
		भूम	मभा/MH	म/M	भा/H	Bhoom				
		लातूर	मभा/MH	म/M	भा/H	Latur				
		तुळजापूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Tuljapur				
		कळंब	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Kalamb				
		उदगीर	मभा/MH	मभा/MH	अभा/VH	Udgir				
		औसा	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Ausa				
		उमरगा	म/M	म/M	भा/H	Umarga				
		निलंगा	म/M	म/M	भा/H	Nilanga				
		अहमदपूर	मभा/MH	म/M	अभा/VH	Ahmedpur				
		२१	बुलढाणा	चिखली	म/M	ह/L		भा/H	Chikhali	Buldhana
				मलकापूर	मभा/MH	ह/L		भा/H	Malkapur	
				मेहेकर	म/M	ह/L		भा/H	Mehekar	
				खामगाव	ह/L	ह/L		भा/H	Khamgaon	
जळगाव (जामोद)	ह/L			ह/L	अभा/VH	Jalgaon (Jamod)				
बुलढाणा	म/M			ह/L	अभा/VH	Buldhana				
देउळगावराजा	म/M			अह/VL	अभा/VH	Deulgaonraja				
नांदुरा	ह/L			अह/VL	अभा/VH	Nandura				
मोताळा	ह/L			ह/L	भा/H	Motala				
संग्रामपूर	ह/L			ह/L	अभा/VH	Sangrampur				
२२	अकोला	शेगाव	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Shegaon	Akola			
		लोणार	ह/L	ह/L	अभा/VH	Lonar				
		शिंदखेडराजा	अह/VL	अह/VL	अभा/VH	Sindkhedraja				
		अकोला	ह/L	ह/L	भा/H	Akola				
		बाळापूर	ह/L	ह/L	भा/H	Balapur				
		मंगरुळपीर	म/M	ह/L	भा/H	Mangrulpir				
		मूर्तिजापूर	म/M	ह/L	भा/H	Murtijapur				
		आकोट	ह/L	ह/L	भा/H	Akot				
		वाशिम	म/M	ह/L	भा/H	Washim				
		बार्शी	ह/L	ह/L	अभा/VH	Barshi				
२३	अमरावती	नेल्हारा	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Nelhara	Amravati			
		पातूर	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Patur				
		मालेगाव	ह/L	ह/L	ह/L	Malegaon				
		करंजा	ह/L	ह/L	अभा/VH	Karanja				
		मानोरा	म/M	ह/L	अभा/VH	Manora				
		अमरावती	ह/L	ह/L	म/M	Amravati				
		भातकली	ह/L	ह/L	म/M	Bhathkali				
		आचलपूर	ह/L	ह/L	म/M	Achalpur				

तक्ता तीन-समाप्त
TABLE III-*Concl'd.*

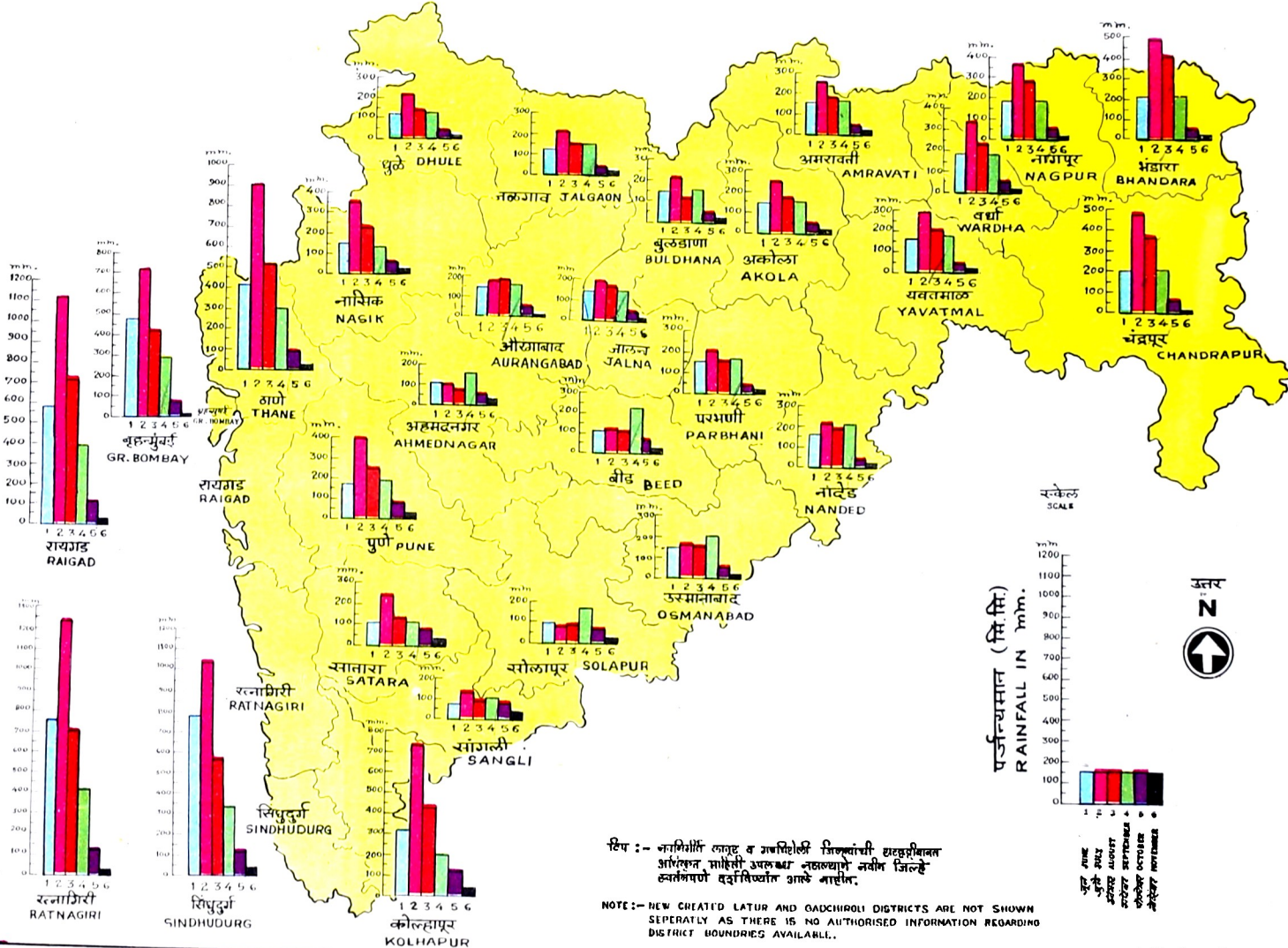
अ. क्र./S. No.	जिल्हा	तालुका	नत्र/N	स्फुरद/p	पालाण/K	Taluka	District	
२३	अमरावती-चालू	नांदगाव	ह/L	ह/L	अभा/VH	Nandgaon	Amravati— <i>Concl'd.</i>	
		मोर्शी	ह/L	ह/L	भा/H	Morshi		
		अंजनगाव	मभा/MH	अह/VL	अभा/VH	Anjangaon		
		दर्यापूर	ह/L	ह/L	भा/H	Daryapur		
		चांदूर (रेल्वे)	ह/L	ह/L	भा/H	Chandur (Railway)		
		चांदूर (वाजार)	ह/L	अह/VL	अभा/VH	Chandur (Bazar)		
		तिवसा	ह/L	ह/L	अभा/VH	Tivasa		
		चिखलदरा	म/M	ह/L	अभा/VH	Chikhaldara		
		मेलघाट	म/M	ह/L	भा/H	Melghat		
		वरुड	ह/L	ह/L	अभा/VH	Warud		
		धारणी	म/M	ह/L	भा/H	Dharni		
		यवतमाळ	म/M	ह/L	भा/H	Yavatmal		Yavatmal
		२४	यवतमाळ	पुसद	ह/L	अह/VL		भा/H
केळापूर	म/M			ह/L	भा/H	Kelapuri		
वणी	ह/L			ह/L	भा/H	Wani		
दारव्हा	ह/L			ह/L	भा/H	Darvha		
कळंब	ह/L			अह/VL	भा/H	Kalamb		
बाभुळगाव	ह/L			ह/L	अभा/VH	Babhulgaon		
नेर	ह/L			ह/L	अभा/VH	Ner		
दिग्रस	म/M			अह/VL	अभा/VH	Digras		
उमरखेड	ह/L			अह/VL	अभा/VH	Umarkhed		
महागाव	ह/L			ह/L	अभा/VH	Mahagaon		
पांडरकवडा	ह/L			ह/L	अभा/VH	Pandharkawada		
रालेगाव	म/M			अह/VL	अभा/VH	Ralegaon		
घटंजी	ह/L			ह/L	अभा/VH	Ghatanji		
२५	वर्धा	मोरगाव	ह/L	ह/L	अभा/VH	Morgaon	Wardha	
		आर्वी	ह/L	ह/L	म/M	Arwai		
		वर्धा	म/M	म/M	भा/H	Wardha		
२६	नागपूर	हिंगणघाट	ह/L	ह/L	मभा/MH	Hinganghat	Nagpur	
		नागपूर	ह/L	म/M	म/M	Nagpur		
		सावनेर	म/M	म/M	भा/H	Saoner		
		काटोल	ह/L	म/M	मभा/MH	Katol		
		उमरेड	ह/L	ह/L	मभा/MH	Umred		
२७	भंडारा	रामटेक	ह/L	म/M	मभा/MH	Ramtek	Bhandara	
		भंडारा	म/M	म/M	म/M	Bhandara		
		साकोली	म/M	म/M	म/M	Sakoli		
		गोंदिया	म/M	म/M	म/M	Gondia		
२८	चंद्रपूर व	चंद्रपूर	ह/L	म/M	म/M	Chandrapur	Chandrapur	
२९	गडचिरोली	वरोरा	ह/L	म/M	मभा/MH	Warora	Gadchiroli	
		ब्रम्हपुरी	ह/L	म/M	मभा/MH	Bramhapuri		
		राजुरा	म/M	म/M	मभा/MH	Rajura		
		सिरौचा	ह/L	मभा/MH	म/M	Sironcha		
		गडचिरोली	ह/L	म/M	म/M	Gadchiroli		

टीप :— ह-हलकी L-Low
म-मध्यम M-Medium
भा-भारी H-High

अह-अतिहलकी VL-Very Low
मभा-मध्यम भारी MH-Medium High
अभा-अतिभारी VH-Very High

जून ते नोव्हेंबर या महिन्यांचे महाराष्ट्रातील जिल्हानिहाय सरासरी पर्जन्यमान

MONTHLY NORMAL RAINFALL FROM JUNE TO NOVEMBER IN DIFFERENT DISTRICTS OF MAHARASHTRA

टिप :- नागपूर व लातूर व गोंडपोली जिल्हांची सरासरी माहिती उपलब्ध नसल्याने नवीन जिल्हे स्वतंत्रपणे दर्शविण्यात आले नाहीत.

NOTE:- NEW CREATED LATUR AND GONDPOLE DISTRICTS ARE NOT SHOWN SEPARATELY AS THERE IS NO AUTHORIZED INFORMATION REGARDING DISTRICT BOUNDRIES AVAILABL..

तक्ता चार TABLE IV

महाराष्ट्र राज्यातील सन १९८० ते १९८२ मधील प्रत्यक्ष व सरासरी पर्जन्यमान दाखविणारा तक्ता

पर्जन्यमापक केंद्र	एप्रिल April				मे May				जून June			
	सरासरी Normal	१९८० 1980	१९८१ 1981	१९८२ 1982	सरासरी Normal	१९८० 1980	१९८१ 1981	१९८२ 1982	सरासरी Normal	१९८० 1980	१९८१ 1981	१९८२ 1982
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
१ मुंबई (कुल्हावा)*	1.5	0.7	3.9	0.0	18.3	0.0	0.0	4.9	464.8	759.5	268.6	477.1
२ टाणे (डहाणू)*	17.5	0.0	0.0	0.0	1.8	0.0	0.0	11.2	287.0	783.1	242.9	150.5
३ रायगड (अळिवाग)*	2.5	2.0	0.0	0.0	17.8	0.0	0.0	0.6	511.1	727.0	342.6	769.6
४ रत्नागिरी*	3.6	5.2	0.0	0.0	30.7	2.2	0.7	0.0	769.9	971.6	887.4	882.8
५ मिथुदुर्ग												
६ नागिक (ओझर)*	2.8	0.8	1.2	0.0	12.9	0.0	0.8	53.9	78.9	237.0	47.6	35.1
७ धुळे (नंदूरवार)*	1.3	0.0	1.8	0.0	7.5	0.0	0.0	13.5	108.1	200.1	64.4	35.7
८ जळगांव*	1.8	0.0	0.2	0.0	11.7	0.0	5.0	4.6	128.8	207.4	62.2	150.0
९ अहमदनगर*	10.7	0.0	0.0	0.0	20.8	0.0	0.0	13.2	128.3	110.3	94.5	108.1
१० पुणे*	14.2	32.2	0.3	0.2	27.4	32.4	13.0	57.8	107.4	301.8	153.5	63.5
११ सोलापूर*	13.2	26.4	1.3	47.2	22.3	6.5	32.1	55.8	113.5	124.5	157.2	75.9
१२ सातारा	18.3	0.0	70.6	83.4	34.8	0.0	0.0	55.2	134.4	215.3	190.2	35.2
१३ सांगली (मिरज)*	22.1	16.0	15.2	9.8	48.3	0.0	4.0	244.9	71.1	195.5	163.3	96.1
१४ कोल्हापूर*	25.1	57.2	41.5	18.7	95.5	2.4	18.8	88.4	66.3	278.4	229.2	86.5
१५ औरंगाबाद*	5.8	6.2	2.2	0.0	16.8	0.0	0.0	68.3	134.1	209.5	98.3	90.5
१६ जालना												
१७ परभणी*	9.7	0.0	0.1	9.6	18.8	0.4	13.9	18.7	153.9	386.3	108.7	62.7
१८ बीड	24.5	15.4	0.0	15.2	22.8	5.8	40.6	16.8	104.6	253.6	76.3	109.2
१९ नांदेड	20.2	5.0	0.0	30.2	21.2	0.0	18.3	46.3	147.9	199.4	64.4	71.9
२० उस्मानाबाद	16.8	24.7	10.8	26.3	21.1	1.1	33.0	68.0	148.1	224.9	238.7	91.7
२१ लातूर												
२२ बुलढाणा*	8.9	0.0	0.0	0.3	18.1	0.0	3.4	16.3	159.4	312.2	111.3	149.8
२३ अकोला*	4.1	0.0	0.0	0.0	10.7	0.0	10.4	0.0	35.6	227.2	125.6	16.0
२४ अमरावती*	8.4	0.0	0.0	21.8	13.2	0.2	6.2	6.4	55.2	165.2	177.6	31.6
२५ यवतमाळ*	16.2	7.9	0.0	2.8	12.8	0.0	15.6	15.8	85.1	308.3	119.3	199.9
२६ वर्धा*	13.2	9.8	19.2	17.0	15.7	0.0	4.6	52.0	192.3	290.6	265.9	255.0
२७ नागपूर*	16.3	2.6	0.0	37.4	20.8	0.0	4.8	1.6	222.0	170.8	142.8	54.0
२८ भंडारा (गोंदिया)*	2.0	0.4	0.0	10.0	2.0	0.0	19.6	32.0	210.1	289.7	208.6	52.7
२९ चंद्रपूर*	19.6	0.0	15.4	6.1	3.7	0.7	64.6	30.3	194.6	212.9	253.8	22.4
३० गडचिरोली												

टिप्पणी : *वेधशाळेचे केंद्र

TABLE IV

Statement Showing the monthly Rainfall data (Normal and Actual) for the years 1980 to 1982

(आंकड़े मिलीमीटरमध्ये)
(Figures in MM).

जुलै July				अगस्त August				सप्टेंबर September				Raingauge Centre	
सरासरी Normal	१९८० 1980	१९८१ 1981	१९८२ 1982	सरासरी Normal	१९८० 1980	१९८१ 1981	१९८२ 1982	सरासरी Normal	१९८० 1980	१९८१ 1981	१९८२ 1982		
14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25		
613.4	408.6	608.4	651.0	328.9	576.3	343.4	457.7	286.0	141.1	665.8	122.4	..	Bombay (Colaba)*
817.3	957.8	848.2	623.9	437.6	451.0	717.2	473.9	265.7	150.7	606.7	176.4	..	Thane (Dahanu)*
600.7	469.6	768.2	670.5	351.0	620.7	304.6	351.9	340.9	105.8	669.1	166.2	..	Raigad (Alibag)*
849.9	587.4	939.7	1057.2	483.1	677.9	676.4	613.2	333.3	239.0	668.5	255.5	..	{ Ratnagiri* Sindhudurg
156.2	96.9	238.1	58.0	153.4	114.7	91.4	123.1	150.6	125.9	161.9	46.0	..	Nasik (Ozar)*
208.7	94.8	252.3	197.8	130.3	228.7	233.5	283.7	118.7	26.6	117.2	60.3	..	Dhule (Nandurbar)*
249.7	89.6	231.2	168.0	164.1	252.0	364.4	131.8	148.6	69.4	75.0	32.4	..	Jalgaon*
97.5	45.5	41.7	24.3	73.7	191.6	50.1	18.0	175.5	73.7	381.9	181.3	..	Ahmednagar*
168.9	118.8	282.2	62.0	96.5	176.8	94.6	82.1	130.1	59.7	173.0	210.9	..	Pune*
109.2	49.3	39.5	120.8	103.9	244.1	128.1	43.5	189.7	40.4	462.6	210.3	..	Solapur*
370.3	223.5	385.4	142.9	196.9	244.6	150.4	235.5	125.0	65.1	359.9	97.8	..	Satara
108.7	78.7	79.5	56.4	79.8	76.1	55.3	75.8	99.6	61.8	293.0	117.9	..	Sangli (Miraj)*
374.9	264.0	345.1	208.1	231.4	317.9	205.5	236.5	110.2	148.2	228.6	101.5	..	Kolhapur*
173.5	161.3	209.6	151.8	122.7	338.7	103.2	190.5	170.2	66.7	296.9	88.3	..	{ Aurangabad* Jalna
191.8	201.2	178.5	N. A.	144.0	262.6	220.7	N. A.	215.1	137.6	223.8	267.8	..	Parbhani*
145.5	61.0	53.6	107.0	170.0	242.8	71.4	33.8	193.4	122.0	419.0	159.2	..	Beed
253.5	210.2	286.3	429.0	244.1	438.9	233.3	111.6	207.3	129.3	464.0	308.2	..	Nanded
160.8	63.3	69.6	135.9	149.3	310.1	144.6	83.5	210.8	128.1	244.1	242.4	..	{ Osmanabad Latur
224.2	117.8	183.1	193.4	191.0	163.9	306.7	81.3	206.0	26.8	190.7	66.6	..	Buldhana*
237.5	180.4	217.6	247.8	159.8	233.2	287.4	138.2	151.9	56.0	264.0	104.6	..	Akola*
248.2	141.8	205.6	313.8	179.2	362.8	248.8	85.6	165.1	29.6	375.6	140.4	..	Amravati*
310.8	363.4	242.7	213.3	267.0	380.3	430.1	87.8	211.2	70.6	557.2	145.7	..	Yavatmal*
337.8	188.4	264.2	315.5	231.9	436.2	204.4	78.4	213.4	109.8	398.2	172.2	..	Wardha*
376.2	224.8	361.3	161.0	286.3	309.5	271.1	102.4	184.7	141.6	343.8	93.4	..	Nagpur*
451.6	319.9	373.7	297.4	439.7	362.4	284.8	594.7	185.4	267.4	311.1	45.4	..	Bhandara (Gondia)*
392.9	374.5	346.0	239.5	308.1	514.3	416.7	309.9	215.4	75.2	203.7	253.6	..	{ Chandrapur* Gadchiroli

Note.—*Observatory Stations.

पर्जन्यमापक केंद्र	ऑक्टोबर October				नोव्हेंबर November				डिसेंबर December			
	सरासरी	१९८०	१९८१	१९८२	सरासरी	१९८०	१९८१	१९८२	सरासरी	१९८०	१९८१	१९८२
	Normal	1980	1981	1982	Normal	1980	1981	1982	Normal	1980	1981	1982
1	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37
१ मुंबई (कुलाबा)*	64.5	24.3	44.7	0.0	17.5	3.2	12.6	128.9	2.3	8.6	0.0	0.0
२ ठाणे (डहाणू)*	20.6	0.3	33.8	0.0	57.9	1.4	13.8	98.1	0.0	6.7	0.0	0.0
३ रायगड (अलिबाग)*	95.3	3.2	29.7	17.2	34.3	1.7	31.0	96.0	3.1	25.1	0.0	0.0
४ रत्नागिरी*	103.9	24.2	59.8	44.2	35.3	12.5	3.1	140.4	4.3	26.0	0.0	0.0
५ सिंधुदुर्ग												
६ नाशिक (ओझर)*	37.3	30.3	18.2	60.8	14.7	11.3	0.0	65.7	20.7	23.4	0.0	0.0
७ धुळे (नंदूरवार)*	38.2	0.0	19.5	30.8	13.8	0.0	8.0	23.0	2.7	27.5	13.0	0.0
८ जळगांव*	37.3	0.0	24.0	26.0	22.1	0.0	21.8	17.8	7.4	46.4	7.0	0.0
९ अहमदनगर*	57.7	2.4	70.0	43.6	36.1	28.5	0.0	145.1	8.9	5.1	0.0	0.0
१० पुणे*	76.2	8.9	41.7	52.5	30.5	43.5	0.0	32.2	4.3	10.2	0.0	0.0
११ सोलापूर*	69.9	9.4	115.6	38.2	31.5	17.5	22.3	48.1	9.1	1.0	0.0	0.0
१२ सातारा	81.5	17.3	79.8	77.3	49.3	77.5	0.0	27.3	6.9	4.3	0.0	0.0
१३ सांगली (मिरज)*	95.8	22.6	31.3	34.7	33.5	54.8	2.0	34.5	6.9	12.0	0.0	0.0
१४ कोल्हापूर*	97.0	46.9	18.3	102.7	44.5	13.1	19.1	59.9	5.1	24.0	0.0	0.0
१५ औरंगाबाद*	47.0	0.0	87.3	57.9	31.0	7.6	20.4	23.9	8.9	10.1	39.5	0.0
१६ जालना												
१७ परभणी*	49.0	0.0	34.3	11.0	34.0	0.2	0.0	N. A.	9.4	40.0	29.8	N. A.
१८ बीड	58.5	0.0	57.2	35.4	22.8	5.8	0.0	31.0	25.1	23.4	1.6	0.0
१९ नांदेड	30.8	0.0	56.3	39.4	13.9	0.0	24.6	36.9	12.1	20.6	10.8	0.0
२० उस्मानाबाद	54.4	0.0	75.2	34.0	23.6	8.0	3.0	37.8	8.4	2.0	0.0	0.0
२१ लातूर												
२२ बुलढाणा*	12.8	0.0	67.0	20.3	22.0	1.0	12.0	11.1	5.9	31.4	42.5	0.0
२३ अकोला*	37.3	0.0	10.8	3.4	23.4	0.0	0.4	9.2	11.2	18.8	36.2	0.0
२४ अमरावती*	14.2	0.0	13.2	5.8	21.3	0.0	0.0	17.8	9.1	48.4	9.6	0.0
२५ यवतमाळ*	53.6	0.0	13.2	8.8	1.9	1.5	0.0	14.3	3.3	18.4	13.0	0.0
२६ वर्धा*	58.7	14.0	46.2	35.0	19.8	0.0	0.0	1.4	8.9	32.1	4.5	0.0
२७ नागपूर*	54.6	0.0	18.4	39.4	19.8	0.0	0.0	11.2	0.9	32.7	2.6	0.0
२८ भंडारा (गोंदिया)*	51.8	7.0	14.3	92.0	46.2	0.0	0.0	107.2	2.5	43.6	2.2	0.0
२९ चंद्रपूर*	56.4	0.0	29.8	126.0	15.7	0.0	0.0	4.3	3.8	14.7	5.2	0.0
३० गडचिरोली												

*वेधशाळेचे केंद्र

TABLE IV—Concl'd.

(आकडे मिलीमीटरमध्ये)
(Figures in MM)

जानेवारी January				फेब्रुवारी February				मार्च March				वार्षिक Annual				Rainguage Centre
सरासरी १९८१ १९८२ १९८३				सरासरी १९८१ १९८२ १९८३				सरासरी १९८१ १९८२ १९८३				सरासरी १९८० १९८१ १९८२				
Normal	1981	1982	1983	Normal	1981	1982	1983	Normal	1981	1982	1983	Normal	1980-81	1981	1982-83	
38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	
4.1	1.2	0.0	0.0	2.0	0.7	0.0	0.0	1.5	0.0	0.0	0.0	1804.8	1924.2	1947.4	1842.0	Bombay (Colaba)*
3.6	1.9	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1909.1	2352.9	2464.5	2153.1	Thane (Dahanu)*
2.5	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	1959.8	1955.1	2145.2	2072.0	Raigad (Alibag)*
1.8	0.0	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	2617.1	2546.0	3235.6	2993.3	Ratnagiri* Sindhudurg
0.1	17.3	0.0	0.0	3.3	0.0	0.0	0.0	1.8	0.1	0.0	0.0	632.7	657.6	559.2	442.6	Nasik (Ozar)*
6.1	3.5	0.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.7	16.0	0.0	N. A.	637.2	597.2	709.7	644.8	Dhule(Nandurbar)*
8.9	10.2	3.8	0.0	3.1	0.0	0.0	0.0	4.1	0.0	11.8	0.0	786.6	675.0	806.4	530.6	Jalgaon*
7.1	0.0	0.0	N. A.	1.5	0.0	0.0	N. A.	4.1	0.0	0.0	0.0	621.9	457.1	638.2	N. A.	Ahmadnagar*
2.5	4.6	0.0	0.0	1.3	2.2	0.6	0.0	2.0	0.0	0.0	0.0	661.3	791.1	758.9	561.2	Pune*
5.8	27.9	0.0	0.0	3.8	0.0	0.4	0.0	5.8	27.5	0.0	0.0	677.7	573.5	959.1	639.8	Solapur*
3.1	0.0	0.0	0.0	1.3	0.0	0.0	0.0	3.3	0.0	0.0	0.0	1025.1	847.6	1236.3	754.6	Satara
3.8	0.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	5.3	0.0	0.0	0.0	568.5	519.8	643.6	670.1	Sangli* (Miraj)
5.3	1.0	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	14.5	4.0	0.0	0.0	1070.1	1157.1	1106.1	902.3	Kolhapur*
7.4	23.5	95.8	0.0	4.3	0.0	2.4	0.0	4.1	9.2	0.9	0.0	725.8	834.6	956.5	671.2	Aurangabad* Jalna
9.1	58.6	3.2	0.0	7.6	0.0	0.0	N. A.	11.4	54.0	0.0	N. A.	853.8	1140.9	812.5	N. A.	Parbhani*
5.9	47.6	0.2	0.0	5.2	1.8	0.0	0.0	7.3	6.8	0.0	0.0	785.6	786.0	830.8	507.6	Beed
9.9	28.2	15.6	0.0	1.6	0.0	0.2	0.0	9.7	50.0	1.2	0.0	982.2	1074.2	1164.2	1073.5	Nanded
5.3	0.0	0.0	0.0	3.6	0.0	0.5	0.0	7.4	11.1	0.3	0.0	809.0	805.5	819.8	477.2	Osmanabad Latur
7.7	14.2	77.3	3.2	0.3	8.3	6.1	0.0	6.3	15.4	3.6	0.0	892.6	691.0	1003.7	542.3	Buldhana*
10.7	11.2	54.3	0.0	10.4	22.6	32.5	0.0	7.9	11.4	10.6	16.0	800.5	760.8	1049.8	535.2	Akola*
12.9	9.4	82.6	0.0	16.0	0.0	14.4	0.0	9.4	50.2	10.6	14.4	876.5	807.6	1144.2	637.6	Amravati*
10.9	35.1	86.8	0.0	14.1	4.4	12.5	0.9	19.2	8.2	0.0	1.0	1096.1	1208.1	1490.4	690.3	Yavatmal*
12.5	22.6	78.3	0.0	18.8	0.0	16.4	0.0	11.4	37.2	2.1	4.6	1134.4	1141.2	1304.0	931.1	Wardha*
11.4	20.5	9.5	9.2	23.4	0.0	52.2	47.9	16.8	13.6	0.2	13.8	1242.2	916.1	1207.7	571.3	Nagpur*
40.4	22.0	55.2	0.0	30.7	0.0	33.0	74.2	8.9	44.6	4.6	0.0	1471.0	1357.0	1308.1	1305.6	Bhandara(Gondia)*
7.6	10.1	49.3	0.0	24.9	0.0	18.5	0.2	14.7	30.7	7.4	0.0	1267.4	1233.1	1410.4	992.3	Chandrapur* Gadchiroli

* Observatory Station

पाऊसमानाचे प्रकार :**पावसाळी विभागाच्या वर्गीकरणानाची तत्त्वे :**

भारतात बहुतांश भागात पडणाऱ्या वार्षिक सरासरी पावसापैकी ७० ते ७५ टक्के इतका नैऋत्य मान्सूनचा पाऊस (जून ते सप्टेंबर) असतो. याला फक्त भारताच्या अग्नेय दिशेकडील भाग, काश्मीर व त्याजवळील डोंगराळ प्रदेश हे अपवाद आहेत. मान्सूनचा आणि एकूण वर्षात पडणारा पाऊस यात प्रत्येक वर्षात अतिशय तफावत आढळते त्यामध्ये कोठल्याही प्रकारचा ताळमेळ किंवा सुसंबद्धता आढळत नाही. कृषि उत्पादनात एकूण पडणाऱ्या पावसापेक्षा पिकाच्या निरनिराळ्या वाढीच्या अवस्थेच्या काळात कसा पाऊस झाला याला अधिक महत्त्व असते. पाऊसमानप्रमाणे वर्गीकरण करताना आठवड्याचा, पंधरवड्याचा वा महिन्याचा पडलेला पाऊस विचारात घ्यावा. याबाबत संख्या शास्त्रज्ञांनी विचार करून शेतीमध्ये महिन्याचा पाऊस विचारात घेऊन नियोजन करणे सुलभ व सोयीचे असल्याचा निष्कर्ष काढला.

प्रत्येक पिकास लागणारा काळ व पाण्याची आवश्यकता विचारात घेऊन उत्पादनाशी सांगड घालून कोठले पिक कुठल्या पावसाळी विभागात घेता येईल याचा ढोबळपणे अंदाज बांधता येतो. तयार केलेल्या माहितीवरून आणि बहुतेक पिके ९० दिवसांत परिपक्व होत असल्यामुळे खालील मुख्य नामस ठरविता येतील.

१) जर लागोपाठ किमान ३ महिन्यांत प्रत्येक महिन्यातील पावसाची सरासरी ३० से. मी. पेक्षा अधिक असेल तर अशा प्रदेशात भाताचे पिक घेणे श्रेयस्कार ठरेल.

२) जर लागोपाठ ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण प्रत्येक महिन्यात २० ते ३० से. मी. असेल तर अशा प्रदेशात भातापेक्षा कमी पाण्याची गरज असणारी पिके उदा. मका, उडीद घ्यावेत.

३) जर लागोपाठ ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण १०-२० से. मी. असेल तर त्याहून पाण्याची कमी आवश्यकता असलेली पिके उदा. वाजरी किंवा त्यासारखी तृणधान्ये घ्यावीत.

४) सतत ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण जर ५ ते १० से. मी. असेल तर अशा भागात वार्मी पाणी लागणारे गवतासारखे पिक घेण्यात यावे.

५) सतत ३ महिन्यांत पावसाचे प्रमाण ५ से. मी. पेक्षा कमी असेल तर ते कृषि उत्पादनाला योग्य नाही.

महिन्यात पडलेल्या पावसाच्या वेरजांचा उपयोग करून वार्षिक पर्जन्य वाटप दर्शविण्यासाठी खालीलप्रमाणे इंग्रजी अद्याक्षरांचा उपयोग करून योग्य अशी चिन्हांची संहिता (Code) शोधून काढण्यात आलेली आहे. तक्ता १ मध्ये इंग्रजी अद्याक्षरे "अ" ते "इ" हे मासिक पर्जन्यमानाचे टप्पे दर्शवितात व त्यात जोडलेली संख्या ही पर्जन्यमानाच्या टप्प्यात येणाऱ्या महिन्यांची संख्या दर्शविते. उदा. अ-२ हे चिन्ह दरमहा ३० से. मी. पेक्षा जास्त पाऊस पडणारे दोन महिने सुचविते.

Rainfall Pattern :**Basis of Classification of Rainfall Zone :**

A major feature of Indian rainfall is that the south-west monsoon season (June to September) accounts for 70 to 95 per cent of the annual rainfall throughout the country except in the south-east peninsula and Kashmir and adjoining hill areas, the monsoon as well as the annual rainfall show large fluctuations from year to year but, as stated in chapter 13 on climate and Agriculture, there is no significant evidence of any trend or periodicity in either of them. Considered in relation to crop production, the total annual or seasonal rainfall does not have much significance and what is important is its distribution during the period of growth of different crops. A relevant question, therefore, is whether rainfall should be examined on a weekly, fortnightly or monthly basis. The coefficient of variation (CV) of monthly rainfall is as high as 40-50 per cent even in the rainiest month of July over most of the central, northern and eastern India. In the south, excluding the west coast, CV is higher and varies from 60 to 100 per cent. The variability of weekly or fortnightly rainfall being still greater, makes the use of either of them undependable as indicators of rainfall distribution. For a macro study like the present, monthly rainfall data which are more dependable and also the most convenient to handle have been used.

In order to relate crop production with rainfall, certain norms have to be assumed depending on the duration of the crops and their water requirements. On the basis of available information and the fact that most crops mature in about 90 days, the following broad norms have been drawn up :-

- i) Rainfall greater than 30 cm. per month (cm. pm.) for at least three consecutive months would be suitable for a crop like paddy whose water need is very high.
- ii) 20-30 cm. pm. for not less than three consecutive months would be suitable for crops whose water need is high but less than that of paddy for example, maize and black gram.
- iii) 10-20 cm. pm. for at least three consecutive months would be suitable for crops requiring much less water e. g. bajra and small millets.
- iv) 5-10 cm. for three consecutive months would be just sufficient for crops which have low water requirements, e. g. month (P. aconitifolius) and ephemeral grasses.
- v) Rainfall less than 5 cm. pm. for three consecutive months is not of much significance for crop production.

For denoting the year's rainfall distribution using monthly totals a convenient code in letter symbols with numerical subscripts explained below, has been evolved. The letters A to E in Table 1 indicate the ranges of monthly rainfall and the subscripts to these refer to the number of months having these ranges of rainfall e. g. A2 indicates two months with rainfall greater than 30 cm. pm.

पर्जन्यमान दर्शविणारी संहिता

चिन्ह	मासिक पर्जन्यमान से. मी. मध्ये
अ +	३० पेक्षा जास्त
ब	२०-३०
क	१०-२०
ड +	५-१०
इ +	५ पेक्षा कमी

+ देशातील मासिक पर्जन्यमानाचा अभ्यास केला असता असे आढळून येते की, भारताचा पश्चिम किनारपट्टीचा भाग व ईशान्येकडील डोंगराळ प्रदेश वगळता सरासरी महिन्याचे पावसाचे प्रमाण ४० से. मी. पेक्षा जास्त नाही.

पर्जन्यमानाप्रमाणे विभागण्यात आलेल्या भागात "अ" आणि "ब" प्रकार आहेत त्या प्रकारात १० से. मी. पेक्षा कमी पाऊसमान असल्यामुळे महत्त्वाचे वाटत नाही. पाऊसमानाप्रमाणे पाडण्यात येणारे गट कमी होण्याच्या दृष्टीने "अ" आणि "ब" प्रकारात "ड" प्रकार घेण्यात आलेला नाही. त्याच्याऐवजी "इ" प्रकारचा समावेश करण्यात आलेला आहे. हा प्रकार असा दर्शवितो की, पावसाचे प्रमाण ४० से. मी. प्रति महिना पेक्षा कमी आहे. अशा प्रकारे ब-२, इ-२ हा गट असे दर्शवितो की, दोन महिन्यांचे पाऊसमान २० ते ३० से. मी. प्रति महिना व २ महिने १० से. मी. प्रति महिना पेक्षा कमी पाऊस.

जून ते सप्टेंबरमध्ये होणाऱ्या नैऋत्येकडील पाऊसाचा मुख्य हंगाम देशाच्या पर्जन्य वाटपामध्ये अग्रक्रम ठरतो. हंगामाचे महत्त्व लक्षात घेण्याकरिता जून ते सप्टेंबर महिन्यात पडणारा पाऊस (वार्षिक पर्जन्यमानामध्ये) कसात दर्शविलेले अहे. मान्यून हंगामानंतर (ऑक्टोबर ते जानेवारी) पडणारा पाऊस कसाच्या उजवीकडे दाखविण्यात आला आहे. तर कसाच्या डावीकडे मान्यून पूर्व (फेब्रुवारी ते मे) पडणारा पाऊस दर्शविण्यात आला आहे. पडणाऱ्या पावसाचे प्रमाण महिन्याप्रमाणे कळवण्यासाठी एखाद्या सुत्राची आवश्यकता असते. त्याकरता जे सूत्र तयार केले आहे ते असे आहे. ड१ इ३ (अ२ ब१ क१) क१ ड३ यामध्ये दर्शविलेली चिन्हे कमी कमी होणाऱ्या पाऊसमानाप्रमाणे आहेत. त्यामध्ये महिन्याचा क्रम अनुक्रमे येईलच असे नाही. हे पुढील स्पष्टीकरणावरून दिसून येईल.

१) ड१ इ३ हे फेब्रुवारी ते मे हा काल दर्शवून त्यामध्ये एक महिन्यात बहुतांशी "मे" या महिन्यात पडणाऱ्या पावसाचे प्रमाण ५ ते १० से. मी. असून बाकीच्या ३ महिन्यांत ५ से. मी. पेक्षा कमी पाऊस पडतो.

२) अ२ ब१ क१ हे जून ते सप्टेंबर हा काल दर्शवितात पैकी २ महिन्यांत (बहुतांशी जुलै-ऑगस्ट) ३० से. मी. पेक्षा जास्त पाऊस पडतो. एका महिन्यात (सप्टेंबर) २०-३० से. मी. आणि उरलेल्या एका महिन्यात (जून) १०-२० से. मी. पाऊस पडतो.

३) क१, ड३ हे ऑक्टोबर ते जानेवारी हा काल दर्शवितात. त्यामध्ये एका महिन्यात (ऑक्टोबर) १०-२० से. मी. आणि राहिलेल्या तीन महिन्यांत (नोव्हेंबर-जानेवारी) ५-१० से. मी. पाऊस पडतो.

पावसाळी विभागाच्या सीमा :

जवळ जवळच्या भागात मासिक, हंगामी व वार्षिक-पाऊसमानात विशेष फरक आढळून येत नाही. त्यामुळे पाऊसमानाच्या आकडेवारीसाठी "लिनियर-इंटरलेशन" पद्धत चालू शकेल. पावसाचे आकडे हे त्या ठिकाणाचे मापन असल्याने एकाच पद्धतीचे पाऊसमान किंवा तशाच प्रकारच्या पाऊसमानाकरिता समापातळीरेषा काढता येतील. ह्या समापातळीरेषा सीमेप्रमाणेच येतील असे नाही. याकरिता पुढीलप्रमाणे पद्धत अंमलात आणली आहे.

Q 66-5

Code for Rainfall Data

Symbol	Monthly rainfall cm. pm.
A+	Greater than 30
B	20-30
C	10-20
D+	5-10
E+	Less than 5.

+ An examination of monthly rainfall in the country shows that except for areas in the west coast and some hill stations in extreme north-east, normal monthly seldom exceeds 40 cm.

In distributions containing ranges of rainfall covered by A or B termed briefly as A & B types amounts less than 10 cm. are not so significant and their frequency is generally small. To reduce the number of combinations, D is omitted in A or B type distributions, instead E is used to denote less than 40 cm pm. Thus B2 E2 would denote two months of 20-30 cm pm. and two months less than 10 cm pm. rainfall.

The south-west monsoon months of June to September being the principal rainy seasons dominate the rainfall distributions of the country. To indicate the season's importance monthly rainfall distribution during June to September is shown in brackets in the annual pattern. To the right of the bracket is the distribution for the post-monsoon months, namely, October to January and to the left that for the pre-monsoon months namely February to May. In order to explain how much a coded rainfall distribution written in symbols with numerical subscripts has to be interpreted, a hypothetical example may be considered. D1 E3 (A2 B1 C1) C1 D3, in which for each of the three periods, the symbols are in order of decreasing rainfall which is not necessarily the calendar sequence, can be explained as under :-

i) D1 E3 represents the period February to May in which one month's rainfall (usually May) is in the range of 5-10 cm. and the remaining three months get less than 5 cm. pm.

ii) A2 B1 C1 represents the period June to September in which two months (usually July and August) get more than 30 cm. pm. rainfall, one month (September) gets 20-30 cm and the remaining month, i.e. June gets 10-20 cm.

iii) C1 D3 represents the period October to January in which October gets 10-20 cm rainfall and the rest 5-10 cm. pm.

Boundaries of Rainfall Zones :

Since differences in monthly, seasonal and annual rainfall are not large within short distances. Linear interpolation of rainfall data is permissible. Rainfall data being point measures isolines for the same or nearly the same type of distribution of monthly rainfall can, therefore, be drawn. These isolines may not necessarily follow the boundaries of talukas which are taken to be unit of area in this study and hence for delineation of boundaries the following procedure has been adopted :

१) ज्या ठिकाणी फारसा फरक नाही तेथे समपातळीरेषा तालुक्याच्या सीमेप्रमाणेच राहतील.

१) ज्या ठिकाणी पाऊसमानात बराच फरक आहे त्या ठिकाणी समपातळीरेषा ह्या पावसाळी विभागाच्या सीमा राहतील.

२) ज्या तालुक्याचा ३/४ भाग विभागाच्या बाहेर राहिल तो तालुका त्या विभागात समाविष्ट करण्यात येणार नाही. जवळील दोन किंवा जास्त तालुक्यातील पाऊसमान सारखे असेल तर ते एक पाऊसमान ठरेल व जे काही क्षेत्र त्या खाली येईल त्याला विभाग म्हणता येईल. त्याची चिन्हे रोमन आकड्यात दर्शविण्यात आली आहेत याप्रमाणे संपूर्ण देशाचे पाऊसमान ठरविण्यात आले आहे.

पावसाळी विभाग :

महाराष्ट्र राज्यात एकंदर १६ पावसाळी विभाग पडतात. ते खाली दर्शविले आहेत. त्यामध्ये येणाऱ्या तालुक्याची संख्या व अंदाजित क्षेत्रही दर्शविले आहे.

पावसाळी विभाग	पाऊसमान	एकंदर तालुके		अंदाजे क्षेत्र मी. कि. मी.
		पूर्ण	अंशतः	
१	२	३	४	५
१)	इ४ (क१ ड३) ड१ इ३	२०	—	२६,६४७
२)	इ४ (क२ ड२) ड१ इ३	१४	२	१६,९५०
३)	इ४ (क३ ड१) इ४	१०	३	१४,२६७
४)	इ४ (क४) इ४	३७	१	४७,४६५
५)	इ४ (क४) ड१ इ३	२	५	२,८१९
६)	इ४ (ब१ क३) इ४	४३	३	७१,८७५
७)	इ४ (ब१ क३) ड१ इ३	३	४	६,२७९
८)	इ४ (ब२ क२) इ४	६	—	७,२०८
९)	ड१ इ३ (अ१ क३) क१ इ३	३	८	५,६२२
१०)	इ४ (अ१ ब१ क२) इ४	१	—	९६१
११)	इ४ (अ१ ब१ क२) ड१ इ३	१३	३	२९,७५४
१२)	इ४ (अ२ ब१ क१) ड१ इ३	९	९	९,९१५
१३)	इ४ (अ२ ब२) ड१ इ३	७	१	३१,२९३
१४)	ड१ इ३ (अ३ क१) क१ इ३	१	—	९६५
१५)	इ४ (अ३ ब१) ड१ इ३	६	१	५०,६००
१६)	इ४ (अ४) क१ इ३	३६	४	२६,२८५

i) where variations are small, isolines follow the taluka boundaries :

ii) where variations are large, isolines delineate the zone boundaries; and

ii) any taluka, more than three quarters of which lies outside of a zone is not considered a part of that zone.

If an identical distribution is observed over two or more adjacent talukas a pattern is said to have evolved and the area covered by it is distinguished as a zone and indicated suitable by a roman numeral. Rainfall patterns have been identified for the whole country using the methodology described above.

Rainfall Zones :

The State is divided into 16 rainfall zones. These are indicated below together with the number of talukas included and their total approximate area.

Zone	Rainfall pattern	Number of talukas		Approximate (Sq. km.)
		Full Talukas	Part Talukas	
1	2	3	4	5
I	E4 (C1 D3) D1 E3	20	—	26647
II	E4 (C2 D2) D1 E3	14	2	16950
III	E4 (C3 D1) E4	10	3	14267
IV	E4 (C4) E4	37	1	47465
V	E4 (C4) D1 E3	2	5	2819
VI	E4 (B1 C3) E4	43	3	71875
VII	E4 (B1 C3) D1 E3	3	4	6279
VIII	E4 (B2 C2) E4	6	..	7208
IX	D1 E3 (A1 C3) C1 E3	3	8	5622
X	E4 (A1 B1 C2) E4	1	..	961
XI	E4 (A1 B1 C2) D1 E3	13	3	29754
XII	E4 (A2 B1 C1) D1 E3	9	9	9915
XIII	E4 (A2 B2) D1 E3	7	1	31293
XIV	D1 E3 (A3 C1) C1 E3	1	..	965
XV	E4 (A3 B1) D1 E3	6	1	5060
XVI	E4 (A4) C1 E3	36	4	26285

तक्ता पाच
TABLE No. V

महाराष्ट्रातील भूपर्जन्य गटवार लागवडीखालील क्षेत्र
Eco unitwise area under cultivation in Maharashtra State

जमिनीचा प्रकार पावसाळी विभाग	अ A	ब B	क C	ड D	इ E	फ F	ग G	ह H	आय I		Type of Soil Rainfall Zone
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
एक ..	7291 (I-A)	7380 (I-B)	3370 (I-C)	.. (I-D)	.. (I-E)	.. (I-F)	.. (I-G)	.. (I-H)	.. (I-I)	18041 ..	I
दोन ..	6291	2913	1007	38	590	10839 ..	II
तीन ..	3834	6638	621	20	45	11158 ..	III
चार ..	10316	18819	7830	36965 ..	IV
पाच ..	195	748	257	36	726	1962 ..	V
सहा ..	12642	33705	12118	58465 ..	VI
सात ..	507	793	51	406	1448	3205 ..	VII
आठ ..	954	2711	1422	5087 ..	VIII
नऊ ..	704	399	375	161	679	2318 ..	IX
दहा ..	407	205	612 ..	X
अकरा ..	6252	5093	3584	..	2082	487	510	18008 ..	XI
बारा ..	351	308	107	706	1259	2831 ..	XII
तेरा	86	3293	553	1660	3050	2576	11218 ..	XIII
चौदा	54	39	44	115	252 ..	XIV
पंधरा ..	478	443	..	96	236	56	1309 ..	XV
सोळा ..	1131	1313	146	2856	12	40	271	5769 ..	XVI
एकूण ..	51353	81608	34220	4916	8852	96	271	3537	3086	187939 ..	Total

टिप्पणी— सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा तक्त्यापूर्वीच्या टिप्पणीत केलेला आहे.

Note— Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note.

तक्ता सहा
TABLE VI

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय लागवडीलायक क्षेत्राचे वाटप
Districtwise distribution of cultivable land in Maharashtra State.

(क्षेत्र लाख हेक्टरमध्ये)
(Area in lakh Ha.)

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	लागवडी- लायक क्षेत्र	भरड उथळ जमिन	मध्यम काळी जमीन	खोल काळी जमीन	जांभ्या मातीच्या जमीनी	डोंगर उतारा- वरील तंबूस तपकीरी जमिन	किनाऱ्या वरील (समुद्र किनार) पानथळ जमिन	किनाऱ्या वरील खरवट जमिन	पिवळसर तपकीरी जमीनी	मपाटी- वरील पिवळसर जमिन	District	Designation
1	2	3	अ A 4	ब B 5	क C 6	ड D 7	ई E 8	फ F 9	ग G 10	ह H 11	आय I 12	2	
१	ठाणे	3.16	0.90	1.52	0.29	0.45	Thane	
२	रायगड	3.39	0.91	1.43	0.80	0.25	Raigad	
३	रत्नागिरी	6.41	4.51	0.02	1.69	0.19	Ratnagiri	}
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
५	नाशिक	9.82	3.06	2.91	0.60	0.39	0.86	Nashik	
६	धुळे	5.75	3.62	1.04	0.73	Dhule	
७	जळगांव	7.24	2.48	3.26	1.50	Jalgaon	
८	पुणे	10.97	2.27	2.06	0.86	1.19	4.59	Pune	
९	अहमदनगर	12.90	4.87	5.29	1.66	..	1.08	Ahmednagar	
१०	सोलापूर	12.36	3.11	6.02	3.23	Solapur	
११	कोल्हापूर	4.70	0.84	0.84	0.22	1.26	1.54	Kolhapur	
१२	सातारा	7.62	2.84	1.11	0.53	0.71	2.43	Satara	
१३	सांगली	7.39	2.50	3.21	1.68	Sangli	
१४	औरंगाबाद	14.19	5.31	6.46	2.42	Aurangabad	}
१५	जालना	Jalna	
१६	परभणी	11.29	1.18	6.56	3.55	Parbhani	
१७	बीड	9.83	2.35	5.35	2.13	Beed	
१८	नांदेड	8.27	2.00	4.01	2.26	Nanded	
१९	उस्मानाबाद	13.42	1.53	10.11	1.78	Osmanabad	}
२०	लातूर	Latur	
२१	अमरावती	7.63	1.84	4.58	1.21	Amravati	
२२	अकोला	8.27	0.71	6.12	1.44	Akola	
२३	बुलढाणा	7.32	3.50	2.69	1.13	Buldhana	
२४	यवतमाळ	8.65	5.73	0.91	2.01	Yavatmal	
२५	नागपूर	5.66	1.11	1.34	0.34	0.33	2.54	Nagpur	
२६	वर्धा	6.93	2.51	2.64	1.78	Wardha	
२७	भंडारा	4.13	0.15	2.20	1.78	Bhandara	
२८	चंद्रपूर	6.53	0.65	0.78	1.32	0.84	1.44	1.50	Chandrapur	}
२९	गडचिरोली	Gadchiroli	
एकूण		203.83	55.82	80.60	33.33	9.15	10.81	2.14	0.19	3.97	5.82	Total	

तक्ता सात
TABLE VII

तक्ता
TABLEमहाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या
Eco unitwise area under different

भू-पर्जन्य गट	भात	ख. जवार	बाजरी	नागली	र. जवार	गहू	इतर तुणधान्य Other cereals (Oc)	तूर	मूग	उडीद
	Paddy (Pd)	K. Jowar (Kj)	Bajra (B)	Nagli (N)	R. Jowar (Rj)	Wheat (W)		Tur (T)	Mug (Mu)	Udid (U)
एक-अ	2	346	2132	15	3332	89	59	63
एक-ब	75	771	596	..	3648	414	168	221
एक-क	57	330	185	..	1782	240	44	45
दोन-अ	2	344	2982	1	2087	19	30	64	..	1
दोन-ब	92	275	523	..	711	346	29	67	5	4
दोन-क	53	87	74	..	174	351	15	25	3	2
दोन-ड	10	4
दोन-ई	74	58	49	59	182	19	2	14
तीन-अ	7	10	2968	..	30	35	197	15	50	10
तीन-ब	58	323	1261	..	2404	688	18	121	60	39
तीन-क	10	28	103	..	82	242	55	..	10	1
तीन-ड	20
तीन-ई	33	5
चार-अ	11	1587	2803	..	1566	228	161	608	234	171
चार-ब	497	3063	1078	..	5284	1162	204	1383	365	203
चार-क	128	845	316	1	2984	724	41	363	372	146
पांच-अ	..	30	96	..	15	..	1	3
पांच-ब	30	216	23	..	157	25	5	13
पांच-क	14	87	61	8	2	1
पांच-ड	12	9	1	2	1
पांच-ई	78	115	190	6	206	12	5	15
सहा-अ	165	4931	709	..	154	154	147	431	666	728
सहा-ब	239	13701	363	..	2400	1464	94	1306	1151	758
सहा-क	181	2058	124	..	1632	1024	46	478	798	357
सात-अ	212	..	150	..	19	12
सात-ब	..	67	120	..	139	250
सात-क	50
सात-ड	208	10	..	137	..	7
सात-ई	67	42	400	267	228	36	20	6
आठ-अ	21	515	6	5	11	40	..
आठ-ब	171	882	7	..	222	155	14	174	15	..
आठ-क	37	236	118	125	22	83	6	..
नऊ-अ	60	28	210	51	200	1	13	1
नऊ-ब	111	45	14	21	23	13	10	14	4	1
नऊ-क	44	82	2	7	45	19	8	5	3	4
नऊ-ड	39	22	..	49	1	6	5	1	1	1
नऊ-ई	249	96	20	2	61	55	35	2	1	1

टिपणी :-१) सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा मागील तक्त्याच्या तक्त्यापूर्वीच्या टिपणीत केलेला आहे.

२) भूपर्जन्य गट हा पावसाचे प्रमाण व जमिनीचा प्रकार दाखवितो.

सात-चालू
VII—Contd.

पिकाखालील इकोघटकनिहाय क्षेत्र
crops in Maharashtra State

क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये
Area in '00' Hectares

हरभरा Gram (Gr)	इतर कडधान्ये Other Pulses (OP)	भुईमूग (खरीप) Kharif Ground- nut (KG)	भुईमूग (उन्हाळी) Summer Ground- nut (SG)	करडई safflower (Sf)	तीळ Sesamum (Sc)	जवस Linseed (L)	सूर्यफूल Sunflower (S)	इतर गळीत धान्ये Other Oilseeds (OO)	कापूस Cotton (C)	एकूण Total	Eco-Unit
21	887	158	..	172	8	7	7291	.. I-A
213	499	264	..	423	26	62	7380	.. I-B
187	130	31	..	267	1	71	3370	.. I-C
47	418	174	..	114	8	..	6291	.. II-A
111	241	236	..	241	17	15	2913	.. II-B
46	65	75	..	18	5	14	1007	.. II-C
..	19	5	38	.. II-D
38	60	30	5	..	590	.. II-E
3	272	177	4	53	1	..	2	3834	.. III-A
221	526	626	18	196	2	19	1	36	21	6638	.. III-B
6	10	5	..	4	..	10	..	4	51	621	.. III-C
..	20	.. III-D
..	..	7	45	.. III-E
113	712	856	94	264	41	13	294	244	316	10316	.. IV-A
919	1257	864	154	773	10	213	573	136	681	18819	.. IV-B
444	99	72	61	518	6	83	166	10	446	7830	.. IV-C
..	20	25	..	5	195	.. V-A
17	36	193	..	33	748	.. V-B
3	7	72	..	2	257	.. V-C
1	5	5	36	.. V-D
15	19	52	13	..	726	.. V-E
75	322	505	41	675	32	5	5	121	2776	12642	.. VI-A
413	1137	796	173	996	75	173	3	254	8209	33705	.. VI-B
303	471	371	53	239	54	166	..	61	3702	12118	.. VI-C
..	107	7	507	.. VII-A
100	..	117	793	.. VII-B
..	1	51	.. VII-C
22	22	..	406	.. VII-D
69	150	139	24	..	1448	.. VII-E
..	86	21	..	2	19	228	954	.. VIII-A
77	188	66	..	59	..	9	..	34	638	2711	.. VIII-B
68	92	22	..	21	..	10	..	17	565	1422	.. VIII-C
4	40	68	..	8	20	..	704	.. IX-A
15	26	96	5	1	399	.. IX-B
13	19	119	..	1	4	375	.. IX-C
4	4	28	161	.. IX-D
49	22	71	15	..	679	.. IX-E

Note :- 1) Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note of previous Table.
2) Eco-unit indicates rainfall pattern and soil type.

तक्ता
TABLE

भू-पर्जन्य गट	भात Paddy (Pd)	ख. जवार K. Jowar (Kj)	वाजरी Bajra (B)	नागली Nagli (N)	र. जवार R. Jowar (Rj)	गहू Wheat (W)	इतर तृणधान्ये Other cereals (Oc)	तूर Tur (T)	मूग Mug (Md)	उडीद Udid (U)
दहा-अ	50	17	1	8	38	9	141	15	20	8
दहा-ब	57	10	..	3	43	11	..	2
अकरा-अ	66	2409	40	..	10	185	8	421	67	29
अकरा-ब	181	1154	6	..	229	500	..	277	15	4
अकरा-क	131	985	4	..	93	395	..	228	29	9
अकरा-ई	186	834	128	105	1	170
अकरा-ह	55	10	91	100	1	25
अकरा-आय्	15	15	169	20	1	30
बारा-अ	115	33	1	41	1	8	115
बारा-ब	93	28	32	17	35	17	16	5
बारा-क	31	14	10	9	2	1	1	..
बारा-ड	252	23	..	177	29	28	55	1
बारा-ई	373	168	1	137	197	48	67	11
तेरा-ब	..	40	40
तेरा-क	684	643	569	805	4	32	4	61
तेरा-ड	493	22
तेरा-ई	380	51	628	180	5	43
तेरा-ह	1755	455	108	23	38
तेरा-आय्	1699	3	244	158	19	42	..	2
चौदा-ब	37	1	3	3
चौदा-क	28	2	3
चौदा-ड	14	21	9
चौदा-ई	15	72	22
पंधरा-अ	244	81	60	27	2	31
पंधरा-ब	344	4	10	1	..
पंधरा-ड	75	10	4
पंधरा-ई	183
पंधरा-फ	56
सोळा-अ	568	296	97	29	10	48
सोळा-ब	1135	3	..	8	3	15	5	5	2	..
सोळा-क	132
सोळा-ड	1508	848	277	1
सोळा-ई	1	8	2
सोळा-फ	40
सोळा-ग	271
एकूण महाराष्ट्र राज्य	13906	38139	17619	2405	32592	10853	2440	6986	3951	2627

टीप : १) सांकेतिक शब्दप्रयोगाचा खुलासा मागील तक्त्याच्या तक्त्यापूर्व टिपणीत केलेला आहे.

२) भू-पर्जन्य गट हा पावसाचे प्रमाण व जमिनीचा प्रकार दाखवितो.

सात-समाप्त
VII-Concl'd.

हरभरा Gram (Gr)	इतर कडधान्ये Other Pulses (OP)	भुईमूग (खरीप) Kharif Ground- nut(KG)	भुईमूग (उन्हाळी) Summer Ground- nut(SG)	करडई Safflower (Sf)	तीळ Sesamum (Sc)	जवस Linseed (L)	सूर्यफूल Sunflower (S)	इतर गळीत धान्ये Other Oilseeds (OO)	कापूस Cotton (C)	एकूण Total	Eco Unit
2	31	59	8	..	407	.. X-A
4	7	20	1	..	2	45	205	.. X-B
57	157	295	2	..	17	37	..	45	2407	6252	.. XI-A
100	207	102	3	..	196	55	..	104	1960	5093	.. XI-B
60	39	41	1	..	64	92	..	20	1393	3584	.. XI-C
26	96	19	50	..	186	281	2082	.. XI-E
21	110	40	..	34	..	487	.. XI-H
16	120	70	54	510	.. XI-I
4	4	22	7	..	351	.. XII-A
10	10	28	1	16	308	.. XII-B
5	5	14	15	107	.. XII-C
18	30	82	11	..	706	.. XII-D
27	43	176	..	1	10	..	1259	.. XII-E
..	6	86	.. XIII-B
112	134	10	40	138	..	27	30	3293	.. XIII-C
..	38	553	.. XIII-D
32	233	48	20	..	30	10	1660	.. XIII-E
56	283	63	194	..	75	..	3050	.. XIII-H
57	160	2	..	4	23	163	2576	.. XIII-I
..	5	5	54	.. XIV-B
1	5	39	.. XIV-C
..	44	.. XIV-D
..	..	5	1	..	115	.. XIV-E
..	5	1	1	26	..	478	.. XV-A
34	38	8	4	443	.. XV-B
3	..	4	96	.. XV-D
..	53	236	.. XV-E
..	56	.. XV-F
..	41	2	6	34	..	1131	.. XVI-A
67	60	9	1	1313	.. XVI-B
1	13	146	.. XVI-C
..	138	25	59	..	2856	.. XVI-D
..	1	..	12	.. XVI-E
..	40	.. XVI-F
..	271	.. XVI-G
4330	10011	7275	605	5096	756	1549	1043	1783	23973	187939	.. Total Maha- rashtra State

Note— 1) Explanations for abbreviations are given in pre-explanatory note of previous Table.

2) Eco Unit indicates rainfall pattern and soil type.

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या साधनांनी भिजणारे जिल्हावार क्षेत्र सन १९७४-७५ ते १९७८-७९. तक्ता भाड

(क्षेत्र '००' हेक्टर)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	निव्वळ वागाईत क्षेत्र Net area Irrigated								
		विहिरी व्यतिरिक्त इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र Surface irrigation*					विहिरीखालील क्षेत्र Well irrigation			
		१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78
३	४	५	६	७	८	९	१०	११		
१	बृहन्मुंबई	६	२	२	२	७	६	७
२	ठाणे	२७	१८	४	६	६	३४	५४	५५	६२
३	रायगड	४८	५४	५९	५९	६०	२७	२८	२१	२२
४	रत्नागिरी	९२	११०	११६	१२६	१२९	४४	४७	३९	३३
५	सिध्दुर्ग
	एकूण—कोकण विभाग	१७३	१८४	१८१	१९१	१९५	१०७	१३६	१२१	१२४
६	नाशिक	२०७	१३२	१८९	२४९	२५४	७१८	८६२	७८५	७८७
७	धुळे	१३२	१३७	१५७	१६९	१७३	४४२	४४७	४८४	४८७
८	जळगाव	१४५	१६८	२४५	२०८	२१२	७३२	८१८	७५४	७१५
	एकूण—नाशिक विभाग	४८४	४३७	५९१	६२६	६३९	१,८९२	२,१२७	२,०२३	१,९८९
९	अहमदनगर	४७५	५५६	६३५	१,०८४	१,१०७	१,१७४	१,३६०	१,३१७	१,०३८
१०	पुणे	६७४	६९४	६२८	७७५	७९२	६८२	७४७	७०९	६२६
११	सोलापूर	२७०	३०७	२७०	३०३	३१०	९९६	१,००८	१,०११	९५१
	एकूण—पुणे विभाग	१,३८९	१,५५७	१,५३३	२,१६२	२,२०९	२,८५२	३,११५	३,०३७	२,६१५
१२	सातारा	३८८	३७६	४०५	४०१	४१०	४३५	४६५	४९५	५३१
१३	सांगली	१८२	१८७	२११	२११	२१७	४०३	४७८	४४३	५८५
१४	कोल्हापूर	४५१	४३९	४४६	४३९	४४८	१२२	१३३	१४१	१४८
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	१,०२१	१,००२	१,०६२	१,०५१	१,०७५	९६०	१,०७६	१,०७९	१,२६४
१५	औरंगाबाद
१६	जालना	२४४	२७७	३०७	२९२	२९८	८९४	१,०३८	१,१२०	१,१२०
१७	परभणी	६३	१३९	२१३	२७९	२८५	३०३	२५१	२५३	३०४
१८	बीड	१९६	१७४	२४९	२०२	२०६	४०५	५४३	५८३	७४१
१९	नांदेड	११२	१३०	२२३	२०९	२१४	१४०	१३९	१२९	१४२
२०	उस्मानाबाद
२१	लातूर	१६३	१९४	२४२	२५४	२६०	७१२	१,२३५	१,२२५	१,१३५
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	७७८	९१४	१,२३४	१,२३६	१,२६३	२,४५४	३,२०६	३,३१०	३,४४२
२२	बुलढाणा	३१	७०	४५	३९	३९	१८४	१७८	२००	२१२
२३	अकोला	२३	४४	३२	४३	४४	१५४	१३३	१६८	१४६
२४	अमरावती	१२	३१	१२	२८	२९	२२४	२५६	२६७	२६५
२५	यवतमाळ	४४	४८	९२	६१	६२	१०८	११५	११९	१४९
	एकूण—अमरावती विभाग	११०	१९३	१८१	१७१	१७४	६७०	६८२	७५४	७७२
२६	वर्धा	२८	४९	५१	५५	५६	१३९	१६१	२५९	२६७
२७	नागपूर	१८६	१६७	१९१	२४०	२४५	२०२	२५१	२४७	२३७
२८	भंडारा	१,४७६	१,४७५	१,२५२	१,२२१	१,२७८	६०	६१	५९	८३
२९	चंद्रपूर
३०	गडचिरोली	१,११८	१,१९५	१,१३७	१,१४०	१,१६५	२२	२७	३०	२९
	एकूण—नागपूर विभाग	२,८०८	२,८८६	२,६३१	२,६५६	२,७४४	४२३	५००	५९५	६१६
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	६,७६३	७,१७३	७,४१३	८,०९३	८,२९९	९,३५८	१०,८४२	१०,९१९	१०,८२२

* विहिरी व्यतिरिक्त इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र—कालवे, तलाव व इतर साधनांनी भिजणारे क्षेत्र.

TABLE VIII

Districtwise net area irrigated by different sources in Maharashtra State from 1974-75 to 1978-79

(Area in '00' hectares)

एकूण निव्वळ बागाईत क्षेत्र Total net area irrigated						District
१९७८-७९ 1978-79 12	१९७४-७५ 1974-75 13	१९७५-७६ 1975-76 14	१९७६-७७ 1976-77 15	१९७७-७८ 1977-78 16	१९७८-७९ 1978-79 17	
8	8	9	8	7	8	.. Greater Bombay
58	61	72	59	68	64	.. Thane
23	75	82	80	81	83	.. Raigad
23	136	157	155	159	152	.. Ratnagiri .. Sindhudurg
112	280	320	302	315	307	Total—Konkan Division
868	925	994	974	1,036	1,122	.. Nasik
478	574	584	641	656	644	.. Dhule
722	877	986	999	923	934	.. Jalgaon
2,061	2,376	2,564	2,614	2,615	2,700	Total—Nasik Division
991	1,649	1,916	1,952	2,122	2,098	.. Ahmednagar
762	1,356	1,441	1,337	1,401	1,554	.. Pune
930	1,266	1,315	1,281	1,254	1,240	.. Solapur
2,683	4,241	4,672	4,570	4,777	4,892	Total—Pune Division
569	823	841	900	932	979	.. Satara
63	585	665	654	796	680	.. Sangli
136	573	572	587	587	584	.. Kolhapur
1,168	1,981	2,078	2,141	2,315	2,243	Total—Kolhapur Division
1,123	1,138	1,315	1,427	1,412	1,421	.. Aurangabad .. Jalna
318	366	390	466	583	603	.. Parbhani
720	601	717	832	943	926	.. Beed
149	252	269	352	351	363	.. Nanded
1,143	875	1,429	1,467	1,389	1,413	.. Osmanabad .. Latur
3,463	3,232	4,120	4,544	4,678	4,726	Total—Aurangabad Division
227	215	248	245	251	266	.. Buldhana
146	177	177	200	189	190	.. Akola
289	236	287	279	293	318	.. Amravati
176	152	163	211	210	238	.. Yavatmal
836	780	875	935	943	1,012	Total—Amravati Division
263	167	210	310	332	319	.. Wardha
259	388	418	438	477	504	.. Nagpur
85	1,536	1,536	1,311	1,304	1,363	.. Bhandara
35	1,140	1,222	1,167	1,169	1,200	.. Chandrapur .. Gadchiroli
462	3,231	3,386	3,226	3,282	3,386	Total—Nagpur Division
10,967	16,121	18,015	18,332	18,915	19,266	Total—Maharashtra State

*Surface irrigation including area irrigated by Canals, Tanks and other sources of irrigation.

(क्षेत्र '००' हेक्टरस)
(Area in '00' hectares)

तक्ता आठ-समाप्त

अ. क्र. Serial No.	जिल्हा	दुसोटा वागाईत क्षेत्र Area irrigated more than once				
		१९७४-७५ 1974-75 18	१९७५-७६ 1975-76 19	१९७६-७७ 1976-77 20	१९७७-७८ 1977-78 21	१९७८-७९ 1978-79 22
1	2					
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	6	12	5	7	7
३	रायगड	2	4	2	3	3
४	रत्नागिरी	} ..	13	16	13	13
५	सिधुदुर्ग					
एकूण—कोकण विभाग		21	32	20	23	23
६	नाशिक	342	323	369	373	377
७	धुळे	132	137	157	214	218
८	जळगाव	272	253	239	278	282
एकूण—नाशिक विभाग		746	713	765	865	877
९	अहमदनगर	358	441	543	736	755
१०	पुणे	366	385	414	464	475
११	सोलापूर	329	334	358	333	343
एकूण—पुणे विभाग		1,053	1,160	1,315	1,533	1,573
१२	सातारा	232	247	209	248	258
१३	सांगली	171	176	160	275	280
१४	कोल्हापूर	37	62	94	87	97
एकूण—कोल्हापूर विभाग		440	485	463	610	635
१५	औरंगाबाद	} ..	197	246	291	281
१६	जालना					
१७	परभणी	84	97	94	143	148
१८	बीड	111	141	128	164	168
१९	नांदेड	67	83	76	96	97
२०	उस्मानाबाद	} ..	222	273	336	312
२१	लातूर					
एकूण—औरंगाबाद विभाग		681	840	925	996	1,016
२२	बुलढाणा	51	55	55	58	60
२३	अकोला	27	43	45	42	45
२४	अमरावती	37	54	63	77	79
२५	यवतमाळ	17	23	37	38	40
एकूण—अमरावती विभाग		132	175	200	215	224
२६	वर्धा	26	34	31	39	40
२७	नागपूर	59	74	113	116	120
२८	भंडारा	32	126	175	166	171
२९	चंद्रपूर	} ..	17	53	81	98
३०	गडचिरोली					
एकूण—नागपूर विभाग		134	287	400	419	431
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		3,207	3,692	4,088	4,661	4,779

TABLE VIII-Concl'd.

एकूण बागाईत क्षेत्र Gross area irrigated					District
१९७४-७५ 1974-75 23	१९७५-७६ 1975-76 24	१९७६-७७ 1976-77 25	१९७७-७८ 1977-78 26	१९७८-७९ 1978-79 27	
8	9	8	7	8	.. Bombay S. D.
67	84	64	75	71	.. Thane
77	86	82	84	86	.. Raigad
149	173	168	172	165	.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
301	352	322	338	330	.. Total-Konkan Division
1,267	1,317	1,343	1,409	1,499	.. Nashik
706	721	798	870	862	.. Dhule
1,149	1,239	1,238	1,201	1,216	.. Jalgaon
3,122	3,277	3,379	3,480	3,577	.. Total-Nashik Division
2,007	2,357	2,495	2,858	2,853	.. Ahmadnagar
1,722	1,826	1,751	1,865	2,029	.. Pune
1,565	1,649	1,639	1,587	1,583	.. Solapur
5,294	5,832	5,885	6,310	6,465	.. Total-Pune Division
1,055	1,088	1,109	1,180	1,237	.. Satara
756	841	814	1,071	960	.. Sangli
610	634	681	674	681	.. Kolhapur
2,421	2,563	2,604	2,925	2,878	.. Total-Kolhapur Division
1,335	1,561	1,718	1,693	1,710	.. Aurangabad
450	487	560	726	761	.. Jalna
712	858	960	1,107	1,092	.. Parbhani
319	352	428	447	460	.. Beed
1,097	1,702	1,803	1,701	1,727	.. Nanded
3,913	4,960	5,469	5,674	5,742	.. Osmanabad
266	303	300	309	326	.. Latur
204	220	245	231	235	.. Total-Aurangabad Division
273	341	342	370	397	.. Buldhana
169	186	248	248	278	.. Akola
912	1,050	1,135	1,158	1,236	.. Amravati
193	244	341	361	359	.. Yavatmal
447	492	551	593	624	.. Total-Amravati Division
1,568	1,662	1,486	1,470	1,534	.. Wardha
1,157	1,275	1,248	1,267	1,300	.. Nagpur
3,365	3,673	3,626	3,691	3,817	.. Bhandara
19,328	21,707	22,420	23,576	24,045	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
.. Total-Nagpur Division
.. Total-Maharashtra State

महाराष्ट्र राज्यातील जिल्हानिहाय निरनिराळ्या पिकांखालील बागाईत क्षेत्र १९७४-७५ ते १९७८-७९

अ. क्र. Sr. No.	District	निरनिराळ्या पिकांखालील Irrigated area									
		तांदूळ RICE					गहू WHEAT				
		७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
१	बृहन्मुंबई	1
२	ठाणे	2	11	2	23	6	4	21	4	1	
३	रायगड	43	50	53	52	55	..	4	
४	रत्नागिरी	
५	सिंधुदुर्ग	44	60	41	51	54	..	1	
एकूण—कोकण विभाग		89	121	97	126	115	4	26	4	1	
६	नाशिक	56	58	75	83	83	382	444	483	4	
७	धुळे	38	43	55	40	40	381	410	415	439	
८	जळगाव	82	104	108	97	75	338	403	398	347	
एकूण—नाशिक विभाग		176	205	238	220	198	1,051	1,257	1,296	1,189	
९	अहमदनगर	22	31	36	44	27	273	464	455	521	
१०	पुणे	33	39	40	39	53	214	229	263	222	
११	सोलापूर	22	23	45	46	39	208	265	230	239	
एकूण—पुणे विभाग		77	93	121	129	119	725	958	948	982	
१२	सातारा	147	153	166	182	165	109	120	124	167	
१३	सांगली	60	76	79	67	80	113	134	119	205	
१४	कोल्हापूर	78	71	85	53	53	20	48	76	95	
एकूण—कोल्हापूर विभाग		285	300	330	302	298	242	302	319	467	
१५	औरंगाबाद	14	12	18	22	17	348	558	507	562	
१६	जालना	
१७	परभणी	32	74	78	89	140	119	180	218	256	
१८	बीड	12	16	16	20	26	105	135	150	215	
१९	नांदेड	36	35	86	92	104	107	118	123	135	
२०	उस्मानाबाद	
२१	लातूर	73	95	95	94	93	254	383	365	361	
एकूण—औरंगाबाद विभाग		173	232	293	317	380	934	1,374	1,416	1,529	
२२	बुलढाणा	4	6	4	5	7	125	158	161	172	
२३	अकोला	5	4	3	3	3	121	150	188	166	
२४	अमरावती	4	6	9	9	20	103	146	146	157	
२५	यवतमाळ	3	6	3	3	3	87	91	161	158	
एकूण—अमरावती विभाग		16	22	19	20	33	436	545	656	653	
२६	वर्धा	4	2	2	1	1	107	171	256	288	
२७	नागपूर	139	127	149	159	195	151	181	206	209	
२८	भंडारा	1,433	1,526	1,539	1,340	1,398	46	57	63	61	
२९	चंद्रपूर	1,102	1,196	1,179	1,167	1,196	14	33	25	25	
३०	गडचिरोली	
एकूण—नागपूर विभाग		2,678	2,851	2,669	2,667	2,790	318	442	550	583	
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		3,494	3,824	3,767	3,781	3,933	3,709	4,904	5,198	5,404	

TABLE IX

Districtwise irrigated area under different crops in Maharashtra State from 1974-75 to 1978-79

(क्षेत्र '००' हेक्टरात)
(Area in '00' hectares)

बागाईत क्षेत्र under different crops											जिल्हा
खरीप ज्वारी KHARIF JOWAR					रबी ज्वारी RABI JOWAR						
७८-७९ 1978-79	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	
12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
.. Bombay S. D.
..	4 Thane
.. Raigad
..	1	..	1	.. Ratnagiri
..	4	1	..	1	.. Sindhudurg
..	4	1	..	1	Total—Konkan Division
430	20	22	5	9	18	11	13	18	14	31	.. Nashik
444	..	4	1	5	4	3	3	14	.. Dhule
393	3	3	..	2	7	10	31	12	19	12	.. Jalgaon
1267	23	29	6	11	25	26	48	33	36	57	Total—Nashik Division
582	15	104	111	373	266	608	613	716	718	744	.. Ahmednagar
256	4	29	55	29	69	624	666	516	598	597	.. Pune
244	17	29	26	24	13	606	493	514	491	531	.. Solapur
1082	37	162	192	426	348	1,838	1,772	1,746	1,807	1872	Total—Pune Division
161	8	13	50	43	56	302	312	309	291	320	.. Satara
140	53	62	81	97	77	108	108	86	113	101	.. Sangli
95	6	3	2	10 Kolhapur
396	67	75	131	140	133	413	422	405	404	421	Total—Kolhapur Division
574	16	35	93	88	84	390	411	415	439	446	.. Aurangabad
281	38	17	16	20	31	45	44	44	42	33	.. Jalna
188	4	23	36	94	97	415	467	487	451	471	.. Parbhani
165	2	1	1	1 Beed
391	47	60	86	83	72	335	744	664	660	566	.. Nanded
1599	107	136	232	286	284	1,185	1,666	1,610	1,592	1516	.. Osmanabad
171	8	6	3	4	..	1	.. Latur
168 Aurangabad Division
163 Buldhana
153 Akola
655	8	6	3	4	..	1	.. Amravati
281	1 Yavatmal
222	1	1	2	1	3	3	.. Wardha
62	6	1	1	..	1	1	.. Nagpur
24	..	1	..	1	..	2	2	2	30	30	.. Bhandara
589	7	1	1	1	..	4	5	3	34	34	.. Chandrapur
5588	248	403	562	864	794	3,472	3,916	3,802	3,873	3902	.. Gadchiroli
											Total—Nagpur Division
											Total—Maharashtra State

निरनिराळ्या पिकांखालील
Irrigated area

अ. क्र. Sr. No.	District	बाजरी BAJRI			
		१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78
1	2	23	24	25	26
१	वृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिध्दुर्ग
एकूण-कोकण विभाग	
६	नाशिक	70	42	86	78
७	धुळे	5	2
८	जळगाव
एकूण-नाशिक विभाग		75	44	86	78
९	अहमदनगर	162	152	172	150
१०	पुणे	131	122	124	125
११	सोलापूर	49	72	83	80
एकूण-पुणे विभाग		342	346	379	355
१२	सातारा	94	99	75	107
१३	सांगली	18	11	13	88
१४	कोल्हापूर	1	..
एकूण-कोल्हापूर विभाग		112	110	89	195
१५	औरंगाबाद	97	80	83	51
१६	जालना
१७	परभणी	6	3
१८	बीड	34	43	39	68
१९	नांदेड
२०	उस्मानाबाद	13	7	2	..
२१	लातूर
एकूण-औरंगाबाद विभाग		150	133	124	119
२२	बुलढाणा
२३	अकोला
२४	अमरावती
२५	यवतमाळ
एकूण-अमरावती विभाग	
२६	वर्धा
२७	नागपूर
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	1	1
३०	गडचिरोली
एकूण-नागपूर विभाग		1	1
एकूण-महाराष्ट्र राज्य		680	634	678	747

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in '00' hectares)

TABLE IX—Contd.

बागाईत क्षेत्र
under different crops

							District	
							मका MAIZE	नागली NAGLI
१९७८-७९ 1978-79	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७४-७५ 1974-75		
27	28	29	30	31	32	33		
..	Bombay S. D.
..	Thane
..	Raigad
..	3	..	{ Ratnagiri Sindhudurg
..	3	..	Total—Konkan Division
85	9	13	6	2	1	Nashik
5	1	1	1	Dhule
..	5	2	5	6	5	Jalgaon
90	14	15	12	9	7	Total—Nashik Division
154	15	19	14	12	12	Ahmednagar
118	21	17	20	25	37	Pune
63	98	144	109	123	107	Solapur
335	134	180	143	160	156	Total—Pune Division
100	10	10	10	7	14	Satara
43	22	15	24	15	21	Sangli
..	17	15	17	17	18	Kolhapur
143	49	40	51	93	53	Total—Kolhapur Division
36	9	10	18	21	22	{ Aurangabad Jalna
..	4	3	6	12	10	Parbhani
62	4	5	9	19	12	Beed
..	2	1	1	1	1	Nanded
..	18	20	38	35	39	{ Osmanabad Latur
98	37	39	72	88	84	Total—Aurangabad Division
..	5	3	3	1	1	Buldhana
..	1	Akola
1	..	1	1	Amravati
..	Yavatmal
1	5	4	3	1	3	Total—Amravati Division
..	Wardha
..	1	..	1	Nagpur
..	Bhandara
..	..	1	{ Chandrapur Gadchiroli
..	1	1	1	Total—Nagpur Division
664	240	279	282	297	303	3	..	Total—Maharashtra State

		निरनिराळ्या पिकावालील Irrigated area								
अ. क्र.	जिल्हा	नागली NAGLI				इतर पिके OTHER CEREALS				
Sr. No.		१९७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79
1	2	34	35	36	37	38	39	40	41	42
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी	2	8	1	1
५	सिंधुदुर्ग									
एकूण—कोकण विभाग	..	2	8	1	1
६	नाशिक
७	धुळे
८	जळगाव	1	..
एकूण—नाशिक विभाग	1	..
९	अहमदनगर	6	1
१०	पुणे	1	2	..	6	4
११	सोलापूर	3	3	3	2	5
एकूण—पुणे विभाग	4	5	3	14	10
१२	सातारा	1
१३	सांगली	3	5
१४	कोल्हापूर	1	..
एकूण—कोल्हापूर विभाग	1	4	5
१५	औरंगाबाद	2	3
१६	जालना									
१७	परभणी	6	3
१८	बीड	1	..
१९	नांदेड	11	11	13	12	6
२०	उस्मानाबाद	3	1
२१	लातूर									
एकूण—औरंगाबाद विभाग	16	15	13	19	9
२२	बुलढाणा
२३	अकोला
२४	अमरावती
२५	यवतमाळ
एकूण—अमरावती विभाग
२६	वर्धा	1
२७	नागपूर	4
२८	भंडारा	1	1	2
२९	चंद्रपूर
३०	गडचिरोली									
एकूण—नागपूर विभाग	1	6	2
एकूण—महाराष्ट्र राज्य	..	2	8	1	1	21	26	19	38	24

TABLE IX—Contd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area in '00' hectares)

बागाईत क्षेत्र under		different crops					हरभरा GRAM					District
एकूण तृणधान्ये Total CEREALS										District		
७४-७५ 1974-75 43	७५-७६ 1975-76 44	७६-७७ 1976-77 45	७७-७८ 1977-78 46	७८-७९ 1978-79 47	७४-७५ 1974-75 48	७५-७६ 1975-76 49	७६-७७ 1976-77 50	७७-७८ 1977-78 51	७८-७९ 1978-79 52			
..	..	1	Bombay S. D
6	32	6	24	10	Thane	
43	54	53	52	55	Raigad	
47	63	50	52	56	Ratnagiri	
96	149	110	128	121	Sindhudurg	
548	592	673	589	645	61	99	76	83	73	..	Total-Kokan Division	
779	463	475	483	504	16	19	24	24	23	..	Nashik	
438	543	523	472	492	64	55	58	54	41	..	Dhule	
1,365	1,598	1,671	1,544	1,641	141	173	158	161	137	..	Jalgaon	
1,095	1,383	1,504	1,824	1,786	44	48	51	49	62	..	Total-Nashik Division	
1,028	1,104	1,018	1,044	1,134	49	53	51	47	52	..	Ahmednagar	
1,033	1,029	1,010	1,005	1,002	37	39	47	45	43	..	Pune	
3,156	3,516	3,532	3,873	3,922	130	140	149	141	157	..	Solapur	
670	707	735	797	816	36	35	36	41	38	..	Total-Pune Division	
374	406	402	588	467	23	24	28	61	42	..	Satara	
124	136	189	166	166	1	2	5	..	4	..	Sangli	
1,168	1,249	1,326	1,551	1,449	60	61	69	102	84	..	Kolhapur	
881	1,109	1,187	1,183	1,179	114	115	113	112	117	..	Total-Kolhapur Division	
244	321	362	425	498	20	15	20	27	21	..	Aurangabad	
574	689	737	868	856	33	45	45	53	61	..	Jalna	
158	166	224	241	276	5	5	19	18	15	..	Parbhani	
744	1,310	1,250	1,233	1,161	58	57	55	54	71	..	Beed	
2,601	3,595	3,760	3,950	3,970	230	237	252	264	285	..	Nanded	
148	170	172	178	180	11	18	14	11	17	..	Osmanabad	
126	154	191	169	172	4	2	2	5	3	..	Latur	
107	153	155	166	185	6	25	7	20	23	..	Total-Aurangabad Division	
90	97	164	161	156	2	1	2	2	1	..	Buldhana	
471	574	682	674	693	33	46	25	38	44	..	Akola	
112	173	267	289	282	3	3	3	2	3	..	Amravati	
292	311	358	371	420	15	18	20	21	22	..	Yavatmal	
1,436	1,588	1,402	1,402	1,461	Total-Amravati Division	
1,120	1,235	1,208	1,223	1,250	Wardha	
3,010	3,307	3,235	3,285	3,413	18	21	23	23	25	..	Nagpur	
11,867	13,988	14,316	15,005	15,209	612	678	676	729	732	..	Bhandara	
..	Chandrapur	
..	Gadchiroli	
..	Total-Nagpur Division State	
..	Total—Maharashtra	

निरनिराळ्या पिकांखालील
Irrigated area

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	तूर T U R					इतर कडधान्ये Other Pulses					
		७४-७५ 1974-75 53	७५-७६ 1975-76 54	७६-७७ 1976-77 55	७७-७८ 1977-78 56	७८-७९ 1978-79 57	७४-७५ 1974-75 58	७५-७६ 1975-76 59	७६-७७ 1976-77 6	७७-७८ 1977-78 61	७८-७९ 1978-79 62	
१	बृहन्मंबई	
२	ठाणे		
३	रायगड		
४	रत्नागिरी	}	4	4	8	14	12	
५	सिंधुदुर्ग		
	एकूण—कोकण विभाग	4	4	8	14	12	
६	नाशिक	1	
७	धुळे	1	1	
८	जळगाव	1	
	एकूण—नाशिक विभाग	2	..	1	..	1	
९	अहमदनगर	..	1	1	2	2	2	6	8	
१०	पुणे	..	7	10	7	11	14	1	11	26	26	
११	सोलापूर	..	8	11	6	7	8	4	4	2	2	1
	एकूण—पुणे विभाग	..	16	22	14	18	22	7	7	15	34	35
१२	सातारा	..	1	4	3	2	2	22	12	7	5	5
१३	सांगली	6	..
१४	कोल्हापूर
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	..	1	4	3	2	2	22	12	7	11	5
१५	औरंगाबाद	}	7	30	1	..
१६	जालना		3
१७	परभणी
१८	बीड	..	1	1	..	1	..
१९	नांदेड	7	3	9	9	8
२०	उस्मानाबाद	}	1
२१	लातूर	
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	..	2	..	7	7	4	39	14	11
२२	बुलढाणा
२३	अकोला	2
२४	अमरावती	8	..
२५	यवतमाळ	1	1
	एकूण—अमरावती विभाग	2	..	9	1
२६	वर्धा
२७	नागपूर	..	1	1	1	2	5	1
२८	भंडारा	1	1	3
२९	चंद्रपूर	}
३०	गडचिरोली	
	एकूण—नागपूर विभाग	..	1	2	1	2	6	9
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	..	20	26	24	20	24	44	30	72	88	74

TABLE IX—Contd.

बागईत क्षेत्र under different crops										District	
एकूण कडधान्ये Total Pulses					ऊस Sugarcane						
१९७४-७५ 1974-75 63	७५-७६ 1975-76 64	७६-७७ 1976-77 65	७७-७८ 1977-78 66	७८-७९ 1978-79 67	७४-७५ 1974-75 68	७५-७६ 1975-76 69	७६-७७ 1976-77 70	७७-७८ 1977-78 71	७८-७९ 1978-79 72		
..	Bombay S. D.
..	1	1	1	..	Thane
..	1	Raigad
4	4	8	14	12	4	4	5	4	3	..	Ratnagiri
4	4	8	14	12	5	5	5	5	4	..	Sindhudurg
..	Total-Kokan Division
62	99	76	83	73	171	161	176	269	240	..	Nashik
17	19	24	24	24	104	70	106	142	113	..	Dhule
64	55	59	54	41	54	51	53	85	82	..	Jalgaon
143	173	159	161	138	329	282	335	496	435	..	Total-Nashik Division
47	51	54	55	70	572	616	624	703	616	..	Ahmednagar
57	64	64	84	92	221	241	248	234	224	..	Pune
49	54	55	54	52	153	219	202	186	206	..	Solapur
153	169	178	193	214	946	1,075	1,074	1,123	1046	..	Total-Pune Division
59	51	46	48	45	164	170	176	183	196	..	Satara
23	24	28	67	42	213	247	271	271	298	..	Sangli
1	2	5	..	4	472	484	475	498	499	..	Kolhapur
83	77	79	115	91	849	901	922	952	993	..	Total-Kolhapur Division
114	115	150	113	117	128	139	190	205	194	..	Aurangabad
..	Jalna
20	15	20	30	24	27	25	49	60	51	..	Parbhani
34	46	45	54	61	27	49	81	77	86	..	Beed
12	8	28	27	23	34	49	59	69	59	..	Nanded
59	57	55	54	71	84	106	219	157	199	..	Osmanabad
..	Latur
239	241	298	278	296	300	368	598	568	589	..	Total-Aurangabad Division
11	18	14	11	17	17	17	17	18	17	..	Buldhana
4	4	2	5	3	5	7	4	5	6	..	Akola
16	25	7	28	23	2	2	1	2	3	..	Amravati
2	1	2	3	2	8	10	11	14	20	..	Yavatmal
33	48	25	47	45	32	36	33	39	46	..	Total-Amravati Division
3	3	3	2	3	1	1	2	2	2	..	Wardha
17	19	22	26	23	1	1	1	2	3	..	Nagpur
1	1	3	11	8	8	7	3	..	Bhandara
..	5	1	1	1	1	1	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
21	22	25	29	34	14	11	12	12	14	..	Total-Nagpur Division
676	734	772	837	830	2,475	2,678	2,979	3,195	3,127	..	Total-Maharashtra State

Irrigated area under different Crops

अ. क्र. Sr. No.	जिल्हा	कापूस Cotton				
		१९७४- ७५ 1974-75	१९७५- ७६ 1975-76	१९७६- ७७ 1976-77	१९७७- ७८ 1977-78	१९७८- ७९ 1978-79
1	2	73	74	75	76	77
१	बृहन्मुंबई
२	ठाण
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण—कोकण विभाग
६	नाशिक	25	21	10	12	21
७	धुळे	86	55	64	81	79
८	जळगाव	148	112	100	97	92
	एकूण—नाशिक विभाग	259	188	174	190	192
९	अहमदनगर	31	35	39	43	86
१०	पुणे	43	37	32	39	110
११	सोलापूर	59	62	88	89	92
	एकूण—पुणे विभाग	133	134	159	171	288
१२	सातारा	47	57	45	49	69
१३	सांगली	13	12	8	10	17
१४	कोल्हापूर	1
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	61	69	53	59	86
१५	औरंगाबाद	75	75	70	73	95
१६	जालना	18	20	18	31	30
१७	परभणी	38	26	21	35	50
१८	बीड	12	12	14	14	15
१९	नांदेड	3	3	3	3	3
२०	उस्मानाबाद
२१	लातूर
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	146	136	126	156	193
२२	बुलढाणा	46	48	48	47	49
२३	अकोला	25	13	6	10	9
२४	अमरावती	24	31	29	29	35
२५	यवतमाळ	27	३४	३२	३०	३३
	एकूण—अमरावती विभाग	122	126	115	116	126
२६	वर्धा	27	10	12	11	16
२७	नागपूर	13	7	9	7	10
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर
३०	गडचिरोली
	एकूण—नागपूर विभाग	40	17	21	18	26
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	761	670	648	710	911

TABLE IX—Contd.

निरनिराळ्या पिकांखालील बागाईत क्षेत्र

भुईमूग Groundnut					District
१९७४- ७५ 1974-75 78	१९७५- ७६ 1975-76 79	१९७६- ७७ 1976-77 80	१९७७- ७८ 1977-78 81	१९७८- ७९ 1978-79 82	
.. Bombay S. D.
.. Thane
.. Raigad
..	1	.. { Ratnagiri Sindhudurg
..	1	.. Total—Konkan Division
25	28	32	30	49	.. Nashik
.. Dhule
1	2	3	6	21	.. Jalgaon
26	30	35	36	70	.. Total—Nashik Division
29	41	59	28	63	.. Ahmednagar
36	37	32	61	63	.. Pune
30	75	92	84	63	.. Solapur
95	153	183	173	192	.. Total—Pune Division
3	7	4	5	6	.. Satara
1	5	8	17	5	.. Sangli
.. Kolhapur
4	12	12	22	11	.. Total—Kolhapur Division
2	2	7	6	9	.. { Aurangabad Jalna
29	7	25	37	32	.. Parbhani
3	17	23	19	9	.. Beed
7	23	23	24	22	.. Nanded
44	29	23	23	27	.. { Osmanabad Latur
85	78	101	109	99	.. Total—Aurangabad Division
.. Buldhana
.. Akola
..	9	9	.. Amravati
..	1	26	.. Yavatmal
..	10	35	.. Total—Amravati Division
.. Wardha
.. Nagpur
.. Bhandara
..	..	1 { Chandrapur Gadchiroli
..	..	1 Total—Nagpur Division
210	273	332	350	408	.. Total—Maharashtra State

		निरनिराळ्या पिकांखाली बागाईत क्षेत्र				
अ. क्र.	जिल्हा	तंबाखू Tobacco				
Sr. No.		१९७४-७५ 1974-75 83	१९७५-७६ 1975-76 84	१९७६-७७ 1976-77 85	१९७७-७८ 1977-78 86	१९७८-७९ 1978-79 87
1	2					
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी	}
५	सिंधुदुर्ग	
	एकूण—कोकण विभाग
६	नाशिक
७	धुळे
८	जळगाव
	एकूण—नाशिक विभाग
९	अहमदनगर	..	1	1	1	..
१०	पुणे
११	सोलापूर	..	3	4	2	1
	एकूण—पुणे विभाग	..	4	5	3	2
१२	सातारा
१३	सांगली	..	1	..	1	9
१४	कोल्हापूर	1	..	13
	एकूण—कोल्हापूर विभाग	..	1	1	1	9
१५	औरंगाबाद	}	1	1
१६	जालना	
१७	परभणी
१८	बीड	..	1	..	1	..
१९	नांदेड
२०	उस्मानाबाद	}
२१	लातूर		3	3	1	1
	एकूण—औरंगाबाद वि.	..	5	4	2	1
२२	बुलढाणा
२३	अकोला
२४	अमरावती
२५	यवतमाळ
	एकूण—अमरावती विभाग
२६	वर्धा
२७	नागपूर
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	}	2	1
३०	गडचिरोली		1
	एकूण—नागपूर विभाग	2	1	1
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	..	10	10	8	13
		..	15	15	15	15

TABLE IX—Concl'd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरमध्ये) (Area '00' in Hectares)

Irrigated area under different Crops										District	
इतर पिके Other Crops					एकूण पिके Total crops						
७४-७५ 1974-75 88	७५-७६ 1975-76 89	७६-७७ 1976-77 90	७७-७८ 1977-78 91	७८-७९ 1978-79 92	७४-७५ 1974-75 93	७५-७६ 1975-76 94	७६-७७ 1976-77 95	७७-७८ 1977-78 96	१९७८-७९ 1978-79 97		
8	9	7	7	8	8	9	8	7	8	..	Greater Bombay
60	51	58	50	7	67	84	64	75	71	..	Thane
34	32	29	32	31	77	86	82	84	86	..	Raigad
94	102	105	102	93	149	173	168	172	165	..	Ratnagiri
										..	Sindhudurg
196	194	199	191	192	301	352	322	338	330	..	Total Konkan Division
436	416	376	426	471	1,267	1,317	1,343	1,409	1,499	..	Nashik
120	114	129	120	142	706	721	798	870	862	..	Dhule
444	476	500	487	488	1,149	1,239	1,238	1,201	1,216	..	Jalgaon
1,000	1,006	1,005	1,053	1,101	3,122	3,277	3,379	3,480	3,577	..	Total Nashik Division
232	231	214	204	232	2,007	2,357	2,495	2,858	2,853	:	Ahmednagar
337	343	352	203	406	1,722	1,826	1,751	1,865	2,029	..	Pune
238	206	190	168	164	1,565	1,649	1,639	1,587	1,583	..	Solapur
807	780	756	775	802	5,294	5,832	5,885	6,310	6,465	..	Total Pune Division
112	96	103	98	105	1,055	1,088	1,109	1,180	1,237	:	Satara
131	147	96	109	118	756	841	814	1,071	960	..	Sangli
12	11	12	10	12	610	634	681	674	681	..	Kolhapur
255	254	211	217	235	2,421	2,563	2,604	2,925	2,878	..	Total Kolhapur Division
134	120	114	113	116	1,335	1,561	1,718	1,693	1,710	..	Aurangabad
										..	Jalna
112	99	86	143	116	450	487	560	726	751	..	Parbhani
35	31	52	54	32	312	858	960	1,107	1,094	..	Beed
96	94	80	72	65	319	352	428	447	460	..	Nanded
160	194	252	230	266	1,097	1,702	1,803	1,701	1,727	..	Osmanabad
										..	Latur
537	538	584	612	595	3,913	4,960	5,469	5,674	5,742	..	Total Aurangabad Division
44	50	49	55	63	266	303	300	309	326	..	Buldhana
44	42	42	42	45	204	220	245	231	235	..	Akola
124	130	150	136	142	273	341	342	370	397	..	Amravati
42	44	39	39	41	169	186	248	248	278	..	Yavatmal
254	266	280	272	291	912	1,050	1,135	1,158	1,236	..	Total-Amravati Division
50	57	57	57	156	193	244	341	361	359	..	Wardha
124	154	161	187	168	447	492	551	593	624	..	Nagpur
70	66	76	60	62	1,568	1,662	1,486	1,470	1,534	..	Bhandara
36	39	36	42	43	1,157	1,275	1,248	1,267	1,300	..	Chandrapur
										..	Gadchiroli
280	316	330	346	329	3,365	3,673	3,626	3,691	3,817	..	Total-Nagpur Division
3,329	3,354	3,365	3,466	3,545	19,328	21,707	22,420	23,576	24,045	..	Total-Maharashtra State

शेतोविषयक हंगाम—

चालू वर्षी नैऋत्य मान्सूनचे आगमन ८ जूनच्या दरम्यान म्हणजे वेळेवरच झाले व १४ जूनपर्यंत कोकण भागात, १७ जूनपर्यंत दख्खन व मराठवाडा भागांत तर २२ जूनला विदर्भ व्याप्त झाला. साधारणपणे मोसमी पाऊस महाराष्ट्रात एक आठवडा उशिरा सुरू झाला. कोकण विभागात भात व नागलीची रोपे योग्य वेळी टाकण्यात आली व लावणीची कामे जुलैअखेरीस संपली. भंडारा, चंद्रपूर व नागपूर जिल्ह्यांत भात लावणीची कामे ऑगस्ट महिन्याच्या अखेरीस संपली. पिकांची परिस्थिती चांगली होती. दख्खन विभागात आणि मराठवाड्यातील औरंगाबाद, बीड व उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील बहुतेक भागांत बाजरी, ज्वारी (संकरित ज्वारीसह) तूर, भुईमूग, कापूस आणि इतर कडधान्ये इ. पिकांच्या पेरण्या जूनच्या तिसऱ्या आठवड्यात चालू झाल्या. परभणी आणि नांदेड जिल्ह्यांत जूनच्या अखेरीस सुरू झाल्या. दख्खनमधील नाशिक, अहमदनगर व सोलापूर जिल्ह्यांतील काही भागांत आणि मराठवाडा विभागातील औरंगाबाद, बीड व उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील काही तालुक्यांत पर्जन्यमान सारख्या प्रमाणात नव्हते. त्यामुळे या भागांत खरीपाच्या पेरण्या जुलैच्या दुसऱ्या आठवड्यापर्यंत खोळंबल्या गेल्या व जुलैच्या तिसऱ्या आठवड्यात सुरू झाल्या व जुलैअखेरीस संपल्या. तसेच विदर्भात खरीपाच्या पेरण्या जुलैअखेरीस संपल्या.

खरीप पीक परिस्थिती समाधानकारक होती. अपुऱ्या पावसामुळे फक्त दख्खनमधील अहमदनगर, सोलापूर आणि पुणे, सातारा व सांगली जिल्ह्यांचा पूर्व भाग, तसेच मराठवाडा विभागातील औरंगाबाद, बीड व उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील काही भाग खरीप पिकांची परिस्थिती अपुऱ्या पावसामुळे समाधानकारक नव्हती. कोकण भाग वगळता २९ जुलै ते २२ ऑगस्टपर्यंत झालेला पाऊस तुरळक आणि सर्वसाधारण अपुऱ्या स्वरूपाचा होता. त्यामुळे खरीप पिके सुकण्याच्या अवस्थेत होती.

जमिनीत ओलावा टिकून रहावा यासाठी शेतकऱ्यांनी आंतरमशागतीची कामे हाती घेतली. २३ ऑगस्ट ते ४ सप्टेंबरपर्यंत पडलेला पाऊस खरीप पिकांना अत्यंत उपयुक्त ठरला. संकरित व अधिक उलग्न देणारी ज्वारी व संकरित बाजरी या पिकांची परिस्थिती चांगली होती. परंतु ५ सप्टेंबर ते २७ सप्टेंबरपर्यंत पावसात खंड पडल्यामुळे दख्खनच्या दुष्काळग्रस्त भागात व मराठवाडा विभागातील औरंगाबाद, बीड व उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील काही भागांत हलक्या जमिनीतील खरीप पिकांची परिस्थिती समाधानकारक नव्हती. त्यामुळे या भागात दुसऱ्यांदा खरीप पिके पावसाअभावी सुकण्याच्या अवस्थेत होती. सप्टेंबरअखेर व ऑक्टोबरमधील पहिल्या आठवड्यात पडलेला विस्तृत पाऊस खरीप पीक परिस्थिती सुधारण्यास उपयोगी पडला. नोव्हेंबर दुसऱ्या आठवड्यातील पडलेल्या पावसाने उशिरा येणाऱ्या खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारली गेली.

सप्टेंबरअखेरचा व ऑक्टोबर पहिल्या आठवड्यातील विस्तृत पावसामुळे दख्खन विभागात रब्बी-ज्वारी व करडई पिकांच्या पेरण्या मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्यात आल्या व ऑक्टोबर मध्यापर्यंत संपल्या. मराठवाड्यात रब्बी ज्वारी, करडई व जवस

Agricultural season—

The South-West monsoon entered Konkan region on the 8th June almost in time and covered the region by the 14th June, and then covered the Deccan and Marathwada regions by the 17th June and the Vidarbha region by the 22nd June, thus spreading over the entire State late by nearly a week only. In Konkan region and Ghat areas of Deccan region, the sowing of paddy and nagli crops in nurseries was carried out in time. Their transplanting was completed mostly by the end of July 1977. The condition of these crops was good. The transplanting of paddy seedlings in Bhandara and Chandrapur districts and parts of Nagpur district of Vidarbha region was over by the end of August. The crop condition was satisfactory. The sowings of other kharif crops of bajri, jowar (including hybrid jowar), tur, ground-nut, cotton, other kharif pulses started in Deccan and in most parts of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts of Marathwada region, in the third week of June, and in Parbhani and Nanded districts towards the end of June. As the distribution of sowing rains was uneven and inadequate in parts of Nashik, Ahmednagar, Solapur districts of Deccan region and some talukas of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts of Marathwada region, the sowings were held up in these parts till the 2nd week of July. They were resumed with the receipt of widespread rains in the third week of July and completed by the end of July. The sowings in Vidarbha region were also completed by the end of July.

The seeds germinated well. The condition of kharif crops was satisfactory in the State except in Ahmednagar, Solapur districts in eastern parts of Pune, Satara and Sangli districts of Deccan region and in part of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts of Marathwada region where the crop condition was not satisfactory due to inadequate rains. During the period from the 29th July to the 22nd August, the rains received in the State, excluding Konkan region, were scanty and generally deficient and the kharif crops were under stress for the first time.

The cultivators then attended to thinning, weeding and hoeing operations in order to conserve soil moisture. Widespread rains received during the period from 23rd August to 4th September were very beneficial in improving the condition of kharif crops. The condition of hybrid and kharif H. Y. V. Jowar and hybrid bajri was good. The condition of other crops was not satisfactory in the drought prone areas of Deccan region and in parts of Aurangabad and Osmanabad districts of Marathwada region due to break in rain from the 5th September till the 27th September, 1977. The crops experienced considerable stress for the second time. However, widespread rains received during the last week of September and in the first week of October brought considerable relief and improved the kharif crops condition. During the period from 10th October fortnight to 31st October, the weather was dry. Widespread rains received during the second on November were beneficial to late Kharif crops and their condition improved in different parts of State.

With the receipt of substantial rains during the last week of September and first week of October, the sowing of rabi jowar and safflower were taken up on large scale in the Deccan region and were completed by mid-October. The sowings of rabi jowar, safflower,

पिकांच्या पेरण्या तसेच पूर्वे विदर्भात रब्बी ज्वारी, जवस व तीळ पिकांच्या पेरण्या ऑक्टोबर तिसऱ्या आठवड्यात संपल्या. गहू व हरभरा पिकांच्या पेरण्या डिसेंबरअखेर संपल्या. रब्बी ज्वारीची परिस्थिती चांगली होती तरी गहू, हरभरा व करडई पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती नोव्हेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यातील समाधानकारक पाऊस तसेच हरभऱ्याच्या आघार किमती यामुळे हरभरा पीक क्षेत्रात वाढ झाली. डिसेंबरच्या पहिल्या आठवड्यापर्यंत थंडीच्या अभावामुळे लवकर पेरलेला गहू व हरभरा पिके समाधानकारक नव्हती. तदनंतर डिसेंबरच्या दुसऱ्या आठवड्या-नंतरच्या हवामानामुळे गहू व हरभरा पीक परिस्थिती सुधारली. रब्बी ज्वारी जानेवारी सुरवातीस फुलोऱ्यावर होती. गहू पीक जानेवारीअखेरीस दाणे भरावयाच्या अवस्थेत होते तर हरभरा पीक शेंगा भरण्याच्या अवस्थेत होते. राज्यात रब्बी ज्वारी व करडई पिकांची कापणी मार्च पहिल्या आठवड्यात संपली. गहू व हरभरा कापण्या मार्च महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात सुरू झाल्या.

१९७८-७९

या वर्षी मान्सूनचा पाऊस अगदी वेळेवर सुरू झाला. कोकण विभागात १० जूनपर्यंत सर्वदूर पाऊस झाला व तो उत्तर व पूर्वे भागाकडे सरकतसरकत मराठवाड्यात १४ जून व विदर्भात २६ जूनला सुरुवात झाली. सुरुवातीच्या चांगल्या पावसामुळे शेतकऱ्यांनी पेरणीस सुरुवात केली. हा पाऊस काही पिकांच्या पेरणीच्या अगदी वेळेवर झाल्याने मराठवाडा व विदर्भ भागांत कपाशीचा पेरा अधिक प्रमाणात झाला. वरीलप्रमाणे सर्वसाधारणपणे जरी पावसास चांगली सुरुवात झाली तरीही नगर जिल्ह्यातील काही भाग तसेच नाशिक, पुणे, सातारा व सांगली जिल्ह्यांचे पूर्वे भाग व सोलापूर व घुळे या जिल्ह्यांतील काही भाग यात पाऊस अतिशय कमी झाला व पेरण्या होऊ शकल्या नाहीत. जुलै महिन्यात या भागात पावसाने ताण दिला व पेरण्या योग्य प्रमाणात होऊ शकल्या नाहीत. परिणामी राज्यात बाजरी व भुईमूग या पिकांखालील क्षेत्रात घट आली. मराठवाडा व विदर्भ या भागांत सर्वसाधारणपणे कपाशी व ज्वारी यांचे पेरणी क्षेत्र एकूच असल्याने व कपाशीखालील क्षेत्रात वाढ झाल्याने ज्वारीखालील क्षेत्रही गतवर्षीच्या (१९७७-७८) मानाने थोडे कमी झाले, तरीही सरासरीच्या मानाने हे क्षेत्र जास्तच आहे.

linseed and rainfed wheat in Marathwada region and of rabi jowar, linseed and sesamum in East Vidarbha region were completed by the third week of October. The sowing of wheat and gram crops was continued in November in different parts of the State and it was completed by December end. The condition of rabi jowar was excellent while that of wheat and gram crops was quite satisfactory. Due to availability of adequate soil moisture consequent to receipt of late rains in last week of November, the area under gram crop was likely to increase. Besides, the support price policy for gram at the beginning of the sowing season gave a further intensive. During this rabi season the cold weather started late by one month in November end. The growth of wheat crop was slightly below the normal till the first week of December. Due to continuous cold weather from the 9th December onwards the condition of rabi crops particularly wheat and gram crops improved in most parts of the State. The bulk of rabi jowar crop was in flowering stage during the early January, while that of wheat crop was in earhead stage in mid-January. The crop of wheat was in flowering/grain formation stage by the end of January. The gram crop was in pod development stage during the month of January. The harvesting of unirrigated crop of rabi jowar was started in Ahmednagar, Pune and Solapur districts of Deccan region and completed there by the end of February, while the harvesting of the crop was extended in the remaining parts of Deccan Marathwada and Vidarbha region till the first week of March. The harvesting of unirrigated wheat crop commenced in parts of Deccan and Marathwada regions while that of gram crop started in parts of Deccan region during the 2nd week of February. These crops were approaching maturity stage in the rest of the State. The harvesting of these crops extended in the remaining parts of the State during the third week of February and was in progress in different parts of the State. Harvesting of safflower commenced in parts of Deccan and Marathwada regions during the 2nd week of February while it was completed there in part of Deccan region by the end of February and it was in progress in Marathwada region. The harvesting of linseed crop commenced in Vidarbha region during the first week of February and thereafter it was in progress however it was suspended temporary in some parts of Vidarbha region due to untimely rains during the first fortnight of February.

1978-79

During the current year, South-West monsoon arrived on schedule. It covered Konkan region by 10th June and moving towards north-east, it covered Marathwada and Vidarbha regions by the 14th and 16th June respectively. With these timely rains, the sowing of early kharif crops were completed and the sowing of cotton also was undertaken on a larger scale in the Marathwada and Vidarbha regions. However, even with the good beginning of monsoon rains as above, some parts of Ahmednagar district, eastern parts of Pune, Satara, Sangli and Nashik districts and a few tahsils of Solapur and Dhule districts received scanty rainfall and sowing of kharif crops was held up. The rainfall in the month of July also was very inadequate in these parts and it further hampered the sowings of late kharif crops and consequently as compared to the last year, the area under bajra and ground-nut crops decreased. Since the areas for sowing kharif, jowar and cotton are common in Marathwada and Vidarbha region and as initial rains were favourable for sowing of cotton crop, the kharif jowar area was partially diverted to cotton and thus kharif jowar area recorded a reduction while the area under cotton recorded an increase as compared to the preceding year (1977-78). Even then the area under kharif jowar was more than the normal.

खरीप पिकांची उगवण समाधानकारक होती. भात, नागली, खरीप ज्वारी, बाजरी, तूर, कापूस व भुईमूग या पिकांची परिस्थिती समाधानकारक होती. मात्र दुष्काळग्रस्त भाग तसेच औरंगाबाद व बीड जिल्ह्यांत काही भागात खरीप पिकांची परिस्थिती सर्वसाधारण होती. विदर्भ विभागात व नांदेड जिल्ह्यात ऑगस्टच्या शेवटच्या आठवड्यातील जोराच्या आणि सतत पडणाऱ्या पावसामुळे खरीप पिके मुख्यतः कापूस व भुईमूग या पिकांवर विपरीत परिणाम झाला. तसेच आंतरमशागतीची कामे खोळंबली गेली. ऑगस्टच्या शेवटच्या आठवड्यातील अतिपावसाने भंडारा व वर्धा जिल्ह्यांत पूर आले.

सप्टेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यातील चांगल्या पावसामुळे दख्खन व मराठवाडा विभागातील सर्व खरीप पिकांची स्थिती काही अंशी सुधारली गेली. विदर्भत सप्टेंबर महिन्यात व ऑक्टोबरचा १ ला आठवडा कोरडा गेल्याने कापूस पिकांच्या वाढीवर विपरीत परिणाम झाला व त्यामुळे कपाशी पिकास बोंडे कमी प्रमाणात लागली गेली. त्याचप्रमाणे या कोरड्या हवामानामुळे दख्खन विभागाच्या उत्तर भागात व विदर्भ विभागात भुईमूग पीक शेंगा भरण्याच्या अवस्थेत असताना नुकसान पोहोचले व उत्पन्नावर त्याचा परिणाम झाला.

सप्टेंबरमधील चांगले पाऊसमान दख्खन व मराठवाडा विभागात रबी पिकांच्या पेरणीसाठी उपयोगी ठरले. त्याचप्रमाणे खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यासाठी उपयुक्त ठरले. मराठवाडा व विदर्भ विभागात ऑक्टोबर महिन्याच्या शेवटी व नोव्हेंबर महिन्यात पडलेला पाऊस जिराईत रबी पिकांच्या पेरणीसाठी उपयोगी ठरला गेला. बागायत गहू व हरभरा पेरणी डिसेंबरअखेर संपली.

रबी ज्वारी, गहू व हरभरा पिकांची स्थिती समाधानकारक होती, मात्र अगोदर पेरलेल्या गव्हाची परिस्थिती थंडीअभावी साधारण होती. हलक्या जमिनीतील जिराईत रबी ज्वारीवर पुरेशा ओलीअभावी काही अंशी परिणाम झाला.

डिसेंबर १९७८ महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यात विशेषकरून विदर्भत तसेच जानेवारीच्या तिसऱ्या आठवड्यात दख्खन विभागाचा उत्तर भाग, मराठवाडा व विदर्भ भागातून वादळी पाऊस व गारपीट झाली. या अवेळी पावसामुळे उशिरा येणारी खरीप ज्वारी, तूर व कापूस पिकांना काही अंशी नुकसान पोहोचले. त्याचप्रमाणे विदर्भत व मराठवाड्यातील औरंगाबाद, परभणी व नांदेड जिल्ह्यांत फेब्रुवारीच्या पहिल्या पंधरवड्यातील अवेळी वादळी पाऊस व गारपीट यामुळे गहू, हरभरा, रबी ज्वारी, जवस, फळभाज्या व फळे या पिकांचे नुकसान झाले.

सर्वसाधारणपणे सन १९७८-७९ चा शेती हंगाम खरीप पिकास फारसा फायदेशीर नव्हता.

१९७९-८०

चालू वर्षी मान्सूनच्या पावसास राज्यात १० दिवस उशिरा सुरवात झाली. सुरुवातीला विदर्भ व कोकण विभागांत चांगला पाऊस झाला. दख्खन विभागात आणि मराठवाडा विभागातील काही भागांत जुलैच्या शेवटच्या आठवड्याअखेर मान्सूनचा पाऊस कमी होता आणि हा पाऊस पेरणी हाती घेण्याच्या दृष्टीने विशेषतः सोलापूर आणि अहमदनगर जिल्ह्यांत आणि नाशिक, पुणे, सातारा, सांगली या जिल्ह्यांच्या पूर्व भागात तसेच औरंगाबाद, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांच्या पश्चिम भागात अपुरा होता. परिणामतः खरीप पिकांमध्ये सन १९७८-७९ च्या तुलनेने चालू वर्षी जवळजवळ २.९९ लाख हेक्टर क्षेत्र नापेर राहिले. या क्षेत्रांपैकी २.९६ लाख हेक्टर घट अन्नधान्ये पिकाखाली, ०.६० लाख हेक्टर भुईमुगाखाली, आणि ०.२० लाख हेक्टर उसाखाली आहे. अन्नधान्ये पिकांपैकी वाजरीच्या क्षेत्रात सर्वात जास्त म्हणजे १.२४ लाख हेक्टर व त्या खालीलखाल १.०४ लाख हेक्टर ही डाळीच्या पिकाखाली आहे.

All kharif crops germinated well. The condition of paddy, rabi, kharif, jowar, bajri, tur, cotton and ground-nut was generally satisfactory except in drought prone areas and in parts of Aurangabad and Beed districts where it was fair. Due to heavy and continuous rains in the last week of August in Vidarbha region and in Nanded district kharif crops particularly cotton and ground-nut crops suffered in growth and the inter-culturing operations were hampered. Heavy rains during the last week of August caused floods in Bhandara and Wardha districts.

Substantial rains during the last week of September in parts of Deccan and Marathwada regions improved the condition of all kharif crops to some extent. In Vidarbha region a dryspell during September and first week of October affected the growth of cotton and hence the ball-bearing was less. Similarly groundnut crop was also affected in pod development and ultimately the yield was effected particularly in north Deccan and Vidarbha region.

These substantial rains in September facilitated sowing of rabi crops in Deccan and parts of Marathwada regions and also improved the condition of kharif crops, rains in late October and November facilitated sowing of rainfed rabi crops in Vidarbha and parts of Marathwada. Sowing of irrigated wheat and gram was completed by December end.

Condition of rabi crops of jowar, wheat and gram was satisfactory while that of early sown wheat was fair due to delay in cold season. Rainfed crop of rabi jowar on light soil, was however, affected to some extent due to moisture stress.

Thunder showers accompanied with hail storm occurred during the first week of December 1978, mostly in Vidarbha region and during the third week of January 1979 in north Deccan, Marathwada and Vidarbha regions. These untimely rains damaged late standing kharif crops namely local kharif jowar, tur and cotton to some extent. Similarly the untimely rains with hail storm occurred during the first fortnight of February 1979, particularly in Vidarbha and in parts of Aurangabad, Parbhani and Nanded districts of Marathwada region damaging rabi crops namely wheat, gram, rabi jowar and linsced, fruit and vegetable crops.

On the whole, it may be stated that the Agril. Season was not so favourable to kharif crops.

1979-80

This year, monsoon arrived in the State late by about 10 days. Initially good rains were received only in Vidarbha and Konkan regions. In the Deccan region and parts of Marathwada region, the monsoon was weak till the last week of July and over considerable areas, the rainfall was inadequate for undertaking sowing particularly in Solapur and Ahmednagar districts and in eastern parts of Nashik, Pune, Satara, Sangli districts and western parts of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts. As a result, it is estimated that as compared with kharif area of 1978-79 nearly 2.99 lakh hectares of kharif areas has remained unsown. This shortfall is made up of 2.96 lakh hectares under foodgrains, 0.60 lakh hectares under groundnut and 0.20 lakh hectares under sugarcane. Amongst the foodgrain crops, major reduction is under bajri, being 1.24 lakh hectares, and 1.04 lakh hectares under kharif pulses.

या वर्षीच्या मान्सून हंगामात : १) २७ जून पासून ते ७ जुलैपर्यंत, २) १७ जुलैपासून ते २४ जुलैपर्यंत, ३) १६ ऑगस्टपासून ते २८ ऑगस्टपर्यंत आणि ४) १ सप्टेंबरपासून ते ११ सप्टेंबरपर्यंत पावसात खंड पडले गेले. भंडारा जिल्ह्यात अपुऱ्या पावसामुळे भाताच्या जवळ-जवळ ८५ हजार हेक्टर क्षेत्रावर विपरीत परिणाम झाला. त्याच-प्रमाणे रत्नागिरी जिल्ह्याच्या दक्षिणेकडील भागात ह्या पिकावर ०.७८ लाख हेक्टर क्षेत्रावर परिणाम झाला. या उलट विदर्भ विभागातील इतर जिल्ह्यात ऑगस्टच्या पहिल्या आठवड्यात फार पावसामुळे नदीनाल्यांना पूर आले व त्यांच्या काठावरील जवळजवळ ८७ हजार हेक्टर क्षेत्रातील पिकांता नुकसान पोहोचले.

मुदवाने १२ सप्टेंबर ते २७ सप्टेंबर या कालावधीत राज्यात सर्वत्र उत्तम पाऊस झाला. या पावसाने दीर्घ मुदतीच्या खरीप पिकांची विशेषतः भुईमूग, बाजरी, तूर, खरीप ज्वारी व गरवे भात वाढीस ओलाची मदत झाली तसेच हा पाऊस रबी पिकांच्या पेरणीसाठी अत्यंत उपयुक्त झाला.

रबी पेरणीस सुरवात करण्याकरिता हवामान आशादायक होते शासन व कृषि खात यांनी खरीप हंगामात नापेर राहिलेले क्षेत्र रबी पिकांसाठी आणण्यासाठी शक्य तेवढे प्रयत्न केले आहेत.

१९८०-८१

चालू वर्षी, राज्यात पावसास लवकर सुरवात झाली. मोसमी पाऊस दक्षिण किनाऱ्यावर नेहमीच्या वेळेपेक्षा एक आठवडा लवकर आला, तर राज्यातील इतर भागसुद्धा ९ जूनपर्यंत या पावसाने व्यापला. तसेच नेहमीच्या कमी पावसाच्या व दुष्काळग्रस्त भागातसुद्धा चालू वर्षी वेळेवर व पुरेसा पाऊस झाला.

राज्यात मान्सूनच्या पावसास वेळेवर सुरवात झाल्यामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या वेळेवर उरकण्यात आल्या. जुलै आणि ऑगस्ट १९८० या महिन्यांमधील पाऊस समाधानकारक झाल्यामुळे हा पाऊस खरीप पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने उपयुक्त झाला. या वेळेपावेतो उभ्या खरीप पिकांची परिस्थिती चांगली होऊन खरीप पिकांचे उत्पादन विक्रमी होईल अशी आशा निर्माण झाली होती. परंतु सप्टेंबर महिन्यापासून जवळजवळ ३ ते ४ आठवडे आणि पुढेही काही काळ राज्यातील १६ जिल्ह्यांत (जळगाव, धुळे, नासिक आणि मराठवाडा व विदर्भ विभागातील जिल्हे) पावसात खंड पडला. मात्र राहिलेल्या ९ जिल्ह्यांत सप्टेंबर महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यात समाधानकारक पाऊस झाला. परंतु या ९ जिल्ह्यांतही ऑक्टोबर महिन्यात आणि नोव्हेंबर महिन्यातील पहिल्या १३ दिवसांत पाऊस झाला नाही.

मान्सूननंतरच्या कालावधीत राज्यात दीर्घकाळ पावसात खंड पडून उष्ण हवामान निर्माण झाल्यामुळे उशिरा येणाऱ्या खरीप पिकांवर बराच विपरीत परिणाम होऊन त्यांचे उत्पादनात घट झाली. परंतु लवकर येणारी खरीप पिके म्हणजे संकरित ज्वारी, हळवे व निमगरवे भात, बाजरी, उपट्या जातीचे भुईमूग हे पिके चांगली आली. विदर्भातील काही भागांतून कळविण्यात आले की, उशिरा पेरलेल्या संकरित ज्वारीलाही या परिस्थितीमुळे नुकसान पोहोचले. मूग आणि उडीद ही पिके परिपक्वतेच्या आणि काढणीच्या अवस्थेत असताना ऑगस्ट-मधील जोरदार पावसामुळे त्यांच्या उत्पादनावर बराचसा परिणाम झाला. कापूस पिकांचेही भरपूर नुकसान झाले.

रबी ज्वारी, करडई, जवळ आणि तीळ या पिकांच्या पेरण्या वेळेवर हाती घेण्यात येऊन ऑक्टोबर महिन्याच्या मध्यापर्यंत त्या राज्यातील विविध भागांत जवळजवळ ९० टक्केपर्यंत पूर्ण करण्यात आल्या.

During the monsoon season, dry spells prevailed from: 1) 27th June to 7th July, 2) from 17th July to 25th July, 3) from 16th August to 28th August, and 4) from 1st September to 11th September 1979. In Bhandara district, because of inadequate rains, paddy crop was affected over an area of 85,000 hectares. Similarly in southern parts of Ratnagiri district, the crop over 0.78 lakh hectare was affected. On the other hand very heavy rains were received in other districts of Vidarbha region during the first week of August, resulting in flooding of Nalas and rivers and adversely affecting to a varying extent the standing crops over an area of 87,000 hectares.

Fortunately, substantial and widespread rains were received all over the State from the 12th September to 27th September. This was helpful not only in improving the condition of sown kharif crops, mainly ground-nut, bajri, kharif jowar, tur and late varieties of paddy, but it also improved the prospects of rabi season.

The weather conditions for the rabi season were very bright. Timely action has been taken by Government and Department for ensuring that the unsown kharif areas are brought under rabi crops, to the extent possible.

1980-81

This year, the monsoon arrived in the State in time. In fact, it entered the western Coast earlier than the normal date by about a week. It also covered the interior parts of the State by 9th June, 1980. The traditionally drought prone areas were also fortunate to receive timely and adequate sowing rains, this year.

Due to the timely on-set of the monsoon all over the State the kharif sowings were completed in time. The satisfactory distribution of the rainfall received in July and August 1980 helped in the proper development of the kharif crop. At this stage the condition of the standing crop was so good as to raise hopes of getting a bumper harvest. However, a dry spell was encountered in 16 districts of the State (Jalgaon, Dhule, Nasik and those of Vidarbha and Marathwada regions) since the 3rd/4th weeks of September 1980 and continued till to-day. In the remaining 9 districts satisfactory rains were received in the last week of September 1980. There were no rains in these 9 districts also in the month of October and first 13 days of November, 1980.

Due to the continuous dry spell prevailed in the State coupled with hot weather conditions since later period of monsoon season, the late varieties would be affected considerably resulting in lowering their yields. The early kharif crops such as hybrid jowar, early and midlate paddy, Bajri and erect varieties of groundnut, however, escaped the adverse effect of the dry spell to a large extent. In certain parts of Vidarbha it is reported that there was some damage to late sown hybrid kharif jowar also. In case of mung and udid crops heavy rains between maturity and harvesting stages in August, 1980 affected their yields substantially. There was extensive damage to cotton crop also.

The sowing of rabi jowar, safflower, linseed and sesamum was undertaken in time, and completed by mid-October, in most of parts of the State to the extent of about 90%. In the remaining areas,

परंतु राहिलेल्या क्षेत्रांत जमिनीतील पुरेशा ओलीअभावी जिराईत पिकांच्या पेरण्या होऊ शकल्या नाहीत. जेथे जेथे जमिनीतील ओल भरपूर प्रमाणात असेल तेथे तेथे जिराईत हरभरा आणि गहू या पिकांचा पेर करण्यात आला. पावसात दीर्घकाळ खंड पडल्यामुळे या पिकांखालील क्षेत्रात थोडी घट झाली.

१४ नोव्हेंबर ते २३ नोव्हेंबर या कालावधीत पुणे विभागात पडलेला पाऊस हा पेरलेल्या पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास उपयुक्त ठरला. त्याचप्रमाणे पेराने झालेल्या रबी क्षेत्रात हरभरा पिकांचा पेराने शक्य तेवढा घेण्यात आला. पेरलेल्या रबी पिकांची उगवणही बऱ्याच ठिकाणी तुरळक स्वरूपाची होती. बागायती गव्हाची आणि हरभऱ्याची पेरणी उशिरापर्यंत काही ठिकाणी चालू होती. परंतु पावसातील दीर्घकाळ खंडामुळे विहिरीच्या पाण्याची पातळी कमी होऊन या पिकांखालील क्षेत्रातही थोडी घट झाली.

१४ नोव्हेंबर ते २३ नोव्हेंबर १९८० या कालावधीत पुणे, अहमदनगर, सोलापूर, सातारा, सांगली, कोल्हापूर आणि औरंगाबाद व बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील काही भागांत झालेला पाऊस उभ्या रबी पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरला. ज्या ज्या ठिकाणी पावसाचे प्रमाण २५ मिलीमीटरपेक्षा जास्त होते तेथे तेथे रबी पिकांची वाढ प्रमाणशीर झाली. परंतु जेथे जेथे पावसाचे प्रमाण हे २५ मिलीमीटरपेक्षा कमी होते तेथे तेथे रबी पिकांकरिता हा पाऊस विशेषकरून हलक्या जमिनीवरील पिकांकरिता फायदेशीर झाला नाही. राज्यातील राहिलेल्या भागात हलक्या आणि मध्यम स्वरूपाच्या जमिनीवरील पिकांची वाढ जमिनीतील पुरेशा ओलीअभावी चांगली नव्हती.

डिसेंबर महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यापासून थंडीस सुरुवात होऊन ती गहू आणि हरभरा या पिकांच्या वाढीच्या दृष्टीने फायदेशीर ठरली.

एकंदरीत सन १९८०-८१ साली सप्टेंबरच्या मध्यापासून ते नोव्हेंबरच्या मध्यापर्यंत पावसात खंड पडल्याने एकूण अन्नधान्याचे उत्पादनात थोडी घट झाली. तसेच कापूस या पिकाचेही बरेच नुकसान झाले.

१९८१-८२

चालू वर्षी, दक्षिण कोकण आणि दख्खनच्या दक्षिणेकडील काही भागांत मान्सूनच्या पावसास ५ जूनला सुरुवात झाली. तदनंतर मान्सूनच्या पावसाचा जोर फारच कमी होऊन त्याची तीव्रता जवळ जवळ १५ दिवसापर्यंत तरी कमी होती. १९ जून पासून उत्तर कोकण आणि दख्खनच्या उत्तरेकडील भागांत मान्सूनच्या पावसास सुरुवात होऊन या पावसाने विदर्भ भागही व्यापला. शेवटी २४ जूनअखेर मान्सूनच्या पावसाने नाशिक, धुळे, जळगांव हे जिल्हे आणि मराठवाडा भाग पण व्यापला.

जुलै महिन्यांत कोकण विभागांत आणि दख्खनच्या विभागांत घाट भागांत मान्सूनच्या पावसाचा जोर चांगला होता. त्यामुळे मध्यम आणि जोरदार स्वरूपाचा पाऊस झाला. त्याचप्रमाणे हा पाऊस विदर्भातही भरपूर प्रमाणात झाला. मात्र मराठवाडा विभागात पडलेला पाऊस हा हलक्या आणि मध्यम स्वरूपाचा होता.

मान्सूनच्या लहरी आणि अनियमितपणामुळे या वर्षी खरीप पिकांच्या पेरणीस जवळपास १० ते १५ दिवस उशीर झाला.

जून महिन्याच्या शेवटच्या आठवड्यांत आणि जुलै महिन्याच्या सुरुवातीस पडलेल्या पावसामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या नाशिक, धुळे, अहमदनगर, सोलापूर, औरंगाबाद आणि बीड या जिल्ह्यांचा काही भाग वगळता हाती घेण्यात आल्या व त्या जुलै अखेरीस संपल्या तर वरील जिल्ह्यांतील काही भागांत त्या ऑगस्ट महिन्याच्या पहिल्या आठवड्यांत पूर्ण करण्यात आल्या.

sowing under dry condition could not be done due to inadequate soil moisture. Unirrigated wheat and gram crops were sown wherever sufficient soil moisture was available. Due to long dry spell, sowing of unirrigated wheat and gram crops could not be undertaken in the several parts of the State. Hence it is expected that the area under these two crops would considerably be reduced during the current year.

Rains received in November *i. e.* from the 14th to 23rd November 1980 in Pune division proved to be helpful for improving the condition of already sown crops and undertaking sowing of gram in the rabi area remaining unsown to the extent possible. The germination of rabi crops already sown was reported to be gappy in several places.

Sowing of wheat and gram under irrigated condition is still in progress at places. However, due to the lower water level in wells (caused by the dry spell) some reduction in the area sown under these crops is almost certain.

Rains received from 14th to 23rd November, 1980 in Pune, Ahmednagar, Solapur, Satara, Sangli Kolhapur and parts of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts were beneficial for the growth of all the standing rabi crops. Places where the rainfall was above 25 mm. there was sizable improvement of rabi crops but wherever, the rainfall was less than 25 mm., it has not helped much in improving the condition of rabi crops particularly on lighter soils. In the remaining parts of the State the growth of crops on light and medium soils was reported to be stunted for want of adequate soil moisture.

From the first week of December, 1980 the cold weather has set in and it was beneficial to the growth of wheat and gram crops.

On the whole it may be stated that during 1980-81 due to prolonged dry spell in the state from mid Sept. to Nov. the foodgrain production was decreased to some extent. Considerable damage was also caused to cotton crop.

1981-82

During the year, the monsoon commenced by 5th June in south Konkan and parts of south Deccan region. However, subsequently it was very weak and its activity practically remained feeble for about a fortnight. From 19th June, monsoon advanced in to north Konkan and north Madhya Maharashtra and also covered the Vidarbha region. The monsoon advanced lastly towards east Khandesh and Marathwada region around 24th June.

During the month of July, monsoon was active in Konkan and Ghat areas of Deccan region, with moderate to rather heavy rains and with substantial rains in Vidarbha region. While in Marathwada region rains received were light to moderate in nature.

However, behavior of monsoon was erratic and hence sowing of kharif crops was delayed by about 10 to 15 days.

With the receipt of rains in the last week of June and early July. Sowing of all kharif crops was undertaken and was almost completed by end of July except parts of Nasik, Dhule, Ahmednagar, Solapur, Aurangabad and Beed districts where the sowing of kharif crops was completed in the first week of August.

कोकण आणि विदर्भ विभागांत ऑगस्टच्या पहिल्या आठवड्यात मान्सूनच्या पावसाचा जोर चांगला होता त्यामुळे मध्यम व जोरदार स्वरूपाचा पाऊस झाला. तदनंतर मात्र पावसाचा जोर १ सप्टेंबर पर्यंत कमी झाल्यामुळे हलक्या व मध्यम स्वरूपाचा पाऊस कोकणात झाला तर राज्याच्या राहिलेल्या इतर भागांत हा पाऊस अधूनमधून हलक्या स्वरूपाचा झाला.

ऑगस्ट महिन्याच्या अक्षरीस खरीपाची उभी पिके विशेष करून, नाशिक, धुळे, जळगांव, अहमदनगर, सोलापूर, औरंगाबाद, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्हाच्या काही भागांत व सातारा, सांगली, आणि पुणे या जिल्हांच्या पूर्वे भागांत पुरेशा ओळी अभावी सुकण्याच्या मार्गावर होती. परंतु सप्टेंबर महिन्यांत राज्यातील सर्वच भागांत उपयुक्त असा भरपूर पाऊस झाल्याने खरीपाची सर्वच उभी पिके सुधारण्यास चांगलाच उपयोग झाला. त्याचप्रमाणे दख्खन आणि मराठवाडा विभागांत रबी ज्वारी आणि करडईच्या पेरण्या हाती घेण्यासही उपयोग झाला. सप्टेंबर महिन्यातील भरपूर आणि सततच्या जोरदार पावसामुळे विशेषकरून मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांतील काही भागांत उभ्या खरीप पिकांची वाढ काही प्रमाणात खुंटली होती. परंतु ऑक्टोबर पासून ते २१ नोव्हेंबर पर्यंत पावसातील खंड आणि कोरडे व स्वच्छ हवामान यामुळे सर्वच खरीप पिके चांगली सुधारली व उत्पादन वाढविण्याच्या दृष्टीने चांगला उपयोग झाला.

सप्टेंबर महिन्यांत पडलेला पाऊस हा राज्यांत सर्वदूर आणि भरपूर स्वरूपाचा होता. योग्य वेळी पडलेल्या या पावसामुळे रबी ज्वारी आणि करडई या पिकांची पेरणी मोठ्या प्रमाणात हाती घेण्यास उपयोग झाला. मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांत या पिकांची पेरणी तसेच जवस या पिकाची पेरणी नोव्हेंबर महिन्याच्या तिसऱ्या आठवड्यांत संपविण्यात आली. त्याचप्रमाणे जिराईत आणि बागाईत गहू आणि हरभरा या पिकांच्या पेरण्याही संपल्या. नोव्हेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यापासून पडलेल्या थडीमुळे रबी पिकांची विशेषकरून गहू व हरभरा या पिकांची परिस्थिती समधानकारक होती. परंतु चिकटा रोगामुळे रबी ज्वारीनंतर काही प्रमाणांत विपरीत परिणाम झाला. डिसेंबर महिन्यांत हलका ते मध्यम स्वरूपाचा पाऊस झाल्यामुळे रबी ज्वारीवरील चिकटा रोगाची तीव्रता कमी झाली. डिसेंबर महिन्यात दख्खन, मराठवाडा आणि विदर्भ विभागांतील काही स्थानिक भागांत तर जानेवारी ८२ या महिन्यांच्या दुसऱ्या आठवड्यांत विदर्भ विभागांतील काही भागांत पडलेल्या गारांमुळे उशिरा येणाऱ्या उभ्या खरीप पिकांचे तसेच रबी पिकांचे अल्प प्रमाणात नुकसान झाले.

एकंदरीत सन १९८१-८२ साली खरीप व रबी पिकांची परिस्थिती चांगली होती. व त्यामुळे राज्यांत यावर्षी १०५ लाख टनाचे अन्नधान्याचे विक्रमी उत्पादन झाले.

१९८२-८३ (खरीप)

चालू वर्षी महाराष्ट्रातील दक्षिण कोकण विभागांत मोसमी पावसास ११ जूनला सुरुवात झाली. राज्यांतील इतर भागांत हा पाऊस १७ जूनपर्यंत पडला. परंतु पावसास जोर नव्हता. हा पाऊस फक्त कोकण भागांत व दख्खनच्या दक्षिणेकडील भागांत चांगला होता. या पावसामुळे कोकण विभागांत भाताच्या रोप-वाटिका टाकण्याचे काम हाती घेण्यांत आले. राज्याच्या इतर भागांत तुरळक, विखुरलेला व अपुरा पाऊस झाला. पावसाच्या या अनिश्चित व लहरीपणामुळे राज्यांत खरीप पिकांच्या पेरणीवर चांगलाच विपरीत परिणाम झाला.

Monsoon was active in Konkan and Vidarbha regions in the first week of August resulting in moderate to rather heavy rains. Subsequently the monsoon became weak till 1st September in the State resulting in light to moderate rains in Konkan region and intermittent scattered and light rains in the rest of the State.

Towards August and the standing kharif crops were showing signs of moisture stress particularly in parts of Nasik, Dhule, Jalgaon, Ahmednagar, Solapur, Aurangabad, Beed and Osmanabad districts and eastern parts of Satara, Sangli and Pune districts. However, favourable and substantial rains received in the month of September throughout the State were helpful for improving the condition of all standing kharif crops and undertaking sowing of rabi crops of jowar and safflower particularly in Deccan and Marathwada regions. Due to heavy and continuous rains during the month of September, the growth of standing kharif crops was stunted to some extent particularly in parts of Marathwada and Vidarbha regions. However, clear weather and break in rains in the months of October and till 21st November 1982 have brightened the prospects of kharif crops. However, the standing late kharif crops were damaged to some extent in localised parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions due to hailstorm occurred in December 1981, and in parts of Vidarbha region in second week of January, 1982.

Rains received during the month of September were wide-spread and substantial throughout the State. These rains were timely and helpful for undertaking large scale sowing of rabi crop particularly rabi, jowar and safflower. Sowing of these crops as well as sowing of linseed in Marathwada and Vidarbha regions was completed in third week of November. Similarly the sowing of wheat and gram crops under dry and even under irrigated condition was completed. The condition of rabi crops particularly of wheat and gram crops was reported to be satisfactory due to cold weather set in since second week of November. However, the rabi, jowar crop was affected to some extent due to chikta disease. Due to light to moderate rains received in December 1981 the intensity of chikta disease has been reduced. The standing rabi crops in localised parts of Deccan, Marathwada and Vidarbha regions were affected to some extent due to hailstorm occurred in December, 1981 and in Vidarbha region in the second week of January, 1982.

On the whole the condition of kharif and rabi crops was generally satisfactory during 1981-82 and hence the production of the State was reached to the highest extent of 105 lakhs tonnes.

1982-83 (Kharif)

During the year, the south west monsoon entered the south Konkan region on 11th June and spread in the interior parts of the State by the 17th June. At this stage the monsoon was active only in Konkan and south Deccan region and the sowing of paddy nurseries in Konkan was undertaken. In the remaining parts of the State, the rains received were isolated, scattered and inadequate. On account of erratic behaviour of monsoon, major kharif sowing operation in the State received a considerable set back.

पुढे २४ जून ते ८ जुलैपर्यंत राज्यांत जवळ जवळ पाऊस झाला नाही. त्यामुळे पुणे, नगर, सोलापूर, सातारा, व सांगली जिल्ह्यांत इतकेच काय नाशिक जिल्ह्याच्या काही भागांत व विदर्भातील नागपूर, भंडारा आणि चंद्रपूर ह्या जिल्ह्यांतील काही भागांत व औरंगाबाद जिल्ह्यांतील सिल्लोड, पैठण, वैजापूर आणि गंगापूर तालुके जालना जिल्ह्यांतील भोकरदन आणि जाफराबाद तालुके, बीड जिल्ह्यांतील अष्टी आणि पाटोदा तालुके आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील भूम आणि परेंडा त्या तालुक्यांतील काही भागांत अपुऱ्या पावसामुळे खरीप पिकांच्या पेरण्या पूर्णतः थांबल्या होत्या. मात्र ९ जुलैपासून कोकण, विदर्भ आणि मराठवाडा विभागांत चांगल्या पावसास सुरुवात झाली. या पावसामुळे भात-लावणीचे काम कोकण विभागांत तर कापूस, खरीप ज्वारी, भुईमूग, बाजरी आणि खरीप डाळी पिकांच्या पेरणीचे काम विदर्भ आणि मराठवाडा विभागांत मोठ्या प्रमाणांत हाती घेण्यात आले. परंतु नाशिक जिल्ह्याचा काही भागांत, अहमदनगर, पुणे आणि सोलापूर या जिल्ह्यांच्या संपूर्ण भागांत सातारा व सांगली जिल्ह्यांचे पूर्वेकडील भागांत आणि औरंगाबाद, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांच्या काही भागांत या पावसाचे प्रमाण खरीपाच्या पेरण्या पूर्ण होण्याच्या दृष्टीने पहिल्यापासून कमी होते त्यामुळे या भागांत खरीपाचे हंगामात मोठ्या प्रमाणावर खरीप पिकांच्या पेरण्या होऊ शकल्या नाहीत. चंद्रपूर आणि भंडारा जिल्ह्यांत पडलेल्या नुरळक पावसामुळे भाताच्या रोपवाटिका लवकर टाकण्यात आल्या होत्या त्याही पावसाअभावी सुकण्याच्या मार्गावर होत्या. भाताच्या लावणीची कामेही खोळंबली होती.

मात्र जुलै महिन्याच्या दुसऱ्या आठवड्यात पडलेल्या पावसामुळे त्यांची परिस्थिती सुधारून भात लावणीचे कामासही सुरुवात झाली होती.

१० ऑगस्ट ते १८ ऑगस्ट पर्यंत कोकण विभागांत आणि विदर्भातील काही भागांत चांगल्या पाऊस झाल्याने तेथील खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास मदत झाली. सातारा, सांगली आणि कोल्हापूर या जिल्ह्यांतील पश्चिमेकडील भागांत त्याचप्रमाणे धुळे आणि जळगांव जिल्ह्यांतील काही भागांत खरीप पिकांची परिस्थिती तो पावेतो चांगली होती. राज्यांतील उरलेल्या भागांत मात्र पावसाचे प्रमाण अगदीच कमी असल्याने खरीप पिकांची वाढ खुंटली होती. तर अहमदनगर, पुणे, सोलापूर या जिल्ह्यांत सातारा, सांगलीचे पूर्वेकडील भागांत, नाशिक जिल्ह्याच्या काही भागांत आणि जळगांव, औरंगाबाद, जालना, बीड आणि उस्मानाबाद जिल्ह्यांतील अगदीच थोड्या भागांत खरीपाची उभी पिके सुकण्याच्या मार्गावर होती.

२४ ऑगस्ट ते ५ सप्टेंबर पर्यंत राज्यांत (कोकण विभाग आणि चंद्रपूर आणि भंडारा जिल्ह्यांतील काही भाग वगळता) पावसांत खंड पडला. त्यामुळे विदर्भ विभागांत नांदेड, परभणी, जळगांव, धुळे, कोल्हापूर आणि सातारा व सांगली जिल्ह्यांचे पश्चिमेकडील भागांत उभ्या खरीप पिकांवर त्याचा विपरीत परिणाम झाला. नेहमीच्या दुष्काळी भागांत तर पिकांची परिस्थिती पावसाअभावी खूपच वाईट होती.

६ सप्टेंबरपासून ते १२ सप्टेंबरपर्यंत कोकण आणि विदर्भ विभागांत तसेच मराठवाड्यातील काही भागांत सर्वदूर असा पाऊस झाल्यामुळे खरीप पिकांची परिस्थिती सुधारण्यास चांगली मदत झाली. सप्टेंबर महिन्याच्या दुसऱ्या पंधरवड्यातही कोकण व विदर्भ विभाग आणि मराठवाडा आणि विदर्भातील काही भागांत सर्वदूर असा पाऊस झाला. त्यामुळे या पावसामुळे शेतकऱ्यांना बराचसा दिलासा मिळाला. या पावसामुळे खरीपाची उभी पिके काही प्रमाणांत सुधारली गेली. व रबी पिकांच्या पेरण्या करण्यासाठी हा पाऊस उपयुक्त ठरला. आणि पुणे, अहमदनगर, सोलापूर, सातारा, सांगली, तसेच नाशिक, धुळे, जळगांव जिल्ह्यांमधील काही भागातील रबी ज्वारी आणि करंडी या पिकांची परिस्थिती सुधारली.

Further, from 24th June onwards till 8th July there was almost a complete cessation of rains all over the State. The affected areas were Pune, Ahmednagar, Solapur, Satara and Sangli districts, parts of Nasik, Nagpur, Bhandara and Chandrapur districts from Vidarbha region; Sillod, Paithan, Vajapur and Gangapur talukas of Aurangabad district; Bhokardan and Jaffarabad talukas of Jalna district, Ashti and Patoda talukas of Beed district and Bhoom and Parenda talukas of Osmanabad district. In these parts the sowing operations were totally held-up. From 9th July onwards, however, there were good rains in Konkan, Vidarbha and Marathwada regions which helped in transplanting of paddy in Konkan and large scale sowing of cotton, kharif jowar, groundnut, bajra and pulses in Vidarbha and Marathwada regions. However, in parts of Nasik district, whole of Pune, Ahmednagar and Solapur districts, eastern parts of Satara and Sangli districts and parts of Aurangabad, Beed and Osmanabad districts, the rains received continued to be insufficient for completion of kharif sowings which resulted in large areas remaining unsown. In Chandrapur and Bhandara districts where paddy nurseries were sown earlier under conditions of intermittent sporadic showers, were showing signs of withering and transplantation of paddy was held-up.

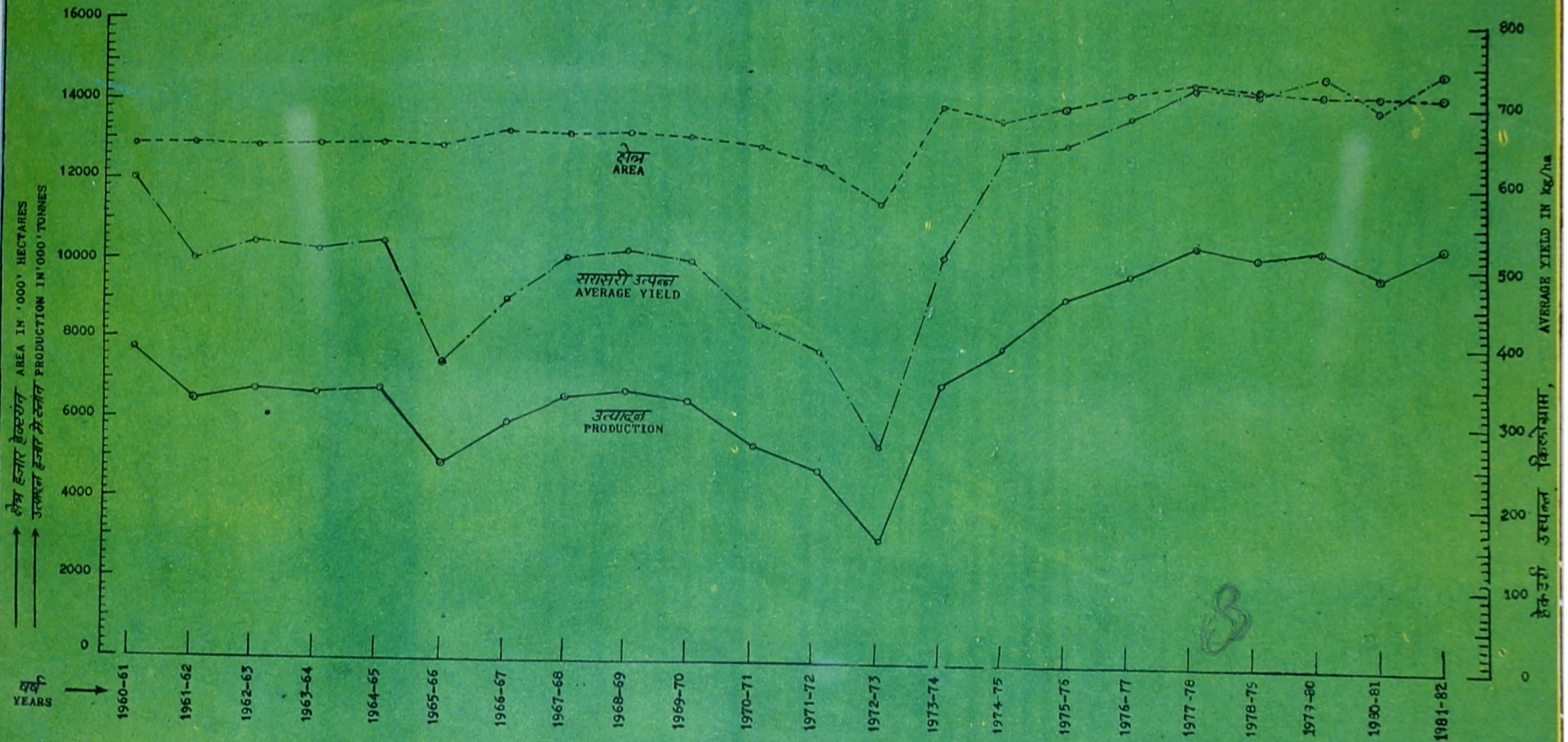
On account of good rains in second week of July the condition of paddy nurseries in Chandrapur and Bhandara districts improved and transplanting could be undertaken on a small scale.

Between 10th August to 18th August, there were good rains all over Konkan region and parts of Vidarbha division which helped in improving the condition of standing kharif crops. Condition of crops in western parts of Satara, Sangli and Kolhapur districts and parts of Jalgaon and Dhule districts was satisfactory at this stage. In the remaining parts of the State the rains received were scanty resulting in stunted growth of standing kharif crops. The situation was more serious in the districts of Pune, Ahmednagar, Solapur eastern parts of Satara, Sangli and parts of Nasik district and few pockets in Jalgaon, Aurangabad, Jalna, Beed and Osmanabad districts where the standing kharif crops were showing signs of withering.

From 24th August, onwards, there was almost complete cessation of rains practically all over the State except Konkan region and parts of Chandrapur and Bhandara districts. The dry spell prevailing in the State for such a long period had adversely affected the condition of the standing crops of Vidarbha, Nanded, Parbhani, Jalgaon, Dhule, Kolhapur and western parts of Satara and Sangli districts where prior to the dry spell the crop condition was otherwise satisfactory. The situation worsened in the already affected areas.

However, from 6th September, onwards till 12th September, wide-spread rains were received all over Konkan and Vidarbha and parts of Marathwada region which helped in improving the condition of kharif crops in these regions. In the second fortnight of September again much awaited widespread rains were received in Deccan and Konkan region and parts of Marathwada and Vidarbha region, thus giving a great relief to the cultivators. Due to these rains condition of standing kharif crops improved to some extent and sowing of rabi crops particularly rabi, jowar and safflower commenced in Pune, Ahmednagar, Solapur, Satara, Sangli districts and parts of Nasik, Dhule and Jalgaon districts.

१९६०-६१ ते १९८१-८२ या वर्षीत महाराष्ट्रातील अन्नधान्य पिकांचे एकूण क्षेत्र, हेक्टरी उत्पन्न व उत्पादन
 YEAR-WISE 1960-61 TO 1981-82 TOTAL AREA, AVERAGE YIELD AND PRODUCTION OF FOODGRAINS IN MAHARASHTRA

सांख्यिक विभाग, कृषि संचालनालय महाराष्ट्र रा. पुणे.

आ. फा. सिं. मुद्रणालय, पुणे, कसू.-१९२-३६००-६-८३

तक्ता बहा
TABLE X

१९८०-८१ ते १९८२-८३ या वर्षात सार्वजनिक क्षेत्रांतून भात बियाणे वाटप
Distribution of Paddy Seed through Public Sector during 1980-81 to 1982-83

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	भात बियाणे वाटप क्विंटलमध्ये Paddy Seed distributed in Quintals			District
		१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83	
१	वृहन्मुवई	Greater Bombay
२	ठाणे	224	1317	1554	Thane
३	रायगड	1406	1469	1000	Raigad
४	रत्नागिरी	993	..	544	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	294	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	2623	2786	3392	Total Konkan Division
६	नाशिक	195	199	..	Nashik
७	धुळे	Dhule
८	जळगांव	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	195	199	..	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	150	Ahmednagar
१०	पुणे	5504	186	264	Pune
११	सोलापूर	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	5504	186	414	Total Pune Division
१२	सातारा	90	124	34	Satara
१३	सांगली	Sangli
१४	कोल्हापूर	466	432	949	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	556	556	983	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	10	Aurangabad
१६	जालना	Jalna
१७	परभणी	..	22	..	Parbhani
१८	बीड	Beed
१९	नांदेड	Nanded
२०	उस्मानाबाद	Osmanabad
२१	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	10	22	..	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	646	Buldhana
२३	अकोला	Akola
२४	अमरावती	..	6	..	Amravati
२५	यवतमाळ	10	14	..	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	10	20	646	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	..	134	734	Nagpur
२८	भंडारा	1000	14440	2500	Bhandara
२९	चंद्रपूर	971	..	1887	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	1971	14574	5121	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	10869	18343	10556	Total Maharashtra State

तक्ता अकरा

TABLE XI

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले वियाणे वाटप १९७५-७६ (संकरित ज्वारी)
Seed distribution through public sector during the year 1975-76 (Hybrid Jawar)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	वियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) Seed distribution in Quintals				District
		७५-७६	८०-८१	८१-८२	८२-८३	
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	15.00	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	52.50	Sindhudurg
	एकूण कोंकण विभाग	67.50				Total Konkan Division
६	नाशिक	1174.92	1941	1977	1221.45	Nashik
७	धुळे	1108.62	1291	1484	1069.35	Dhule
८	जळगांव	1335.24	4352	6189	5164.39	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	3618.78	7584	9650	7455.19	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	784.64	715	966	746.40	Ahmednagar
१०	पुणे	837.73	1123	1021	617.69	Pune
११	सोलापूर	270.76	522	707	387.82	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1893.13	2360	2694	1751.91	Total Pune Division
१२	सातारा	2378.65	2134	2194	2573.05	Satara
१३	सांगली	1794.06	3077	2790	1947.64	Sangli
१४	कोल्हापूर	617.92	576	708	615.33	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	4790.63	5787	5692	5136.02	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	450.97	1449	1439	886.91	Aurangabad
१६	जालना	276.10	Jalna
१७	परभणी	935.98	1127	1393	1866.17	Parbhani
१८	बीड	1321.38	1783	1802	1192.08	Beed
१९	नांदेड	821.25	2817	3014	4721.78	Nanded
२०	उस्मानाबाद	Osmanabad
२१	लातूर	4358.28	3869	4442	3435.90	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	7887.86	11047	12090	12378.94	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	1699.66	3170	3636	2922.16	Buldhana
२३	अकोला	1680.51	2844	4054	3809.32	Akola
२४	अमरावती	1231.98	2607	3225	2309.93	Amravati
२५	यवतमाळ	2373.33	3168	3434	4628.53	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	6985.48	11789	14349	13669.94	Total Amravati Division
२६	वर्धा	867.00	1374	2199	2144.37	Wardha
२७	नागपूर	887.33	1412	1880	1777.94	Nagpur
२८	भंडारा	2.00	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	747.80	242	651	420.66	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	2502.13	3028	4730	4344.97	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	27745.51	41595	49203	44736.97	Total Maharashtra State

तत्त्वा बारा—TABLE XII
सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले संकरीत बाजरी वियाणे वाटप (संकरीत बाजरी)
Bajra seed distribution through public sector (Hybrid Bajra)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हाचे नांव	वियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) (सार्वजनिक क्षेत्रातून) Seed distributed in Quintals (through Public Sector)			District
		1980-82	1981-82	1982-83	
१	वहमूंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	सिंधुदूर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
६	नाशिक	919	561	1111.52	Nashik
७	धुळे	621	633	523.86	Dhule
८	जळगाव	1244	1561	1508.81	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	2784	2755	3144.19	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	914	1199	766.13	Ahmednagar
१०	पुणे	325	325	134.49	Pune
११	सोलापूर	108	490	241.83	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	1347	2014	1142.45	Total Pune Division
१२	सातारा	19	121	27.36	Satara
१३	सांगली	88	202	116.70	Sangli
१४	कोल्हापूर	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	107	323	144.06	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	335	327	433.98	Aurangabad
१६	जालना			93.99	
१७	परभणी	882	..	30.63	Parbhani
१८	बीड	93	483	377.89	Beed
१९	नांदेड	6.43	Nanded
२०	जम्हानाबाद	..	38	..	Osmanabad
२१	लातूर			..	
	एकूण औरंगाबाद विभाग	1310	848	942.92	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	0.06	Buldhana
२३	अकोला	18	47	64.38	Akola
२४	अमरावती	5.55	Amravati
२५	यवतमाळ	..	15	18.66	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	18	62	88.65	Total Amravati Division
२६	वर्धा	Wardha
२७	नागपूर	218.69	Nagpur
२८	भंडारा	Bhandara
२९	चंद्रपूर	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	218.69	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	5566	6002	5680.96	Total Maharashtra State

तबता तैरा
TABLE XIII

सार्वजनिक क्षेत्रातून वियणे वाटप (अधिक उत्पन्न देणारा गहू)
HYV wheat seed distributed through public sector in quintals ((High yielding varieties wheat)

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	गहू वियणे वाटप क्विंटल्मध्ये (सार्वजनिक क्षेत्रातून) Seed distributed in Quintals (through Public Sector)			District
		१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	१९८२-८३ 1982-83	
१	वृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	..	80	..	Thane
३	रायगड	Raigad
४	रत्नागिरी	Ratnagiri
५	मिथुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण वि.	..	80	..	Total Konkan Division
६	नाशिक	1098	1596	2230	Nashik
७	धुळे	500	665	1764	Dhule
८	जळगांव	5521	4868	3457	Jalgaon
	एकूण नाशिक वि.	7119	7129	7451	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	449	2041	2311	Ahmednagar
१०	पुणे	206	1777	1722	Pune
११	सोलापूर	3	455	767	Solapur
	एकूण पुणे वि.	658	4273	4800	Total Pune Division
१२	सातारा	46	556	961	Satara
१३	सांगली	75	150	289	Sangli
१४	कोल्हापूर	151	228	342	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर वि.	272	934	1592	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	1388	1537	764	Aurangabad
१६	जालना	1107	Jalna
१७	परभणी	498	866	745	Parbhani
१८	बीड	790	1135	467	Beed
१९	नांदेड	1726	1681	1574	Nanded
२०	उस्मानाबाद	1775	1298	2006	Osmanabad
२१	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद वि.	6177	6517	6663	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	1145	818	796	Buldhana
२३	अकोला	1460	1530	1981	Akola
२४	अमरावती	2483	2481	2634	Amravati
२५	यवतमाळ	1983	2788	2272	Yavatmal
	एकूण अमरावती वि.	7071	7617	7683	Total Amravati Division
२६	वर्धा	268	1404	994	Wardha
२७	नागपूर	249	2781	2013	Nagpur
२८	भंडारा	173	638	..	Bhandara
२९	चंद्रपूर	..	677	314	Chandrapur
३०	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर वि.	690	5500	3321	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	21987	32050	31510	Total Maharashtra State

तक्ता-चौदा
TABLE—XIV

मन १९८१-८२ व १९८२-८३ चे सत्यस्थितीदर्शक कडधान्याच्या बियाणांचे सार्वजनिक क्षेत्रातून वाटप
Distribution of truthful labelled seed of pulses through public sector from 1981-82 and 1982-83

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	१९८१-८२ (क्वटलमध्ये) 1981-82 Quantity in Qntls.	तूर Tur	१९८२-८३ 1982-83 मूग Mug	उडिद Udid	क्वटलमध्ये Quantity in Qntls. वाल चवळी, मटकी Wal Chavli, Matki	हरभरा Gram	District
१	ठाणे ..	55	1	..	6	5	10	Thane
२	रायगड ..	24	1	..	2	4	5	Raigad
३	रत्नागिरी ..	42	1	..	2	7	5	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग ..	21	1	..	2	2	5	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग ..	142	4	..	12	11	25	Total Konkan Division
५	नाशिक ..	157	29	16	11	..	205	Nashik
६	धुळे ..	111	11	106	36	..	105	Dhule
७	जळगाव ..	261	10	63	114	..	325	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग ..	529	50	185	161	..	635	Total Nashik Division
८	अहमदनगर ..	167	54	7	2	..	345	Ahmednagar
९	पुणे ..	47	52	28	36	..	177	Pune
१०	सोलापूर ..	192	35	8	6	..	339	Solapur
	एकूण पुणे विभाग ..	406	141	43	44	..	861	Total Pune Division
११	सांगली ..	47	33	9	10	..	200	Sangli
१२	सातारा ..	71	18	12	3	..	130	Satara
१३	कोल्हापूर ..	35	16	14	16	..	75	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग ..	153	67	35	29	..	405	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद ..	159	87	12	15	..	130	Aurangabad
१५	जालना ..	37	107	10	5	..	90	Jalna
१६	परभणी ..	120	121	126	30	..	202	Parbhani
१७	बीड ..	64	42	10	10	..	95	Beed
१८	नांदेड ..	131	37	27	15	..	129	Nanded
१९	उस्मानाबाद { ..	77	21	20	24	..	384	Osmanabad
२०	लातूर } ..							Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग ..	588	415	205	99	..	1030	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा ..	50	39	138	63	..	133	Buldhana
२२	अकोला ..	421	55	79	39	..	237	Akola
२३	अमरावती ..	346	36	77	11	..	507	Amravati
२४	यवतमाळ ..	656	113	24	18	..	90	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग ..	1473	243	318	131	..	967	Total Amravati Division
२५	वर्धा ..	144	55	12	4	..	140	Wardha
२६	नागपूर ..	492	72	50	7	..	136	Nagpur
२७	भंडारा ..	394	..	2	30	Bhandara
२८	चंद्रपूर { ..	395	55	58	13	..	133	Chandrapur
२९	गडचिरोली } ..							Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग ..	1425	182	122	24	..	439	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	4716	1102	908	500	11	4362	Total Maharashtra State

तक्ता पंधरा
TABLE XV

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले वियाणे वाटप १९८०-८१ (संकरित कापूस)
Seed distribution through public sector during the year 1980-81 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस वियाणे वाटप (क्विंटल्समध्ये) Hybrid Cotton Seed distribution in 1980-81 (in Quintals)					एकूण Total	District
		संकरित ४ H-4	वरलक्ष्मी Varlaxmi	गोदावरी Godavari	सावित्री Savitri	एकूण		
१	ठाणे	Thane	
२	रायगड	Raigad	
३	रत्नागिरी	Ratnagiri	
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg	
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division	
५	नाशिक	32.00	31.00	..	20.00	83.00	Nashik	
६	धुळे	73.98	65.38	..	5.10	144.46	Dhule	
७	जळगाव	382.05	127.67	..	20.67	530.39	Jalgaon	
	एकूण नाशिक विभाग	488.03	224.05	..	45.77	757.85	Total Nashik Division	
८	अहमदनगर	0.11	219.24	..	26.80	246.15	Ahmednagar	
९	पुणे	19.72	190.77	..	45.80	256.29	Pune	
१०	सोलापूर	3.13	199.82	..	13.22	216.17	Solapur	
	एकूण पुणे विभाग	22.96	609.83	..	85.82	718.61	Total Pune Division	
११	सातारा	2.25	297.70	..	26.09	326.04	Satara	
१२	सांगली	0.56	74.50	..	4.67	79.73	Sangli	
१३	कोल्हापूर	0.58	0.46	..	0.02	1.06	Kolhapur	
	एकूण कोल्हापूर विभाग	3.39	372.66	..	30.78	406.83	Total Kolhapur Division	
१४	औरंगाबाद	329.30	636.20	5.25	16.88	987.63	Aurangabad	
१५	जालना	Jalna	
१६	परभणी	627.30	27.50	80.00	..	734.80	Parbhani	
१७	बीड	62.62	37.18	0.40	2.00	102.20	Beed	
१८	नांदेड	656.00	2.10	12.75	..	670.85	Nanded	
१९	उस्मानाबाद	43.62	0.87	1.35	0.12	45.96	Osmanabad	
२०	लातूर	Latur	
	एकूण औरंगाबाद विभाग	1718.84	703.85	99.75	19.00	2541.44	Total Aurangabad Division	
२१	बुलढाणा	475.00	1177.00	10.00	2.50	1664.50	Buldhana	
२२	अकोला	518.37	160.31	7.92	..	686.60	Akola	
२३	अमरावती	604.00	15.00	3.15	..	622.15	Amravati	
२४	यवतमाळ	986.99	20.55	1007.54	Yavatmal	
	एकूण अमरावती विभाग	2584.36	1372.86	21.07	2.50	3980.79	Total Amravati Division	
२५	वर्धा	1076.05	4.00	0.02	0.03	1080.10	Wardha	
२६	नागपूर	427.00	..	0.04	..	427.04	Nagpur	
२७	भंडारा	Bhandara	
२८	चंद्रपूर	119.06	..	0.62	..	119.68	Chandrapur	
२९	गडचिरोली	Gadchiroli	
	एकूण नागपूर विभाग	1622.11	4.00	0.68	0.03	1626.82	Total Nagpur Division	
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	6439.69	3287.25	121.50	183.90	10032.34	Total Maharashtra State	

तक्ता पंधरा-चालू
TABLE XV—Contd.

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेल्या वियाणे वाटप १९८१-८२ (संकरित कापूस)
Seed distribution through public sector during the year 1981-82 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	संकरित कापूस वियाणे वाटप (क्विंटलमध्ये) Hybrid Cotton Seed distribution (in Quintal)					District
		संकरित H-4	वरलक्ष्मी Varlaxmi	गोदावरी Godavari	मावित्री Savitri	एकूण Total	
१	ठाणे	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
५	नाशिक	6.20	7.22	..	2.27	15.69	Nashik
६	धुळे	28.12	10.32	..	1.45	39.89	Dhule
७	जळगाव	415.50	231.00	..	6.00	652.50	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	449.82	248.54	..	9.72	708.08	Total Nashik Division
८	पुणे	1.75	30.35	..	11.04	43.14	Ahmednagar
९	अहमदनगर	0.03	58.60	..	18.40	77.03	Pune
१०	सोलापूर	1.00	16.03	..	8.78	25.81	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	2.78	104.98	..	38.22	145.98	Total Pune Division
११	सातारा	0.25	66.75	..	25.37	92.37	Satara
१२	सांगली	0.05	59.96	..	3.41	63.42	Sangli
१३	कोल्हापूर	..	0.13	0.13	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	0.30	126.84	..	28.78	155.92	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	..	532.03	4.09	3.60	687.97	Aurangabad
१५	जालना	..	148.25	Jalna
१६	परभणी	..	875.25	15.25	..	908.00	Parbhani
१७	बीड	..	8.25	..	0.25	10.50	Beed
१८	नांदेड	..	776.15	9.50	2.00	790.73	Nanded
१९	उस्मानाबाद	..	8.90	0.53	5.00	16.43	Osmanabad
२०	लातूर	..	2.00	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	2200.58	172.83	29.37	10.85	2413.63	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	..	500.00	0.42	3.23	1878.65	Buldhana
२२	अकोला	..	668.00	2.73	2.45	848.18	Akola
२३	अमरावती	..	771.71	3.42	0.68	797.81	Amravati
२४	यवतमाळ	..	1694.57	1717.26	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	3634.28	1594.69	6.57	6.36	5241.90	Total Amravati Division
२५	वर्धा	..	1587.00	..	0.10	1587.10	Wardha
२६	नागपूर	..	548.00	548.00	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	..	2.08	2.08	..	4.16	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	2137.08	..	2.08	0.10	2139.26	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	8424.84	2247.88	38.02	94.03	10814.77	Total Maharashtra State

तक्ता पंधरा-समाप्त
TABLE-XV (Concl.)
त्रियाणे वाटप १९८२-८३ (संकरित कापूस)
Seed distribution during the year 1982-83 (Hybrid Cotton)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हे	संकरित कापूस वियाणे वाटप १९८२-८३ (क्विंटलमध्ये) Hybrid cotton Seed distribution in 1982-83 (in Quintal)					एकूण Total	District
		संकरित-४ H-4	वरलक्ष्मी Varlaxmi	सावित्री Savitri	गोदावरी Godavari	एएचएच४६८ AHH-468		
१	ठाणे	Thane
२	रायगड	Raigad
३	रत्नागिरी	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	Total Konkan Division
५	नाशिक	2.75*	4.50	3.25	..	0.03	10.53	Nashik
६	धुळे	132.75	33.10	15.50	181.35	Dhule
७	जळगाव	158.70	33.00	3.50	3.51	..	198.71	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	294.20	70.60	22.25	3.51	0.03	390.59	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	0.75	7.00	1.00	8.75	Ahmednagar
९	पुणे	6.80	55.00	9.00	70.80	Pune
१०	सोलापूर	1.20	29.25	14.00	3.91	..	48.36	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	8.75	91.25	24.00	3.91	..	127.91	Total Pune Division
११	सातारा	1.50	39.50	3.50	44.50	Satara
१२	सांगली	1.20	50.75	11.00	62.95	Sangli
१३	कोल्हापूर	8.70	6.75	0.30	15.75	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	11.40	97.00	14.80	123.20	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	73.50	119.25	0.12	1.10	..	193.97	Aurangabad
१५	जालना	552.50	445.00	..	6.00	..	1003.50	Jalna
१६	परभणी	792.00	6.70	..	14.50	0.46	813.66	Parbhani
१७	बीड	65.50	0.60	66.10	Beed
१८	नांदेड	1152.50	0.30	2.50	6.50	..	1161.80	Nanded
१९	उस्मानाबाद	23.00	..	4.30	27.30	{ Osmanabad
२०	लातूर	{ Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	2659.00	571.85	6.92	28.10	0.46	3266.33	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	812.50	1508.75	..	0.16	2.50	2323.91	Buldhana
२२	अकोला	730.00	137.50	2.44	..	62.50	932.44	Akola
२३	अमरावती	767.50	5.00	..	0.46	4.00	776.96	Amravati
२४	यवतमाळ	2490.00	1.00	..	1.22	6.50	2498.72	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	4800.00	1652.25	2.44	1.84	75.50	6532.03	Total Amravati Division
२५	वर्धा	1724.00	12.50	1736.50	Wardha
२६	नागपूर	546.50	1.20	1.75	549.45	Nagpur
२७	भंडारा	Bhandara
२८	चंद्रपूर	1.10	9.25	358.85	{ Chandrapur
२९	गडचिरोली	{ Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	2619.00	1.20	..	1.10	23.50	2644.80	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	10392.35	2484.15	70.41	38.46	99.49	13084.86	Total Maharashtra State

तबता सोळा

TABLE XVI

सार्वजनिक क्षेत्रातून झालेले गळीत धान्ये बियाणे वाटप १९८१-८२ व ८२-८३
Seed distribution of oilseeds through public sector during the year 1981-82 and 82-83

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	बियाणे वाटप ८१-८२ भूईमूग (क्विटलमध्ये) Seed distribution in Qtls. in 1981-82 Groundnut	बियाणे वाटप (क्विटलमध्ये) १९८२-८३ Seed distribution in Quintals 1982-83				District
		खरीप भूईमूग Kharif Groundnut	उन्हाळी भूईमूग Summer Groundnut	करडई Safflower	सूर्यफूल Sunflower		
१	बृहन्मुंबई	Greater Bombay
२	ठाणे	150.50	..	15.00	..	2.00	Thane
३	रायगड	80.00	..	15.00	..	2.00	Raigad
४	रत्नागिरी	80.50	..	40.25	..	2.00	Ratnagiri
५	सिंधुदुर्ग	479.50	..	805.00	..	1.00	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	790.50	..	875.25	..	7.00	Total Konkan Division
६	नाशिक	231.00	729.95	95.00	6.77	..	Nashik
७	धुळे	268.00	231.25	255.50	5.20	13.10	Dhule
८	जळगाव	1681.25	696.37	413.83	46.30	10.80	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	2180.25	1657.57	764.33	58.27	23.90	Total Nashik Division
९	अहमदनगर	2314.20	219.47	1094.65	124.46	59.18	Ahmednagar
१०	पुणे	643.00	208.16	654.14	40.00	12.04	Pune
११	सोलापूर	1367.50	224.00	1413.48	52.66	163.49	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	4324.70	651.63	3162.27	217.12	234.71	Total Pune Division
१२	सातारा	1288.00	600.25	662.00	5.00	23.42	Satara
१३	सांगली	294.50	296.00	310.44	23.00	7.50	Sangli
१४	कोल्हापूर	127.00	591.67	623.50	5.00	3.50	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	1709.50	1487.92	1595.94	33.00	34.42	Total Kolhapur Division
१५	औरंगाबाद	662.30	271.70	174.85	49.93	25.20	Aurangabad
१६	जालना	400.40	153.30	316.75	59.02	3.30	Jalna
१७	परभणी	2311.60	98.00	1566.72	102.29	69.59	Parbhani
१८	बीड	161.00	75.00	152.90	48.90	133.08	Beed
१९	नांदेड	4642.75	92.10	4964.97	45.79	48.92	Nanded
२०	उस्मानाबाद	241.00	263.36	37.50	91.44	146.08	Osmanabad
२१	लातूर	103.00	..	8.00	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	8419.05	953.46	7316.69	397.37	434.17	Total Aurangabad Division
२२	बुलढाणा	482.50	292.87	398.00	125.60	35.99	Buldhana
२३	अकोला	2780.21	300.45	2708.45	22.00	15.20	Akola
२४	अमरावती	1256.50	98.55	834.45	19.20	15.44	Amravati
२५	यवतमाळ	4266.38	293.32	6266.18	8.40	..	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	8785.59	985.19	10207.08	175.20	66.63	Total Amravati Division
२६	वर्धा	1584.23	110.71	1224.50	4.89	..	Wardha
२७	नागपूर	523.25	86.25	398.50	9.81	..	Nagpur
२८	भंडारा	42.00	..	35.25	Bhandara
२९	चंद्रपूर	396.50	..	382.75	0.70	..	Chandrapur
३०	गडचिरोली	3.75	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	2545.98	196.96	2044.75	15.40	..	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	28755.57	5932.73	25965.81	896.36	800.83	Total Maharashtra State

तक्ता सतरा
TABLE XVII

राज्यातील जिऱ्हावार रासायनिक खत वापराचे हेक्टरी प्रमाण
Districtwise use of fertiliser per hectare in the Maharashtra State (कि./हे.) (Figures in kg./ha.)

अनु.	जिल्हा	१९६०-६१ 1960-61	१९७१-७२ 1971-72	१९७५-७६ 1975-76	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	District
१	ठाणे	..	22.15	20.5	22.7	29.2	Thane
२	रायगड	..	31.65	25.8	38.9	50.0	Raigad
३	रत्नागिरी	..	17.95	14.8	15.2	26.0	Ratnagiri
४	सिधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	..	23.91	20.30	25.60	35.0	Total Konkan Division.
५	नाशिक	Nashik
६	धुळे	..	12.28	19.2	25.5	33.4	Dhule
७	जळगांव	..	15.02	23.3	35.7	40.0	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	..	14.96	27.0	51.3	57.1	Total Nashik Division.
८	अहमदनगर	..	10.40	12.7	20.6	26.0	Ahmednagar
९	पुणे	..	14.52	10.2	15.8	30.8	Pune
१०	सोलापूर	..	8.43	7.6	13.3	15.5	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	..	11.11	10.10	19.90	24.10	Total Pune Division.
११	सातारा	Satara
१२	सांगली	..	14.1	11.9	31.2	32.6	Sangli
१३	कोल्हापूर	..	16.15	12.5	28.4	33.2	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	..	38.50	51.4	113.4	142.5	Total Kolhapur Division.
१४	औरंगाबाद	..	6.95	6.9	16.5	17.1	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	..	8.69	7.2	7.8	9.6	Parbhani
१७	बीड	..	8.14	8.0	5.9	7.5	Beed
१८	नांदेड	..	10.27	8.4	12.7	18.9	Nanded
१९	उस्मानाबाद	..	7.12	5.4	7.3	10.5	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	..	8.23	7.18	10.0	12.72	Total A'bad Division.
२१	बुलढाणा	..	12.11	13.3	22.0	38.6	Buldhana
२२	अकोला	..	10.15	11.3	13.5	18.1	Akola
२३	अमरावती	..	11.73	14.1	22.5	24.7	Amravati
२४	यवतमाळ	..	10.81	7.2	12.3	15.2	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	..	11.20	11.47	17.57	24.15	Total Amravati Division.
२५	वर्धा	..	17.05	15.2	19.6	20.8	Wardha
२६	नागपूर	..	15.18	17.3	29.6	32.2	Nagpur
२७	भंडारा	..	14.92	16.9	13.9	17.8	Bhandara
२८	चंद्रपूर	..	11.22	13.2	9.5	11.0	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	..	14.59	15.65	18.0	20.45	Total Nagpur Division.
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	12.47	13.2	21.4	26.6	Total Maharashtra State.

तक्ता अडरा
TABLE XVIII

जिल्हानिहाय रासायनिक खताचा वापर १९७५-७६
Districtwise Consumption of Fertilizers during 1975-76

(आंकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनु.	जिल्हाचे नाव	नव N.	स्फुरद P	पालाण K.	District
१	ठाणे	3435	750	1277	Thane
२	रायगड	3676	697	1347	Raigad
३	रत्नागिरी	3344	788	1526	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	10455	2235	4150	Total Konkan Division
५	नाशिक	12261	2325	3149	Nashik
६	धुळे	11658	2341	3440	Dhule
७	जळगाव	15954	3095	4921	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	39873	7761	11510	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	10988	2380	3429	Ahmednagar
९	पुणे	7709	1307	1898	Pune
१०	सोलापूर	6026	1299	2438	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	24723	4986	7765	Total Pune Division
११	सातारा	4536	1389	1678	Satara
१२	सांगली	5032	1296	1875	Sangli
१३	कोल्हापूर	13214	3051	5127	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	22782	5736	8680	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	6139	1888	1743	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	4380	1254	1841	Parbhani
१७	बीड	4179	1153	1446	Beed
१८	नांदेड	4199	652	1439	Nanded
१९	उस्मानाबाद	4100	813	1530	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	22997	5760	7999	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	4180	1609	1854	Buldhana
२२	अकोला	6610	1166	1709	Akola
२३	अमरावती	6792	1715	1724	Amravati
२४	यवतमाळ	4101	1020	1263	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	21683	5510	6550	Total Amravati Division
२५	वर्धा	4284	826	1549	Wardha
२६	नागपूर	7289	1024	1508	Nagpur
२७	भंडारा	6156	1044	1495	Bhandara
२८	चंद्रपूर	6154	1091	1507	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	23883	3985	6059	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	166396	35973	52713	Total Maharashtra State

तक्ता-अठरा-चालू
TABLE XVIII-Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८०-८१
Districtwise Fertilizer consumption 1980-81

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हाचे नाव	नत्र N.	स्फुरद P.	पालाश K.	Name of the Districts
१	ठाणे ..	4724	1007	514	Thane
२	रायगड ..	5809	1297	999	Raigad
३	रत्नागिरी ..	4151	832	639	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	Sindhudurg
	एकूण कोकण विभाग	14684	3136	2152	Total Konkan Division
५	नाशिक ..	19653	3919	3485	Nashik
६	धुळे ..	17952	5395	4615	Dhule
७	जळगांव ..	28183	10752	8526	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	65788	20066	16626	Total Nashik Division
८	अहमदनगर ..	16991	6794	4909	Ahmednagar
९	पुणे ..	11376	3747	2691	Pune
१०	सोलापूर ..	10074	3545	2274	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	38441	14086	9874	Total Pune Division
११	सातारा ..	13815	3488	2767	Satara
१२	सांगली ..	12564	3123	2997	Sangli
१३	कोल्हापूर ..	25808	13913	10038	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	52187	20524	15802	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद ..	14634	4622	3144	Aurangabad
१५	जालना ..	5984	1677	1041	Jalna
१६	परभणी	Parbhani
१७	बीड ..	2481	1400	977	Beed
१८	नांदेड ..	6902	1904	1241	Nanded
१९	उस्मानाबाद ..	5874	1970	1272	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	35875	10573	7675	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा ..	9421	4153	2710	Buldhana
२२	अकोला ..	7569	2710	1435	Akola
२३	अमरावती ..	10358	4001	2385	Amravati
२४	यवतमाळ ..	6931	2371	1382	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	34279	13235	7912	Total Amravati Division
२५	वर्धा ..	5229	1929	1242	Wardha
२६	नागपूर ..	11521	3328	2421	Nagpur
२७	भंडारा ..	4070	1938	1078	Bhandara
२८	चंद्रपूर ..	4469	1780	567	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	25289	8975	5308	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	266543	90595	65349	Total Maharashtra State

तक्ता अठरा-चालू
TABLE XVIII-Contd.

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८१-८२
Districtwise Consumption of Fertilisers 1981-82

(आकडे मे. टनामध्ये)
(Figures in M. T.)

अ. नं. Sr. No.	जिल्हा	नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	District
१	ठाणे	5372	1399	1240	Thane
२	रायगड	7007	2158	1285	Raigad
३	रत्नागिरी	5709	1826	2073	Ratnagiri
४	सिधुदुर्ग	Sidhudurg
	एकूण कोकण विभाग	18079	5383	4598	Total Konkan Division
५	नाशिक	21992	4174	5577	Nashik
६	धुळे	19940	6199	5287	Dhule
७	जळगाव	32011	12142	9065	Jalgaon
	एकूण नाशिक विभाग	73943	22515	19929	Total Nashik Division
८	अहमदनगर	20378	8883	5358	Ahmednagar
९	पुणे	19647	8803	6424	Pune
१०	सोलापूर	11911	3949	3018	Solapur
	एकूण पुणे विभाग	51936	21640	14800	Total Pune Division
११	सातारा	14643	3777	3047	Satara
१२	सांगली	14065	4281	3761	Sangli
१३	कोल्हापूर	32370	18203	11382	Kolhapur
	एकूण कोल्हापूर विभाग	61078	26261	18190	Total Kolhapur Division
१४	औरंगाबाद	19618	5010	3348	Aurangabad
१५	जालना	Jalna
१६	परभणी	6686	2615	1578	Parbhani
१७	बीड	3555	1634	1181	Beed
१८	नांदेड	9504	3258	2029	Nanded
१९	उस्मानाबाद	7854	2833	2408	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण औरंगाबाद विभाग	27601	15350	10544	Total Aurangabad Division
२१	बुलढाणा	17228	6645	4663	Buldhana
२२	अकोला	10061	3588	2375	Akola
२३	अमरावती	11176	4374	3082	Amravati
२४	यवतमाळ	8829	2600	1800	Yavatmal
	एकूण अमरावती विभाग	47294	17007	11920	Total Amravati Division
२५	वर्धा	6432	2047	1500	Wardha
२६	नागपूर	12251	3997	3221	Nagpur
२७	भंडारा	5651	2135	1299	Bhandara
२८	चंद्रपूर	5051	1976	1010	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण नागपूर विभाग	29385	10155	7030	Total Nagpur Division
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	309316	118311	87011	Total Maharashtra State

तक्ता अठरा
TABLE XVIII

जिल्हानिहाय रासायनिक खतांचा वापर १९८२-८३
Districtwise Consumption of Fertilizers during 1982-83

(आकडे मे. टनामध्ये) (Figures in M. T.)

अनु. क्रमांक Sr. No.	जिल्ह्याचे नाव	खरीप Kharif			रबी Rabi			एकूण Total			Name of the district
		नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	नत्र N	स्फुरद P	पालाश K	
१	ठाणे	13	1	1	26	4	4	39	51	5	Thane
२	रायगड	14	2	2	45	10	1	59	12	3	Raigad
३	रत्नागिरी	18	7	5	16	6	1	34	13	6	Ratnagiri
४	सिंधुदुर्ग	11	4	3	12	5	6	23	9	9	Sindhudurg
	एकूण	56	14	11	99	25	12	155	85	23	Total
५	नाशिक	64	29	15	77	25	21	141	54	36	Nasik
६	धुळे	76	36	12	81	28	23	157	64	35	Dhule
७	जळगाव	99	38	37	179	66	70	278	104	107	Jalgaon
	एकूण	239	103	64	337	119	114	576	222	178	Total
८	अहमदनगर	62	29	27	83	46	20	145	75	47	Ahmednagar
९	पुणे	90	53	43	99	19	28	189	72	71	Pune
१०	सोलापूर	59	24	16	65	32	17	124	56	33	Solapur
	एकूण	211	106	86	247	97	65	458	203	151	Total
११	सातारा	46	20	18	30	10	9	76	30	27	Satara
१२	सांगली	49	19	19	46	16	19	95	35	38	Sangli
१३	कोल्हापूर	198	98	95	99	48	50	277	146	145	Kolhapur
	एकूण	293	137	132	175	74	78	448	211	210	Total
१४	औरंगाबाद	57	23	12	35	14	7	92	37	19	Aurangabad
१५	जालना	12	7	3	72	24	21	84	31	24	Jalna
१६	परभणी	40	18	14	39	10	6	79	28	20	Parbhani
१७	बीड	7	5	4	32	15	7	39	20	11	Beed
१८	नांदेड	34	12	10	54	19	10	88	31	20	Nanded
१९	उस्मानाबाद	33	14	8	27	12	8	60	26	16	Osmanabad
२०	लातूर	Latur
	एकूण	183	79	57	227	89	59	442	173	40	Total
२१	बुलढाणा	87	39	34	60	22	30	147	61	64	Buldhana
२२	अकोला	71	31	26	30	12	12	181	43	38	Akola
२३	अमरावती	54	26	14	52	19	16	106	45	30	Amravati
२४	यवतमाळ	32	23	14	34	30	12	66	53	26	Yavatmal
	एकूण	244	119	88	176	83	70	500	202	158	Total
२५	वर्धा	57	26	5	57	27	12	114	53	17	Wardha
२६	नागपूर	53	29	11	108	43	24	161	72	35	Nagpur
२७	भंडारा	37	16	5	25	11	4	62	27	9	Bhandara
२८	चंद्रपूर	31	13	5	51	13	6	82	26	11	Chandrapur
२९	गडचिरोली	Gadchiroli
	एकूण	178	84	26	235	94	46	357	178	72	Total
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1404	642	458	1496	581	443	2936	1274	922	Grand Total Maharashtra State

तक्ता एकोणिस - TABLE XIX

निरनिराळ्या रोप संरक्षण योजनेतील सन १९७०-७१, १९७५-७६, १९८०-८१ व १९८१-८२ मधील कीटक नाशकांचा वापर दर्शविणारा तक्ता
Statement showing the consumption of pesticides for the year 1970-71, 1975-76, 1980-81 and 1981-82
under various Plant protection campaigns.

परिणाम मेट्रीक टनांत/लिटरमध्ये (फॉर्म्युलटेड) Quantity in MT/Ltrs. (formulated)

अ. क्र. Sr. No.	किटक नाशकाचे नांव 2	प्रमाण Unit 3	किटकनाशकाचे वर्षातील वापर Pesticides consumption during the year				Name of the pesticides 2
			१९७०-७१ 1970-71	१९७५-७६ 1975-76	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	
			4	5	6	7	
१	बी. एच. सी. १० टक्के पावडर	मे.ट. / M. T.	4143	5302	1324	2078	B. H. C. 10% Dust
२	बी. एच. सी. ६ टक्के दाणेदार	मे.ट. / M. T.	..	14	B. H. C. 6% Granules
३	बी. एच. सी. ५० टक्के डब्ल्यू डी. पी.	मे.ट. / M. T.	5	0.04	B. H. C. 50% Dust.
४	कप्टन ८३ टक्के	मे.ट. / M. T.	..	0.03	Captan 83%
५	डी. डी. टी. ५० टक्के डब्ल्यू डी. पी. मे.ट.	मे.ट. / M. T.	4	23	1.02	1.03	D. D. T. 50% WDP
६	डी. डी. टी. ५ टक्के.	मे.ट. / M. T.	14	3.03	D. D. T. 5%
७	लीडन दाणेदार	मे.ट. / M. T.	113	9.07	Lindane (granules)
८	अलड्रीन ३० इ. सी.	लिटर / Litres	525	Aldrin 30 E. C.
९	डीलड्रीन ५० डब्ल्यू डी. पी.	मे.ट. / M. T.	0.05	Dieldrin 50 WDP
१०	डीलड्रीन १८ इ. सी.	लिटर / Liters	2525	Dieldrin 18 E. C.
११	सुमीथीऑन	लिटर / Liters	352	Sumithion
१२	पायरेथ्रम इ. सी.	लिटर / Litres	5310	Pyrethrum E. C.
१३	पायरो-डस्ट	मे.ट. / M. T.	34.01	Pyrodust
१४	पायरो-कोलोइड	लिटर / Litres	905	Pyrocolloid
१५	थायरम	मे.ट. / M. T.	3.04	Thiram
१६	मॅलाथीऑन ५० इ. सी.	लिटर / Litres	70732	7677	Malathion 50 E. C.
१७	मॅलाथीऑन ५ टक्के डस्ट	मे.ट. / M. T.	29.06	61.07	Malathion 5% Dust.
१८	मॅलाथीऑन एल. व्ही. सी.	मे.ट. / M. T.	17	Malathion LVC
१९	डीमेक्रॉन ८५ टक्के डब्ल्यू एस. सी.	लिटर / Litres	4700	5450	..	5257	Dimecron 85 WSC
२०	इन्डोसल्फान ३५ इ. सी.	लिटर / Litres	1708	29627	..	8215	Endosulphan 35 E. C
२१	डिमेक्रॉन ३० इ. सी.	लिटर / Litres	19	3973	Dimecron 30 E. C.
२२	फोरेट १० टक्के दाणेदार	मे.ट. / M. T.	26.05	16	6	1003	Phorate 10% (granules)
२३	कार्बारील १० टक्के पावडर	मे.ट. / M. T.	892	126.02	47	153	Carbaryl 10% Dust
२४	कार्बारील ५० टक्के डब्ल्यू डी. पी.	मे.ट. / M. T.	119	11.02	Carbaryl 50% WDP
२५	कार्बोफ्यूरान ५० टक्के एस. पी.	मे.ट. / M. T.	..	51.03	1700	..	Carbofuran 50% S.P
२६	वेटेबल-सल्फर	मे.ट. / M. T.	97.07	50	Wettable Sulphur
२७	गंधक-पावडर	मे.ट. / M. T.	847	31.08	Sulphur Dust
२८	झायरम	मे.ट. / M. T.	0.01	Ziram
२९	कॉपर-अॅक्सीक्लोराईड	मे.ट. / M. T.	68.06	19	0.08	0.09	Copper Oxy-Chloride.
३०	कॉपर सल्फेट	मे.ट. / M. T.	0.01	Copper Sulphate
३१	१ टक्का मरक्युरीअल फुंगीसाईड	मे.ट. / M. T.	38.08	20.09	..	1.06	1% Mercuriel Fungicide.
३२	अग्रिमायसीन	मे.ट. / M. T.	0.08	Agrimycine
३३	स्टान-एफ.-३४	लिटर / Liters	207	Stam-F-34
३४	फार्मोथीऑन (अन्थीओ)	लिटर / Litres	..	1509	Formothion (Anthio)
३५	ब्लेडेक्स-सी.	लिटर / Liters	4165	73	Bladex-C
३६	डाथेन-झेड.	मे.ट. / M. T.	35.03	42	Dithane Z-78
३७	एन्ड्रीन-२० इ. सी.	लिटर / Litres	829176	164764	Endrin 20 E.C.
३८	अल्युमिनियम फास्फाईड	मे.ट. / M. T.	..	0.02	Alluminium Phosphide
३९	कार्बोफ्यूरान ३ टक्के दाणेदार	मे.ट. / M. T.	..	136.04	51	97.01	Carbofuran 3% Granules
४०	क्व्थनाल्फॉस ५ टक्के दाणेदार	मे.ट. / M. T.	49.04	28.07	Quinalphos 5% Granules.
४१	डी. डी. टी. २५ इ. सी.	लिटर / Litres	..	2595	D. D. T. 25% E. C.
४२	फेन्थोएट ५० इ. सी.	लिटर / Liters	6010	6039	Phenthoate 50 E. C.
४३	झिंक-फॉस्फाईड	मे.ट. / M. T.	..	3.02	..	4.09	Zinc Phosphide
४४	सेवोडॉल ४ : ४.	मे.ट. / M. T.	8	Sevodol 4 : 4
४५	डीसल्फोटॉन ५ टक्के पावडर	मे.ट. / M. T.	..	17.06	Disulphoton 5% Dust

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार क्षेत्र (१९६०-६१, १९७०-७१ व १९७५-७६ ते १९८१-८२) दाखविणारा तक्ता

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	भात (एकूण) Rice (total)								
		१९६०- ६१ 1960-61	१९७०- ७१ 1970-71	१९७५- ७६ 1975-76	१९७६- ७७ 1976-77	१९७७- ७८ 1977-78	१९७८- ७९ 1978-79	१९७९- ८० 1979-80	१९८०- ८१ 1980-81	१९८१ ८२ 1981-82
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
१	वृहन्मुवई ..	29	12	28	12	12	11	10	10	9
२	ठाणे ..	1498	1392	1413	1490	1491	1498	1492	1499	1508
३	रायगड ..	1341	1356	1410	1417	1418	1464	1473	1492	1494
४	रत्नागिरी ..	1301	1449	1478	1463	1494	1473	1473	1470	800
५	सिंधुदुर्ग	734
	एकूण कोकण विभाग ..	4169	4209	4329	4382	4415	4446	4448	4471	4545
६	नाशिक ..	382	348	358	362	377	402	398	406	397
७	धुळे ..	289	192	209	220	255	246	254	248	259
८	जळगाव ..	66	74	116	150	120	106	103	93	87
	एकूण नाशिक विभाग ..	737	614	683	732	752	754	755	747	743
९	अहमदनगर ..	100	71	83	130	97	91	81	82	80
१०	पुणे ..	520	447	476	509	493	522	524	545	564
११	सोलापूर ..	99	65	66	74	66	70	48	54	55
	एकूण पुणे विभाग ..	719	583	625	713	656	683	653	681	699
१२	सातारा ..	259	294	288	306	316	353	369	355	375
१३	सांगली ..	132	167	163	168	178	179	184	175	173
१४	कोल्हापूर ..	971	906	858	909	956	976	1003	1000	967
	एकूण कोल्हापूर विभाग ..	1367	1367	1309	1383	1450	1508	1556	1530	1515
१५	औरंगाबाद ..	60	54	65	77	90	91	86	86	52
१६	जालना	40
१७	परभणी ..	128	130	204	237	286	254	244	258	239
१८	बीड ..	79	69	105	122	110	92	79	84	77
१९	नांदेड ..	240	255	247	377	374	344	346	335	341
२०	उस्मानाबाद ..	293	335	330	380	367	368	378	378	394
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद विभाग ..	800	843	951	1193	1227	1149	1133	1141	1143
२२	बुलढाणा ..	30	32	33	27	29	42	42	40	40
२३	अकोला ..	79	81	80	84	84	88	87	87	90
२४	अमरावती ..	72	91	137	150	127	111	114	131	133
२५	यवतमाळ ..	106	123	155	163	158	170	164	162	147
	एकूण अमरावती विभाग ..	287	327	405	424	398	411	407	420	410
२६	वर्धा ..	33	71	91	101	103	117	110	108	98
२७	नागपूर ..	223	347	420	416	436	426	421	426	424
२८	भंडारा ..	2612	2853	2832	2887	2957	2934	2862	2980	2996
२९	चंद्रपूर ..	2054	2310	2512	2397	2410	2555	2508	2534	2579
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर विभाग ..	4922	5581	5855	5801	5906	6032	5901	6048	6097
	एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	12996	13524	14157	14628	14804	14983	14853	15038	15152

TABLE XX

Districtwise area under various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71 and from 1975-76 to 1981-82

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

गहू Wheat									District
१९६०-६१ 1960-61 12	१९७०-७१ 1970-71 13	१९७५-७६ 1975-76 14	१९७६-७७ 1976-77 15	१९७७-७८ 1977-78 16	१९७८-७९ 1978-79 17	१९७९-८० 1979-80 18	१९८०-८१ 1980-81 19	१९८१-८२ 1981-82 20	
..	Greater Bombay
..	..	21	4	2	3	3	1	1	Thane
..	..	4	Raigad
..	..	1	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	26	4	2	3	3	1	1	Total Konkan Division
940	780	1084	1195	1132	1086	1195	1053	1065	Nashik
356	504	474	530	546	503	527	442	451	Dhule
315	464	583	634	479	562	606	502	529	Jalgaon
1611	1748	2141	2359	2157	2151	2328	1997	2045	Total Nashik Division
507	466	754	762	675	838	744	672	710	Ahmednagar
214	240	333	427	393	480	434	448	488	Pune
222	317	629	521	488	510	520	495	510	Solapur
943	1023	1716	1710	1556	1828	1698	1615	1708	Total Pune Division
136	157	181	193	205	259	252	259	265	Satara
147	129	322	298	373	340	374	367	404	Sangli
21	20	73	77	95	93	111	120	164	Kolhapur
304	306	576	568	673	692	737	746	833	Total Kolhapur Division
845	588	924	978	939	851	912	805	489	Aurangabad
..	472	Jalna
604	492	724	744	711	700	637	644	598	Parbhani
424	389	527	505	706	490	489	464	482	Beed
205	179	426	351	408	380	374	347	411	Nanded
537	514	725	653	675	700	619	597	606	Osmanabad
..	Latur
2615	2162	3326	3231	3439	3121	3031	2857	3058	Total Aurangabad Division
444	293	455	446	459	497	518	453	446	Buldhana
516	499	634	674	693	650	575	524	526	Akola
422	320	438	430	418	514	527	514	531	Amravati
206	158	300	283	286	300	259	243	266	Yavatmal
1588	1270	1827	1833	1856	1961	1879	1734	1769	Total Amravati Division
431	354	429	434	416	500	454	379	372	Wardha
874	626	795	775	799	813	809	762	788	Nagpur
318	289	411	373	384	377	285	306	303	Bhandara
382	342	444	412	389	422	416	394	403	Chandrapur
..	Gadchiroli
2005	1611	2079	1984	1988	2112	1964	1841	1866	Total Nagpur Division
9066	8120	11691	11689	11671	11868	11640	10791	11285	Total Maharashtra State

TABLE XX (Contd.)

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

रब्बी ज्वारी Rabi Jowar									District
१९६०-६१ 1960-61 30	७०-७१ 1970-71 31	१९७५-७६ 1975-76 32	७६-७७ 1976-77 33	७७-७८ 1977-78 34	७८-७९ 1978-79 35	७९-८० 1979-80 36	८०-८१ 1980-81 37	८१-८२ 1981-82 38	
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	..	5	1	Ratnagiri
..	4	Sindhudurg
..	..	5	1	..	4	Total Konkan Division
791	285	427	410	479	572	615	544	565	Nashik
1234	646	685	802	815	848	896	802	816	Dhule
349	184	314	397	400	393	455	366	402	Jalgaon
2374	1115	1426	1609	1694	1813	1966	1712	1783	Total Nashik Division
6701	5153	5161	5491	5609	5346	6053	5139	5398	Ahmednagar
4227	3949	4020	4182	4275	4681	4877	4474	4527	Pune
8093	6514	6619	6772	7033	7377	8218	7390	7459	Solapur
19021	15616	16300	16445	16917	17404	19148	17003	17384	Total Pune Division
1455	1654	1305	1299	1118	1404	1560	1564	1533	Satara
1040	1123	858	779	904	845	993	863	882	Sangli
29	13	18	29	31	22	51	41	43	Kolhapur
2524	2790	2181	2107	2053	2271	2604	2468	2458	Total Kolhapur Division
3076	3009	3356	3671	3285	3652	3913	3522	2609	Aurangabad
..	1447	Jalna
2149	2031	2165	2106	1928	2146	2135	2088	1765	Parbhani
2506	2208	2353	2110	2185	2429	2683	2478	2710	Beed
817	390	469	497	581	405	371	380	374	Nanded
2341	1797	1955	1971	2093	2302	2458	2185	2174	Osmanabad
..	Latur
10889	9435	10298	10355	10072	10934	11560	10613	11079	Total Aurangabad Division
5	13	13	14	..	14	15	15	16	Buldhana
..	4	5	5	4	Akola
..	3	Amravat
..	6	Yavatmal
5	25	13	14	..	18	20	20	20	Total Amravati Division
11	29	17	4	5	12	12	11	11	Wardha
530	516	544	481	441	568	577	580	593	Nagpur
346	362	355	306	323	322	299	300	288	Bhandara
1655	1772	1963	1580	1598	1728	1729	1696	1678	Chandrapur
..	Gadchiroli
2542	2679	2874	2371	2367	2630	2617	2587	2570	Total Nagpur Division
37355	31660	33097	32902	33103	35074	37915	34403	35294	Total Maharashtra State

जिल्हे	वाजरी Bajari								
	१९६०-६१ 1960-61 39	७०-७१ 1970-71 40	७५-७६ 1975-76 41	७६-७७ 1976-77 42	७७-७८ 1977-78 43	७८-७९ 1978-79 44	७९-८० 1979-80 45	८०-८१ 1980-81 46	८१-८२ 1981-82 47
१ वृहन्मुंबई
२ ठाणे
३ रायगड
४ रत्नागिरी
५ मिथुदुर्ग
एकूण कोकण वि.
६ नाशिक ..	3382	3611	3454	3321	2958	3234	3472	3478	3626
७ धुळे ..	1329	1626	1462	1424	1393	1316	1223	1265	1246
८ जळगाव ..	759	911	1012	853	806	849	943	969	1072
एकूण नाशिक वि.	5470	6148	5928	5598	5157	5399	5638	5712	5944
९ अहमदनगर ..	2324	3615	3064	3052	3030	2362	1793	3287	3142
१० पुणे ..	1806	1760	1737	1740	1707	1637	1181	1757	1787
११ सोलापूर ..	974	970	727	722	733	620	301	479	522
एकूण पुणे वि.	5104	6345	5528	5514	5470	4619	3275	5523	5451
१२ सातारा ..	1512	1009	1215	1163	1146	1088	807	1150	1172
१३ सांगली ..	1322	1056	1055	976	963	1059	861	974	1022
१४ कोल्हापूर ..	21	13	9	8	7	12	11	13	12
एकूण कोल्हापूर वि.	2855	2078	2279	2147	2116	2159	1679	2137	2206
१५ औरंगाबाद ..	1620	2916	1973	1854	1878	1739	1841	1856	1518
१६ जालना	412
१७ परभणी ..	34	237	148	92	138	86	89	97	89
१८ बीड ..	748	1950	1314	1347	1018	1092	1147	1159	1227
१९ नांदेड ..	19	14	24	22	19	25	16	15	13
२० उस्मानाबाद ..	208	316	395	297	263	260	230	238	221
२१ लातूर
एकूण औरंगाबाद वि.	2629	5433	3854	3612	3316	3202	3323	3365	3480
२२ बुलडाणा ..	54	104	140	132	139	101	97	96	102
२३ अकोला ..	55	64	86	71	71	62	60	58	57
२४ अमरावती ..	58	57	85	73	72	76	80	76	78
२५ यवतमाळ ..	103	137	163	136	118	125	122	115	110
एकूण अमरावती वि.	270	362	474	412	400	364	359	345	347
२६ वर्धा ..	17	18	9	10	9	8	8	8	7
२७ नागपूर ..	3	2	3	1	2	1	..	2	2
२८ भंडारा
२९ चंद्रपूर ..	3	1	2	2	1	1	1
३० गडचिरोली	1
एकूण नागपूर वि.	23	21	14	13	12	10	10	10	9
एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	16351	20387	18077	17296	16471	15753	14284	17092	17437

TABLE XX (Contd.)

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

इतर तृणधान्ये Other Cereals									District	
६०-६९ 60-61 48	७०-७९ 70-71 49	७५-७६ 75-76 50	७६-७७ 76-77 51	७७-७८ 77-78 52	७८-७९ 78-79 53	७९-८० 79-80 54	८०-८१ 80-81 55	८१-८२ 81-82 56		
..	Greater Bombay
409	344	337	319	320	300	298	310	309	..	Thane
290	172	261	244	244	281	278	280	291	..	Raigad
996	604	749	721	721	772	743	770	456	..	Ratnagiri
..	100	..	Sindhudurg
1695	1120	1347	1284	1285	1353	1319	1360	1356	..	Total Konkan Division
703	643	710	698	711	698	682	719	711	..	Nashik
385	430	887	540	466	597	546	533	541	..	Dhule
11	10	12	13	14	11	15	16	17	..	Jalgaon
1099	1083	1309	1251	1191	1306	1243	1268	1269	..	Total Nashik Division
135	134	119	111	113	118	121	153	130	..	Ahmednagar
256	225	217	240	237	319	317	344	334	..	Pune
69	123	233	168	180	161	380	205	218	..	Solapur
460	482	569	519	530	598	818	702	682	..	Total Pune Division
208	153	149	172	168	186	187	192	196	..	Satara
62	53	97	63	54	91	108	122	125	..	Sangli
589	536	512	531	546	602	604	568	576	..	Kolhapur
859	742	758	766	768	879	899	882	897	..	Total Kolhapur Division
65	105	82	92	97	102	83	85	95	..	Aurangabad
..	Jalna
12	52	24	15	32	24	23	27	24	..	Parbhni
253	106	73	78	77	80	79	70	68	..	Beed
53	16	35	16	36	40	38	41	38	..	Nanded
109	196	361	263	250	330	336	348	351	..	Osmanabad
..	Latur
492	475	575	464	492	576	559	571	576	..	Total Aurangabad Division
9	11	8	10	10	10	17	16	16	..	Buldhana
7	11	13	13	13	13	13	15	13	..	Akola
40	57	59	71	99	57	73	64	80	..	Amravati
7	12	15	5	5	5	8	8	6	..	Yavatmal
63	91	95	99	127	85	111	103	115	..	Total Amravati Division
..	3	..	1	1	1	Wardha
4	6	9	7	5	6	6	7	6	..	Nagpur
65	54	62	61	56	56	50	48	33	..	Bhandara
49	83	71	86	91	74	76	84	90	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
118	146	142	155	152	136	133	140	129	..	Total Nagpur Division
4786	4139	4795	4538	4545	4933	5082	5026	5024	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक	जिल्हा	एकूण तृणधान्ये Total Cereals								
		१९६०-६१ 1960-61	१९७०-७१ 1970-71	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82
१	बृहन्मुंबई	29	12	28	12	12	11	10	10	9
२	ठाणे	1911	1737	1773	1818	1818	1806	1797	1811	1819
३	रायगड	1631	1528	1713	1668	1662	1746	1752	1772	1785
४	रत्नागिरी	2297	2053	2239	2190	2217	2249	2216	2240	1456
५	सिंधुदुर्ग	834
	एकूण कोकण वि.	5868	5330	5753	5688	5709	5812	5775	3833	5903
६	नाशिक	6388	5818	6202	6325	6005	6314	6679	6515	6657
७	धुळे	4157	3874	4112	4312	4415	4346	4373	4185	4278
८	जळगाव	3037	3041	3676	3882	3791	3911	4188	4017	4279
	एकूण नाशिक वि.	13582	12733	13990	14519	14208	14571	15240	14717	15214
९	अहमदनगर	9768	9492	9900	9937	9927	9061	9043	9587	9716
१०	पुणे	7181	6791	7030	7542	7448	7951	7629	7881	8039
११	सोलापूर	9471	8046	8455	8429	8645	8904	9550	8712	8859
	एकूण पुणे वि.	26420	24329	25385	2598	26020	25916	26222	26180	26614
१२	सातारा	4169	3963	4012	4029	4010	4234	4173	4446	4494
१३	सांगली	4268	3675	3815	3664	3906	3878	3772	3805	3926
१४	कोल्हापूर	2143	1910	1950	2010	2042	2140	2185	2139	2170
	एकूण कोल्हापूर वि.	10580	9548	9777	9703	9958	10257	10130	10390	10590
१५	औरंगाबाद	6678	7386	7135	7727	7376	7619	7997	7466	5364
१६	जालना	3084
१७	परभणी	4454	4770	4997	5129	5107	4991	4931	4955	4451
१८	बीड	4836	5867	5434	5393	5441	5581	5846	5618	6009
१९	नांदेड	3646	3348	3606	3815	3953	3610	3624	3544	3731
२०	उस्मानाबाद	5515	5639	6371	6455	6496	7058	7192	6865	6997
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	25129	27010	27543	28519	28373	28859	29590	28448	29636
२२	बुलढाणा	2943	2900	3319	3265	3264	3288	3343	3233	3198
२३	अकोला	3027	3076	3437	3601	3664	3657	3594	3513	3506
२४	अमरावती	2441	2126	2556	2628	2601	2747	2845	2798	2793
२५	यवतमाळ	3092	2979	3311	3431	3405	3408	3376	3286	3251
	एकूण अमरावती वि.	11503	11081	12623	12925	12934	13100	13158	12830	12748
२६	वर्धा	1829	1698	1837	1932	1940	1951	1889	1757	1757
२७	नागपूर	3299	3002	3407	3313	3364	3399	3403	3364	3385
२८	भंडारा	3386	3583	3676	3642	3735	3714	3522	3661	3645
२९	चंद्रपूर	4444	4886	5315	4890	4901	5229	5180	5146	5180
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	12958	13169	14235	13777	13940	14293	13994	13928	13967

TABLE XX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टर) (Area in hundred hectares)

तुर Tur									District	
१९६०-६१ 1960-61 66	७०-७१ 1970-71 67	७५-७६ 1975-76 68	७६-७७ 1976-77 69	७७-७८ 1977-78 70	७८-७९ 1978-79 71	७९-८० 1979-80 72	८०-८१ 1980-81 73	८१-८२ 1981-82 74		
..	Greater Bombay
41	29	31	43	42	38	38	38	38	..	Thane
10	4	13	7	8	16	16	17	20	..	Raigad
4	5	4	9	5	3	3	3	3	..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
55	38	48	59	55	57	57	58	61	..	Total Konkan Division
74	51	68	67	74	50	49	52	52	..	Nashik
74	68	102	105	98	108	109	115	116	..	Dhule
104	104	102	104	98	113	123	127	129	..	Jalgaon
252	223	272	276	270	271	281	294	297	..	Total Nashik Division
142	200	231	233	230	154	114	127	113	..	Ahmednager
69	50	74	69	67	63	47	65	68	..	Pune
287	697	772	623	626	587	367	550	511	..	Solapur
498	947	1077	925	923	804	528	742	692	..	Total Pune Division
76	49	60	61	75	77	64	74	79	..	Satara
170	140	161	161	178	168	169	163	166	..	Sangli-
72	50	38	43	52	46	45	47	53	..	Kolhapur
318	239	259	265	305	291	278	284	298	..	Total Kolhapur Division
492	490	526	507	508	525	502	496	246	..	Aurangabad
..	261	..	Jalna
307	473	436	439	467	514	520	536	487	..	Parbhani
192	325	282	315	336	347	367	388	364	..	Beed
403	439	421	399	415	371	382	395	405	..	Nanded
662	861	1067	927	950	951	1008	1051	1033	..	Osmanabad
..	Latur
2056	2588	2732	2587	2676	2708	2779	2866	2796	..	Total Aurangabad Division
235	250	264	263	282	343	357	383	412	..	Buldhana
309	365	398	397	403	442	467	478	498	..	Akola
360	371	416	377	398	462	462	480	490	..	Amravati
412	476	454	455	457	472	490	503	535	..	Yavatmal
1316	1462	1532	1492	1540	1719	1776	1844	1935	..	Total Amravati Division
268	255	258	254	232	298	306	316	307	..	Wardha
405	354	401	356	276	423	429	455	460	..	Nagpur
59	63	69	69	68	75	76	82	79	..	Bhandara
73	102	107	100	100	112	116	120	130	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
805	774	835	779	676	908	927	973	976	..	Total Nagpur Division
5300	6271	6755	6383	6445	6758	6626	7061	7055	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक	जिल्हा	हेरभरा Gram								
		१९६०-६१ 1960-61 75	१९७०-७१ 1970-71 76	१९७५-७६ 1975-76 77	१९७६-७७ 1976-77 78	१९७७-७८ 1977-78 79	१९७८-७९ 1978-79 80	१९७९-८० 1979-80 81	१९८०-८१ 1980-81 82	१९८१-८२ 1981-82 83
१	वृहन्मुंबई
२	ठाणे	12	13	19	15	13	11	12	10	10
३	रायगड	5	4	6	6	6	13	14	16	17
४	रत्नागिरी
५	सिबुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	17	17	25	21	19	24	26	26	27
६	नाशिक	232	162	210	227	236	226	228	237	271
७	धुळे	104	83	91	109	101	102	106	86	100
८	जळगांव	47	57	85	83	80	90	74	73	98
	एकूण नाशिक वि.	383	302	386	419	417	418	468	396	469
९	अहमदनगर	297	175	251	234	218	194	225	222	259
१०	पुणे	273	161	209	235	238	400	300	322	362
११	सोलापूर	232	269	459	334	286	321	330	322	341
	एकूण पुणे वि.	802	605	919	803	742	915	856	866	962
१२	सातारा	165	87	130	112	116	133	137	159	163
१३	सांगली	151	73	141	151	160	172	190	194	209
१४	कोल्हापूर	35	12	40	36	57	66	86	75	100
	एकूण कोल्हापूर वि.	351	172	311	299	333	371	413	428	472
१५	औरंगाबाद	435	234	411	402	401	440	404	331	251
१६	जालना	136
१७	परभणी	334	234	332	329	356	350	332	344	321
१८	बीड	348	221	327	318	323	320	322	301	304
१९	नांदेड	146	182	221	181	172	183	161	153	152
२०	उस्मानाबाद	493	474	637	640	641	610	628	622	628
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	1756	1345	1928	1870	1893	1903	1847	1751	1792
२२	बुलढाणा	84	42	85	72	73	90	106	96	112
२३	अकोला	133	133	138	150	154	187	189	140	147
२४	अमरावती	75	69	102	106	120	119	121	111	117
२५	यवतमाळ	83	79	110	64	68	87	72	61	71
	एकूण अमरावती वि.	375	323	435	392	415	483	488	408	447
२६	वर्धा	38	53	52	44	49	70	65	57	52
२७	नागपूर	92	91	129	124	135	150	143	134	151
२८	भंडारा	104	86	128	106	105	132	100	102	108
२९	चंद्रपूर	101	109	150	130	135	136	123	123	133
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	335	339	459	404	424	488	431	316	444
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	4019	3103	4463	4208	4243	4602	4529	4291	4613

TABLE XX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

इतर डाळी Other Pulses									District
१९६०-६१ 1960-61 84	१९७०-७१ 1970-71 85	१९७५-७६ 1975-76 86	१९७६-७७ 1976-77 87	१९७७-७८ 1977-78 88	१९७८-७९ 1978-79 89	१९७९-८० 1979-80 90	१९८०-८१ 1980-81 91	१९८१-८२ 1981-82 92	
..	Greater Bombay
85	69	70	80	75	82	130	132	166	Thane
97	50	57	54	55	88	128	129	170	Raigad
146	91	88	88	83	136	117	126	152	Ratnagiri
..	Sindhudurg
328	210	215	222	213	306	375	387	488	Total Konkan Division
774	776	960	892	815	713	669	691	774	Nashik
869	1096	1110	1083	1099	954	1006	1068	1029	Dhule
1872	1784	2061	2112	2117	1901	1810	2029	1687	Jalgaon
3515	3656	4131	4087	4031	3568	3485	3788	3490	Total Nashik Division
586	621	742	756	653	559	404	504	357	Ahmednagar
393	399	583	547	513	369	362	492	438	Pune
421	639	936	978	866	663	315	565	480	Solapur
1400	1659	2261	2281	2032	1591	1081	1561	1275	Total Pune Division
454	344	452	497	487	471	550	459	511	Satara
408	414	571	535	519	551	427	496	571	Sangli
98	84	113	108	110	65	170	139	140	Kolhapur
960	842	1136	1140	1116	1087	1147	1094	1222	Total Kolhapur Division
1628	1727	1825	2100	2000	1729	1739	1760	1411	Aurangabad
..	Jalna
932	1271	1605	1584	1529	1423	1530	1418	1218	Parbhani
472	1022	612	805	521	658	541	957	459	Beed
328	657	669	678	628	618	564	572	626	Nanded
922	1188	1241	1293	1277	1237	1039	1440	1221	Osmanabad
..	Latur
4282	5865	5952	6480	5955	5665	5413	6147	4935	Total Aurangabad Division
574	768	903	957	943	891	865	776	946	Buldhana
453	654	792	798	758	738	954	767	755	Akola
181	18	235	272	265	253	265	265	201	Amravati
412	450	511	520	521	516	501	445	501	Yavatmal
1620	2050	2441	2547	2487	2398	2585	2253	2403	Total Amravati Division
203	178	218	229	187	181	213	193	195	Wardha
165	203	184	198	190	163	148	184	184	Nagpur
903	873	731	644	616	838	215	227	803	Bhandara
818	753	652	695	703	866	838	778	859	Chandrapur
..	Gadchiroli
2089	2007	1785	1766	1696	2048	1414	1362	2041	Total Nagpur Division
14194	76289	17921	18473	17530	16663	15500	16592	15854	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	एकूण अन्नधान्ये Total Pulses								
		१९६०-६१ 1960-61 93	१९७०-७१ 1970-71 94	१९७५-७६ 1975-76 95	१९७६-७७ 1976-77 96	१९७७-७८ 1977-78 97	१९७८-७९ 1978-79 98	१९७९-८० 1979-80 99	१९८०-८१ 1980-81 100	१९८१-८२ 1981-82 101
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	138	111	120	138	130	131	180	180	214
३	रायगड	112	58	76	67	69	117	158	162	207
४	रत्नागिरी	150	96	92	97	88	139	120	129	155
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	400	265	288	302	287	387	458	471	576
६	नाशिक	1080	989	1238	1186	1125	989	1006	1080	1097
७	धुळे	1047	1247	1303	1297	1298	1164	1221	1269	1245
८	जळगांव	2023	1945	2248	2290	2295	2104	2007	2229	1914
	एकूण नाशिक वि.	4150	4181	4789	4782	4718	4257	4234	4578	4256
९	अहमदनगर	1025	996	1224	1223	1101	907	743	853	729
१०	पुणे	735	610	866	851	818	832	710	879	868
११	सोलापूर	940	1605	3167	1935	1778	1571	1012	1437	1332
	एकूण पुणे वि.	2700	3211	4257	4009	3697	3310	2465	3169	2929
१२	सातारा	695	480	642	670	678	681	751	692	753
१३	सांगली	729	627	873	947	857	891	786	853	946
१४	कोल्हापूर	205	146	191	187	219	177	301	261	293
	एकूण कोल्हापूर वि.	1629	1253	1706	1704	1754	1749	1838	1806	1992
१५	औरंगाबाद	2555	2451	2762	3009	2909	2694	2645	2587	1908
१६	जालना	397
१७	परभणी	1573	1978	2373	2352	2352	2287	2382	2298	2026
१८	वीड	1012	1568	1221	1438	1180	1325	1230	1646	1127
१९	नांदेड	877	1278	1311	1228	1215	1172	1107	1120	1183
२०	उस्मानाबाद	2077	2523	2945	2860	2868	2798	2175	3113	2882
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	8094	9798	10612	10887	10524	10276	10039	10764	9523
२२	बुलढाणा	893	1060	1252	1292	1298	1324	1328	1255	1470
२३	अकोला	895	1152	1328	1345	1315	1367	1610	1385	1400
२४	अमरावती	616	618	753	755	783	834	848	856	808
२५	यवतमाळ	907	1005	1075	1039	1046	1075	1068	1009	1107
	एकूण अमरावती वि.	3311	3835	4408	4431	4442	4600	4849	4505	4785
२६	वर्धा	509	486	528	527	468	549	584	566	554
२७	नागपूर	662	648	714	678	601	736	720	753	795
२८	भंडारा	1066	1022	928	819	789	1045	391	411	990
२९	चंद्रपूर	992	964	909	925	938	1114	1077	1021	1122
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	3229	3120	3079	2949	2796	3444	2772	2751	3461
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	23513	25663	29139	29064	28218	28023	26655	28044	27522

TABLE XX—Contd.

(क्षेत्र "००" हेक्टरात) (Area in hundred hectares)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains										District
१९६०-६१ 1960-61 102	१९७०-७१ 1970-71 103	१९७५-७६ 1975-76 104	१९७६-७७ 1976-77 105	१९७७-७८ 1977-78 106	१९७८-७९ 1978-79 107	१९७९-८० 1979-80 108	१९८०-८१ 1980-81 109	१९८१-८२ 1981-82 110		
29	12	28	12	12	11	10	10	9	..	Greater Bombay
2049	1848	1893	1956	1948	1937	1977	1991	2033	..	Thane
1743	1586	1789	1735	1731	1863	1910	1934	1992	..	Raigad
2448	2149	2331	2287	2305	2388	2336	2369	1611	..	Ratnagiri
..	834	..	Sindhudurg
6269	5595	6041	5990	5996	6199	6233	6304	6479	..	Total Konkan Division
7468	6807	7440	7511	7130	7303	7685	7595	7754	..	Nashik
5204	5121	5415	5607	5710	5510	5594	5454	5523	..	Dhule
5059	4986	5924	6181	6086	6015	6195	6246	6193	..	Jalgaon
17731	16914	18779	19301	18926	18828	19474	19295	19470	..	Total Nashik Division
10792	10488	11124	11160	11028	9968	9786	10440	10445	..	Ahmednagar
7116	7401	7896	8393	8266	8783	8339	8760	8907	..	Pune
10411	9651	10622	10364	10423	10475	10562	10149	10191	..	Solapur
29119	27540	29642	29917	39717	29226	28687	29349	29543	..	Total Pune Division
4863	4443	4654	4699	4688	4915	4924	5138	5247	..	Satara
4997	4302	4688	4511	4763	4769	4558	4658	4872	..	Sangli
2349	2056	2141	2197	2261	2317	2486	2400	2463	..	Kolhapur
12209	10801	11483	11407	11712	12001	11968	12196	12582	..	Total Kolhapur Division
9233	9837	9897	10736	10285	10313	10642	10053	7272	..	Aurangabad
..	3481	..	Jalna
6028	6748	7370	7481	7459	7278	7313	7253	6477	..	Parbhani
5848	7435	6655	6831	6621	6906	7076	7265	7136	..	Beed
4523	4626	4917	5043	5168	4782	4731	4664	4914	..	Nanded
7592	8162	9316	9315	9364	9856	9867	4978	9879	..	Osmanabad
..	Latur
33224	36808	38155	39406	38897	39135	39629	39212	39159	..	Total Aurangabad Division
3836	3960	4571	4551	4562	4612	4671	4488	4668	..	Buldhana
3921	4228	4765	4946	4579	5024	5204	4898	4906	..	Akola
3058	2743	3309	3383	3384	3581	3693	3654	3601	..	Amravati
3999	3984	4386	4470	4451	4483	4439	4295	4358	..	Yavatmal
14814	14915	17031	17356	17376	17700	18007	17335	17533	..	Total Amravati Division
2339	2184	2365	2459	2408	2500	2473	2323	2311	..	Wardha
3961	3651	4121	3991	3965	4135	4123	4117	4180	..	Nagpur
4451	4605	4604	4461	4524	4759	3913	4072	4635	..	Bhandara
5436	5850	6224	5815	5839	6343	6257	6167	6302	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
16187	16290	17314	16726	16736	17737	16766	16679	17428	..	Total Nagpur Division
12553	128863	138445	140103	139360	140826	140764	140370	142194	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हे	ऊस Sugar-cane								
		१९६०-६१ 1960-61 111	१९७०-७१ 1970-71 112	१९७५-७६ 1975-76 113	१९७६-७७ 1976-77 114	१९७७-७८ 1977-78 115	१९७८-७९ 1978-79 116	१९७९-८० 1979-80 117	१९८०-८१ 1980-81 118	१९८१-८२ 1981-82 119
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	1	..	1	1	1	1	1
३	रायगड
४	रत्नागिरी	..	2	3	4	5	4	6	5	4
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	2	3	5	5	5	7	6	5	6
६	नाशिक	119	143	161	176	269	189	160	195	243
७	धुळे	28	31	70	106	142	100	93	92	102
८	जळगांव	28	14	51	53	85	73	55	74	94
	एकूण नाशिक वि.	175	188	282	335	496	362	308	361	439
९	अहमदनगर	361	520	615	624	703	639	596	734	848
१०	पुणे	132	162	241	248	234	261	233	283	346
११	सोलापूर	114	152	219	202	186	197	187	208	243
	एकूण पुणे वि.	607	834	1075	1074	1123	1075	1016	1225	1437
१२	सातारा	99	134	170	176	183	206	194	231	251
१३	सांगली	91	198	247	271	271	268	271	321	312
१४	कोल्हापूर	319	399	484	475	498	505	510	526	584
	एकूण कोल्हापूर वि.	509	731	901	922	952	979	975	1078	1147
१५	औरंगाबाद	99	98	139	190	205	160	123	151	155
१६	जालना	55
१७	परभणी	22	26	25	49	60	52	45	51	52
१८	बीड	24	20	49	81	77	61	41	58	78
१९	नांदेड	30	32	49	59	69	61	48	51	78
२०	उस्मानाबाद	58	75	106	219	157	131	129	144	168
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	233	251	368	598	568	465	386	455	586
२२	बुलढाणा	13	11	17	17	18	18	11	11	12
२३	अकोला	2	5	7	4	5	4	4	4	4
२४	अमरावती	1	2	2	1	2	3	3	2	3
२५	यवतमाळ	3	5	10	11	14	24	14	12	14
	एकूण अमरावती वि.	19	23	36	33	39	49	32	29	33
२६	वर्धा	..	1	1	2	2	2	2	2	2
२७	नागपूर	..	1	1	1	2	2	2	2	2
२८	भंडारा	7	5	8	8	7	12	12	10	10
२९	चंद्रपूर	3	2	1	1	1	1	1	1	1
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	10	9	11	12	12	17	17	15	15
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1555	2039	2678	2979	3195	2976	2740	3168	3663

सूचना-सन १९७८-७९ ते १९८१-८२ चे आंकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XX-Contd.

कापूस Cotton									District	
१९६०-६१ 1960-61 120	७०-७१ 1970-71 121	७५-७६ 1975-76 122	७६-७७ 1976-77 123	७७-७८ 1977-78 124	७८-७९ 1978-79 125	७९-८० 1979-80 126	८०-८१ 1980-81 127	८१-८२ 1981-82 128		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Division
114	105	23	35	38	39	54	51	50	..	Nashik
687	643	567	528	511	608	636	639	653	..	Dhule
2042	2412	1367	1156	1379	1570	1715	1874	1965	..	Jaigaon
2842	3160	1957	1719	1928	2217	2405	2564	2668	..	Total Nashik Division
324	283	65	39	73	98	123	116	72	..	Ahmednagar
61	87	37	32	39	56	68	81	63	..	Pune
112	194	71	100	118	63	140	145	136	..	Solapur
497	564	173	171	230	217	331	342	271	..	Total Pune Division
25	72	63	46	51	75	83	96	79	..	Satara
48	43	21	18	21	25	34	28	25	..	Sangli
19	6	9	8	10	10	9	6	7	..	Kolhapur
92	121	93	72	82	110	126	130	111	..	Total Kolhapur Division
1836	1781	1084	962	1110	1497	1639	1573	582	..	Aurangabad
..	1309	..	Jalna
2289	2656	1960	1921	2032	2520	2637	2730	2388	..	Parbhani
584	512	264	154	295	368	403	386	299	..	Beed
1886	1986	1966	1736	1819	2090	2153	2179	2236	..	Nanded
592	437	324	203	250	285	317	296	297	..	Osmanabad
..	Latur
7187	7372	5598	4976	5506	6760	7149	7164	7111	..	Total Aurangabad Division
2452	2565	2045	1887	1957	2367	2226	2355	2445	..	Buldhana
3151	3375	3259	3191	3149	5443	3491	3643	3760	..	Akola
3880	3614	3396	3294	3381	3398	3423	3434	3523	..	Amravati
2938	3551	3572	3545	3578	3559	3661	3805	4002	..	Yavatmal
11921	13105	12272	11917	12065	12767	12801	12337	13730	..	Total Amravati Division
1504	1833	1765	1694	1766	1769	1806	1837	1868	..	Wardha
700	930	816	721	775	860	861	907	886	..	Nagpur
..	Bhandara
252	418	395	372	396	385	399	440	451	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
2456	3181	2976	2767	2937	3014	3066	3234	3205	..	Total Nagpur Division
24995	27498	23069	21622	22748	25085	25878	26671	27096	..	Total Maharashtra State

Note :—The figures for the years 1978-79 to 1981-82 are based on final forecast.

जिल्हे	भूईमुग Groundnut				
	१९६०-६१ 1960-61 129	७०-७१ 1970-71 130	७५-७६ 1975-76 131	७६-७७ 1976-77 132	७७-७८ 1977-78 133
१ बृहन्मुंबई
२ ठाणे	..	1	1	2	3
३ रायगड
४ रत्नागिरी	..	3	5	5	5
५ सिध्दुर्ग
एकूण कोकण वि.	..	4	6	7	8
६ नाशिक	726	428	547	672	673
७ धळे	1321	1100	1136	1165	1111
८ जळगाव	1033	669	1038	1110	921
एकूण नाशिक वि.	3080	2197	2721	2947	2705
९ अहमदनगर	314	189	143	184	205
१० पुणे	229	277	314	338	400
११ सोलापूर	799	633	279	357	315
एकूण पुणे वि.	1342	1099	736	879	920
१२ सातारा	602	632	596	585	600
१३ सांगली	832	758	542	546	521
१४ कोल्हापूर	516	574	509	500	523
एकूण कोल्हापूर वि.	1950	1964	1647	1631	1644
१५ औरंगाबाद	733	240	266	308	275
१६ जालना
१७ परभणी	463	130	221	206	189
१८ बीड	644	378	292	288	264
१९ नांदेड	182	290	374	319	281
२० उस्मानाबाद	1214	1228	840	839	821
२१ लातूर
एकूण औरंगाबाद वि.	3236	2266	1993	1960	1830
२२ बुलढाणा	353	253	298	337	274
२३ अकोला	404	260	285	284	314
२४ अमरावती	184	409	298	357	350
२५ यवतमाळ	215	358	337	376	360
एकूण अमरावती वि.	1156	1280	1218	1354	1274
२६ वर्धा	9	78	84	110	111
२७ नागपूर	50	137	122	144	136
२८ भंडारा	4	12	15	14	12
२९ चंद्रपूर	1	3	2	2	2
३० गडचिरोली
एकूण नागपूर वि.	64	230	281	270	261
एकूण महाराष्ट्र राज्य	10828	9040	8544	9048	8642

सूचना- सन १९७८-७९ ते १९८१-८२ चे आकडे अंतीम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XX--Concl'd.

(क्षेत्र '००' हेक्टरात) (Area in '00'Hectares)

भूईमुग Groundnut				District
७८-७९ 1978-79 134	७९-८० 1979-80 135	८०-८१ 1980-81 136	८१-८२ 1981-82 137	
.. Greater Bombay
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
				Total Konkan Division
618	614	614	565	.. Nashik
1062	974	957	927	.. Dhule
869	752	719	639	.. Jalgaon
2539	2340	2290	2131	.. Total Nashik Division
151	140	166	170	.. Ahmednagar
373	369	392	408	.. Pune
269	177	217	218	.. Solapur
793	686	775	796	.. Total Pune Division
670	643	641	641	.. Satara
517	483	487	470	.. Sangli
561	555	538	530	.. Kolhapur
1748	1681	1666	1641	.. Total Kolhapur Division
261	265	251	151	.. Aurangabad
..	91	.. Jalna
114	107	105	96	.. Parbhani
212	154	162	131	.. Beed
175	106	113	86	.. Nanded
518	455	472	463	.. Osmanabad
.. Latur
1280	1081	1103	1018	.. Total Aurangabad Division
300	279	256	250	.. Buldhana
269	231	183	161	.. Akola
345	316	292	265	.. Amravati
372	325	281	243	.. Yavatmal
1286	1151	1012	919	.. Total Amravati Division
123	116	107	97	.. Wardha
161	161	150	142	.. Nagpur
14	13	12	11	.. Bhandara
3	3	3	2	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
301	293	272	252	.. Total Nagpur Division
7947	7232	7118	6757	.. Total Maharashtra State

Note :—The figures for the years 1978-79 to 1981-82 are based on final forecast.

महाराष्ट्र राज्यातील निरनिराळ्या पिकांखालील जिल्हावार उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१ व १९७५-७६ ते १९८१-८२

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा	तांदूळ Rice								
		१९६०-६१ 1960-61 3	१९७०-७१ 1970-71 4	१९७५-७६ 1975-76 5	१९७६-७७ 1976-77 6	१९७७-७८ 1977-78 7	१९७८-७९ 1978-79 8	१९७९-८० 1979-80 9	१९८०-८१ 1980-81 10	१९८१-८२ 1981-82 11
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
१	बृहन्मुंबई	39	21	40	17	22	20	13	16	8
२	ठाणे	1978	2481	2858	2337	3260	2662	2228	2924	3107
३	रायगड	1994	2458	2358	2152	2908	2691	2383	2741	2848
४	रत्नागिरी	1272	1994	2321	2034	2222	2462	2116	2650	1504
५	सिंधुदुर्ग	1280
	एकूण कोकण वि.	5283	6954	7577	6540	8412	7835	6740	8331	8747
६	नाशिक	362	362	595	587	639	531	543	452	578
७	धुळे	125	102	142	163	261	199	168	182	219
८	जळगाव	28	53	123	321	223	159	140	170	142
	एकूण नाशिक वि.	515	517	860	1071	1123	889	851	804	939
९	अहमदनगर	95	56	154	210	179	142	87	154	100
१०	पुणे	534	365	931	1036	1104	855	820	1097	828
११	सोलापूर	93	51	145	147	160	101	51	111	74
	एकूण पुणे वि.	722	472	1230	1393	1443	1098	958	1362	1002
१२	सातारा	230	301	418	511	457	532	549	629	569
१३	सांगली	128	157	296	415	311	302	273	362	273
१४	कोल्हापूर	1345	1165	1722	1981	2106	2016	1682	2133	2387
	एकूण कोल्हापूर वि.	1703	1623	2436	2907	2874	2850	2504	3124	3229
१५	औरंगाबाद	53	27	57	67	105	120	57	93	46
१६	जालना	47
१७	परभणी	111	66	353	246	406	346	260	291	327
१८	बीड	64	35	62	96	119	116	72	106	43
१९	नांदेड	195	139	293	384	569	383	390	440	544
२०	उस्मानाबाद	161	155	403	262	340	407	350	344	517
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	584	422	1168	1055	1539	1372	1129	1274	1524
२२	बुलढाणा	17	34	28	24	39	50	36	44	56
२३	अकोला	46	41	57	71	83	112	76	89	114
२४	अमरावती	42	46	69	87	111	106	85	105	153
२५	यवतमाळ	61	63	113	85	137	159	122	127	166
	एकूण अमरावती वि.	166	184	267	267	370	427	319	365	489
२६	वर्धा	19	75	103	75	109	49	94	67	139
२७	नागपूर	175	350	549	446	571	579	489	615	631
२८	भंडारा	2967	3462	4488	3255	4032	3608	2600	4267	4035
२९	चंद्रपूर	1558	2563	4180	2912	3063	3201	2601	3397	3619
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	4719	6450	9320	6688	7775	7537	5784	8346	8424
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	13692	16622	22858	19921	23536	22008	18285	23606	24354

TABLE XXI

Districtwise production of various crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71 & 1975-76 to 1981-82

(उत्पादन मे. '००' टनात) (Area in hundred hectares)

गहू Wheat									District
१९६०-६१ 1960-61 12	१९७०-७१ 1970-71 13	१९७५-७६ 1975-76 14	१९७६-७७ 1976-77 15	१९७७-७८ 1977-78 16	१९७८-७९ 1978-79 17	१९७९-८० 1979-80 18	१९८०-८१ 1980-81 19	१९८१-८२ 1981-82 20	
.. Greater Bombay
..	..	27	3	5	3	3	1	1	.. Thane
..	..	6 Raigad
..	..	2 Ratnagiri
.. Sindbudurg
..	..	35	3	5	3	3	1	1	.. Total Konkan Division
242	564	937	971	814	777	1000	931	865	.. Nashik
241	495	609	529	493	440	535	417	515	.. Dhule
202	521	685	561	511	505	498	567	698	.. Jalgaon
685	1580	2231	2061	1818	1722	2033	1915	2078	.. Total Nashik Division
186	287	901	751	763	788	795	749	804	.. Ahmednagar
95	156	489	538	498	511	435	437	474	.. Pune
159	227	519	329	410	440	490	359	496	.. Solapur
440	670	1909	1618	1671	1739	1720	1545	1774	.. Total Pune Division
118	102	215	161	237	241	255	308	265	.. Satara
98	89	298	229	272	251	333	256	283	.. Sangli
16	17	111	175	81	85	114	147	150	.. Kolhapur
232	208	624	565	590	577	702	711	698	.. Total Kolhapur Division
240	191	1190	759	857	852	650	765	384	.. Aurangabad
..	438	.. Jalna
327	138	662	489	478	632	530	540	490	.. Parbhani
143	116	407	282	492	358	419	448	396	.. Beed
111	56	382	269	363	350	354	235	288	.. Nanded
301	156	793	483	517	533	505	379	473	.. Osmanabad
.. Latur
1122	657	3434	2282	2707	2725	2458	2367	2469	.. Total Aurangabad Division
198	138	468	274	413	389	491	375	428	.. Buldhana
203	230	662	498	495	395	433	368	400	.. Akola
157	161	512	322	393	420	493	402	391	.. Amravati
85	77	338	273	268	268	238	255	277	.. Yavatmal
643	606	1980	1367	1569	1472	1656	1400	1496	.. Total Amravati Division
161	129	430	350	418	402	372	487	379	.. Wardha
460	269	718	488	539	487	661	486	595	.. Nagpur
115	138	296	196	249	161	155	205	189	.. Bhandara
153	146	334	197	234	225	300	196	206	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
889	682	1778	1231	1440	1275	1488	1374	1309	.. Total Nagpur Division
4011	4403	11991	9127	9800	9513	10060	9313	9885	.. Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No.	जिल्हा	खरीप ज्वारी Kharif Jowar								
		१९६०-६१ 1960-61 21	७०-७१ 1970-71 22	७५-७६ 1975-76 23	७६-७७ 1976-77 24	७७-७८ 1977-78 25	७८-७९ 1978-79 26	७९-८० 1979-80 27	८०-८१ 1980-81 28	८१-८२ 1981-82 29
१	वृहन्मंडई
२	ठाणे	..	1	4	8	7	6	4	2	1
३	रायगड	106	10	..	1	1
४	रत्नागिरी	16	11	1
५	मिथुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	1	126	29	8	7	5	2	1
६	नाशिक	116	90	318	607	403	331	324	528	532
७	धुळे	376	330	742	897	942	653	767	919	1186
८	जळगाव	1913	530	2274	2013	3136	2600	2938	2620	3050
	एकूण नाशिक वि.	2405	950	3284	3517	4481	3584	4029	4067	4768
९	अहमदनगर	2	46	483	900	684	511	289	378	268
१०	पुणे	194	159	543	626	580	607	434	415	505
११	सोलापूर	12	21	232	216	237	264	103	87	87
	एकूण पुणे वि.	208	216	1258	1742	1501	1382	826	880	860
१२	मानारा	508	682	1218	1001	838	1107	1608	1103	1066
१३	सांगली	2148	924	1704	1343	1492	1606	1480	1588	1509
१४	कोल्हापूर	759	414	902	661	602	823	611	654	622
	एकूण कोल्हापूर वि.	3415	2020	3824	3005	2932	3536	3159	3345	3197
१५	औरंगाबाद	912	201	663	810	1479	1250	1278	1185	672
१६	जालना	923
१७	परभणी	1499	461	964	1989	1862	1285	2251	1344	2080
१८	बीड	704	254	564	1309	1602	1487	1370	1189	978
१९	नांदेड	2009	612	1204	2243	3244	2180	3099	1826	1876
२०	उस्मानाबाद	1714	435	1985	2101	2492	3945	4249	2365	3413
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	6838	1963	5380	8452	10679	10156	12247	7909	7947
२२	बुलढाणा	1964	1036	2285	2540	3942	3218	3514	3142	3768
२३	अकोला	1700	624	1625	2587	2635	1914	2608	2192	2530
२४	अमरावती	1403	444	1225	2034	2103	2448	2358	2220	2597
२५	दखनपेठ	2016	798	1688	2513	2787	2365	2678	2209	2604
	एकूण अमरावती वि.	7083	2902	6823	9674	11467	9945	11158	9763	11499
२६	वर्धा	738	354	694	1072	1262	1095	1384	1029	1103
२७	नागपूर	1074	348	896	1100	1313	1254	1249	1050	1158
२८	भंडारा	28	8	7	6	7	12	16	11	9
२९	चंद्रपूर	230	117	154	165	294	274	328	218	191
३०	गोंदिवली
	एकूण नागपूर वि.	2070	827	1751	2343	2876	2635	2977	2308	2461
	एकूण महाराष्ट्र	22019	8879	2446	28762	33944	31245	34401	28274	32733

TABLE XXI—Contd.

(उत्पादन '००' मे टनास) (Area in hundred hectares)

रब्बी ज्वारी Rabi Jawar									District
१९६०-६१ 1960-61 30	७०-७१ 1970-71 31	७५-७६ 1975-76 32	७६-७७ 1976-77 33	७७-७८ 1977-78 34	७८-७९ 1978-79 35	७९-८० 1979-80 36	८०-८१ 1980-81 37	८१-८२ 1981-82 38	
.. Greater Bombay
.. Thane
.. Raigad
..	..	11	3 Ratnagiri
.. Sindhudurg
..	..	11	3 Total Konkan Division
170	58	155	205	328	249	302	215	251	.. Nashik
883	261	477	604	563	622	707	416	639	.. Dhule
233	128	150	393	330	330	511	311	443	.. Jalgaon
1286	447	782	1202	1221	1201	1520	942	1333	.. Total Nashik Division
3174	915	2055	2498	3339	1808	2784	2426	1575	.. Ahmednagar
2032	504	1402	1758	2207	1834	2482	2037	1984	.. Pune
3762	1189	1812	2867	2066	3342	2793	2727	2415	.. Solapur
8968	2608	5269	7123	7612	6984	8059	7190	5974	.. Total Pune Division
998	598	615	871	627	795	935	1068	894	.. Satara
466	162	296	161	344	298	274	255	347	.. Sangli
11	4	19	19	14	13	25	25	24	.. Kolhapur
1475	764	930	1051	985	1106	1234	1348	1265	.. Total Kolhapur Division
1218	639	1564	2087	1791	2057	2481	1572	1304	.. Aurangabad
..	1032	.. Jalna
1771	583	850	1466	859	1391	1473	1051	1337	.. Parbhani
2049	611	851	1740	1260	1533	2055	1352	1354	.. Beed
652	102	207	366	405	313	260	179	207	.. Nanded
1764	545	904	1476	1443	1657	2010	1256	1359	.. Osmanabad
.. Latur
7454	2480	4376	7135	5758	6951	8279	5410	6593	.. Total Aurangabad Division
2	2	8	6	..	7	7	6	6	.. Buldhana
..	2	2	2	2	.. Akola
.. Amravati
..	1 Yavatmal
2	3	8	6	..	9	9	8	8	.. Total Amravati Division
4	4	3	2	3	6	5	5	4	.. Wardha
197	76	150	178	189	278	243	253	216	.. Nagpur
142	53	101	86	128	101	125	142	168	.. Bhandara
688	260	586	759	959	954	766	703	617	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
1031	393	840	1025	1279	1339	1139	1103	1005	.. Total Nagpur Division
20216	6695	12216	17542	16855	17593	20240	16001	16178	.. Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Sr. No. 1	जिल्हा 2	बाजरी Bajri ✓								
		१९६०-६१ 1960-61 39	१९७०-७१ 1970-71 40	७५-७६ 1975-76 41	७६-७७ 1976-77 42	७७-७८ 1977-78 43	७८-७९ 1978-79 44	७९-८० 1979-80 45	८०-८१ 1980-81 46	८१-८२ 1981-82 47
१	वृहन्मुंबई
२	ठाणे
३	रायगड
४	रत्नागिरी
५	सिंधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.
६	नाशिक	1241	1708	1437	1527	1247	1235	1543	1908	1655
७	धुळे	655	937	779	1003	796	653	882	802	859
८	जळगाव	242	455	524	569	524	516	476	554	710
	एकूण नाशिक वि.	2138	3100	2740	3099	2567	2404	2901	3264	3224
९	अहमदनगर	615	1262	750	962	846	533	727	1484	789
१०	पुणे	656	659	492	618	630	608	367	716	745
११	सोलापूर	66	240	114	136	125	127	85	331	205
	एकूण पुणे वि.	1337	2161	1356	1716	1601	1266	1179	2331	1739
१२	सातारा	353	317	224	395	247	253	156	251	305
१३	सांगली	209	178	169	190	159	217	177	176	298
१४	कोल्हापूर	3	2	1	2	1	2	2	2	3
	एकूण कोल्हापूर वि.	565	497	394	587	407	472	335	429	606
१५	औरंगाबाद	382	1192	509	559	678	533	793	876	1122
१६	जालना	282
१७	परभणी	8	98	37	28	60	44	42	50	31
१८	बीड	189	971	318	369	489	384	561	452	502
१९	नांदेड	5	6	6	9	8	13	8	7	8
२०	उस्मानाबाद	45	131	93	81	100	111	97	54	101
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	629	2398	963	1043	1335	1085	1501	1439	2049
२२	बुलढाणा	39	23	42	42	51	96	44	41	52
२३	अकोला	41	14	26	22	25	28	25	22	29
२४	अमरावती	43	13	27	22	24	33	32	28	29
२५	यवतमाळ	77	31	47	42	43	55	50	41	55
	एकूण अमरावती वि.	200	81	142	128	143	162	151	132	165
२६	वर्धा	13	4	3	3	3	3	3	3	2
२७	नागपूर	2	..	1	..	1	1	1	1	1
२८	भंडारा
२९	चंद्रपूर	2	..	1
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	17	4	5	3	4	4	4	4	3
	एकूण महाराष्ट्र	4886	8241	5600	6576	6057	5393	6071	7599	7786

TABLE XXI-Contd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in '00' tonnes)

इतर तृणधान्य Other Cereals									District
१९६०-६१ 1960-61 48	७०-७१ 1970-71 49	७५-७६ 1975-76 50	७६-७७ 1976-77 51	७७-७८ 1977-78 52	७८-७९ 1978-79 53	७९-८० 1979-80 54	८०-८१ 1980-81 55	८१-८२ 1981-82 56	
.. Greater Bombay
298	378	276	219	243	266	216	261	268	.. Thane
173	142	211	193	219	245	224	235	268	.. Raigad
544	405	482	499	495	586	550	649	510	.. Ratnagiri
..	100	.. Sindhudurg
1015	925	969	911	957	1097	990	1145	1146	.. Total Konkan Division
603	470	595	495	422	511	538	539	581	.. Nashik
127	167	290	395	263	313	292	315	341	.. Dhule
7	5	24	11	15	10	17	12	20	.. Jalgaon
737	642	909	901	700	834	847	866	942	.. Total Nashik Division
71	97	95	82	94	103	110	158	125	.. Ahmednagar
172	187	198	264	245	435	345	450	470	.. Pune
56	63	395	351	267	244	354	306	268	.. Solapur
299	347	688	697	606	782	809	914	863	.. Total Pune Division
103	72	128	169	125	115	143	163	178	.. Satara
43	30	90	107	61	121	101	157	165	.. Sangli
355	323	456	466	437	666	653	509	573	.. Kolhapur
501	425	670	742	623	902	897	829	916	.. Total Kolhapur Division
14	28	89	116	111	95	165	60	100	.. Aurangabad
.. Jalna
3	11	10	24	25	20	37	35	22	.. Parbhani
62	29	27	55	54	35	56	33	30	.. Beed
15	5	21	15	18	24	21	20	16	.. Nanded
21	56	135	195	111	168	214	181	200	.. Osmanabad
.. Latur
115	129	282	405	319	342	493	329	368	.. Total Aurangabad Division
4	2	8	9	14	14	23	24	22	.. Buldhana
1	3	6	7	9	7	8	9	8	.. Akola
13	10	25	26	41	25	32	24	33	.. Amravati
2	4	13	4	4	6	8	5	5	.. Yavatmal
20	19	52	46	68	52	71	62	68	.. Total Amravati Division
..	1	2	1 Wardha
1	1	4	5	3	5	7	6	5	.. Nagpur
22	16	22	27	21	26	23	22	22	.. Bhandara
16	23	36	54	50	58	49	33	57	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
39	40	62	87	74	89	81	62	84	.. Total Nagpur Division
2726	2527	3632	3789	3347	4098	4188	4207	4387	.. Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No	जिल्हा 1:	इतर नृणधान्ये Total Cereals								
		१९६०-६१ 1960-61 57	१९७०-७१ 1970-71 58	१९७५-७६ 1975-76 59	१९७६-७७ 1976-77 60	१९७७-७८ 1977-78 61	१९७८-७९ 1978-79 62	१९७९-८० 1979-80 63	१९८०-८१ 1980-81 64	१९८१-८२ 1981-82 65
१	बृहन्मुंबई ..	39	21	40	17	22	20	13	16	8
२	ठाणे ..	2276	2860	3165	2567	3515	2937	2451	3188	3377
३	रायगड ..	2167	2600	2681	2355	3127	2937	2608	2976	3116
४	रत्नागिरी ..	1816	2399	2832	2574	2718	3051	2666	3299	2014
५	मिबुटुंग	1380
	एकूण कोकण वि.	6298	7880	8718	7483	9382	8945	7738	9479	9895
६	नाशिक ..	2734	3252	4037	4392	3853	3634	4250	4573	4462
७	धुळे ..	2407	2292	3039	3591	3318	2880	3351	3051	3759
८	जळगाव ..	2625	1692	3730	3868	4739	4120	2580	4234	5063
	एकूण नाशिक वि.	7766	7236	10806	11851	11910	10634	12181	11858	13284
९	अहमदनगर ..	4143	2663	4438	5403	5905	3885	4792	5349	3661
१०	पुणे ..	3683	2030	4055	4840	5264	4848	4883	5152	5006
११	सोलापूर ..	4148	1781	3192	4046	3265	4518	3876	3721	3545
	एकूण पुणे वि.	11974	6474	11685	14289	14434	13251	13551	14222	12212
१२	मानारा ..	2310	2072	2814	3103	2531	3043	3106	3522	3277
१३	सांगली ..	3092	1540	2822	2445	2639	2795	2638	2794	2875
१४	कोल्हापूर ..	2489	1925	3211	3304	3241	3605	3087	3470	3761
	एकूण कोल्हापूर वि.	7891	5537	8847	8857	8411	9443	8831	9786	9913
१५	औरंगाबाद ..	2819	2278	4072	4398	5021	4916	5424	4551	3628
१६	जाळना	2722
१७	परभणी ..	3719	1357	2876	4242	3690	3718	4592	3371	4287
१८	बीड ..	3211	2016	2229	3851	4016	3913	4533	3580	3303
१९	नांदेड ..	2987	920	2113	3283	4607	3263	4132	2707	2939
२०	स्मानाबाद ..	4006	1478	4313	4598	5003	6821	7425	4579	6071
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	16742	8049	15603	20372	22337	22631	26107	18728	22950
२२	बुलढाणा ..	2224	1235	2839	2895	4459	3724	4115	3622	4332
२३	अकोला ..	1991	912	2376	3185	3247	2458	3153	2682	3083
२४	अमरावती ..	1658	6742	1858	2491	2672	3032	3000	2779	3203
२५	यवतपाळ ..	2241	974	2199	2917	3239	2853	3096	2637	3107
	एकूण अमरावती वि.	8114	3795	9272	11488	13617	12067	13364	11730	13725
२६	वर्धा ..	935	566	1233	1503	1795	1645	1860	2592	1627
२७	नागपूर ..	1909	1044	2318	2217	2616	2604	2650	2411	2606
२८	भंडारा ..	3274	3677	4914	3570	4437	3908	2919	4647	4423
२९	चंद्रपूर ..	2647	3109	5291	4087	4690	4712	4044	4547	4691
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	8765	8396	13756	11377	13448	12879	11473	13197	15347
	एकूण महाराष्ट्र	67550	47367	78687	85717	93539	89850	93245	89000	95325

TABLE XXI—Contd.

(उत्पादन "००" टनात) (Production in '00' tons)

तुर Tur										District
१९६०-६१ 1960-61 66	१९७०-७१ 1970-71 67	१९७५-७६ 1975-76 68	१९७६-७७ 1976-77 69	१९७७-७८ 1977-78 70	१९७८-७९ 1978-79 71	१९७९-८० 1979-80 72	१९८०-८१ 1980-81 73	१९८१-८२ 1981-82 74		
..	Greater Bombay
13	10	11	22	12	12	12	12	13	..	Thane
3	1	5	4	2	5	6	7	7	..	Raigad
1	2	1	5	1	1	1	1	1	..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
17	13	17	31	15	18	19	20	21	..	Total Konkan Division
52	35	55	51	53	38	44	37	46	..	Nashik
52	41	86	64	62	97	103	72	101	..	Dhule
76	52	85	79	70	95	109	96	104	..	Jalgaon
180	128	226	194	185	230	256	205	251	..	Total Nashik Division
76	57	124	148	109	86	64	57	55	..	Ahmednagar
36	25	56	44	40	47	35	34	43	..	Pune
154	118	106	102	181	216	73	114	136	..	Solapur
266	200	286	294	330	349	172	205	234	..	Total Pune Division
50	32	51	45	50	69	57	46	57	..	Satara
121	87	137	129	128	151	151	88	108	..	Sangli
65	38	34	31	35	33	38	34	39	..	Kolhapur
236	157	222	205	213	253	246	168	224	..	Total Kolhapur Division
112	108	228	124	177	221	259	160	135	..	Aurangabad
..	142	..	Jalna
138	264	253	192	256	357	406	380	276	..	Parbhani
47	32	73	133	125	154	168	113	176	..	Beed
211	98	124	153	170	157	161	133	180	..	Nanded
212	266	421	307	288	408	437	346	506	..	Osmanabad
..	Latur
720	768	1099	909	1016	1297	1431	1132	1415	..	Total Aurangabad Division
303	139	254	136	217	281	296	213	301	..	Buldhana
425	223	346	205	295	255	288	251	306	..	Akola
732	285	469	268	231	293	340	375	305	..	Amravati
671	352	500	242	388	340	457	373	532	..	Yavatmal
2131	999	1569	851	1131	1169	1381	1282	1474	..	Total Amravati Division
598	211	268	264	252	311	313	294	310	..	Wardha
411	157	274	133	114	249	202	204	239	..	Nagpur
55	28	46	25	26	44	37	36	39	..	Bhandara
69	50	71	36	38	72	56	52	64	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
1133	446	659	456	430	676	698	586	652	..	Total Nagpur Division
4683	2711	4078	2940	3320	3992	4113	3598	4271	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Serial No.	जिल्हा	हरभरा Gram								
		१९६०-६१ 1960-61 75	१९७०-७१ 1970-71 76	१९७५-७६ 1975-76 77	१९७६-७७ 1976-77 78	१९७७-७८ 1977-78 79	१९७८-७९ 1978-79 80	१९७९-८० 1979-80 81	१९८०-८१ 1980-81 82	१९८१-८२ 1981-82 83
१	वृहन्मुंबई
२	ठाणे	4	..	7	5	3	3	5	3	3
३	रायगड	1	..	4	2	2	4	4	5	6
४	रत्नागिरी
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	5	..	11	7	5	7	9	8	9
६	नाशिक	70	62	82	93	72	94	132	98	110
७	धुळे	44	32	40	42	41	42	52	35	36
८	जळगाव	22	29	42	42	44	41	44	33	44
	एकूण नाशिक वि.	136	123	164	177	157	177	228	166	196
९	अहमदनगर	133	59	105	83	60	87	109	93	102
१०	पुणे	99	40	96	105	63	135	112	121	189
११	सोलापूर	94	85	144	75	73	112	117	92	106
	एकूण पुणे वि.	326	184	345	263	196	334	338	306	397
१२	सातारा	74	23	68	35	45	56	47	63	69
१३	सांगली	65	19	85	46	63	67	72	73	70
१४	कोल्हापूर	14	3	24	11	20	31	40	39	45
	एकूण कोल्हापूर वि.	153	45	177	92	128	154	159	175	184
१५	औरंगाबाद	95	46	178	113	112	149	181	123	55
१६	जालना	69
१७	परभणी	105	55	103	100	101	106	103	90	122
१८	बीड	102	49	135	91	111	108	124	92	119
१९	नांदेड	43	23	63	50	60	37	49	55	43
२०	उस्मानाबाद	160	118	257	185	202	251	233	198	268
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	505	291	736	539	586	651	690	558	676
२२	बुलढाणा	26	14	37	17	21	25	37	29	34
२३	अकोला	41	46	51	48	33	46	58	32	52
२४	अमरावती	23	21	63	28	36	34	46	33	45
२५	यवतमाळ	25	23	45	17	21	37	21	17	18
	एकूण अमरावती वि.	115	104	196	110	111	142	162	111	149
२६	वर्धा	11	12	20	10	13	11	21	18	15
२७	नागपूर	27	29	52	36	40	35	44	51	60
२८	भंडारा	32	39	52	38	28	26	37	56	36
२९	चंद्रपूर	31	44	52	45	47	36	46	53	47
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	101	119	176	129	128	108	148	178	158
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1341	866	1805	1317	1311	1573	1734	1502	1769

TABLE XXI—Contd.

(उत्पादन '००' में टनात) (Production in '00' tonnes)

इतर डाळी Other Pulses										District
१९६०-६१ 1960-61 84	१९७०-७१ 1970-71 85	७५-७६ 1975-76 86	७६-७७ 1976-77 87	७७-७८ 1977-78 88	७८-७९ 1978-79 89	७९-८० 1979-80 90	८०-८१ 1980-81 91	८१-८२ 1981-82 92		
..	Greater Bombay
23	20	24	26	25	27	45	34	44	..	Thane
31	25	19	20	16	25	44	30	38	..	Raigad
37	16	27	27	22	39	34	28	33	..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
91	61	70	73	63	91	123	92	115	..	Total Konkan Division
290	273	435	411	353	295	263	235	225	..	Nashik
180	296	391	377	303	257	237	207	333	..	Dhule
750	501	975	982	976	809	761	473	878	..	Jalgaon
1220	1070	1801	1770	1632	1361	1261	915	1436	..	Total Nashik Division
83	76	151	272	137	98	62	57	54	..	Ahmednagar
87	93	194	200	182	109	100	89	97	..	Pune
85	91	258	318	205	136	58	97	101	..	Solapur
255	260	603	790	524	343	220	243	252	..	Total Pune Division
138	101	185	182	179	152	196	118	139	..	Satara
150	122	250	191	185	169	160	126	165	..	Sangli
45	38	59	45	43	28	69	38	42	..	Kolhapur
333	261	494	418	407	349	425	282	346	..	Total Kolhapur Division
416	293	526	620	587	550	480	327	363	..	Aurangabad
..	Jalna
282	213	498	939	490	339	341	236	294	..	Parbhani
90	102	151	226	124	147	119	125	109	..	Beed
107	91	231	247	237	232	215	103	157	..	Nanded
159	159	380	442	442	413	330	264	292	..	Osmanabad
..	Latur
1054	858	1786	2074	1880	1681	1485	1055	1215	..	Total Aurangabad Division
123	110	258	292	262	237	226	200	214	..	Buldhana
87	82	192	191	181	179	223	95	199	..	Akola
56	18	56	59	48	36	66	66	49	..	Amravati
80	56	115	117	94	74	127	58	121	..	Yavatmal
346	266	621	659	585	526	642	419	583	..	Total Amravati Division
47	19	46	42	32	34	40	17	34	..	Wardha
47	28	44	43	34	34	33	23	38	..	Nagpur
279	209	181	160	122	197	62	51	182	..	Bhandara
193	161	146	147	134	160	238	115	150	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
566	417	417	392	322	425	373	206	404	..	Total Nagpur Division
3865	3193	5792	6176	5413	4776	4529	3212	4351	..	Total Maharashtra State

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा	एकूण डाळी Total Pulses ✓									
		१९६०-६१ 1960-61 93	१९७०-७१ 1970-71 94	७५-७६ 1975-76 95	७६-७७ 1976-77 96	७७-७८ 1977-78 97	७८-७९ 1978-79 98	७९-८० 1979-80 99	८०-८१ 1980-81 100	८१-८२ 1981-82 101	
1	2										
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	40	30	42	53	40	42	62	49	60
३	रायगड	..	35	26	28	26	20	34	54	42	51
४	रत्नागिरी	..	38	18	28	32	23	40	35	29	34
५	सिधुदुर्ग
	एकूण-कोकण विभाग	..	113	74	98	111	83	116	151	120	145
६	नाशिक	..	412	370	572	555	478	427	439	370	387
७	धुळे	..	276	369	717	483	406	396	392	314	470
८	जळगाव	..	848	582	1102	1103	1090	945	914	602	1026
	एकूण-नाशिक विभाग	..	1536	1321	2191	2141	1974	1768	1745	1286	1883
९	अहमदनगर	..	292	192	380	503	306	271	235	207	211
१०	पुणे	..	222	158	346	349	285	291	247	244	329
११	सोलापूर	..	333	294	508	495	459	464	248	303	343
	एकूण-पुणे विभाग	..	847	644	1234	1347	1050	1026	730	754	883
१२	सातारा	..	262	156	304	262	274	277	300	227	265
१३	सांगली	..	336	228	472	366	376	387	383	287	363
१४	कोल्हापूर	..	124	79	117	87	98	92	147	111	126
	एकूण-कोल्हापूर विभाग	..	722	463	893	715	748	756	830	625	754
१५	औरंगाबाद	..	623	447	932	857	876	920	920	610	553
१६	जालना	211
१७	परभणी	..	525	532	854	831	847	802	850	706	692
१८	बीड	..	239	183	359	450	360	409	411	330	404
१९	नांदेड	..	361	212	418	450	467	426	425	291	380
२०	उस्मानाबाद	..	531	543	1058	934	932	1072	1000	808	1066
२१	लातूर
	एकूण-औरंगाबाद विभाग	..	2279	1917	3621	3522	3482	3629	3606	2745	3306
२२	बुलढाणा	..	452	263	549	445	500	543	559	512	579
२३	अकोला	..	553	351	589	444	509	480	569	778	557
२४	अमरावती	..	811	324	588	355	315	363	452	474	399
२५	यवतमाळ	..	776	431	660	376	503	451	605	448	671
	एकूण-अमरावती विभाग	..	2592	1369	2338	1620	1827	1837	2185	2212	2206
२६	वर्धा	..	656	242	334	316	297	356	374	329	359
२७	नागपूर	..	485	209	370	210	188	318	279	278	337
२८	भंडारा	..	366	276	279	223	176	267	136	143	257
२९	चंद्रपूर	..	293	255	269	228	219	268	340	220	261
३०	गडचिरोली
	एकूण-नागपूर विभाग	..	1800	982	1252	977	880	1209	1129	970	1214
	एकूण-महाराष्ट्र राज्य	..	9889	6770	11675	10433	10044	10341	10376	8712	10391

TABLE XXI—Contd.

(उत्पादन '००' मे टनात) (Production in '00' M Tonnes)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains									जिल्हा
१९६०-६१ 1960-61 102	७०-७१ 1970-71 103	१९७५-७६ 1975-76 104	७६-७७ 1976-77 105	७७-७८ 1977-78 106	७८-७९ 1978-79 107	७९-८० 1979-80 108	८०-८१ 1980-81 109	८१-८२ 1981-82 110	
39	21	40	17	22	20	13	16	8	.. Greater Bombay
2315	2890	3207	2620	3555	2979	2573	2337	3437	.. Thane
2003	2626	2709	2381	3147	2971	2662	3018	3167	.. Raigad
1853	2417	2860	2576	2741	3091	2701	3328	2048	.. Ratnagiri
..	1380	.. Sindhudurg
6410	7954	8816	7594	9465	9061	7889	9599	10040	Total Kokan Division
3146	3622	4609	4947	4331	4061	4689	4943	4849	.. Nashik
2683	2661	3556	4074	3724	3276	3743	3365	4229	.. Dhule
3474	2274	4823	4971	5829	5065	5494	4836	6089	.. Jalgaon
9303	8557	12997	13992	13884	12402	13926	13144	15167	Total Nashik Division
4435	2855	4818	5906	6211	4156	5027	5556	3872	.. Ahmednagar
3965	2188	4401	5189	5549	5139	5130	5396	5335	.. Pune
4481	2075	3700	4541	3724	4982	4124	4024	3888	.. Solapur
12821	7218	12919	15636	15484	14277	14281	14976	13095	Total Pune Division
2572	2228	3118	3370	2805	3320	3406	3749	3542	.. Satara
3428	1768	3294	2811	3015	3182	3021	3081	3238	.. Sangli
2613	2004	3328	3781	3339	3697	3234	3581	3887	.. Kolhapur
8613	6000	9740	9572	9159	10199	9661	10411	10667	.. Total Kolhapur Division
3442	2725	5004	5255	5897	5836	6344	5161	4181	.. Aurangabad
..	2933	.. Jalna
4244	1889	3730	5073	4537	4520	5434	4017	4979	.. Parbhani
3449	2199	2588	4301	4376	4322	4944	2910	3707	.. Beed
3348	1132	2531	3733	5074	3689	4557	2998	3319	.. Nanded
4538	2021	5371	5532	5935	7893	8425	5387	7137	.. Osmanabed
.. Latur
19021	9966	19224	23894	25819	26260	29713	21473	26256	.. Total Aurangabad Dn.
2676	1498	3388	3340	4959	4267	4674	4144	4911	.. Buldhana
2543	1263	2965	3629	3756	2938	3772	3060	3640	.. Akola
2469	998	2446	2846	2987	3395	3452	3253	3602	.. Amravati
3018	1405	2859	3293	3742	3304	3701	3085	3778	.. Yavatmal
10706	5164	11658	13108	15444	13904	15549	13542	15931	Total Amravati Division
1591	808	1567	1819	2092	2011	2239	1921	1986	.. Wardha
2394	1253	2688	2427	2804	2922	2929	2689	2943	.. Nagpur
3640	3953	5193	3793	4613	4175	3055	4790	4680	.. Bhandara
2940	3364	5560	4315	4819	4980	4384	4767	4952	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
10565	9378	15008	12354	14328	14088	17602	14167	14561	.. Total Nagpur Division
77439	54137	90362	96150	103583	100191	103621	97312	105717	.. Total M. S.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	ऊस Sugar-cane (Gur)								
		१९६०-६१ 1960-61 111	७०-७१ 1970-71 112	७५-७६ 1975-76 113	७६-७७ 1976-77 114	७७-७८ 1977-78 115	७८-७९ 1978-79 116	७९-८० 1979-80 117	८०-८१ 1980-81 118	८२-८३ 1981-82 119
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	1	..	10	..	11	11	10	11	11
३	रायगड
४	रत्नागिरी	4	..	32	44	39	55	45	35	47
५	सिध्दुर्ग
	एकूण कोकण वि.	5	..	42	44	50	66	55	46	58
६	नाशिक	747	1403	1542	1826	2813	1838	1389	1759	2342
७	धुळे	118	271	581	817	1294	748	554	678	835
८	जळगाव	128	112	432	430	852	518	330	593	749
	एकूण नाशिक वि.	993	1807	2555	3073	4959	3104	2273	3030	3926
९	अहमदनगर	3887	4138	5219	5347	5878	5202	4107	5791	6713
१०	पुणे	1065	1601	2257	2002	1982	2114	2159	2321	3048
११	सोलापूर	840	1316	1850	1761	1636	1777	1452	1826	2201
	एकूण पुणे वि.	5792	7055	9326	9110	9516	9093	7718	9938	11962
१२	सातारा	635	951	1360	1477	1869	1991	1458	2082	2720
१३	सांगली	640	1034	2026	2457	2515	2388	2361	2671	3013
१४	कोल्हापूर	2476	3664	3789	4233	4704	4399	4523	4983	5268
	एकूण कोल्हापूर वि.	3751	5649	7175	8167	9088	8778	8342	9736	11001
१५	औरंगाबाद	413	605	1103	1199	1270	1252	653	1058	1348
१६	जालना	428
१७	परभणी	104	157	167	209	332	265	240	227	316
१८	बीड	113	145	368	586	486	343	225	346	566
१९	नांदेड	126	225	307	362	498	420	380	238	321
२०	उस्मानाबाद	185	560	793	1400	924	893	518	1028	1233
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	941	1692	2738	3756	3510	3173	2416	2897	4212
२२	बुलढाणा	31	71	127	104	116	118	55	77	89
२३	अकोला	5	32	52	24	33	24	21	23	27
२४	अमरावती	1	13	15	16	17	24	21	15	27
२५	यवतमाळ	7	32	75	88	116	160	83	85	106
	एकूण अमरावती वि.	44	148	269	232	282	326	180	200	249
२६	वर्धा	1	6	7	16	17	16	14	15	18
२७	नागपूर	1	6	7	8	17	16	14	15	18
२८	भंडारा	22	32	60	32	25	63	55	54	62
२९	चंद्रपूर	12	13	7	8	8	8	7	8	9
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	36	57	81	64	67	103	90	92	107
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	11562	16408	22186	24446	27472	24643	21074	25939	31515

* कपाशीचे उत्पादन '००' गाठीत असून एक गाठ १७० किलोची आहे.

सूचनः—सन १९७७-७८ ते १९८०-८१ चे आकडे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXI—Contd.

(उत्पादन '००' मे टनाम) (Production in '00' M. tonnes)

कपाशी (रुई) Cotton (Lint)									District
१९६०-६१ 1960-61 120	१९७०-७१ 1970-71 121	७५-७६ 1975-76 122	७६-७७ 1976-77 123	७७-७८ 1977-78 124	७८-७९ 1978-79 125	७९-८० 1979-80 126	८०-८१ 1980-81 127	८१-८२ 1981-82 128	
.. Greater Bombay
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Kankan Division
108	75	43	23	27	43	69	45	44	.. Nashik
519	241	415	291	345	422	507	447	473	.. Dhule
1618	650	787	549	951	996	1467	1151	1474	.. Jalgaon
2245	966	1245	863	1323	1461	2043	1643	1991	.. Total Nashik Division
340	140	92	68	112	221	141	181	88	.. Ahmednagar
116	77	74	57	91	174	86	132	105	.. Pune
165	119	116	158	193	112	190	238	225	.. Solapur
621	336	282	283	396	507	417	551	418	.. Total Pune Division
38	111	99	94	63	166	106	193	123	.. Satara
60	26	27	23	16	35	31	36	30	.. Sangli
14	1	6	8	2	8	6	3	5	.. Kolhapur
112	138	132	125	81	209	143	232	158	.. Total Kolhapur Division
1025	239	349	381	611	1180	1340	1101	439	.. Aurangabad
..	986	.. Jalna
1400	314	374	520	1083	1433	1650	1291	1323	.. Parbhani
469	41	71	53	190	340	271	190	161	.. Beed
1243	273	331	643	1115	955	1359	1010	919	.. Nanded
425	24	62	54	120	229	221	94	154	.. Osmanabad
.. Latur
4562	891	1187	1651	3119	4137	4841	3686	3982	.. Total Aurangabad Division
2152	463	763	640	1144	1015	1502	1083	1516	.. Buldhana
1941	385	913	1265	1739	1118	1803	1367	1820	.. Akola
2112	363	1095	1203	1734	1367	1816	1172	1614	.. Amravati
1786	700	1168	1464	1722	1712	2449	1647	1627	.. Yavatmal
7991	1911	3939	4572	6339	5212	7570	5269	6577	.. Total Amravati Division
684	244	596	538	676	1020	1187	810	878	.. Wardha
402	249	289	304	344	444	483	340	456	.. Nagpur
.. Bhandara
109	107	131	135	159	181	266	155	188	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
1195	600	1016	977	1179	1645	1936	1305	1522	.. Total Nagpur Division
16726	4842	7801	8471	12437	13171	16950	12686	14648	.. Total Maharashtra State

* The production of cotton is in '00' bales of 170 Kg. each.

Note.—The figures for the years 1977-78 to 1980-81 are based on final forecast.

अनु- क्रमांक Sr. No.	जिल्हा 2	भूईमूग (वाळलेल्या शेंगा) Groundnut (dried pods)				
		१९६०-६१ 1960-61 129	१९७०-७१ 1970-71 130	१९७५-७६ 1975-76 131	१९७६-७७ 1976-77 132	१९७७-७८ 1977-78 133
१	वृहन्मंबई
२	ठाणे	..	1	1	2	2
३	रायगड
४	रत्नागिरी	..	2	6	5	3
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	3	7	7	5
६	नाशिक	417	365	560	656	457
७	धुळे	1030	808	989	1042	670
८	जळगाव	838	450	923	542	625
	एकूण नाशिक वि.	2285	1623	2462	2240	1752
९	अहमदनगर	167	123	145	185	132
१०	पुणे	192	285	288	285	272
११	सोलापूर	474	351	221	210	165
	एकूण पुणे वि.	833	759	654	680	567
१२	सातारा	753	577	475	656	424
१३	सांगली	500	403	450	413	339
१४	कोल्हापूर	542	479	598	462	546
	एकूण कोल्हापूर वि.	1795	1459	1523	1531	1309
१५	औरंगाबाद	318	99	154	112	137
१६	जालना
१७	परभणी	321	65	132	84	116
१८	वीड	538	253	145	71	163
१९	नांदेड	159	134	149	83	162
२०	उस्मानाबाद	948	671	372	354	388
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	2284	1222	952	704	966
२२	बुलढाणा	213	134	272	77	117
२३	अकोला	267	135	265	86	248
२४	अमरावती	124	224	325	243	360
२५	यवतमाळ	147	185	261	139	255
	एकूण अमरावती वि.	751	678	1123	545	980
२६	वर्धा	6	42	77	49	96
२७	नागपूर	42	68	111	65	120
२८	भंडारा	3	7	14	6	10
२९	चंद्रपूर	..	2	2	1	2
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	51	119	204	121	228
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	7999	5863	6925	5828	5809

TABLE XXI—Concl'd.

(उत्पादन '००' मे. टनास) (Production in '00' M. tonnes)

भूईमूग (वाळलेल्या शेंगा) Groundnut (dried pods)				District
१९७८-७९ 1978-79 134	१९७९-८० 1979-80 135	१९८०-८१ 1980-81 136	१९८१-८२ 1981-82 137	
.. Greater Bombay
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Konkan Division
391	459	429	319	.. Nashik
416	660	539	581	.. Dhule
351	575	355	386	.. Jalgaon
1198	1694	1323	1286	.. Total Nashik Division
76	128	145	99	.. Ahmednagar
433	380	337	502	.. Pune
156	162	159	101	.. Solapur
665	670	641	702	.. Total Pune Division
583	502	558	563	.. Satara
415	322	310	308	.. Sangli
720	644	560	441	.. Kolhapur
1718	1468	1428	1312	.. Total Kolhapur Division
119	119	89	50	.. Aurangabad
..	42	.. Jana
58	81	39	40	.. Parbhani
98	119	60	76	.. Beed
54	48	40	27	.. Nanded
300	317	191	217	.. Osmanabad
.. Latur
629	684	419	452	.. Total Aurangabad Division
83	126	96	130	.. Buldhana
74	141	66	65	.. Akola
160	228	158	164	.. Amravati
124	149	109	124	.. Yavatmal
441	644	429	483	.. Total Amravati Division
51	82	61	49	.. Wardha
73	127	96	57	.. Nagpur
6	9	8	6	.. Bhandara
1	2	2	1	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
131	220	167	113	.. Total Nagpur Division
4782	5380	4407	4348	.. Total Maharashtra State

महाराष्ट्र राज्यातील प्रमुख पिकांचे जिल्हावार हेक्टरी उत्पादन १९६०-६१, १९७०-७१ व १९७५-७६ ते १९८१-८२ तक्ता बावीस

अ. नं. Sr.No.	जिल्हे	तांदूळ Rice								
		१९६०-६१ 1960-61 3	७०-७१ 1970-71 4	७५-७६ 1975-76 5	७६-७७ 1976-77 6	७७-७८ 1977-78 7	७८-७९ 1978-79 8	७९-८० 1979-80 9	८०-८१ 1980-81 10	८१-८२ 1981-82 11
१	बृहन्मंबई	1325	1750	1429	1417	1833	1818	1300	1600	889
२	ठाणे	1321	1782	2023	1568	2186	1777	1493	1951	2060
३	रायगड	1487	1813	1672	1519	2051	1838	1618	1837	1907
४	रत्नागिरी	978	1376	1577	1390	1487	1671	1436	1463	1881
५	सिध्दुर्ग	1743
	एकूण कोकण वि.	1267	1652	1750	1492	1905	1762	1515	1863	1925
६	नाशिक	949	1040	1662	1622	1695	1321	1364	1113	1455
७	धुळे	433	531	679	735	1024	809	661	734	845
८	जळगाव	434	716	1057	2139	1858	1500	1359	1824	1632
	एकूण नाशिक वि.	699	842	1295	1463	1493	1179	1127	1076	1264
९	अहमदनगर	945	789	1854	1615	1845	1560	1074	1878	1250
१०	पुणे	1027	817	1956	2036	2239	1638	1565	2013	1468
११	सोलापूर	947	785	2203	1989	2424	1443	1062	2056	1345
	एकूण पुणे वि.	1004	810	1968	1954	2200	1608	1467	2000	1434
१२	सातारा	887	1024	1453	1670	1446	1507	1488	1772	1517
१३	सांगली	967	940	1815	2469	1747	1687	1484	2069	1578
१४	कोल्हापूर	1386	1286	2007	2193	2203	2066	1677	2133	2468
	एकूण कोल्हापूर वि.	1250	1187	1860	2102	1982	1890	1609	2042	2131
१५	औरंगाबाद	876	500	882	869	1167	1319	663	1081	884
१६	जालना	1175
१७	परभणी	869	508	1730	1038	1420	1362	1066	1128	1368
१८	बीड	811	507	593	787	1082	1261	911	1262	558
१९	नांदेड	813	545	1186	1018	1521	1113	1127	1313	1595
२०	उस्मानाबाद	551	463	1221	691	926	1106	926	910	1312
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	730	501	1228	884	1254	1194	996	1117	1333
२२	बुलढाणा	577	1063	855	887	1345	1190	857	1100	1400
२३	अकोला	579	506	711	850	988	1273	874	1023	1267
२४	अमरावती	578	506	507	583	874	955	746	801	1150
२५	यवतमाळ	573	512	729	523	867	935	744	784	1129
	एकूण अमरावती वि.	578	563	659	630	930	1039	784	869	1193
२६	वर्धा	582	1056	1132	742	1058	1274	854	620	1418
२७	नागपूर	785	1009	1306	1072	1310	1359	1162	1444	1488
२८	भंडारा	1136	1214	1585	1127	1364	1230	908	1432	1346
२९	चंद्रपूर	759	1110	1664	1215	1271	1253	1037	1341	1403
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	959	1156	1592	1153	1316	1250	980	1380	1382
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	1054	1229	1615	1362	1590	1469	1231	1347	1607

TABLE XXII

Districtwise average yield of Principal Crops in Maharashtra State from 1960-61, 1970-71 and 1975-76 to 1981-82

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per Hect.)

गहू Wheat									District
१९६०-६१ 1960-61 12	७०-७१ 1970-71 13	७५-७६ 1975-76 14	७६-७७ 1976-77 15	७७-७८ 1977-78 16	७८-७९ 1978-79 17	७९-८० 1979-80 18	८०-८१ 1980-81 19	८१-८२ 1981-82 20	
.. Greater Bombay
..	..	1278	906	1169	1093	1000	1270	990	.. Thane
..	..	1500 Raigad
..	..	1796 Ratnagiri
.. Sindhudurg
..	..	1346	906	1169	1093	1000	1270	990	.. Total Kokan Division
257	723	866	812	719	716	837	884	812	.. Nashik
675	981	1286	998	903	874	1015	944	1142	.. Dhule
642	1122	1175	884	838	899	823	1129	1319	.. Jalgaon
425	904	1042	874	843	801	873	959	1016	.. Total Nashik Division
367	615	1195	985	1028	940	1068	1115	1132	.. Ahmednagar
447	649	1467	1260	1071	1064	1002	975	972	.. Pune
713	717	826	631	841	863	942	726	972	.. Solapur
467	655	1112	981	1074	951	1013	957	1039	.. Total Pune Division
864	649	1190	836	924	931	1012	1189	1002	.. Satara ✓
671	692	898	769	729	738	891	697	701	.. Sangli
758	846	1525	2274	849	919	1030	1228	913	.. Kolhapur
753	680	1083	995	877	834	954	953	838	.. Total Kolhapur Division
284	325	1288	775	912	1001	713	950	786	.. Aurangabad
..	927	.. Jalna
542	280	914	658	673	902	832	839	819	.. Parbhani
337	298	773	558	696	730	858	964	822	.. Beed
539	316	897	768	889	922	946	679	701	.. Nanded
560	304	1093	740	766	762	875	634	780	.. Osmanabad
.. Latur
429	304	1033	706	787	873	811	828	807	.. Total Aurangabad Division
446	471	1228	616	856	783	947	828	959	.. Buldhana
394	461	1045	739	715	608	756	702	760	.. Akola
371	503	1168	748	940	818	935	782	737	.. Amravati
414	487	1127	963	937	892	918	1051	1042	.. Yavatmal
405	477	1084	746	845	751	881	807	846	.. Total Amravati Division
372	364	1002	755	888	805	819	1285	1019	.. Wardha
526	430	904	629	674	600	818	638	755	.. Nagpur
361	477	720	526	628	427	545	669	624	.. Bhandara
402	426	752	478	602	532	721	499	511	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
443	423	855	620	724	604	758	746	702	.. Total Nagpur Division
442	542	1026	781	840	802	864	863	876	.. Total Maharashtra State

अ. नं. Sr. No.	जिल्हे 2	खरीप ज्वारी Kharif Jowar ✓								
		१९६०-६१ 1960-61 21	७०-७१ 1970-71 22	७५-७६ 1975-76 23	७६-७७ 1976-77 24	७७-७८ 1977-78 25	७८-७९ 1978-79 26	७९-८० 1979-80 27	८०-८१ 1980-81 28	८१-८२ 1981-82 29
१	मूहन्मुवई
२	ठाणे	..	597	1986	1688	1312	1169	1048	1994	1073
३	रायगड	2787	1480	..	1640	1048
४	रत्नागिरी	2688	1791	638
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	597	2487	1706	1143	1247	1048	1994	1073
६	नाशिक	..	609	597	1883	1792	1156	1028	1020	1676
७	धुळे	..	667	693	1067	1127	1006	780	828	1027
८	जळगाव	..	1245	379	1357	1097	1590	1306	1422	1265
	एकूण नाशिक वि.	..	1048	469	1312	1184	1376	1138	1217	1390
९	अहमदनगर	..	1261	872	2206	2302	1698	1670	1150	1487
१०	पुणे	..	1226	933	2198	1422	1690	1945	1468	1328
११	सोलापूर	..	887	190	1280	1308	1638	1592	1241	981
	एकूण पुणे वि.	..	1202	771	1944	1749	1684	1763	1311	1342
१२	सातारा	..	849	981	1394	1118	793	1173	1070	1191
१३	सांगली	..	1373	806	1291	973	1040	1177	1183	1218
१४	कोल्हापूर	..	1484	981	1879	1450	1479	1892	1509	1647
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	1276	982	1430	1100	1012	1289	1190	1273
१५	औरंगाबाद	..	902	281	744	768	1360	1063	1100	1066
१६	जालना	1294
१७	परभणी	..	981	252	557	1028	925	721	1249	730
१८	बीड	..	852	222	531	1063	1199	1064	1001	872
१९	नांदेड	..	869	245	501	886	1280	903	1250	753
२०	उस्मानाबाद	..	845	175	581	733	875	1273	1340	749
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	888	227	630	829	1087	1028	1227	799
२२	बुलढाणा	..	818	423	856	964	1501	1227	1324	1202
२३	अकोला	..	717	258	619	938	940	476	914	776
२४	अमरावती	..	759	278	667	1068	1115	1231	1150	1103
२५	यवतमाळ	..	755	314	630	984	982	842	948	801
	एकूण अमरावती वि.	..	762	322	699	954	1129	969	1075	956
२६	वर्धा	..	552	289	536	770	897	833	1061	823
२७	नागपूर	..	645	231	548	674	781	791	780	661
२८	भंडारा	..	639	310	414	414	488	482	596	388
२९	चंद्रपूर	..	763	310	478	400	713	611	730	498
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	..	618	264	533	679	818	781	884	699
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	864	350	817	961	1111	1035	1134	943

TABLE XXII—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

रब्बी ज्वारी Rabi Jowar										District
१९६०-६१ 1960-61 30	७०-७१ 1970-71 31	७५-७६ 1975-76 32	७६-७७ 1976-77 33	७७-७८ 1977-78 34	७८-७९ 1978-79 35	७९-८० 1979-80 36	८०-८१ 1980-81 37	८१-८२ 1981-82 38		
..	Greater Bombay
..	Thane
..	Raigad
..	..	2120	799	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	2120	799	Total Konkan Division
216	203	362	500	686	434	491	395	446	..	Nashik
715	405	697	753	691	734	789	519	784	..	Dhule
666	695	478	990	828	834	1122	850	1102	..	Jalgaon
542	401	548	747	721	662	773	550	748	..	Total Nashik Division
474	178	363	455	595	338	460	472	292	..	Ahmednagar
481	128	349	420	516	392	509	455	438	..	Pune
465	182	270	423	294	452	340	369	323	..	Solapur
472	167	323	433	450	401	421	423	344	..	Total Pune Division
685	362	471	671	561	566	600	683	583	..	Satara ✓
448	144	308	206	380	342	276	296	393	..	Sangli
384	274	1039	648	464	591	494	615	558	..	Kolhapur
584	274	420	498	480	487	474	546	515	..	Total Kolhapur Division
396	212	466	568	545	563	634	446	499	..	Aurangabad
..	713	..	Jalna
824	287	393	696	445	648	690	503	758	..	Parbhani
817	277	362	824	576	631	766	546	500	..	Beed
798	262	442	737	697	794	700	469	553	..	Nanded
754	303	463	749	689	720	818	586	625	..	Osmanabad
..	Latur
684	263	425	689	572	636	716	510	595	..	Total Aurangabad Division
418	147	577	432	..	508	434	425	375	..	Buldhana
..	147	508	434	425	500	..	Akola
..	147	Amravati
..	147	Yavatmal
418	147	577	432	..	508	450	400	400	..	Total Amravati Division
386	147	275	432	536	508	434	425	364	..	Wardha
372	147	275	369	429	490	422	437	364	..	Nagpur
411	147	286	280	397	315	419	474	583	..	Bhandara
415	147	297	481	600	552	443	414	368	..	Chandrapur
..	Gadchiroli
406	147	292	432	540	509	435	426	391	..	Total Nagpur Division
541	212	367	533	509	501	534	465	458	..	Total Maharashtra State

अनुक्रमांक जिल्हा Serial No.		बाजरी Bajri									
1	2	१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	
१	बृहन्मुंबई	
२	ठाणे	
३	रायगड	
४	रत्नागिरी	
५	सिध्दुर्ग	
	एकूण कोकण वि.	
६	नाशिक	..	367	473	413	460	421	382	245	549	456
७	धुळे	..	493	576	534	705	572	496	721	634	690
८	जळगाव	..	319	500	518	667	651	608	504	572	662
	एकूण नाशिक वि.	..	391	504	463	554	498	445	575	571	542
९	अहमदनगर	..	265	349	245	315	279	226	406	451	251
१०	पुणे	..	363	375	283	355	369	370	311	407	417
११	सोलापूर	..	68	247	157	188	171	206	281	275	392
	एकूण पुणे वि.	..	262	341	245	311	293	274	360	422	319
१२	सातारा	..	233	314	184	340	215	232	193	218	260
१३	सांगली	..	158	169	160	195	165	205	206	181	292
१४	कोल्हापूर	..	142	169	153	212	139	184	185	169	226
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	198	239	173	274	192	219	200	201	275
१५	औरंगाबाद	..	236	409	258	301	361	307	431	472	739
१६	जालना	684
१७	परभणी	..	236	414	253	305	437	505	470	521	347
१८	बीड	..	253	498	242	274	480	352	421	390	409
१९	नांदेड	..	262	414	233	271	437	524	475	440	600
२०	उस्मानाबाद	..	214	414	236	274	379	428	420	226	470
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	239	414	250	289	402	339	452	428	588
२२	बुलढाणा	..	736	223	296	318	368	488	450	428	505
२३	अकोला	..	744	223	307	304	341	445	423	388	514
२४	अमरावती	..	737	223	399	302	337	429	405	374	370
२५	यवतमाळ	..	745	223	287	309	367	439	407	356	504
	एकूण अमरावती वि.	..	741	223	300	311	358	445	421	387	426
२६	वर्धा	..	759	223	322	302	337	427	402	340	344
२७	नागपूर	..	627	..	324	302	337	581	..	341	344
२८	भंडारा	223	402
२९	चंद्रपूर	..	717	223	400	302	337	427
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	..	739	223	357	302	333	442	402	340	333
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	299	404	310	380	368	342	425	445	447

TABLE XXII—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

इतर तृणधान्ये Other Cereals									District
१९६०-६१ 1960-61 48	७०-७१ 1970-71 49	७५-७६ 1975-76 50	७६-७७ 1976-77 51	७७-७८ 1977-78 52	७८-७९ 1978-79 53	७९-८० 1979-80 54	८०-८१ 1980-81 55	८१-८२ 1981-82 56	
.. Greater Bombay
729	1099	819	686	759	887	725	842	867	.. Thane
597	826	808	783	898	872	806	839	921	.. Raigad
546	671	644	692	686	759	740	843	777	.. Ratnagiri
..	1000	.. Sindhudurg
599	826	719	710	745	811	751	842	845	.. Total Konkan Division
858	731	838	709	594	732	789	750	817	.. Nashik
330	388	494	731	564	524	535	591	630	.. Dhule
636	500	2000	846	1071	909	1133	750	118	.. Jalgaon
671	593	694	720	588	638	681	683	742	.. Total Nashik Division
526	724	798	739	832	873	909	1033	962	.. Ahmednagar
672	831	912	1100	1034	1364	1088	1308	1407	.. Pune
812	512	1695	2089	1483	1516	932	1493	1229	.. Solapur
650	803	1209	1343	1143	1308	989	1302	1265	.. Total Pune Division
495	471	632	982	744	618	765	849	908	.. Satara ✓
694	566	928	1698	1167	1330	935	1287	1320	.. Sangli
603	603	891	878	800	1106	1081	896	1127	.. Kolhapur
583	573	884	969	811	1026	998	940	1021	.. Total Kolhapur Division
215	267	1085	1261	1144	931	988	706	1023	.. Aurangabad
.. Jalna
250	212	417	1600	781	833	1609	1296	917	.. Parbhani
245	274	370	595	701	438	709	471	441	.. Beed
283	313	600	938	500	600	553	488	421	.. Nanded
193	286	374	741	444	509	637	520	570	.. Osmanabad
.. Latur
234	272	490	873	648	594	882	576	639	.. Total Aurangabad Division
444	182	100	908	1400	1400	1353	2400	1375	.. Buldhana
143	273	462	538	692	538	615	600	615	.. Akola
325	175	424	366	414	439	438	375	413	.. Amravati
286	333	867	800	800	1200	1600	625	833	.. Yavatmal
318	209	547	465	535	612	640	602	591	.. Total Amravati Division
..	1000	2000	1000 Wardha
250	167	444	714	600	833	1167	857	833	.. Nagpur
339	296	355	443	375	464	460	458	667	.. Bhandara
327	277	560	628	550	784	645	393	638	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
331	274	437	561	487	654	609	443	651	.. Total Nagpur Division
571	611	758	835	736	831	824	838	873	.. Total Maharashtra State

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	एकूण तृणधान्ये Total Cereals								
		१९६०-६१ 1960-61 57	७०-७१ 1970-71 58	७५-७६ 1975-76 59	७६-७७ 1976-77 60	७७-७८ 1977-78 61	७८-७९ 1978-79 62	७९-८० 1979-80 63	८०-८१ 1980-81 64	८१-८२ 1981-82 65
१	वृहन्मृवई	1325	1750	1428	1416	1833	1818	1300	1600	889
२	ठाणे	1191	1647	1785	1412	1933	1626	1364	1760	1856
३	रायगड	1329	1702	1565	1412	1882	1682	1489	1679	1746
४	रत्नागिरी	790	1168	1265	1162	1226	1357	1203	1473	1383
५	सिधुदुर्ग	1655
	एकूण कोकण वि.	1073	1478	1515	1316	1643	1539	1340	1625	1676
६	नाशिक	428	559	651	694	642	576	636	702	670
७	धुळे	579	592	739	833	752	663	766	729	879
८	जळगांव	865	556	1012	996	1250	1053	1094	1054	1183
	एकूण नाशिक वि.	572	568	772	816	838	730	799	807	873
९	अहमदनगर	424	281	448	544	595	429	530	558	377
१०	पुणे	513	299	577	642	707	610	640	654	623
११	सोलापूर	438	221	378	480	378	507	406	427	400
	एकूण पुणे वि.	453	266	460	552	555	511	517	549	459
१२	सातारा	554	523	701	771	631	719	744	792	729
१३	सांगली	725	419	740	661	676	721	699	734	732
१४	कोल्हापूर	1162	1008	1647	1643	1587	1685	1412	1622	1733
	एकूण कोल्हापूर वि.	746	580	898	913	844	921	872	942	936
१५	औरंगाबाद	422	308	571	569	681	645	678	610	676
१६	जालना	883
१७	परभणी	835	285	576	827	722	745	932	668	963
१८	बीड	664	344	410	719	738	701	775	637	550
१९	नांदेड	819	275	586	861	1165	904	1140	764	788
२०	उस्मानाबाद	726	262	677	712	770	966	1038	664	868
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	666	298	566	714	787	784	882	658	774
२२	बुलढाणा	756	426	855	887	1366	1133	1221	1123	1354
२३	अकोला	658	296	691	667	886	672	877	763	888
२४	अमरावती	678	317	727	948	1027	1104	1154	993	1147
२५	यवतमाळ	725	327	664	850	951	837	917	802	956
	एकूण अमरावती वि.	705	343	734	889	1053	921	1016	914	1077
२६	वर्धा	511	33	671	778	925	848	985	906	926
२७	नागपूर	579	348	680	669	778	766	779	717	770
२८	भंडारा	967	1026	1357	980	1188	1052	829	1259	1214
२९	चंद्रपूर	596	636	995	836	939	901	781	884	906
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	676	638	966	826	965	901	820	947	956
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	637	459	720	772	842	796	817	792	831

TABLE XXII—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

तुर Tur									District
१९६०-६१ 1960-61 66	७०-७१ 1970-71 67	७५-७६ 1975-76 68	७६-७७ 1976-77 69	७७-७८ 1977-78 70	७८-७९ 1978-79 71	७९-८० 1979-80 72	८०-८१ 1980-81 73	८१-८२ 1981-82 74	
.. Greater Bombay
323	345	355	514	296	316	316	316	351	.. Thane
301	250	385	514	288	312	375	412	347	.. Raigad
250	400	250	514	270	333	333	433	333	.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
309	342	354	514	273	316	333	445	344	.. Total Konkan Division
703	686	809	726	717	760	898	712	878	.. Nashik
696	603	843	610	628	898	945	626	870	.. Dhule
736	500	833	757	715	841	886	756	809	.. Jalgaon
714	574	978	703	685	849	911	697	845	.. Total Nashik Division
538	285	537	635	476	558	561	449	489	.. Ahmednagar
514	500	657	635	598	746	995	523	639	.. Pune
539	169	137	165	289	369	198	207	266	.. Solapur
534	211	266	318	358	434	826	276	338	.. Total Pune Division
658	653	850	735	673	896	891	672	727	.. Satara
710	621	851	807	717	899	894	540	774	.. Sangli
903	760	895	717	673	717	844	723	736	.. Kolhapur
742	657	857	774	698	869	885	592	752	.. Total Kolhapur Division
227	220	434	245	347	421	517	323	549	.. Aurangabad
..	545	.. Jalna
449	558	581	438	549	695	881	708	566	.. Parbhani
242	99	259	422	372	442	458	292	485	.. Beed
525	223	295	384	410	424	421	336	445	.. Nanded
321	309	395	331	303	430	434	329	490	.. Osmanabad
.. Latur
350	297	402	351	379	479	515	395	506	.. Total Aurangabad Division
1290	556	963	517	770	819	628	739	804	.. Buldhana
1372	611	869	517	730	576	617	529	615	.. Akola
1627	768	1127	711	580	634	735	782	623	.. Amravati
2031	740	1102	53	848	721	934	742	995	.. Yavatmal
1619	683	1024	570	734	680	778	722	762	.. Total Amravati Division
2234	826	1038	1041	1088	1044	1024	731	1010	.. Wardha
1017	444	684	369	414	590	470	448	518	.. Nagpur
935	444	660	356	383	590	484	436	494	.. Bhandara
943	490	660	356	383	643	484	433	494	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
1406	576	789	585	636	744	656	632	668	.. Total Nagpur Division
883	432	604	461	515	591	621	509	605	.. Total Maharashtra State

अ. नं. Sr. No.	जिल्हे 2	हरभरा Gram									
		१९६०-६१ 1960-61 75	७०-७१ 1970-71 76	७५-७६ 1975-76 77	७६-७७ 1976-77 78	७७-७८ 1977-78 79	७८-७९ 1978-79 80	७९-८० 1979-80 81	८०-८१ 1980-81 82	८१-८२ 1981-82 83	
१	वृहन्मुंबई	
२	ठाणे	..	346	..	358	340	226	302	407	331	300
३	रायगड	..	208	..	600	304	253	302	307	317	352
४	रत्नागिरी
५	सिधदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	294	..	440	304	263	302	346	307	333
६	नाशिक	..	301	385	393	409	306	414	456	411	428
७	धुळे	..	419	389	443	390	401	410	492	408	360
८	जळगाव	..	480	505	464	501	552	459	599	452	448
	एकूण नाशिक वि.	..	355	407	425	422	376	423	457	419	418
९	अहमदनगर	..	448	336	395	356	274	449	486	417	393
१०	पुणे	..	361	246	458	446	267	337	393	376	522
११	सोलापूर	..	404	315	314	223	256	348	354	286	310
	एकूण पुणे वि.	..	407	304	344	327	264	365	395	353	413
१२	सातारा	..	449	261	720	317	390	425	346	396	423
१३	सांगली	..	430	254	583	306	394	391	396	378	334
१४	कोल्हापूर	..	404	271	590	303	345	465	463	517	450
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	436	262	569	308	384	415	385	409	390
१५	औरंगाबाद	..	219	196	433	382	280	338	448	570	219
१६	जालना	507
१७	परभणी	..	313	236	310	303	285	304	310	207	380
१८	वीड	..	292	222	415	285	344	336	356	360	391
१९	नांदेड	..	292	225	285	276	348	204	302	363	282
२०	उस्मानाबाद	..	325	249	404	288	314	412	372	318	426
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	287	216	882	288	310	342	374	318	377
२२	बुलढाणा	..	313	323	433	231	292	280	352	298	303
२३	अकोला	..	306	346	367	319	217	243	307	229	353
२४	अमरावती	..	312	310	620	270	303	283	377	302	384
२५	यवतमाळ	..	304	288	410	367	312	428	297	277	253
	एकूण अमरावती वि.	..	307	322	450	287	268	294	332	272	333
२६	वर्धा	..	290	235	314	223	273	164	326	312	288
२७	नागपूर	..	297	263	399	241	297	233	308	381	397
२८	भंडारा	..	303	454	408	263	262	200	367	553	333
२९	चंद्रपूर	..	302	402	347	346	347	261	370	432	353
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	..	302	351	383	319	310	221	343	563	356
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	334	281	404	313	309	342	383	350	381

सूचना-सन १९७८-७९ ते १९८१-१९८२ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXII—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

इतर डाळी Other Pulses										District
१९६०-६१ 1960-61 84	७०-७१ 1970-71 85	७५-७६ 1975-76 86	७६-७७ 1976-77 87	७७-७८ 1977-78 88	७८-७९ 1978-79 89	७९-८० 1979-80 90	८०-८१ 1980-81 91	८१-८२ 1981-82 92		
.. Greater Bombay
271	290	343	325	333	329	346	257	265 Thane
320	500	333	370	291	284	344	233	224 Raigad
253	176	307	307	265	287	291	222	217 Ratnagiri
.. Sindhudurg
277	291	326	329	296	297	328	238	236 Total Konkan Division
375	352	453	461	433	414	393	340	291 Nashik
207	270	352	349	276	269	236	194	324 Dhule
401	282	473	465	461	426	420	233	521 Jalgaon
347	293	436	433	405	381	362	242	412 Total Nashik Division
142	122	204	360	210	175	153	114	151 Ahmednagar
221	233	233	366	355	295	270	181	222 Pune
202	142	276	325	237	205	184	172	210 Solapur
182	157	267	346	258	216	204	156	198 Total Pune Division
304	294	409	366	368	323	356	257	272 Satara
368	295	438	357	356	307	375	254	289 Sangli
459	452	522	417	391	431	406	273	300 Kolhapur
347	310	435	367	365	321	370	258	283 Total Kolhapur Division
226	170	288	295	294	318	276	186	257 Aurangabad
.. Jalna
303	168	310	340	320	238	228	166	241 Parbhani
191	100	247	291	238	223	220	131	238 Beed
326	139	345	381	377	375	381	181	251 Nanded
173	134	306	342	346	334	318	183	229 Osmanabad
.. Latur
246	146	300	327	316	297	274	172	246 Total Aurangabad Division
214	143	286	305	279	266	261	258	226 Buldhana
192	125	242	239	239	242	234	124	264 Akola
309	101	288	217	181	142	249	249	244 Amravati
194	124	225	225	180	143	284	130	242 Yavatmal
214	130	254	259	235	219	248	186	243 Total Amravati Division
232	107	213	104	171	188	188	88	174 Wardha
285	138	239	217	179	209	223	140	207 Nagpur
309	239	248	248	198	235	288	225	227 Bhandara
236	214	224	212	191	185	284	148	175 Chandrapur
.. Gadchiroli
271	208	234	222	190	208	264	151	198 Total Nagpur Division
272	196	323	334	309	287	292	193	274 Total Maharashtra State

Note—The figures are based on final forecast for the years 1978-79 to 1981-82.

अनुक्रमांक जिल्हा		एकूण ऋडधान्ये Total Pulses								
Serial No.		१९६०-६१	७०-७१	७५-७६	७६-७७	७७-७८	७८-७९	७९-८०	८०-८१	८१-८२
1	2	1960-61	1970-71	1975-76	1976-77	1977-78	1978-79	1979-80	1980-81	1981-82
		93	94	95	96	97	98	99	100	101
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	287	270	350	384	308	321	344	272	280
३	रायगड	317	448	368	388	290	291	342	259	246
४	रत्नागिरी	250	188	304	330	261	281	292	225	219
५	सिध्दुर्ग
	एकूण कोकण वि.	283	279	340	367	289	300	330	255	252
६	नाशिक	381	374	462	468	425	432	436	343	352
७	धुळे	263	296	397	372	313	340	321	247	377
८	जळगाव	419	299	490	480	475	449	455	270	536
	एकूण नाशिक वि.	370	316	458	448	418	415	412	281	442
९	अहमदनगर	284	193	310	411	278	299	316	243	289
१०	पुणे	301	259	400	410	348	350	348	278	379
११	सोलापूर	354	183	234	256	258	295	245	211	257
	एकूण पुणे वि.	314	201	290	336	284	310	296	238	302
१२	सातारा	377	325	474	386	404	407	400	328	351
१३	सांगली	461	364	541	432	439	436	487	336	383
१४	कोल्हापूर	602	541	612	465	448	520	488	425	430
	एकूण कोल्हापूर वि.	443	370	523	419	426	432	452	346	379
१५	औरंगाबाद	244	182	609	285	301	342	348	236	289
१६	जालना	531
१७	परभणी	334	269	343	353	360	351	357	307	341
१८	बीड	236	117	294	313	305	309	334	200	358
१९	नांदेड	411	166	319	366	384	364	384	260	321
२०	उस्मानाबाद	256	215	359	227	325	383	374	260	369
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	282	196	341	324	331	353	359	25	347
२२	बुलढाणा	506	248	438	344	385	410	421	408	393
२३	अकोला	618	305	330	330	387	851	353	273	397
२४	अमरावती	1315	524	781	240	402	435	533	554	493
२५	यवतमाळ	855	429	614	362	481	420	569	440	606
	एकूण अमरावती वि.	783	357	541	366	411	399	451	402	461
२६	वर्धा	1288	498	632	600	634	648	640	581	648
२७	नागपूर	732	323	518	309	313	432	388	369	423
२८	भंडारा	343	270	301	272	223	256	348	348	259
२९	चंद्रपूर	296	265	296	246	234	241	316	215	232
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	557	315	391	416	315	351	407	352	351
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	421	264	401	359	356	369	389	296	378

सूचना :—सन १९७८-७९ ते १९८१-८२ चे आंकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXII—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलोमध्ये प्रति हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

एकूण अन्नधान्ये Total Foodgrains									District
१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	
1325	1750	1429	1417	1833	1818	1300	1600	889	.. Greater Bombay
1130	1564	1694	1339	1825	1538	1271	1626	1691	.. Thane
1264	1656	1514	1783	1818	1595	1394	1560	1590	.. Raigad
757	1125	1227	1126	1189	1294	1156	1405	1271	.. Ratnagiri
..	1655	.. Sindhudurg
1023	1422	1459	1268	1579	1462	1266	1523	155	.. Total Konkan Division
421	532	619	659	607	556	610	651	625	.. Nashik
516	520	657	726	652	595	669	617	766	.. Dhule
687	456	814	804	958	842	887	774	983	.. Jalgaon
525	506	692	725	734	659	715	687	779	.. Total Nashik Division
411	272	433	529	663	417	514	532	371	.. Ahmednagar
493	296	557	618	671	585	615	619	599	.. Pune
430	215	348	438	357	476	390	397	382	.. Solapur
440	259	348	523	521	488	498	510	443	.. Total Pune Division
529	502	670	717	598	676	692	730	675	.. Satara ✓
686	411	703	623	633	667	663	662	665	.. Sangli
1113	975	1553	1543	1477	1596	1301	1492	1578	.. Kolhapur
706	556	848	839	782	850	807	854	848	.. Total Kolhapur Division
373	277	506	489	573	566	506	513	575	.. Auranganad
..	843	.. Jalna
704	280	506	678	608	621	744	554	769	.. Parbhani
590	296	389	629	661	626	699	538	519	.. Beed
740	245	515	740	982	771	963	643	675	.. Nanded
598	248	577	594	634	801	854	540	722	.. Osmanabad
.. Latur
572	2708	504	606	664	671	750	548	670	.. Total Aurangabad Division
698	378	741	733	1087	925	1001	923	1052	.. Buldhana
649	299	622	734	754	585	715	625	742	.. Akola
807	364	739	841	883	948	935	890	1000	.. Amravati
754	353	652	737	841	737	834	710	867	.. Yavatmal
723	346	685	755	888	786	864	781	909	.. Total Amravati Division
680	370	366	740	869	804	903	827	859	.. Wardha
604	343	652	608	707	707	710	653	704	.. Nagpur
817	858	128	850	1020	877	781	1176	1009	.. Bhandara
541	575	389	742	825	785	701	773	786	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
653	576	867	761	856	794	751	850	872	.. Total Nagpur Division
598	420	653	686	743	712	736	693	743	.. Total Maharashtra State

Note 1—The figures are based on final forecast for the years 1978-79 to 1981-82.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	ऊस (गुळ) Sugar-cane (Gur)								
		१९६०-६१ 1960-61	७०-७१ 1970-71	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82
१	वृहन्मूर्बई
२	ठाणे	2525	..	10000	..	11000	11000	10000	11000	11000
३	रायगड
४	रत्नागिरी	2522	7000	800	8800	9750	9167	9000	8750	9400
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	2500	7000	8400	8800	10000	9429	9167	9200	9667
६	नाशिक	6277	11500	11014	12338	12230	11633	11293	11422	12134
७	धुळे	4221	8742	8300	8978	11252	8598	8029	11115	10060
८	जळगाव	4654	8000	8471	10000	11671	8094	8048	9721	9987
	एकूण नाशिक वि.	5674	10820	9789	10897	11864	10045	9755	10377	11185
९	अहमदनगर	10767	13054	12053	12522	12522	11877	10268	11605	11133
१०	पुणे	8072	10396	12824	11000	12012	11744	12700	11781	12192
११	सोलापूर	7390	11059	10452	11006	10487	11391	9878	11271	11173
	एकूण पुणे वि.	9542	11958	10452	11846	12015	11748	10764	11583	11392
१२	सातारा	6431	10226	9784	9847	12377	11643	9170	10787	13077
१३	सांगली	7062	7774	10497	10591	11079	10854	10493	10233	11633
१४	कोल्हापूर	7765	9183	7828	9162	10160	9165	9307	9946	9847
	एकूण कोल्हापूर वि.	7369	9038	8793	9668	10806	10078	9588	10195	10979
१५	औरंगाबाद	4188	6173	7935	6552	6615	8130	5883	7723	9629
१६	जालना	9304
१७	परभणी	4658	6038	6680	5649	6264	6974	6154	5821	7182
१८	बीड	4645	7250	7510	7919	6750	6125	5921	6920	8324
१९	नांदेड	4151	7031	6265	6830	8032	7924	8636	5174	4864
२०	उस्मानाबाद	3174	7467	7481	6931	6201	7144	7463	7615	7004
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	4022	6741	7440	6842	6648	7448	6806	7118	8069
२२	बुलढाणा	2431	6417	7471	8000	8286	7867	6875	8000	8900
२३	अकोला	2515	6400	7429	8000	8250	8000	7000	7667	9000
२४	अमरावती	1263	6500	7500	8000	8500	8000	7000	8000	9000
२५	यवतमाळ	2201	6400	7500	8000	8286	8000	6917	8000	8833
	एकूण अमरावती वि.	2316	6435	7472	8000	8294	7951	6923	7692	8893
२६	वर्धा	2525	6000	7000	8000	8500	8000	7000	8000	9000
२७	नागपूर	2525	6000	7000	8000	8500	8000	7000	8000	9000
२८	भंडारा	3070	6500	7500	8000	8333	7875	6875	8000	8857
२९	चंद्रपूर	4307	6500	7000	8000	8000	8000	7000	8000	9000
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	3690	6333	7364	8000	8375	7923	6923	8000	8917
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	7436	9837	9718	9834	10461	10096	9493	10152	10603

सूचना— सन १९७८-७९ ते १९८१-८२ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXII—Contd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield kg. per hectare)

कापूस (रई) Cotton (Lint)									District
१९६०-६१ 1960-61 120	७०-७१ 1970-71 121	७५-७६ 1975-76 122	७६-७७ 1976-77 123	७७-७८ 1977-78 124	७८-७९ 1978-79 125	७९-८० 1979-80 126	८०-८१ 1980-81 127	८१-८२ 1981-82 128	
.. Greater Bombay
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Konkan Division
160	121	321	113	119	187	218	151	148	.. Nashik
128	64	125	93	115	118	136	119	123	.. Dhule
135	46	98	81	117	108	145	104	127	.. Jalgaon
134	52	108	85	117	112	144	109	127	.. Total Nashik Division
178	84	241	298	261	384	194	265	207	.. Ahmednagar
325	151	340	301	395	527	215	276	283	.. Pune
251	104	279	269	277	301	231	279	281	.. Solapur
212	101	277	281	293	307	214	274	262	.. Total Pune Division
251	262	268	349	215	377	208	341	266	.. Satara ✓
214	105	220	218	132	236	157	217	205	.. Sangli
124	20	114	161	37	140	111	95	122	.. Kolhapur
207	194	241	295	168	323	193	303	242	.. Total Kolhapur Division
95	23	55	67	94	134	139	119	128	.. Aurangabad
..	128	.. Jalna
104	20	32	46	91	97	106	80	94	.. Parbhani
136	14	46	68	110	157	114	84	91	.. Beed
112	23	29	63	104	78	107	79	69	.. Nanded
122	9	32	45	81	137	118	54	88	.. Osmanabad
.. Latur
108	21	36	66	96	104	115	87	95	.. Total Aurangabad Division
149	31	63	58	99	73	115	78	105	.. Buldhana
105	19	48	67	94	55	88	64	82	.. Akola
106	17	55	62	87	68	90	58	78	.. Amravati
103	34	56	70	82	82	114	74	69	.. Yavatmal
114	25	55	65	89	69	101	68	81	.. Total Amravati Division
77	23	57	64	65	98	112	73	80	.. Wardha
98	46	60	72	75	88	95	64	87	.. Nagpur
.. Bhandara
73	44	56	62	68	80	114	60	81	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
83	32	58	60	68	93	107	69	81	.. Total Nagpur Division
114	30	58	67	93	89	111	81	92	.. Total Maharashtra State

Note— The figures are based on final forecast for the years 1978-79 to 1981-82.

अनुक्रमांक Serial No.	जिल्हा 2	भूईमूग Groundnut				
		१९६०-६१ 1960-61 129	१९७०-७१ 1970-71 130	१९७५-७६ 1975-76 131	१९७६-७७ 1976-77 132	१९७७-७८ 1977-78 133
१	बृहन्मुंबई
२	ठाणे	..	853	973	953	666
३	रायगड
४	रत्नागिरी	..	743	1175	926	600
५	सिधुदुर्ग
	एकूण कोकण वि.	..	750	1167	926	625
६	नाशिक	..	574	854	1023	977
७	धुळे	..	780	735	862	898
८	जळगाव	..	812	673	889	488
	एकूण नाशिक वि.	..	742	739	905	760
९	अहमदनगर	..	531	652	1017	1004
१०	पुणे	..	841	1028	918	843
११	सोलापूर	..	594	555	793	587
	एकूण पुणे वि.	..	621	691	883	774
१२	सातारा	..	1250	912	797	1120
१३	सांगली	..	601	532	831	757
१४	कोल्हापूर	..	1050	835	1175	926
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	921	743	925	939
१५	औरंगाबाद	..	434	415	577	363
१६	जालना
१७	परभणी	..	693	504	597	405
१८	बीड	..	836	671	497	247
१९	नांदेड	..	872	462	401	260
२०	उस्मानाबाद	..	781	545	442	421
२१	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	706	539	478	358
२२	बुलढाणा	..	605	528	918	227
२३	अकोला	..	661	520	929	301
२४	अमरावती	..	676	548	1091	684
२५	यवतमाळ	..	684	516	775	369
	एकूण अमरावती वि.	..	650	530	922	402
२६	वर्धा	..	655	535	913	448
२७	नागपूर	..	830	493	913	448
२८	भंडारा	..	683	535	913	448
२९	चंद्रपूर	535	900	448
३०	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	..	797	517	915	448
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	739	649	811	644

सूचना-सन १९७८-७९ ते १९८१-८२ चे आकडे हे अंतिम अंदाजावर आधारित आहेत.

TABLE XXII—Concl'd.

(सरासरी उत्पन्न किलो हेक्टर) (Average yield in kg. per hectare)

भूईमुग Groundnut				District
७८-७९ 1978-79 134	७९-८० 1979-80 135	८०-८१ 1980-81 136	८१-८२ 1981-82 137	
.. Greater Bombay
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Konkan Division
633	748	698	562	.. Nashik
391	677	564	627	.. Dhule
455	765	493	604	.. Jalgaon
472	724	578	603	.. Total Nashik Division
504	911	872	584	.. Ahmednagar
1162	1031	800	1230	.. Pune
579	916	739	463	.. Solapur
838	977	578	882	.. Total Pune Division
870	781	870	878	.. Satara
802	666	636	655	.. Sangli
1284	1160	1042	832	.. Kolhapur
983	873	857	800	.. Total Kolhapur Division
455	450	356	328	.. Aurangabad
..	459	.. Jalna
507	800	370	418	.. Parbhani
462	771	372	584	.. Beed
309	451	355	318	.. Nanded
580	698	404	469	.. Osmanabad
.. Latur
491	633	380	444	.. Total Aurangabad Division
278	452	373	523	.. Buldhana
273	609	361	405	.. Akola
463	720	543	618	.. Amravati
334	459	388	509	.. Yavatmal
343	560	424	526	.. Total Amravati Division
413	703	571	505	.. Wardha
450	788	643	401	.. Nagpur
444	701	643	509	.. Bhandara
414	701	643	509	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
435	751	614	448	.. Total Nagpur Division
602	744	619	643	.. Total Maharashtra State

Note—The figures are based on final forecast for the years 1978-79 to 1981-82.

अनुक्रमांक जिल्हे Serial No.	सधन लागवड पद्धतीखाली प्रत्यक्ष आणलेले क्षेत्र (१०० ha.) Actual achievement under intensive cultivation									
	अ. उ. दे. खरीप HYV Kharif			स्थानिक सुधारित Local improved			उन्हाळी (भात) summer (paddy)			एकूण Total
	१९७५-७६ 1975-76 2	८०-८१ 1980-81 3	८१-८२ 1981-82 4	७५-७६ 1975-76 5	८०-८१ 1980-81 6	८१-८२ 1981-82 7	७५-७६ 1975-76 8	८०-८१ 1980-81 9	८१-८२ 1981-82 10	
१ ठाणे ..	75.3	87.0	90.9	14.4	..	0.6	89.7	87.0	91.5	
२ रायगड ..	71.0	105.5	101.5	12.1	..	7.5	83.1	105.5	109.0	
३ रत्नागिरी ..	49.0	66.7	43.4	49.0	..	0.5	98.0	66.7	43.9	
४ सिधुदुर्ग	25.1	2.5	27.6	
एकूण कोकण विभाग ..	195.3	259.2	260.9	75.5	..	11.1	270.8	259.2	272.0	
५ नाशिक ..	16.8	25.7	29.4	15.9	32.7	25.7	29.4	
६ धुळे ..	0.2	6.4	9.4	11.0	11.2	6.4	9.4	
७ जळगाव	13.3	7.9	6.6	6.6	13.3	7.9	
एकूण नाशिक विभाग ..	17.0	45.4	46.7	33.5	50.5	45.4	46.7	
८ अहमदनगर ..	3.8	6.1	2.7	4.0	7.8	6.1	2.7	
९ पुणे ..	27.7	40.2	38.5	7.0	34.7	40.2	38.5	
१० सोलापूर ..	4.6	9.4	4.0	4.6	9.2	9.4	4.0	
एकूण पुणे विभाग ..	36.1	55.7	45.2	15.6	51.7	55.7	45.2	
११ सातारा ..	4.9	19.4	22.4	9.7	14.6	19.4	22.4	
१२ सांगली ..	6.5	18.3	15.3	12.8	19.3	18.3	15.3	
१३ कोल्हापूर ..	45.2	71.4	68.4	44.0	..	0.3	89.2	71.4	68.7	
एकूण कोल्हापूर विभाग ..	56.6	109.1	106.1	66.5	..	0.3	123.1	109.1	106.4	
१४ औरंगाबाद ..	1.3	4.9	2.2	5.2	6.5	4.9	2.2	
१५ जालना	2.3	2.3	
१६ परभणी ..	13.3	18.7	19.3	13.3	18.7	19.3	
१७ बीड ..	0.2	6.5	1.4	0.1	0.3	6.5	1.4	
१८ नांदेड ..	11.5	35.9	30.3	3.5	15.0	35.9	30.3	
१९ उस्मानाबाद ..	11.5	20.2	31.1	11.5	20.2	31.1	
२० लातूर	
एकूण औरंगाबाद विभाग ..	37.8	86.2	86.6	8.8	46.6	86.2	86.6	
२१ बुलढाणा ..	0.5	3.2	3.3	0.5	3.2	3.3	
२२ अकोला ..	1.3	6.9	6.2	1.2	2.5	6.9	6.2	
२३ अमरावती ..	0.2	6.2	7.7	6.5	6.7	6.2	7.7	
२४ यवतमाळ ..	2.4	6.8	8.3	2.0	4.4	6.8	8.3	
एकूण अमरावती विभाग ..	4.4	23.1	25.5	9.7	14.1	23.1	25.5	
२५ वर्धा ..	2.1	3.5	5.6	
२६ नागपूर ..	8.3	32.9	33.2	16.6	24.9	32.9	33.2	
२७ भंडारा ..	78.0	156.0	167.2	80.4	..	11.4	158.4	156.0	178.6	
२८ चंद्रपूर ..	72.0	145.0	160.2	102.0	..	5.0	174.0	145.0	165.2	
२९ गडचिरोली	
एकूण नागपूर विभाग ..	160.4	333.9	360.6	202.5	..	16.4	362.9	333.9	377.0	
एकूण महाराष्ट्र राज्य ..	507.6	912.6	931.6	412.1	..	27.8	919.7	912.6	959.4	

TABLE XXIII

Achievement under High Yielding Varieties Paddy (Kharif)

एकूण क्षेत्रापैकी सघन लागवडी-खाली आलेल्या क्षेत्राची टक्केवारी % Coverage under intensive cultivation to total area	दर हेक्टरी आलेले उत्पादन कि./हि. Yield per ha. obtained dried produce Kg./Ha.									सघन लागवड पध्दतीमुळे मिळालेले जादा उत्पादन कि./हि. Additional Yield due to intensive cultivation Kg./Ha.			Districts												
	अ. उ. दे. H Y V			स्थानिक सुधारित Local improved																					
	१९७५-७६ 1975-76 11*	८०-८१ 1980-81 12	८१-८२ 1981-82 13	७५-७६ 1975-76 14*	८०-८१ 1980-81 15	८१-८२ 1981-82 16	७५-७६ 1975-76 17	८०-८१ 1980-81 18	८१-८२ 1981-82 19	७५-७६ 1975-76 20*	८०-८१ 1980-81 21	८१-८२ 1981-82 22													
..	58.3	60.7	Thane				
..	73.9	72.9	Raigad			
..	46.6	54.9	Ratnagiri			
..	..	37.4	Sindhudurg			
..	59.9	59.9	..	2117	2127	..	1471	1636	..	646	492	Total Konkan Divn.			
..	62.5	74.0	Nashik		
..	24.0	36.3	Dhule		
..	133.0	90.9	Jalgaon		
..	68.1	62.8	..	1408	1565	..	692	756	..	716	809	Total Nashik Divn.		
..	76.2	33.8	Ahmednagar		
..	74.5	68.3	Pune		
..	188.0	72.7	Solapur		
..	83.1	64.6	..	2299	1525	..	1117	1264	..	1182	261	Total Pune Divn.		
..	53.8	59.7	Satara		
..	100.1	88.4	Sangli		
..	71.1	70.7	Kolhapur		
..	70.7	70.2	..	2318	2333	..	1431	1660	..	887	673	Total Kolhapur Divn.		
..	54.4	42.3	Aurangabad	
..	..	57.5	Jalna	
..	85.7	80.7	Parbhani	
..	81.1	18.1	Beed	
..	108.8	88.8	Nanded	
..	52.6	78.9	Osmanabad	
..	Latur	
..	75.7	75.8	..	1374	1551	..	512	490	..	862	1061	Total Aurangabad Divn.	
..	80.0	77.1	Buldhana	
..	76.6	68.8	Akola	
..	46.8	57.9	Amravati	
..	42.5	56.6	Yavatmal	
..	55.0	62.2	..	1171	1511	..	506	671	..	665	840	Total Amravati Divn.	
..	90.9	Wardha
..	83.3	78.3	Nagpur
..	54.7	59.6	Bhandara
..	58.5	65.2	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	56.0	61.8	..	1637	1655	..	1038	1057	..	599	598	Total Nagpur Divn.
..	62.1	63.4	..	1850	1847	..	1131	1241	..	719	606	Total Maharashtra State

*माहिती उपलब्ध नाही. Information not available.

तक्ता तेवीस-चालू
संकरित व अधिक उत्पन्न देणाऱ्या ज्वारीखालील साध्य खरीप

जिल्हे	१९७५-७६ १९७५-७६ २	८०-८१ १९८०-८१ ३	८१-८२ १९८१-८२ ४	७५-७६ १९७५-७६ ५	८०-८१ १९८०-८१ ६	८१-८२ १९८१-८२ ७	७५-७६ १९७५-७६ ८	८०-८१ १९८०-८१ ९	८१-८२ १९८१-८२ १०
१ ठाणे	0.2	0.1	0.1	0.2	0.1	0.1
२ रायगड	3.8	3.8
३ रत्नागिरी	0.6	0.6
४ सिंधुदुर्ग
एकूण कोकण विभाग	4.6	0.1	0.1	4.6	0.1	0.1
५ नाशिक	15.5	42.3	22.4	15.5	42.3	22.4
६ धळे	25.2	60.2	75.2	33.6	58.8	60.2	75.2
७ जळगाव	74.1	146.1	171.8	47.9	25.8	20.2	122.0	171.9	192.0
एकूण नाशिक विभाग	114.8	248.6	269.4	81.5	25.8	20.2	196.3	274.4	289.6
८ अहमदनगर	14.3	29.8	16.7	14.3	29.8	16.7
९ पुणे	18.7	29.1	28.4	3.0	..	0.3	21.7	29.1	28.7
१० सोलापूर	4.6	14.0	9.5	4.6	14.0	9.5
एकूण पुणे विभाग	37.6	72.9	54.6	3.0	..	0.3	40.6	72.9	54.9
११ सातारा	25.5	45.8	55.9	14.6	40.1	45.8	55.9
१२ सांगली	34.8	87.0	97.3	110.2	145.0	87.0	97.3
१३ कोल्हापूर	27.0	28.6	30.1	19.9	46.9	28.6	30.1
एकूण कोल्हापूर विभाग	87.3	161.4	183.3	144.7	232.0	161.4	183.3
१४ औरंगाबाद	41.5	89.3	42.8	90.8	5.2	1.7	132.3	94.5	44.5
१५ जालना	56.7	4.5	61.2
१६ परभणी	51.8	84.0	78.9	95.5	58.3	89.4	147.3	142.3	168.3
१७ बीड	27.8	66.4	43.7	0.1	1.2	1.6	27.9	67.6	45.3
१८ नांदेड	52.7	101.1	108.5	78.5	45.6	45.6	131.2	146.7	154.1
१९ उस्मानाबाद	86.9	156.5	160.2	39.2	2.2	5.4	126.1	158.7	165.6
२० लातूर
एकूण औरंगाबाद विभाग	260.7	497.3	490.8	304.1	112.5	148.2	564.8	609.8	639.0
२१ बुलढाणा	91.2	166.5	183.5	67.2	9.6	4.4	158.4	176.1	187.9
२२ अकोला	42.7	96.5	104.5	118.3	6.4	4.4	161.0	102.9	108.9
२३ अमरावती	31.2	108.4	112.4	80.7	20.2	7.0	111.9	128.6	119.4
२४ यवतमाळ	44.9	87.6	115.3	93.2	5.8	3.0	138.1	93.4	118.3
एकूण अमरावती विभाग	210.0	459.0	515.7	359.4	42.0	18.8	569.4	501.0	534.5
२५ वर्धा	18.6	66.4	74.1	93.0	3.9	2.3	111.6	70.3	76.4
२६ नागपूर	18.4	58.6	64.1	95.0	5.0	1.3	113.4	63.6	65.4
२७ भंडारा
२८ चंद्रपूर	1.9	6.4	10.3	5.9	7.8	..	10.3
२९ गडचिरोली	6.4	..
एकूण नागपूर विभाग	38.9	131.4	148.5	193.9	8.9	3.6	232.8	140.3	152.1
एकूण महाराष्ट्र राज्य	753.9	1570.7	1662.3	1086.6	189.2	191.2	1840.5	1759.9	1853.5

TABLE XXIII-Contd.

Achievement under Hybrid and High yielding varieties of Jawar (Kharip)

१९७५-७६ 1975-76 11*	८०-८१ 1980-81 12	८१-८२ 1981-82 13	७५-७६ 1975-76 14*	८०-८१ 1980-81 15	८१-८२ 1981-82 16	७५-७६ 1975-76 17	८०-८१ 1980-81 18	८१-८२ 1981-82 19	७५-७६ 1975-76 20*	८०-८१ 1980-81 21	८१-८२ 1981-82 22	District 23
..	100	100	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	100	100	Total Konkan Dn.
..	132.2	76.5	Nashik
..	66.9	77.9	Dhule
..	83.0	88.4	Jalgaon
..	83.4	84.4	..	1430	1551	..	562	519	..	868	1032	Total Nashik Dn.
..	115.2	65.6	Ahmednagar
..	93.9	84.6	Pune
..	191.1	100.0	Solapur
..	112.2	79.6	..	1494	1469	..	535	375	..	959	1094	Total Pune Dn.
..	49.8	58.6	Satara
..	62.3	73.7	Sangli
..	71.5	73.8	Kolhapur
..	61.3	68.4	..	1736	1567	..	535	385	..	1201	1182	Total Kolhapur Dn.
..	85.1	76.0	Aurangabad
..	..	85.8	Jalna
..	77.2	96.9	Parbhani
..	49.7	31.4	Beed
..	60.7	60.3	Nanded
..	50.2	50.9	Osmanabad
..	Latur
..	61.6	62.0	..	993	1217	..	488	554	..	505	663	Total Aurangabad Dn.
..	67.4	72.8	Buldhana
..	36.5	38.6	Akola
..	63.9	60.6	Amravati
..	33.8	43.5	Yavatmal
..	49.1	52.9	..	1492	1641	..	435	574	..	1057	1067	Total Amravati Dn.
..	56.2	60.2	Wardha
..	40.0	41.6	Nagpur
..	Bhandara
..	14.5	23.9	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	42.3	46.1	..	1127	1118	..	382	428	..	745	690	Total Nagpur Dn.
..	58.7	60.8	..	1301	1425	..	459	528	..	842	897	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही. Information not available.

तभता तेवीस
संकरित बाजरीखालील माध्य

जिल्हे 1	१९७५-७६ 1975-76 2	८०-८१ 1980-81 3	८१-८२ 1981-82 4	७५-७६ 1975-76 5	८०-८१ 1980-81 6*	८१-८२ 1981-82 7*	७५-७६ 1975-76 8	८०-८१ 1980-81 9	८१-८२ 1981-82 10
१ ठाणे
२ रायगड
३ रत्नागिरी
४ सिधुदुर्ग
एकूण कोरुण विभाग
५ नाशिक	..	32.8	101.3	132.1	184.6	..	217.4	101.3	132.1
६ धुळे	..	62.2	97.8	99.8	53.4	..	115.6	97.8	99.8
७ जळगाव	..	65.0	58.1	79.6	11.0	..	76.0	58.1	79.6
एकूण नाशिक विभाग	..	160.0	257.2	311.5	249.0	..	409.0	257.2	311.5
८ अहमदनगर	..	62.0	116.8	55.5	289.0	..	351.0	116.8	55.5
९ पुणे	..	18.3	27.2	25.9	20.0	..	38.3	27.2	25.9
१० सोलापूर	..	21.8	13.7	29.5	8.6	..	30.4	13.7	29.5
एकूण पुणे विभाग	..	102.1	157.7	110.9	317.6	..	419.7	157.7	110.9
११ सातारा	..	6.2	2.7	10.6	23.3	..	29.5	2.7	10.6
१२ सांगली	..	4.7	6.7	16.3	93.6	..	98.3	6.7	16.3
१३ कोल्हापूर
एकूण कोल्हापूर विभाग	..	10.9	9.4	26.9	116.9	..	127.8	9.4	26.9
१४ औरंगाबाद	..	50.4	97.0	122.4	202.8	..	253.2	97.0	122.4
१५ जालना	33.5	33.5
१६ परभणी	..	24.7	7.0	5.6	24.7	7.0	5.6
१७ बीड	..	40.2	72.8	38.8	40.2	72.8	38.8
१८ नांदेड	..	0.7	0.6	0.8	0.7	0.6	0.8
१९ उस्मानाबाद	..	1.4	1.6	7.5	1.4	1.6	7.5
२० लातूर
एकूण औरंगाबाद विभाग	..	117.4	179.0	208.6	202.8	..	320.2	179.0	208.6
२१ बुलढाणा	..	6.1	3.6	3.8	6.1	3.6	3.8
२२ अकोला	..	2.3	1.2	2.3	2.3	1.2	2.3
२३ अमरावती	..	0.8	1.1	0.5	2.8	..	3.6	1.1	0.5
२४ यवतमाळ	..	9.6	0.8	4.2	1.3	..	10.9	0.8	4.2
एकूण अमरावती विभाग	..	18.8	6.7	10.8	4.1	..	22.9	6.7	10.8
२५ वर्धा
२६ नागपूर
२७ भंडारा
२८ चंद्रपूर
२९ गडचिरोली
एकूण नागपूर विभाग
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	409.2	610.0	668.7	890.4	..	1299.6	610.0	668.7

TABLE XXIII—Contd.

Achievement under Hybrid Bajari

७५-७६ 1975-76 11*	८०-८१ 1980-81 12*	८१-८२ 1981-82 13	७५-७६ 1975-76 14*	८०-८१ 1980-81 15*	८१-८२ 1981-82 16	७५-७६ 1975-76 17*	८०-८१ 1980-81 18*	८१-८२ 1981-82 19	७५-७६ 1975-76 20*	८०-८१ 1980-81 21*	८१-८२ 1981-82 22	District 23
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Dn.
..	..	40.4	Nashik
..	..	80.0	Dhule
..	..	74.2	Jalgaon
..	..	51.9	695	375	320	Total Nashik Dn.
..	..	17.6	Ahmednagar
..	..	14.5	Pune
..	..	56.5	Solapur
..	..	20.3	514	269	245	Total Pune Dn.
..	..	9.0	Satara
..	..	15.9	Sangli
..	Kolhapur
..	..	12.2	612	228	384	Total Kolhapur Dn.
..	..	86.3	Aurangabad
..	..	81.3	Jalna
..	..	62.9	Parbhani
..	..	31.5	Beed
..	..	61.5	Nanded
..	..	33.9	Osmanabad
..	Latur
..	..	59.9	757	336	421	Total Aurangabad Dn.
..	..	37.2	Buldhana
..	..	40.4	Akola
..	..	6.4	Amravati
..	..	38.1	Yavatmal
..	..	31.1	763	344	419	Total Amravati Dn.
..	Wardha
..	Nagpur
..	Bhandara
..	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	Total Nagpur Dn.
..	..	38.3	682	300	382	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही. Information not available.

तक्ता तेवीस-(चालू)
संकरित मका खरीप व रबी हंगामातील साध्य

जिल्हे	१९७५-७६ 1975-76 2	८०-८१ 1980-81 3	८१-८२ 1981-82 4	७५-७६ 1975-76 5	८०-८१ 1980-81 7	८१-८२ 1981-82 8	७५-७६ 1975-76 8	८०-८१ 1980-81 9	८१-८२ 1981-82 10	
१ ठाणे	..	0.1	0.04	0.06	..	0.14	0.06	
२ रायगड	..	0.1	0.13	0.16	..	0.23	0.16	
३ रत्नागिरी	0.22	0.15	..	0.22	0.15	
४ सिध्दुर्ग	0.06	0.06	
एकूण कोकण वि.	..	0.2	0.39	0.43	..	0.59	0.43	
५ नाशिक	..	1.6	0.70	..	0.12	0.11	..	1.71	0.81	
६ धुळे	..	2	4.90	..	0.47	0.66	2	3.27	5.56	
७ जळगाव	..	1	0.70	..	0.07	0.12	1	0.77	0.82	
एकूण नाशिक वि.	..	3	5.1	6.30	..	0.66	0.89	3	5.75	7.19
८ अहमदनगर	..	2	1.7	0.40	..	0.72	0.46	2	2.42	0.86
९ पुणे	..	3	11.0	9.40	1	1.69	1.67	4	12.69	11.07
१० सोलापूर	..	4	11.0	8.00	2	4.05	4.02	6	15.05	12.02
एकूण पुणे वि.	..	9	23.7	17.80	3	6.46	6.15	12	30.16	23.95
११ सातारा	..	0.8	0.90	..	0.11	1.14	..	0.91	1.04	
१२ सांगली	..	1	3.4	4.40	2	1.88	1.96	3	5.28	6.36
१३ कोल्हापूर	..	1	1.6	1.40	3	4.22	5.33	4	5.82	6.73
एकूण कोल्हापूर वि.	..	2	5.8	6.70	5	6.21	7.43	7	12.01	14.13
१४ औरंगाबाद	..	3	5.4	0.50	..	0.10	0.10	3	5.50	0.60
१५ जालना	1.90	0.03	1.93	
१६ परभणी	..	1	1.3	1.00	..	0.31	0.06	1	1.61	1.06
१७ बीड	..	0.9	0.50	..	0.05	0.59	..	0.95	1.09	
१८ नांदेड	..	0.4	0.40	..	0.03	0.05	..	0.43	0.45	
१९ उस्मानाबाद	..	1.9	1.00	..	0.08	0.09	..	1.98	1.09	
२० लातूर	
एकूण औरंगाबाद वि.	..	4	9.9	5.30	..	0.57	0.92	4	10.47	6.22
२१ बुलढाणा	..	1	1.2	1.20	..	0.04	0.05	1	1.24	1.25
२२ अकोला	..	0.3	0.30	0.30	0.30	
२३ अमरावती	..	0.5	0.80	..	0.03	0.55	..	0.53	1.35	
२४ यवतमाळ	..	0.2	0.10	0.2	0.10	
एकूण अमरावती वि.	..	1	2.2	2.40	..	0.07	0.60	1	2.27	3.00
२५ वर्धा	
२६ नागपूर	..	0.3	0.3	..	
२७ भंडारा	
२८ चंद्रपूर	..	0.8	0.90	..	0.08	0.09	..	0.88	0.99	
२९ गडचिरोली	
एकूण नागपूर वि.	..	1.1	0.90	..	0.08	0.09	..	1.18	0.99	
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	19	48.0	39.40	8	14.44	16.51	27	62.44	55.91

TABLE XXIII—Contd.
Achievement under Hybrid Maize Kharip and Rabi

१९७५-७६ 1975-76 11*	८०-८१ 1980-81 12	८१-८२ 1981-82 13	७५-७६ 1975-76 14*	८०-८१ 1980-81 15*	८१-८२ 1981-82 16*	७५-७६ 1975-76 17*	८०-८१ 1980-81 18*	८१-८२ 1981-82 19*	७५-७६ 1975-76 20*	८०-८१ 1980-81 21*	८१-८२ 1981-82 22*	District
..	140.0	Thane
..	115.0	Raigad
..	220.0	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	147.5	Total Konkan Dn.
..	90.0	57.8	Nashik
..	42.4	78.3	Dhule
..	96.2	102.5	Jalgaon
..	55.3	77.3	Total Nashik Dn.
..	71.2	61.4	Ahmednagar
..	99.9	117.7	Pune
..	101.7	93.9	Solapur
..	97.6	101.5	Total Pune Dn.
..	112.7	119.1	Satara
..	101.3	144.5	Sangli
..	166.6	495.0	Kolhapur
..	126.4	210.9	Total Kolhapur Dn.
..	101.8	47.7	Aurangabad
..	Jalna
..	115.0	106.0	Parbhani
..	95.0	218.0	Beed
..	86.0	112.5	Nanded
..	31.4	17.1	Osmanabad
..	Latur
..	71.7	45.7	Total Aurangabad Dn.
..	104.2	104.2	Buldhana
..	75.0	100.0	Akola
..	88.3	168.8	Amravati
..	66.6	50.0	Yavatmal
..	91.2	120.0	Total Amravati Dn.
..	Wardha
..	60.0	Nagpur
..	Bhandara
..	30.3	21.0	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	25.6	21.0	Total Nagpur Dn.
..	85.5	92.0	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही.

* Information not available.

तक्ता तेकीस-(चालू)
रब्बी संकरित ज्वारीखालील साध्य

जिल्हा 1	१९७५-७६ 1975-76 2	८०-८१ 1980-81 3	८१-८२ 1981-82 4	७५-७६ 1975-76 5	८०-८१ 1980-81 6*	८१-८२ 1981-82 7*	७५-७६ 1975-76 8	८०-८१ 1980-81 9	८१-८२ 1981-82 10	
१ ठाणे	
२ रायगड	
३ रत्नागिरी	..	1	0.3	1	0.3	..	
४ सिधुदुर्ग	0.2	0.2	
एकूण कोकण वि.	..	1	0.3	0.2	1	0.3	0.2	
५ नाशिक	..	5	37.4	0.5	31	36	37.4	0.5
६ धळे	..	5	16.6	36.8	72	77	16.6	36.8
७ जळगाव	..	25	30.0	42.1	3	28	30.0	42.1
एकूण नाशिक वि.	..	35	84.0	79.4	106	141	84.0	79.4
८ अहमदनगर	..	3	10.8	1.3	551	534	10.8	1.3
९ पुणे	..	4	7.4	11.6	103	107	7.	11.6
१० सोलापूर	..	8	47.4	3.2	196	204	47.4	3.2
एकूण पुणे वि.	..	15	65.6	16.1	850	865	65.6	16.1
११ सातारा	..	1	2.6	8.8	29	30	2.6	8.8
१२ सांगली	..	4	0.6	1.2	59	63	0.6	1.2
१३ कोल्हापूर	..	1	1.1	1.2	1	2	1.1	1.2
एकूण कोल्हापूर वि.	..	6	4.3	11.2	89	95	4.3	11.2
१४ औरंगाबाद	..	4	1.5	0.8	144	148	1.5	0.8
१५ जालना	0.6	0.6
१६ परभणी	..	3	1.4	1.1	8	11	1.4	1.1
१७ बीड	..	5	0.2	1.6	5	0.2	1.6
१८ नांदेड	..	3	1.3	0.5	5	8	1.3	0.5
१९ उस्मानाबाद	..	3	0.8	1.9	26	29	0.8	1.9
२० लातूर
एकूण औरंगाबाद वि.	..	18	5.2	6.5	183	201	5.2	6.5
२१ बुलढाणा	..	1	0.4	0.9	1	0.4	0.9
२२ अकोला
२३ अमरावती
२४ यवतमाळ	0.1	0.1	..
एकूण अमरावती वि.	..	1	0.5	0.9	1	0.5	0.9
२५ वर्धा	0.1	0.1	..
२६ नागपूर	..	1	2.0	1.5	11	12	2.0	1.5
२७ भंडारा	0.1	0.2	7	7	0.1	0.2
२८ चंद्रपूर	..	3	4.0	6.2	16	19	4.0	6.2
२९ गडचिरोली
एकूण नागपूर वि.	..	4	6.2	7.9	34	38	6.2	7.9
एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	80	166.1	122.2	1262	1342	166.1	122.2

TABLE XXIII—Contd.

Achievement under Rabi Hybrid Jowar

1975-76	1980-81	1981-82	1975-76	1980-81	1981-82	1975-76	1980-81	1981-82	1975-76	1980-81	1981-82	District
11*	12	13	14*	15*	16	17	18	19	20*	21*	22	
..	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	Total Konkan Dn.
..	63.1	Nashik
..	98.7	45.1	Dhule
..	98.0	104.7	Jalgaon
..	87.4	44.5	695	..	550	375	320	Total Nashik Dn.
..	26.8	0.2	Ahmednagar
..	35.4	2.5	Pune
..	53.0	0.4	Solapur
..	40.3	0.9	514	..	423	269	245	Total Pune Dn.
..	56.5	5.7	Satara
..	99.4	1.4	Sangli
..	92.0	27.9	Kolhapur
..	73.6	4.5	612	..	546	228	384	Total Kolhapur Dn.
..	73.5	0.3	Aurangabad
..	..	0.4	Jalna
..	99.0	0.6	Parbhani
..	99.4	0.6	Beed
..	55.6	1.3	Nanded
..	79.8	0.9	Osmanabad
..	Latur
..	53.3	0.6	757	..	510	336	421	Total Aurangabad Dn.
..	..	56.6	Buldhana
..	Akola
..	Amravati
..	Yavatmal
..	40.0	56.6	763	..	425	344	419	Total Amravati Dn.
..	Wardha
..	29.1	2.5	Nagpur
..	54.5	0.7	Bhandara
..	35.7	3.8	Chandrapur
..	421	Gadchiroli
..	36.2	3.0	421	Total Nagpur Dn.
..	56.8	3.5	682	..	465	300	382	Total Maharashtra State

*माहिती उपलब्ध नाही.
Information not available.

तबात तेवीस-चालू

अधिक उत्पन्न देणारा गहू-साध्य

जिल्हा	१९७५-७६ 1975-76	१९८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	७५-७६ 1975-76	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82	७५-७६ 1975-76	८०-८१ 1980-81	८१-८२ 1981-82
1	2	3	4	5*	6*	7*	8*	9	10
१ ठाणे	2	0.1	0.1	0.1	0.1
२ रायगड
३ रत्नागिरी
४ सिध्दुर्ग
एकूण कोकण वि.	2	0.1	0.1	0.1	0.1
५ नाशिक	71	75.0	85.5	75.0	85.5
६ धुळे	36	31.4	42.1	31.4	42.1
७ जळगाव	47	35.8	41.4	35.8	41.4
एकूण नाशिक वि.	154	142.2	169.0	142.2	169.0
८ अहमदनगर	68	53.6	62.1	53.6	62.1
९ पुणे	29	36.9	37.6	36.9	37.6
१० सोलापूर	39	28.5	42.7	28.5	42.7
एकूण पुणे वि.	136	119.0	142.4	119.0	142.4
११ सातारा	12	22.5	22.6	22.5	22.6
१२ सांगली	23	16.4	20.4	16.4	20.4
१३ कोल्हापूर	7	6.0	7.5	6.0	7.5
एकूण कोल्हापूर वि.	42	44.9	50.5	44.9	50.5
१४ औरंगाबाद	82	81.6	31.3	81.6	31.3
१५ जालना	44.6	44.6
१६ परभणी	60	48.5	36.2	48.5	36.2
१७ बीड	39	34.7	46.9	34.7	46.9
१८ नांदेड	35	39.8	29.4	39.8	29.4
१९ जस्मानाबाद	66	60.2	51.2	60.2	51.2
२० लातूर
एकूण औरंगाबाद वि.	282	264.8	239.6	264.8	239.6
२१ बुलढाणा	41	25.3	27.6	25.3	27.6
२२ अकोला	55	54.2	37.4	54.2	37.4
२३ अमरावती	41	46.7	48.2	46.7	48.2
२४ यवतमाळ	28	20.3	24.1	20.3	24.1
एकूण अमरावती वि.	165	146.5	137.3	146.5	137.3
२५ वर्धा	43	44.9	38.8	44.9	38.8
२६ नागपूर	78	23.0	63.5	23.0	63.5
२७ शंभारा	31	14.6	22.8	14.6	22.8
२८ चंद्रपूर	43	13.9	17.6	13.9	17.6
२९ गडचिरोली
एकूण नागपूर वि.	195	96.4	137.7	96.4	137.7
एकूण महाराष्ट्र राज्य	976	813.9	876.6	813.9	876.6

TABLE XXIII—Contd.

Achievement under H. Y. V. Wheat

१९७५-७६ 1975-76 11*	८०-८१ 1980-81 12	८१-८२ 1981-82 13	७५-७६ 1975-76 14*	८०-८१ 1980-81 15	८१-८२ 1981-82 16	७५-७६ 1975-76 17*	८०-८१ 1981-81 18	८१-८२ 1981-82 19	७५-७६ 1975-76 20*	८०-८१ 1980-81 21	८१-८२ 1981-82 22	District
..	..	100	Thane
..	Raigad
..	Ratnagiri
..	Sindhudurg
..	..	100	Total Kokan Dn.
..	71.4	80.3	Nashik
..	66.4	93.1	Dhule
..	71.6	78.2	Jaigaon
..	71.5	82.6	..	1004	116	..	589	542	..	415	574	Total Nashik Dn.
..	80.0	87.4	Ahmednagar
..	82.0	70.0	Pune
..	57.0	83.7	Solapur
..	73.4	83.5	..	858	1131	..	726	576	..	132	555	Total Pune Dn.
..	86.6	85.3	Satara
..	44.3	50.5	Sangli
..	50.0	45.7	Kolhapur
..	59.8	60.6	..	919	969	..	781	638	..	138	331	Total Kolhapur Dn.
..	102.0	64.0	Aurangabad
..	..	94.5	Jalna
..	75.8	60.5	Parbhani
..	75.4	97.3	Beed
..	113.7	71.5	Nanded
..	100.3	84.5	Osmanabad
..	Latur
..	93.3	78.3	..	739	906	..	468	452	..	271	454	Total Aurangabad Dn.
..	56.2	61.9	Buldhana
..	104.2	71.1	Akola
..	91.5	90.8	Amravati
..	84.6	90.7	Yavatmal
..	85.2	77.6	..	914	936	..	295	531	..	619	405	Total Amravati Dn.
..	112.2	90.8	Wardha
..	30.3	80.6	Nagpur
..	47.1	75.2	Bhandara
..	35.6	43.7	Chandrapur
..	Gadchiroli
..	53.2	73.8	..	1005	830	..	434	464	..	571	366	Total Nagpur Dn.
..	75.6	77.7	..	878	991	..	525	518	..	353	473	Total Maharashtra State

* माहिती उपलब्ध नाही.
Information not available.

तबता तेवीस—चाल
खरीप व रब्बी कडधान्याखालील माध्य

अ. क्र. S. No	जिल्हे	खरीप Kharif			रब्बी Rabi			एकूण Total			
		१९७५-७६ 1975-76 3	८०-८१ 1980-81 4	८१-८२ 1981-82 5	७५-७६ 1975-76 6	८०-८१ 1980-81 7	८१-८२ 1981-82 8	७५-७६ 1975-76 9	८०-८१ 1980-81 10	८१-८२ 1981-82 11	
१	ठाणे	..	71	153	14.4	61	61	14.4	132	214	
२	रायगड	..	22	36	7.4	107	171	7.4	129	207	
३	रत्नागिरी	..	85	85	4.1	41	70	4.1	126	155	
४	सिंधुदुर्ग	
	एकूण कोकण वि.	..	178	274	25.9	209	302	25.9	387	576	
५	नाशिक	..	764	798	20.0	27	299	20.0	791	1097	
६	धुळे	..	31.9	1066	1140	9.7	2	105	41.6	1068	1245
७	जळगाव	..	2029	1816	9.0	..	98	9.0	2029	1914	
	एकूण नाशिक वि.	..	31.9	3859	3754	38.7	29	502	70.6	3888	4256
८	अहमदनगर	..	36.9	500	463	26.6	4	266	63.5	504	729
९	पुणे	..	7.7	425	440	8.1	67	428	15.8	492	868
१०	सोलापूर	..	51.4	550	988	22.3	15	344	73.7	565	1332
	एकूण पुणे वि.	..	96.0	1475	1891	57.0	86	1038	153.0	1561	2939
११	सातारा	..	9.8	450	581	9.6	9	172	19.4	459	753
१२	सांगली	..	44.6	493	726	14.0	3	220	58.6	496	946
१३	कोल्हापूर	124	193	3.0	15	100	3.0	139	293
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	54.4	1067	1500	26.6	27	492	81.0	1094	1992
१४	औरंगाबाद	..	212.2	3061	1891	129.1	19	278	341.3	3080	2179
१५	जालना	136
१६	परभणी	..	1320	1594	8.3	98	432	8.3	1418	2026	
१७	बीड	..	0.1	896	762	..	61	365	0.1	957	1127
१८	नांदेड	..	6.0	1400	1002	..	24	181	6.0	1424	1183
१९	उस्मानाबाद	..	21.4	548	2203	5.1	40	679	26.5	588	2882
२०	लातूर	
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	239.7	7225	7452	142.5	242	2071	382.2	7467	9523
२१	बुलढाणा	..	25.0	771	1353	6.1	5	117	31.1	776	1470
२२	अकोला	..	46.8	751	1238	10.7	16	162	57.5	767	1400
२३	अमरावती	..	55.0	254	680	10.3	11	128	65.3	265	808
२४	यवतमाळ	..	6.3	437	1022	6.4	8	85	12.7	445	1107
	एकूण अमरावती वि.	..	133.1	2213	4293	33.5	40	492	166.6	2253	4785
२५	वर्धा	..	7.5	190	497	4.1	3	57	11.6	193	554
२६	नागपूर	..	2.1	70	542	6.0	94	253	8.1	164	795
२७	भंडारा	..	10.2	14	97	2.5	213	893	12.7	227	990
२८	चंद्रपूर	..	6.0	181	321	2.7	597	801	8.7	778	1122
२९	गडचिरोली	
	एकूण नागपूर वि.	..	25.8	455	1457	15.3	907	2004	41.1	1362	3461
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	580.9	16472	20621	339.5	1540	6901	920.4	18012	27532

१९८०-८१ व १९८१-८२ मधील "००" हेक्टरमधील आंकडे

TABLE XXIII—Contd.
Achievement under Kharif and Rabi Pulses

सरासरी/आकारमान/हेक्टर Avg. / Yield / hect.													District
७५-७६ 1975-76 12	८०-८१ 1980-81 13	८१-८२ 1981-82 14	७५-७६ 1975-76 15	८०-८१ 1980-81 16	८१-८२ 1981-82 17	७५-७६ 1975-76 18	८०-८१ 1980-81 19	८१-८२ 1981-82 20	७५-७६ 1975-76 21	८०-८१ 1980-81 22	८१-८२ 1981-82 23		
..	350	272	280	Thane	
..	368	259	246	Raigad	
..	304	225	219	Ratnagiri	
..	Sindhudurg	
..	340	255	Total Konkan Div.	
..	462	343	352	Nashik	
..	397	247	377	Dhule	
..	490	270	536	Jalgaon	
..	458	281	Total Nashik Div.	
..	310	243	289	Ahmednagar	
..	400	278	379	Pune	
..	234	211	257	Solapur	
..	290	238	Total Pune Div.	
..	474	328	351	Satara	
..	541	336	383	Sangli	
..	612	425	430	Kolhapur	
..	523	346	Total Kolhapur Div.	
..	609	236	289	Aurangabad	
..	Jalna	
..	343	307	531	Parbhani	
..	294	200	341	Beed	
..	319	260	358	Nanded	
..	359	260	369	Osmanabad	
..	Latur	
..	341	255	347	Total Aurangabad Div.	
..	438	408	393	Buldhana	
..	330	273	397	Akola	
..	781	554	493	Amravati	
..	614	440	606	Yavatmal	
..	541	402	Total Amravati Div.	
..	632	581	648	Wardha	
..	518	369	423	Nagpur	
..	301	348	259	Bhandara	
..	296	215	232	Chandrapur	
..	Gadchiroli	
..	391	352	415	Total Nagpur Div.	
..	401	296	377	Total Maharashtra State	

टीप—रकाना १२ ते १४ व १८ ते २३ मधील माहिती उपलब्ध नाही. Note—No. 12 to 14 and 18 to 23 information not available.

तक्ता तेवीस-चालू
खरीप व रबी गळीत धान्याखालील साध्य

अनुक्रमांक Sr. No. 1	जिल्हा 2	१९७५-७६ 1975-76				१९८०-८१ 1980-81				
		भूईमुग Groundnut Kh.		भूईमुग Groundnut		तीळ Sesamum		कारले Niger		
		क्षेत्र Area 3	सरासरी उत्पन्न Average Yield 4	क्षेत्र Area 5	सरासरी उत्पन्न Average Yield 6	क्षेत्र Area 7	सरासरी उत्पन्न Average Yield 8	क्षेत्र Area 9	सरासरी उत्पन्न Average Yield 10	
१	ठाणे	11	273	38	211	
२	रायगड	..	1	973	..	26	269	
३	रत्नागिरी	..	5	1175	..	75	147	37	216	
४	मिथुदुर्ग	
	एकूण कोकण वि.	..	6	1167	..	112	258	75	213	
५	नाशिक	..	547	1023	614	698	9	333	234	205
६	धुळे	..	1136	862	957	564	92	293	40	200
७	जळगाव	..	1038	889	719	493	116	293
	एकूण नाशिक वि.	..	2721	905	2290	578	217	310	274	202
८	अहमदनगर	..	143	1017	166	872	26	231	23	174
९	पुणे	..	314	918	392	860	71	254	56	179
१०	सोलापूर	..	279	793	217	739	48	271	19	158
	एकूण पुणे वि.	..	736	888	785	847	145	255	98	172
११	सातारा	..	596	797	641	870	2	500	12	167
१२	सांगली	..	542	831	487	636	5	200	5	200
१३	कोल्हापूर	..	509	1175	538	1042	17	294	19	158
	एकूण कोल्हापूर वि.	..	1647	925	1666	845	24	260	36	172
१४	औरंगाबाद	..	266	577	251	356	44	227	6	167
१५	जालना
१६	परभणी	..	221	597	105	370	67	224	44	159
१७	बीड	..	292	497	162	372	48	229	37	162
१८	नांदेड	..	374	401	113	355	74	216	59	153
१९	उस्मानाबाद	..	840	442	472	404	126	233	386	155
२०	लातूर
	एकूण औरंगाबाद वि.	..	1993	542	1103	380	359	223	532	156
२१	बुलढाणा	..	298	918	256	373	52	288	1	200
२२	अकोला	..	285	929	183	361	56	286	2	..
२३	अमरावती	..	298	1091	292	543	67	224	1	..
२४	यवतमाळ	..	337	775	281	388	112	205	1	..
	एकूण अमरावती वि.	..	1218	922	1012	464	287	143	5	200
२५	वर्धा	..	84	913	107	571	85	153
२६	नागपूर	..	122	913	150	643	217	129
२७	भंडारा	..	15	313	12	643	17	235
२८	चंद्रपूर	..	2	900	3	643	451	82
२९	गडचिरोली
	एकूण नागपूर वि.	..	281	915	272	592	780	143
	एकूण महाराष्ट्र राज्य	..	8544	811	7118	619	1914	188	1020	175

टीप—सन १९७५ मध्ये गळीत धान्य पिकाखालील फक्त भूईमुग क्षेत्र उपलब्ध आहे.

TABLE XXIII—Contd.
Achievement under Kharif and Rabi Oilseeds'

क्षेत्र '००' हे Area '00' ha.
(सरासरी उत्पन्न किलो/हे. Yield kgs./ha.)

१९८०-८१ 1980-81										
खरीप Kharif						रबी Rabi				District
वनस्पती व मोहरी Rape & Mustard		एरंडेल Castor seed		करडई Safflower		सूर्यफूल Sunflower		जवस Linseed		
क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	क्षेत्र Area	सरासरी उत्पन्न A. Yield	1
11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sindhudurg
.. Total Koken Division
2	500	8	500	1	1000	1 Nashik
1	100	3	333	1	..	1	333	.. Thule
..	..	1	1000	43	488	1 Jalgaon
3	667	4	500	51	490	2	500	3	333	.. Total Nashik Division
..	667	414	2	..	30	300	.. Ahmednagar
..	432	414	6	333	.. Pune
..	..	3	1333	601	413	89	517	38	289	.. Solapur
..	..	3	1000	1700	413	91	516	74	299	.. Total Pune Division
..	52	404	1	1000	6	333	.. Satara
..	..	1	..	93	38	3	667	1 Sangli
.. Kolhapur
..	..	1	..	145	762	4	517	7	333	.. Total Kolhapur Division
7	143	7	143	1053	538	5	600	234	222	.. Aurangabad
.. Jalna
4	250	5	200	669	490	49	490	265	208	.. Parbhani
4	250	10	200	470	489	62	484	317	265	.. Beed
4	250	11	182	28	500	7	429	77	221	.. Nanded
11	182	474	489	401	706	262	176	.. Osmanabad
.. Latur
30	200	33	182	2694	509	524	655	1155	220	.. Total Aurangabada Dn.
3	667	1	..	504	490	7	429	14	357	.. Buldhana
3	667	1	..	102	490	5	600	54	241	.. Akola
1	..	1	1000	2	500	76	276	.. Amravati
2	500	1	51	255	.. Yavatmal
9	500	3	333	609	489	12	500	195	145	.. Total Amravati Division
..	106	208	.. Wardha
..	343	152	.. Nagpur
..	287	132	.. Bhandara
1	..	1	500	319	251	.. Chandrapur
.. Gadchiroli
1	..	1	333	1055	195	.. Total Nagpur Division]
43	302	47	298	5199	472	633	630	2485	210	.. Total Maharashtra State

Note :—Out of all oilseeds only groundnut area available during 1975-76

तबता तेवीस-(समाप्त)
खरीप व रबी मधील गळीत धान्याखालील साध्य

१९८१-८२
1981-82

जिल्हा	खरीप Kharif							
	भूईसूग Groundnut		तीळ Seasamun		कारले Niger		वनस्पती व मोहोरी Rape & Mustard	
	साध्य A 21	सरासरी उत्पन्न Y 22	साध्य A 23	सरासरी उत्पन्न Y 24	साध्य A 25	सरासरी उत्पन्न Y 26	साध्य A 27	सरासरी उत्पन्न Y 28
१ ठाणे	38	323
२ रायगड
३ रत्नागिरी	37	314
४ सिधुदुर्ग
एकूण कोकण वि.	75	323
५ नाशिक	565	564	8	250	234	318	3	666
६ धळे	927	626	92	272	38	315	3	666
७ जळगाव	639	604	140	279
एकूण नाशिक वि.	2131	626	240	273	272	315	6	666
८ अहमदनगर	170	583	24	292	21	238
९ पुणे	408	1230	72	278	57	246
१० सोलापूर	218	463	53	283	20	250
एकूण पुणे वि.	796	583	149	278	98	246
११ सातारा	641	878	2	500	13	230
१२ सांगली	470	654	5	200	5	200
१३ कोल्हापूर	530	832	17	294
एकूण कोल्हापूर वि.	1641	654	24	316	18	230
१४ औरंगाबाद	151	328	24	125	5	200	6	166
१५ जालना	91	459	21	142
१६ परभणी	96	418	65	138	44	181	5	200
१७ बीड	131	584	54	130	38	184	3	333
१८ नांदेड	86	318	70	128	63	190	4	250
१९ उस्मानाबाद	463	468	126	135	395	192	12	250
२० लातूर
एकूण औरंगाबाद वि.	1018	418	360	140	545	184	30	250
२१ बुलढाणा	250	522	58	155	3	333	3	666
२२ अकोला	161	405	61	147	3	333	4	500
२३ अमरावती	265	618	66	151	1
२४ यवतमाळ	243	508	108	157	1	..	2	500
एकूण अमरावती वि.	919	523	293	152	8	333	9	500
२५ वर्धा	97	505	68	147
२६ नागपूर	142	401	207	155
२७ भंडारा	11	809	17	176
२८ चंद्रपूर	2	509	424	153
२९ गडचिरोली
एकूण नागपूर वि.	252	509	516	155
एकूण महाराष्ट्र राज्य	6757	643	1782	178	1010	238	46	347

A= Achievement—साध्य

TABLE XXIII—Concl'd.
Achievement under Kharif and Rabi Oilseeds

क्षेत्र '००' हेक्टर Area '00' ha
सरासरी उत्पन्न किलो./हे. Yield kgs./ha.

१९८१-८२ 1981-82								District
एरंडी Castorseed		करडई Safflower		सूर्यफल Sunflower		जवस Linseed		
साध्य A 29	सरासरी उत्पन्न Y 30	साध्य A 31	सरासरी उत्पन्न Y 32	साध्य A 33	सरासरी उत्पन्न Y 34	साध्य A 35	सरासरी उत्पन्न Y 36	
.. Thane
.. Raigad
.. Ratnagiri
.. Sidhudurg
.. Total Kokan Division
3	333	8	500	2	500 Nashik
1	1000	2	500	1 Dhule
..	..	41	537	2	500 Jalgaon
4	333	51	500	5	500 Total Nashik Division
..	..	706	540	1	1000	32	500	.. Ahmednagar
..	..	445	321	7	500	.. Pune
3	1000	611	599	168	518	41	500	.. Solapur
3	1000	1762	345	169	806	80	500	.. Total Pune Division
..	..	54	500	2	188	.. Satara
1	..	98	500	4	1000	2	143	.. Sangli
.. Kolhapur
1	..	152	500	4	1000	4	143	.. Total Kolhapur Division
7	250	593	521	154	285	.. Aurangabad
5	..	702	608	4	500	113	283	.. Jalna
..	..	527	769	72	597	225	298	.. Parbhani
..	..	491	1006	116	542	327	285	.. Beed
10	166	30	733	17	412	76	289	.. Nanded
6	250	504	738	931	758	260	273	.. Osmanabad
5	250 Latur
33	250	2847	744	1140	542	1155 Total Aurangabad Dn.
1	..	503	364	16	438	15	200	.. Buldhana
1	..	103	359	1	..	50	200	.. Akola
1	..	2	500	42	500	75	187	.. Amravati
..	..	2	500	51	196	.. Yavatmal
3	..	610	465	59	500	191	187	.. Total Amravati Division
..	110	190	.. Wardha
..	345	154	.. Nagpur
1	290	190	.. Bhandara
1	320	192	.. Chandrapur
1	333 Gadchiroli
3	333	1065	190	.. Total Nagpur Division
47	238	5422	598	1427	645	2500	230	.. Total Maharashtra State

Y=Average yield सरासरी उत्पन्न

तक्ता चौवीस
TABLE—XXIV

फळे व भाजीपाला पिकांवरील पीक अंदाज सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष
Results of Crop Estimation Surveys on Horticultural and Vegetable Crops

केळी, द्राक्षे, संती, नारळ, सुपारी आणि कांदा (खरीप व रब्बी) या फळे व भाजीपाला पिकांच्या सरासरी उत्पन्नाचा व एकूण उत्पादनाचा अंदाज काढण्यासाठी राज्यात सर्वेक्षण करण्यात येत आहे. १९६८-६९ ते १९८१-८२ या वर्षांत या पिकांच्या केलेल्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष खाली दिले आहेत. केळी, द्राक्षे, संती आणि कांद्याच्या पिकांच्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष सर्वेक्षण करण्यात आलेल्या जिल्ह्यापुरतेच मर्यादित आहेत आणि नारळ व सुपारी या पिकांवरील सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष राज्यपातळीवरसुद्धा दिलेले आहेत :-

Crop estimation surveys on horticultural and vegetable crops are in progress in the State for estimating the average yield and production of Banana, Grapes, Oranges, Coconut, Arecanut and Onion (Kharif and Rabi). Results of the surveys on these crops obtained during the years 1968-69 to 1981-82 are given below for the districts covered under the survey in respect of Banana, Grapes, Oranges and Onion and for Coconut and Arecanut at the State level also.

पीक-केळी व द्राक्षे
Crop : Banana and Grapes

जिल्हा	वर्ष Year	दर हेक्टरी उत्पन्न (म. टनात) Average yield in tonnes/hectare	एकूण उत्पादन (हजार म. टनात) Production in thousand tonnes	District
1	2	3	4	
<i>Crop : Banana</i>				
ठाणे	1968-69	27. 6	23. 2	Thane
	1969-70	28. 1	27. 5	
	1970-71	27. 6	36. 9	
	1971-72	27. 2	30. 9	
	1972-73	27. 3	22. 3	
	1973-74	
	1974-75	
	1975-76	21. 0	14. 7	
	1976-77	
	1977-78	17. 5	15. 7	
1981-82	27. 9	..		
जळगांव	1968-69	52. 7	447. 5	Jalgaon
	1969-70	1. 15	637. 5	
	1970-71	57. 6	794. 4	
	1971-72	49. 8	585. 3	
	1972-73	47. 2	527. 3	
	1973-74	
	1974-75	52. 2	625. 9	
	1975-76	51. 9	903. 1	
	1976-77	51. 7	838. 2	
	1977-78	49. 5	840. 8	
	1978-79	55. 2	948. 9	
	1979-80	50. 76	878. 1	
	1980-81	54. 06	924. 4	
1981-82	49. 8	..		
<i>Crop : Grapes</i>				
नाशिक जिल्ह्यातील नाशिक, निफाड व दिंडोरी तहसील	1968-69	10. 6	3. 9	Nashik, Niphad and Dindori Tahsils of Nashik District
	1969-70	11. 2	4. 3	
	1970-71	12. 2	4. 1	
	1971-72	9. 4	3. 2	
	1972-73	9. 4	2. 8	
	1973-74	8. 8	2. 6	
	1974-75	
	1975-76	15. 4	8. 3	
	1976-77	13. 3	7. 2	
	1977-78	
	1978-79	12. 0	..	
	1979-80	13. 0	..	
	1980-81	12. 6	..	
	1981-82	14. 5	..	

पीक-संती

Crop : Oranges

जिल्हा	वर्ष Year	फळ धारण करणाऱ्या झाडाचे सरासरी उत्पन्न Average yield per bearing tree—		एकूण उत्पादन (हजार म. टनात) Production in thousand tonnes	District
		कि. ग्रॅम kg.	फळात No. of fruits		
1	2	3	4	5	
नागपूर	1968-69	10. 3	84	17. 1	Nagpur
	1969-70	9. 1	79	12. 3	
	1970-71	9. 6	81	14. 0	
	1971-72	10. 8	100	17. 7	
	1972-73	11. 3	104	16. 9	
	1978-79	11. 83	90	..	
	1979-80	11. 79	104	..	
	1980-81	18. 10	135	..	

तक्ता चोवीस-चालू
TABLE XXIV—Contd.

1	2	3	4	5	
अमरावती	1968-69	.. 24. 7	243	18. 8	Amravati
	1969-70	.. 23. 9	209	19. 0	
	1970-71	.. 17. 1	192	17. 5	
	1971-72	.. 15. 0	177	14. 8	
	1972-73	.. 23. 1	212	26. 1	
	1978-79	.. 16. 71	184		
	1979-80	.. 15. 56	145		
	1980-81	.. 21. 26	177		
वर्धा	1968-69	.. 12. 0	106	3. 0	Wardha
	1969-70	.. 9. 8	49	4. 6	
	1970-71	.. 11. 3	69	4. 1	
	1971-72	.. 18. 1	135	6. 3	
	1972-73	.. 9. 5	125	3. 3	
	1978-79	.. 9. 76	91		
	1979-80	.. 11. 68	107		
	1980-81	.. 12. 25	116		

पीक-नारळ
Crop : Coconut

जिल्हा	वर्ष	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न (फळात)	फळांचे एकूण उत्पादन (लाखात)	District
1	Year	Average yield nuts per palm	Production of nuts (in lakhs)	
ठाणे आणि मुंबई उपनगर	1968-69	.. 29	43. 3	Thane and Bombay Suburban
	1969-70	.. 29	44. 6	
	1970-71	.. 30	45. 4	
	1971-72	.. 29	44. 5	
	1972-73	.. 29	45. 1	
	1973-74	.. 32	49. 5	
	1974-75	.. 29	47. 1	
	1975-76	.. 35	54. 5	
	1976-77	.. 40	61. 4	
	1977-78	.. 41	66. 7	
	1978-79	.. 47	75. 6	
	1979-80	.. 61	98. 6	
	1980-81	.. 58	93. 9	
	1981-82	.. 50	82. 1	
रायगड	1968-69	.. 42	75. 9	Raigad
	1969-70	.. 44	77. 3	
	1970-71	.. 42	75. 7	
	1971-72	.. 43	80. 6	
	1972-73*	.. 36*	68. 2	
	1973-74	.. 42	78. 8	
	1974-75	.. 46	86. 5	
	1975-76	.. 49	91. 9	
	1976-77	.. 55	103. 1	
	1977-78	.. 44	82. 3	
	1978-79	.. 42	80. 8	
	1979-80	.. 41	77. 7	
	1980-81	.. 40	76. 6	
	1981-82	.. 42	80. 8	
रत्नागिरी	1968-69	.. 21	266. 0	Ratnagiri
	1969-70	.. 23	294. 2	
	1970-71	.. 24	267. 9	
	1971-72	.. 25	278. 3	
	1972-73	.. 28	325. 0	
	1973-74	.. 27	322. 6	
	1974-75	.. 31	390. 4	
	1975-76	.. 32	400. 6	
	1976-77	.. 27	341. 9	
	1977-78	.. 28	350. 1	
	1978-79	.. 22	276. 5	
	1979-80	.. 29	398. 9	
	1980-81	.. 32	446. 7	
	1981-82	.. 32	448. 5	
राज्य	1968-69	.. 24	385. 2	State
	1969-70	.. 26	416. 1	
	1970-71	.. 27	389. 0	
	1971-72	.. 27	403. 4	
	1972-73	.. 30	438. 4	
	1973-74	.. 29	450. 9	
	1974-75	.. 33	524. 0	
	1975-76	.. 34	546. 9	
	1976-77	.. 32	506. 4	
	1977-78	.. 31	499. 2	
	1978-79	.. 27	632. 9	
	1979-80	.. 33	457. 0	
	1980-81	.. 35	617. 2	
	1981-82	.. 35	611. 5	

*श्रीवर्धन व मुरुड तालुक्यात नारळाचे उत्पन्न कमी असल्यामुळे १९७२-७३ मध्ये रायगड जिल्ह्याचे नारळाचे उत्पन्न मागील वर्षापेक्षा कमी आहे.

* The lower yields in 1972-73 were due to the crop being affected in Shriwardhan and Murud talukas of Raigad District resulting i. over all decline in the district yield as compared to previous years.

तक्ता चोवीस-समाप्त TABLE XXIV—Concl'd.
पीक-मुपारी Crop : Arecanut

जिल्हा	वर्ष	दर झाडाचे सरासरी उत्पन्न रोठा कि. ग्रॅम (वाळलेली मुपारी) Average yield (Rotha) kg./Palm.	एकूण उत्पादन (हजार म. टनात) Production in thousand tonnes	District
1	2	3	4	
रायगड	1968-69	1.10	0.99	Raigad
	1969-70	1.07	0.96	
	1970-71	1.17	1.06	
	1971-72	0.67	0.61	
	1972-73	0.84	0.77	
	1973-74	1.02	0.93	
	1974-75	1.18	1.13	
	1975-76	0.97	0.94	
	1976-77	1.00	0.96	
	1977-78	0.82	0.79	
	1978-79	0.89	0.84	
	1979-80	1.09	0.99	
	1980-81	0.84	0.77	
	1981-82	0.85	0.77	
रत्नागिरी	1968-69	0.71	1.53	Ratnagiri
	1969-70	0.93	2.10	
	1970-71	1.08	1.96	
	1971-72	1.00	1.72	
	1972-73	0.95	1.65	
	1973-74	1.05	1.85	
	1974-75	1.10	1.96	
	1975-76	0.97	1.69	
	1976-77	1.06	1.76	
	1977-78	1.27	2.08	
	1978-79	0.96	1.66	
	1979-80	0.91	1.56	
	1980-81	1.01	1.75	
	1981-82	0.96	1.66	
राज्य	1968-69	0.83	2.52	State
	1969-70	0.97	3.06	
	1970-71	1.12	3.02	
	1971-72	0.89	2.34	
	1972-73	0.91	2.42	
	1973-74	1.04	2.78	
	1974-75	1.13	3.09	
	1975-76	0.97	2.63	
	1976-77	1.04	2.72	
	1977-78	1.10	2.87	
	1978-79	0.94	2.50	
	1979-80	0.97	2.55	
	1980-81	0.95	2.51	
	1981-82	0.93	2.43	

पीक-खरीप कांदा व रबी कांदा Crop : Kharif and Rabi Onion

जिल्हा	वर्ष	दर हेक्टरी उत्पन्न (म. टनात) Average yield in tonnes/hectare	एकूण उत्पादन (हजार म. टनात) Production in thousand tonnes	District
1	2	3	4	
खरीप कांदा Crop : Kharif Onion				
नाशिक	1968-69	14.8	143.3	Nashik
	1969-70	13.5	132.8	
	1970-71	14.3	214.	
	1971-72	9.1	103.9	
	1972-73	8.6	96.0	
	1973-74	13.7	137.9	
	1974-75	
	1975-76	14.1	203.2	
	1976-77	14.4	207.1	
	1977-78	18.5	220.2	
	1978-79	17.3	209.2	
1979-80	14.10	179.0		
1980-81	12.3	...		
1981-82	12.7	...		
रबी कांदा Crop : Rabi Onion				
नाशिक	1968-69	25.2	90.9	Nashik
	1969-70	27.3	154.1	
	1970-71	22.9	108.4	
	1971-72	18.5	96.3	
	1972-73	18.9	77.9	
	1973-74	24.5	166.8	
	1974-75	
	1975-76	
	1976-77	26.5	159.0	
	1977-78	
	1978-79	26.6	159.5	
1979-80	20.3	127.9		
1980-81	16.1	...		
1981-82	27.3	...		

तक्ता पंचवीस
TABLE XXV

रासायनिक खते व सुधारलेले विद्याणे याबाबत शेतकऱ्यांच्या शेतावर घेतलेल्या चाचण्यांचे निष्कर्ष
Results of Fertilizer and Varietal Trials on cultivators' fields

सुधारलेल्या तसेच संकरित व अधिक उत्पन्न देणाऱ्या जातीची उत्पादन क्षमता व त्याची रासायनिक खतांना प्रतिसाद देण्याची क्षमता अभ्यासण्यासाठी रासायनिक खते व सुधारलेले बी-विद्याणे यांचे प्रयोग शेतकऱ्यांच्या शेतावर घेण्यात येतात. मुमारे ८ ते १० रासायनिक खतांच्या व बियाण्यांच्या मात्रा असलेले हे प्रयोग प्रत्यक्षात रँडम पद्धतीने निवडलेल्या शेतात पेरणीपासून ते कापणीपर्यंत खास कर्मचारीवर्गाच्या मदतीने घेण्यात येतात. तसेच त्यासाठी लागणारी खते व बी-विद्याणे यांचा खर्च शासनातर्फे करण्यात येतो. रासायनिक खतीपचार केलेल्या भू-खंडावरील पिकांची कापणी करून आलेले उत्पन्न वाळवून स्वतंत्रपणे मोजण्यात येते. या प्रयोगाच्या निष्कर्षांचा उपयोग शेतकऱ्यांना अधिक उत्पन्न मिळण्याच्या दृष्टीने खतांच्या मात्रांच्या शिफारशी करण्यासाठी होतो. सन १९६९-७० पासून आतापर्यंत घेण्यात आलेल्या प्रयोगात ज्या मात्रांची नियंत्रित म्हणजे न्यूनतम मात्रा दिल्यामुळे झालेल्या वाढीच्या तुलनेत उत्पन्नात झालेली वाढ बरीच जास्त आहे.

सन १९७६-७७ पासून घेण्यात आलेल्या या प्रयोगाचे ४ वर्षांचे व एकत्रित निष्कर्ष स्वतंत्रपणे सादर केले आहेत. त्याचप्रमाणे सन १९८०-८१ पासून नवीन प्रयोग प्रकार घेण्यात आले आहेत व त्याची माहिती खालील कोष्टकात देण्यात आलेली आहे.

Fertilizer and Varietal Trials on cultivators' fields are undertaken to assess the performance of improved or hybrid and high yielding varieties of crops and the response of these varieties to different doses and kinds of fertilizers under cultivators' farming conditions. The trials with about 8 to 10 fertilizer's treatment plots are actually conducted on randomly selected fields right from sowing to harvesting with the help of special staff by supplying the required quantities of seeds and fertilizers at Government cost. The results of each fertilizer treatment plots are worked out in terms of dried yield by harvesting the actual produce. These results are finally utilised for making firm and practicable recommendations of fertilizer doses to the cultivators for improvement of plant husbandry.

Based on the trials conducted since 1969-70 the results of the fertilizer doses which showed appreciable increase in yield in comparison to the 'control' i.e. the lowest fertilizer treatment are furnished below. Since 1973-74, the trials were planned on agroclimatic Zone basis. The set of trials initiated in 1976-77 have completed 4 years and hence the results for 4 years are pooled and are given below. The results for new set of trials initiated in 1980-81 are given separately

कृषि हवामान विभाग Zone	वर्ष Year	पिकाची जात Variety	रोपाची संख्या लाख/हे. Plant population in lakh/ha.	खताची मात्रा किलो/हे. Dose of fertilizer in kg./ha.				उत्पन्न निव./हे. Yield in quintal /ha.	1	2
				नत्र N	स्फुरद P	पालाश + K	मलद्रव्य Micro			
पोक भात (जिराइट) लावणी पद्धत Crop: Paddy Transplanted (Un-irrigated)										
एक	१९७६-७७	के-१४-७	६.०	१००	५०	२५	..	३२.३	I	१९७६-७७
	१९७७-७८	—, —	६.०	१००	५०	२५	..	३६.०		१९७७-७८
	१९७८-७९	—, —	८.०	१००	५०	२५	..	२९.६		१९७८-७९
	१९७९-८०	—, —	६.०	१००	५०	२५	..	२८.८		१९७९-८०
	एकत्रित	—, —	..	१००	५०	२५	..	३१.४		Pooled
	१९८०-८१	—, —	..	१२०	१२०	६०	..	४४.४		१९८०-८१
	१९७६-७७	के-७-३-ए	..	१००	५०	२५	₹५	३३.१		१९७६-७७
	१९७७-७८	—, —	..	१००	५०	२५	₹५	३५.४		१९७७-७८
	१९७८-७९	—, —	..	१००	५०	२५	₹५	२८.४		१९७८-७९
	१९७९-८०	—, —	..	१००	५०	२५	₹५	२९.५		१९७९-८०
	एकत्रित	—, —	..	१००	५०	२५	₹५	३१.६		Pooled
	१९८०-८१	आरपी४१४	..	१२०	९०	३०	..	४२.५		१९८०-८१
दोन	१९७६-७७	के-१४-७	८.०	१००	५०	२५	..	४३.९	II	१९७६-७७
	१९७७-७८	—, —	८.०	१००	५०	२५	..	४५.०		१९७७-७८
	१९७८-७९	—, —	८.०	१००	५०	२५	..	४२.६		१९७८-७९
	१९७९-८०	—, —	८.०	१००	५०	२५	..	४०.२		१९७९-८०
	एकत्रित	—, —	..	१००	५०	२५	..	४२.९		Pooled
	१९८०-८१	—, —	..	१२०	१२०	६०	..	३७.८		१९८०-८१
	१९७६-७७	के-७-३-ए	..	१००	५०	२५	₹५	३८.०		१९७६-७७
	१९७७-७८	—, —	..	१००	५०	२५	₹५	३८.६		१९७७-७८
	१९७८-७९	—, —	..	१००	५०	२५	₹५	३६.२		१९७८-७९
	१९७९-८०	—, —	..	१००	५०	२५	₹५	३४.६		१९७९-८०
	एकत्रित	—, —	..	१००	५०	२५	₹५	३६.८		Pooled

तक्ता पंचवीस—चालू
TABLE XXV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3	
१९८०-८१	आरपी-४-१४..	..	120	90	30	..	38.9	..	1980-81	..	RP-4-14	
चार	१९७६-७७	के-१४-७ ..	8.0	150	75	40	..	42.1	.. IV	1976-77	.. K-14-7	
	१९७७-७८	—, — ..	8.0	150	75	40	..	46.2		1977-78	—do—	
	१९७८-७९	—, — ..	8.0	150	75	40	..	43.5		1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, — ..	8.0	150	75	40	..	39.1		1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	150	75	40	..	42.7		Pooled	.. —do—	
१९८०-८१	रत्नागिरी-२४	..	120	120	60	..	36.0	..	1980-81	..	Ratnagiri-24	
१९७६-७७	के-७-३-ए	100	50	25	..	\$60	37.1	..	1976-77	.. K-7-3-A	
	१९७७-७८	—, —	100	50	25	..	\$60	35.3	..	1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —	100	50	25	..	\$60	36.4	..	1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	100	50	\$60	28.5	..	1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —	100	50	25	..	\$60	36.2	..	Pooled	.. —do—
	(३ वर्षाकरिता)									..	(For 3 years)	
१९८०-८१	राधानगरी-१८५-२	..	120	90	30	..	33.8	..	1980-81	..	Radhanagari-185-2	
नऊ	१९७६-७७	साकोली-६	100	50	25	*12.5	28.5	.. IX	1976-77	.. Sakoli-6	
	१९७७-७८	—, —	100	50	25	*12.5	27.6	..	1977-78	—do—	
	१९७८-७९	—, —	100	50	25	*12.5	28.7	..	1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, —	100	50	25	*12.5	17.2	..	1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	100	50	25	*12.5	25.5	..	Pooled	.. —do—	
१९८०-८१	—, —	120	90	30	..	35.9	..	1980-81	..	—do—	
१९७६-७७	रत्ना.	100	50	25	*12.5	29.2	..	1976-77	.. Ratna.	
	१९७७-७८	—, —	100	50	25	*12.5	29.7	..	1977-78	—do—	
	१९७८-७९	—, —	100	50	25	*12.5	27.6	..	1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, —	100	50	25	*12.5	21.0	..	1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	100	50	25	*12.5	26.6	..	Pooled	.. —do—	
१९८०-८१	—, —	120	120	60	..	36.6	..	1980-81	..	—do—	
१९७६-७७	सिंदेवाही-७५	100	50	25	*12.5	29.8	..	1976-77	..	Sindewahi-75	
	१९७७-७८	—, —	100	50	25	*12.5	34.9	..	1977-78	—do—	
	१९७८-७९	—, —	100	50	25	*12.5	22.8	..	1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, —	100	50	25	*12.5	22.2	..	1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	100	50	25	*12.5	27.4	..	Pooled	.. —do—	
पिक : भात (जिरायत) टोकण पद्धत Crop : Dibbled Paddy (Unirrigated)												
चार	१९७६-७७	के-१४-७ ..	6.0	150	75	40	..	53.3	.. IV	1976-77	.. K-14-7	
	१९७७-७८	—, — ..	8.0	150	75	40	..	53.0	..	1977-78	—do—	
	१९७८-७९	—, — ..	8.0	150	75	40	..	51.4	..	1978-79	—do—	
	१९७९-८०	—, — ..	6.0	150	75	40	..	46.9	..	1979-80	—do—	
	एकत्रित	—, —	150	75	40	..	50.9	..	Pooled	.. —do—	

तक्ता पंचवीस—चालू
TABLE XXV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3		
१९८०-८१	रत्नागिरी-२४..	..	120	120	60	..	41.8	..	1980-81	..	Ratnagiri-24		
१९७६-७७	के-७-३-ए..	..	100	50	25	\$60	40.0	..	1976-77	..	K-7-3-A		
१९७७-७८	—, —	..	100	50	25	\$60	41.8	..	1977-78	—do—			
१९७८-७९	—, —	..	100	50	25	\$60	38.4	..	1978-79	—do—			
१९७९-८०	—, —	..	100	50	25	\$60	45.7	..	1979-80	—do—			
एकत्रित	—, —	..	100	50	25	\$60	41.5	..	Pooled	..	—do—		
१९८०-८१	राधानगरी-१८५-२	..	120	90	30	..	46.1	..	1980-81	..	Radhanagari-185-2		
सहा			पिक : खरीप ज्वारी (बागायत) Crop : Kharif Jowar (irrigated)										
१९८०-८१	सी एस एच-५..	..	120	120	60	..	28.7	..	VI	1980-81	CSH-5		
१९८०-८१	सी एस एच-६..	..	120	90	30	..	25.3	..	1980-81	..	CSH-6		
सहा			पिक : खरीप ज्वारी (जिरायत) Crop : Kharif Jowar (Un-irrigated)										
१९७६-७७	सी एस एच-५	2.5	120	75	60	..	19.0	..	VI	1976-77	..	CSH-5	
१९७७-७८	—, —	2.5	120	75	60	..	21.5	..	1977-78	..	—do—		
१९७८-७९	—, —	2.0	120	75	60	..	21.1	..	1978-79	..	—do—		
१९७९-८०	—, —	2.5	120	75	60	..	23.3	..	1979-80	..	—do—		
एकत्रित	—, —	2.5	120	75	60	..	20.6	..	Pooled	..	—do—		
(३ वर्षाकरिता)			(for 3 years)										
१९७६-७७	सी एस एच-६	..	75	50	40	*12.5	14.5	..	1976-77	..	CSH-6		
१९७७-७८	—, —	..	75	50	40	*12.5	19.6	..	1977-78	..	—do—		
१९७८-७९	—, —	..	75	50	40	*12.5	18.2	..	1978-79	..	—do—		
१९७९-८०	—, —	..	75	50	40	*12.5	21.4	..	1979-80	..	—do—		
एकत्रित	—, —	..	75	50	40	*12.5	18.8	..	Pooled	..	—do—		
सात	१९७६-७७	सी एस एच-५	2.5	120	75	60	..	32.3	..	VII	1976-77	..	CSH-5
१९७७-७८	—, —	2.5	120	75	60	..	32.0	..	1977-78	..	—do—		
१९७८-७९	—, —	2.5	120	75	60	..	28.3	..	1978-79	..	—do—		
१९७९-८०	—, —	2.5	120	75	60	..	29.2	..	1979-80	..	—do—		
एकत्रित	—, —	..	120	75	60	..	30.4	..	Pooled	..	—do—		
१९८०-८१	—, —	..	120	120	60	..	28.4	..	1980-81	..	—do—		
१९७६-७७	सी एस एच-६	..	75	50	40	*12.5	29.1	..	1976-77	..	CSH-6		
१९७७-७८	—, —	..	75	50	40	*12.5	29.1	..	1977-78	..	—do—		
१९७८-७९	—, —	..	75	50	40	*12.5	25.9	..	1978-79	..	—do—		
१९७९-८०	—, —	..	75	50	40	*12.5	25.5	..	1979-80	..	—do—		
एकत्रित	—, —	..	75	50	40	*12.5	27.4	..	Pooled	..	—do—		
१९८०-८१	—, —	..	120	90	30	..	24.6	..	1980-81	..	—do—		

तक्ता पंचवीस-चालू
TABLE XXV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3
			पिक-भुईमूग (जिराईत)		Crop : Groundnut (Unirrigated)						
पाच	१९७६-७७-के	४-११	3.0	40	75	15	..	15.8	V	1976-77	K-4-11
	१९७७-७८	—, —	2.2	40	75	15	..	17.3		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —	3.0	40	75	15	..	14.2		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	3.0	40	75	15	..	10.7		1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	..	40	75	15	..	13.6		Pooled	—do—
	(३ वर्षांकरिता)									(For 3 Yrs.)	
	१९८०-८१	एस-११	..	60	60	30	..	15.1		1980-81	S 13-11
	१९७६-७७	एस-१३	..	25	50	10	×5.6	13.6		1976-77	M-13
	१९७७-७८	—, —	..	25	50	10	×5.6	14.7		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —	..	25	50	10	×5.6	13.2		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	..	25	50	10	×5.6	11.2		1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	..	25	50	10	×5.6	13.6		Pooled	—do—
	१९८०-८१	जेएल-२४	..	20	40	(with Rhz)	..	13.0		1980-81	J L-24
सहा	१९७६-७७	कोपर-१	3.0	40	75	15	..	10.1	VI	1976-77	Kopergaon-1
	१९७७-७८	—, —	3.0	40	75	15	..	11.4		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —	3.0	40	75	15	..	11.0		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	3.0	40	75	15	..	12.1		1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	..	40	75	15	..	11.1		Pooled	—do—
	१९८०-८१	एस बी-११	..	60	60	30	..	10.5		1980-81	S B-11
	१९७६-७७	टीएमव्ही-१०	..	25	50	10	×5.6	8.3		1976-77	TMV-10
	१९७७-७८	—, —	..	25	50	10	×5.6	10.5		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —	..	25	50	10	×5.6	10.5		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	..	25	50	10	×5.6	12.5		1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	..	25	50	10	×5.6	10.4		Pooled	—do—
	१९८०-८१	जे एल-२४	..	25	50	(with Rhz)	..	7.6		1980-81	J L-24
			पिक-कापूस (जिराईत)		Crop : Cotton (Unirrigated)						
भाठ	१९७६-७७	एच-४	18,000	120	60	60	..	7.9	VIII	1976-77	H-4
	१९७८-७९	—, —	27,000	120	60	60	..	9.2		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	27,000	120	60	60	..	11.9		1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	..	120	60	60	..	9.4		Pooled	—do—
	१९८०-८१	—, —	..	100	60	40	..	6.2		1980-81	—do—
	१९७६-७७	एनडीएचवाय-१	..	80	40	40	×4	8.1		1976-77	NDHY-1
	१९७८-७९	—, —	..	80	40	..	×4	9.1		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	..	80	40	40	×4	13.1		1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	..	80	40	40	×4	10.2		Pooled	—do—
	१९८०-८१	बुरी-१००७	..	100	60	40	..	4.9		1980-81	Buri-1007
	१९७६-७७	एसी-७२६	..	80	40	40	*12.5	6.5		1976-77	AC-726
	१९७८-७९	—, —	..	80	40	40	*12.5	6.3		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	..	80	40	40	*12.5	9.9		1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	..	80	40	40	*12.5	7.6		Pooled	—do—
	१९७६-७७	एच-६	..	80	40	40	*12.5	6.6		1976-77	ACH-6
	१९७८-७९	—, —	..	80	40	40	*12.5	6.8		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —	..	80	40	40	*12.5	9.4		1979-80	—do—
एकत्रित	—, —	—, —	..	80	40	40	*12.5	7.6		Pooled	—do—

सन्तता पंचवीस-चालू
TABLE XXVI—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	3
	१९७६-७७	एल-१४७..	..	80	40	40	*12.5	6.7		1976-77	.. L-147
	१९७८-७९	—, —,	80	40	40	*12.5	6.7		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —,	80	40	40	*12.5	9.8		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —,	80	40	40	*12.5	7.5		Pooled	.. —do—
				पीक-(मूंग) जिराईत Crop : Mung (Unirrigated)							
सात	१९८०-८१	जळगाव-७८१	..	60	60	30	..	3.6	VII	1980-81	Jalgaon-78t
	१९८०-८१	कोपरगाव १	..	15	30	(with Rhz)	..	2.4		1980-81	Koprgaon-1
				पिक-रब्बी ज्वारी (बागाईत) Crop : Rabi Jowar (Irrigated)							
सहा	१९७६-७७	सीएसएच-१	2.5	180	90	90	..	17.0	VI	1976-77	.. CSH-1
	१९७७-७८	—, —, ..	2.5	180	90	90	..	19.1		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, ..	2.5	180	90	90	..	23.2		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, ..	2.5	180	90	90	..	20.4		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —,	180	90	90	..	19.9		Pooled	.. —do—
	१९८०-८१	—, —,	120	90	30	..	20.8		1980-81	—do—
	१९७६-७७	सीएसएच८आर	..	120	60	60	*25	11.9		1976-77	.. CSH-8-R
	१९७७-७८	—, —,	120	60	60	*25	10.6		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —,	120	60	60	*25	22.5		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —,	120	60	60	*25	22.5		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —,	120	60	60	*25	16.9		Pooled	—do—
	१९८०-८१	—, —,	120	90	30	..	23.6		1980-81	—do—
				पिक-रब्बी ज्वारी (जिराईत) Crop : Rabi Jowar (Unirrigated)							
सात	१९७६-७७	सीएसएच-१	2.1	80	40	40	..	6.7	VII	1976-77	.. CSH-1
	१९७७-७८	—, —, ..	2.1	80	40	40	..	11.1		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, ..	2.1	80	40	40	..	10.4		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, ..	2.1	80	40	40	..	12.5		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —,	80	40	40	..	10.2		Pooled	.. —do—
	१९८०-८१	—, —,	60	40	20	..	8.2		1980-81	—do—
	१९७६-७७	सीएसएच८आर	..	50	25	25	×2	8.6		1976-77	.. CSH-8-R
	१९७७-७८	—, —,	50	25	25	×2	11.7		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —,	50	25	..	×2	8.1		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —,	50	25	25	×2	12.7		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —,	50	25	25	×2	11.0		Pooled	—do—
		(३ वर्षाकरिता)								(For 3 Yrs.)	
	१९८०-८१	—, —,	60	40	20	..	9.0		1980-81	—do—
नऊ	१९७६-७७	सीएसएच-१	2.1	80	40	40	..	4.1	IX	1976-77	.. CSH-1
	१९७७-७८	—, —, ..	2.1	80	40	40	..	12.8		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, ..	2.1	80	40	40	..	14.7		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, ..	1.8	80	40	40	..	16.3		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —,	80	40	40	..	11.9		Pooled	.. CSH-1
	१९८०-८१	—, —,	60	60	40	..	15.8		1980-81	—do—
	१९७६-७७	सीएसएच८आर	..	50	25	25	*12.5	3.9		1976-77	.. CSH-8-R
	१९७८-७९	—, —,	50	25	25	*12.5	15.0		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —,	50	25	25	*12.5	18.1		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —,	50	25	25	*12.5	12.3		Pooled	—do—
	१९८०-८१	—, —,	60	40	20	..	12.1		1980-81	—do—
				पिक-गहू (बागाईत) Crop : Wheat (Irrigated)							
सहा	१९७६-७७	एचडी ४५०२	25	150	75	75	..	22.4	VI	1976-77	HD-450
	१९७७-७८	—, —, ..	25	150	75	75	..	24.9		1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, ..	25	150	75	75	..	24.4		1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, ..	25	150	75	75	..	22.7		1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —,	150	75	75	..	23.6		Pooled	—do—

तक्ता पंचवीस—चालू
TABLE XXV—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	2	1
	१९८०-८१	एचडी ४५०२	..	120	90	30	..	23.3	1989-80	HD 4502
	१९७६-७७	सीसी-४६४	..	100	50	50	†100 Gms.	19.9	1976-77	.. CC-464
	१९७७-७८	—, —, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.9	1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, —	..	100	50	50	†100 Gms.	23.2	1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, —	..	100	50	50	†100 Gms.	19.7	1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.2	..	Pooled .. —do—
	१९८०-८१	—, —, —	..	120	90	30	..	24.2	VI	1980-81 .. —do—
सहा	१९७६-७७	एचडी-२१८९	..	100	50	50	†100 Gms.	20.6	1976-77	.. HD-2189
	१९७७-७८	—, —, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.3	1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, —	..	100	50	50	†100 Gms.	23.1	1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.8	1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —, —	..	100	50	50	†100 Gms.	21.7	..	Pooled .. —do—
सात	१९७६-७७	एचडी ४५०२	25	150	75	75	..	25.4	VII	1976-77 HD-4502
	१९७७-७८	—, —, —	25	150	75	75	..	24.3	1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, —	25	150	75	75	..	23.3	1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, —	25	150	75	75	..	25.7	1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —, —	..	150	75	75	..	24.7	..	Pooled .. —do—
	१९८०-८१	—, —, —	..	120	90	30	..	28.7	1980-81	HD-4502
	१९७७-७८	एचडी २१८९	..	100	50	50	† 100 Gms.	20.4	1977-78	HD-2189
	१९७८-७९	—, —, —	..	100	50	50	† 100 Gms.	19.5	1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, —	..	100	50	50	† 100 Gms.	22.9	1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —, —	..	100	50	50	† 100 Gms.	20.9	..	Pooled .. —do—
	१९८०-८१	—, —, —	..	120	90	30	..	28.4	1980-81	—do—
आठ	१९८०-८१	एचडी-४५०२	..	120	90	30	..	25.5	VIII	1980-81 HD-4502
	१९८०-८१	एचडी-२१८९	..	120	90	30	..	27.2	1980-81	HD-2189
पिक : गहू (जिरायत) Crop : Wheat (Unirrigated)										
सात	१९७६-७७	एन-५७४९	25	80	40	40	..	9.1	VII	1976-77 N-5749
	१९७७-७८	—, —, —	25	50	25	25	..	11.7	1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, —	20	80	40	40	..	9.7	1978-79	—do—
	१९७९-८०	—, —, —	20	80	40	40	..	9.5	1979-80	—do—
	एकत्रित	—, —, —	..	80	40	40	..	9.9	..	Pooled .. —do—
	१९७६-७७	एन-५९	..	50	25	25	× 4	8.8	1976-77	N-59
	१९७७-७८	—, —, —	..	50	25	25	× 4	10.9	1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, —	..	50	25	..	× 4	8.1	1978-79	—do—
	एकत्रित	—, —, —	..	50	25	25	× 4	9.8	..	Pooled .. —do—
(२ वर्षाकरिता)										
आठ	१९७६-७७	एन-५७४९	25	80	40	40	..	7.3	VIII	1976-77 N-5749
	१९७७-७८	—, —, —	25	80	40	40	..	11.1	1977-78	—do—
	१९७८-७९	—, —, —	25	80	40	40	..	6.2	1978-79	—do—
	एकत्रित	—, —, —	..	80	40	40	..	8.2	..	Pooled .. —do—

तक्ता पंचवीस—समाप्त
TABLE XXV—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	1	2	
१९७६-७७	एन ५९	..	50	25	25	* 12.5	6.0		1976-77	N-59	
१९७७-७८	—, —	..	50	25	0	* 12.5	9.2		1977-78	—do—	
१९७८-७९	—, —	..	50	25	0	* 12.5	1.7		1978-79	—do—	
एकत्रित (२ वर्षाकरिता)	50	25	0	* 12.5	5.4	..	Pooled (for 2 yrs.)	—do—	
१९८०-८१	—, —	..	60	40	20	..	6.7		1980-81	—do—	
१९७८-७९	एन ५७३९	..	50	25	25	* 12.5	9.9		1978-79	N-5439	
१९७९-८०	—, —	..	50	25	25	* 12.5	7.8		1979-80	—do—	
एकत्रित	50	25	25	* 12.5	8.8	..	Pooled	—do—	
१९८०-८१	—, —	..	60	60	40	..	7.8		1980-81	—do—	
पिक : हरभरा (जिराईत) Crop: Gram (Unirrigated)											
सहा	१९८०-८१	चाफा	..	25	75	10	(with RH-Z)	7.4	VI	1980-81	Chafa
	१९८०-८१	एन ५९	..	25	75	..	(with RH-Z)	6.1		1980-81	N-59
सात	१९८०-८१	चाफा	..	25	75	10	(with RH-Z)	6.4	VII	1980-81	Chafa
	१९८०-८१	एन ५९	..	25	75	..	(with RH-Z)	6.2		1980-81	N-59

टीप— (१) सूक्ष्म मूलद्रव्याची नावे—

Note — (1) Name of micronutrients.

* मॅंगनीज सल्फेट	x बोरीक अॅसिड / बोरॅक्स	† सोडियम मॉलीब्डेट	§ फेरस सल्फेट	‡ कॉपर सल्फेट.
* Manganese sulphate (Mn)	x Boric acid / Borax	† Sodium molybdate (Na)	§ Ferrous sulphate (Fe)	‡ Copper sulphate (Cu)
‡‡ जिवाणू संवर्धन	RHz—Rhizobium culture			
‡‡ Rhizobium Culture	जिवाणू संवर्धन			

(२) ज्या ठिकाणी रोपांची संख्या ही मात्रा म्हणून अवलंबिली नाही. त्या ठिकाणी रोपांची संख्या दिलेली नाही.

(2) Where plant population is not tried as a treatment, it is not mentioned against such cases.

(३) सर्व जिल्ह्यांची व तालुक्यांची नावे ते ज्या कृषि हवामान विभागात येतात त्याचा तपशील पुढे दिला आहे.

(3) The names of all districts and talukas falling in different zones is given in Appendix VII.

तक्ता सब्बोस
TABLE XXVI

विकासविषयक निवडक उपाययोजनांमुळे मिळालेल्या जादा उत्पादन ठरविण्यासाठी केलेल्या मूल्यमापन सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष
Results of Yardstick Surveys for determining additional yield due to Selected Development Measures

विकासविषयक निवडक उपाययोजनेमुळे मिळालेले उत्पादन ठरविण्यासाठी महाराष्ट्रातील निरनिराळ्या विभागांमध्ये मूल्यमापन सर्वेक्षणे घेतली जातात. बांध, कषित्ताने केलेली नांगरट, मजगी, हुवाई फवारणी व पाटबंधान्याखालील बागाईत या पाच उपायांद्वारे केलेल्या सर्वेक्षणाचे निष्कर्ष खाली दिलेले आहेत. याशिवाय सन १९७९-८० पासून रायझोवियम कल्चर (जोवाणू संवर्धके), भिनार नालाबंदीसाठी जमीन सपाटीकरण याविषयीची मूल्यमापन सर्वेक्षणे घेतलेली आहेत. त्यासंबंधीचे निष्कर्षही खाली दिलेले आहेत.

Yardsticks Surveys for determining additional yield due to selected development measures are undertaken in different areas of the State. The results of the surveys conducted so far in respect of 6 measures viz. Bunding, Tractor Ploughing, Terracing, Aerial Spraying and Canal Irrigation are given below. From 1979-80 Yardsticks Surveys were conducted in respect of 3 measures viz. Rhizobium culture, Bhinor type nala bunding and Land shaping and graded bunding works. The results of the same are also given below.

(एक) विकासविषयक कार्य—हुवाई फवारणी
I. Development Activity—Aerial Spring

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintals/hectare				Crop	Coverage
		सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हुवाई फवारणी केलेले क्षेत्र Aerial sprayed area	हुवाई फवारणी न केलेले क्षेत्र Non-aerial sprayed area	हुवाई फवारणी- मुळे उत्पन्नात झालेली वचत Increase due to aerial spraying		
1	2	3	4	5	6		
खरीप ज्वारी	बुलढाणा जिल्हा (जळगाव-जामोद, नांदुरा व मलकापूर विकास गट)	1970-71 1971-72 1972-73	3.7 3.1 5.1	2.8 2.2 4.1	1.1 0.9 1.0	.. Kharif Jowar	Buldhana district (Jalgaon-Jamod, Nandura and Malkapur Blocks).
हा. ज्वारी	बुलढाणा जिल्हा (चिखली विकास गट)	1974-75	14.5	13.1	1.4	.. Hy. Jowar	Buldhana district (Chikhali Block).
कापूस	बुलढाणा जिल्हा (जळगाव-जामोद विकास गट)	1971-72 1972-73	2.6 3.0	1.8 2.2	0.8 0.8	.. Cotton	Buldhana district (Jalgaon-Jamod Block).
	बुलढाणा जिल्हा (चिखली विकास गट)	1974-75	7.6	6.4	1.2		Buldhana district (Chikhali Block).
रबी ज्वारी	औरंगाबाद जिल्हा	1970-71 1971-72 1972-73 1973-74 1974-75 1975-76	4.7 3.0 —, — —, — —, — —, —	4.0 2.1 —, — —, — —, — —, —	0.7 0.9 —, — —, — —, — —, —	.. Rabi Jowar	Aurangabad district
			The survey could not be conducted due to non-implementation of programme				
	परभणी जिल्हा	1970-71 1971-72 1973-74	4.4 4.3 5.3	2.6 3.0 4.1	1.8 1.3 1.2	.. Rabi Jowar	Parbhani district

तपता सभ्वास-चालू
TABLE XXVI—Contd.

(दोन) विकासविपयक कार्य : समपातळीत घातलेले बांध
II. Development Activity—Bunding

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये)			बांध घातल्या-मुळे मिळालेले अधिक उत्पन्न		
			बांध घातलेले क्षेत्र	बांध घाला-वयाचे क्षेत्र	Un-Bunded area			
Crop	Coverage	Year	Bunded area	Un-Bunded area				
1	2	3	4	5	6			
बाजरी	*कमी पावसाचा प्रदेश	1970-71	2.7	2.2	0.5	..	* Low rainfall zone	.. Bajri
		1971-72	1.9	1.6	0.3			
		1972-73	2.0	1.7	0.3			
		1973-74	4.8	4.1	0.7			
		1974-75	2.5	1.9	0.6			
		*1975-76	3.4	2.7	0.7			
		1976-77	2.9	2.2	0.7			
रबी ज्वारी	*कमी पावसाचा प्रदेश	1970-71	2.7	2.0	0.7	..	Do	.. Rabi Jowar
		1971-72	2.5	2.2	0.3			
		1973-74	3.8	3.4	0.4			
		1974-75	3.9	3.0	0.9			
		*1975-76	3.2	2.5	0.7			
		1976-77	3.8	3.0	0.8			
—, —	**मध्यम पावसाचा प्रदेश	1970-71	3.3	2.7	0.6	..	**Medium rainfall zone	—, —
		1971-72	2.6	2.4	0.2			
भुईमूग	मध्यम पावसाचा प्रदेश	1971-72	6.5	5.6	0.9	..	Do	.. Groundnut
		1972-73	3.4	2.6	0.8			
खरीप ज्वारी	***कायम पावसाचा प्रदेश	1970-71	3.4	3.0	0.4	..	***Assured rainfall zone	Kh. Jowar
		1971-72	5.0	4.1	0.9			
		1972-73	4.0	3.6	0.4			
		1973-74	4.1	3.5	0.6			
		1974-75	4.5	4.1	0.4			
		*1975-76	3.5	3.0	0.5			
		1976-77	4.2	3.7	0.5			
गहू	***कायम पावसाचा प्रदेश	1970-71	7.1	6.3	0.8	..	Do	.. Wheat
		1971-72	5.9	5.7	0.2			
		1972-73	4.8	4.0	0.8			
		1973-74	3.7	3.1	0.6			
		1974-75	5.5	4.5	1.0			
		*1975-76	3.9	3.3	0.6			
		1976-77	3.7	3.0	0.7			

टीप.—(१) *कमी पावसाचा प्रदेश.—पुणे, सांगली, सातारा, सोलापूर, अहमदनगर, नाशिक आणि धुळे जिल्हे.
Note.—(1) *Low rainfall zone.—Pune, Ahmednagar, Solapur, Satara, Sangli, Nasik and Dhule districts.

(२) **मध्यम पावसाचा प्रदेश.—अमरावती, अकोला, बुलढाणा, जळगाव, औरंगाबाद, उस्मानाबाद आणि परभणी जिल्हे.
(2) **Medium rainfall zone.—Amravati, Akola, Buldhana, Jalgaon, Aurangabad, Osmanabad and Parbhani districts.

(३) ***कायम पावसाचा प्रदेश.—नागपूर, वर्धा, अकोला, अमरावती, यवतमाळ, नांदेड आणि परभणी जिल्हे.
(3) ***Assured rainfall zone.—Nagpur, Wardha, Akola, Amravati, Yavatmal, Nanded and Parbhani districts.

तक्ता सन्वीस-चालू
TABLE XXVI—Contd.

(तीन) विकासविषयक कार्य : मजगी घालणे
III. Development Activity—Terracing

		हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average Yield in quintals/hectares					
पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	नुकतेच मजगी झालेले परंतु १ वर्षाच्या आतील क्षेत्र	मजगी होऊन १ वर्ष झालेले परंतु २ वर्षाच्या आतील क्षेत्र	मजगी होऊन २ वर्षे झालेले परंतु ३ वर्षाच्या आतील क्षेत्र	मजगी होऊन ३ वर्षे झालेले परंतु ४ वर्षाच्या आतील क्षेत्र	
Crop	Coverage	Year	Below one year old terracing	One year old terracing	Two years old terracing	Three years old terracing	
1	2	3	4	5	6	7	
भात	*पश्चिम महाराष्ट्र विभाग	1968-69	8.2	9.3	9.5	11.7	.. *Western Maharashtra Region..
		1969-70	11.5	12.2	13.3	13.5	
		1970-71	12.0	12.4	13.9	14.5	
	**विदर्भ विभाग	1968-69	11.6	12.5	13.5	** Vidarbha Region
		1969-70	12.6	13.5	15.6	14.9	
		1970-71	10.8	13.3	13.8	14.4	
	रत्नागिरी जिल्हा	1970-71	9.7	11.4	12.7	14.9	.. Ratnagiri District
		1971-72	9.8	11.8	13.0	14.2	
		1972-73	6.8	7.0	8.3	9.9	

टीप.—*पश्चिम महाराष्ट्र विभाग.—ठाणे, रायगड, कोल्हापूर, सातारा, पुणे आणि नाशिक जिल्हे.
Note.—*Western Maharashtra Region—Thane, Raigad, Kolhapur, Satara, Pune and Nasik districts.
**विदर्भ विभाग.—भंडारा, चंद्रपूर आणि नागपूर जिल्हे.
**Vidarbha Region—Bhandara, Chandrapur and Nagpur districts.

(चार) विकासविषयक कार्य : कृषिवाहारे नांगरट.
IV. Development Activity—Tractor Ploughing

		हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintals/hectares				
पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	कृषिवाहारे नांगरट केलेले क्षेत्र	कृषिवाहारे नांगरट न केलेले क्षेत्र	कृषिवाहारे नांगरट केल्यामुळे मिळालेले अधिक उत्पन्न	
Crop	Coverage	Year	Tractor ploughed area	Non-Tractor ploughed area	Increase due to Tractor ploughing	
1	2	3	4	5	6	
खरीप ज्वारी	Wardha, Nagpur, Yeotmal, Amravati districts	1968-69	7.7	7.0	0.7	.. Kharif Jowar
	Wardha, Amravati, Yeotmal, Aurangabad districts.	1969-70	7.4	6.5	0.9	
	Wardha, Amravati, Yeotmal, Nagpur, Akola, Aurangabad districts.	1970-71	3.5	2.9	0.6	

तथता सव्वीस-चालू
TABLE XXVI—Contd.

(पाच) विकासविषयक कार्य : पाटबंधारे
V. Development Activity—Irrigation

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष	हेक्टरा सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintals/hectares			Crop	Coverage
			बागायती क्षेत्र	जिरायती क्षेत्र	पाटबंधान्या- खालील बागायतीमुळे मिळालेले अधिक उत्पन्न Increase due to irrigation		
1	2	3	4	5	6		
कापूस	.. पूर्णा कालवा	.. 1970-71 ..	5.0	1.1	3.9	.. Cotton ..	Purna Canal
		1971-72 ..	6.3	2.6	3.7		
		1972-73 ..	6.3	2.7	3.6		
		1973-74 ..	8.6	3.3	5.3		
		1974-75 ..	9.1	3.9	5.2		
	.. बोर कालवा	.. 1971-72 ..	8.3	4.2	4.1	.. Bor Canal	
		1972-73 ..	5.2	3.5	1.7		
		1974-75 ..	14.9	11.3	3.6		
गहू	.. गोदावरी, गंगापूर, निरा, नलगंगा, गिरणा व पूर्णा.	.. 1968-69 ..	11.8	4.8	7.0	.. Wheat ..	Godavari, Gangapur Nira, Nalganga, Girna, and Purna Canals.
		1969-70 ..	13.8	4.9	8.9		
		1970-71 ..	15.5	*	*		
भात	.. **बाग कालवा	.. 1971-72 ..	22.0	17.0	5.0	.. Rice **Bagh canal
		1972-73 ..	13.8	9.0	4.8		
		1973-74 ..	18.9	14.4	4.5		
		1974-75 ..	17.2	11.9	5.3		

टीप : * जिरायत गव्हाचे तुलनात्मक मूखंड उपलब्ध नव्हते.

Note : * Control plots of un-irrigated wheat were not available.

** प्रायोगिक क्षेत्रात फक्त १५ गांवे समाविष्ट आहेत.

** 15 villages only received canal irrigation.

‡ चांगला व वेळेवर पाऊस पडल्यामुळे ह्या वर्षी कपाशीचे बागायत क्षेत्र सर्वेक्षणात उपलब्ध झाले नाही.

‡ Due to fair and adequate rainfall, no irrigation was given to cotton crop in the irrigated area. Hence no irrigated area was available for survey.

तक्ता सन्वीस-चालू
TABLE XXVI-Contd.

(एक) विकासविषयक :- भिनार नाला बंदिस्ती योजना
(1) Development activity :- Bhinar Type of Nala Bunding

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintal/hectars			Crop	Coverage
			भिनार प्रकल्पाच्या लाभ क्षेत्रातील In the command area of Bhinar Project	भिनार प्रकल्पाच्या लाभ क्षेत्राबाहेरील Outside the Bhinar Project	भिनार बांधबंदिस्ती प्रकल्पामुळे वाढलेले उत्पन्न Increased yield due to construction of Bhinar Project		
भात	ठाणे जिल्हा, (जव्हार आणि मोखाडा तालुका)	1980-81 Kharif	32.2	26.4	8.8	Paddy	Thane Dist. (Jawahar and Mokhada Taluka)
		1980-81 Rabi	1.05		1.05		

(एक) (अ) विकासविषयक शेततळे
(1) (A) Development Activity-form ponds

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintal/ha.			Crop	Coverage
			शेतकऱ्याच्या लाभ क्षेत्रामधील In the command area of the farm pond	शेतमळाच्या 'लाभ क्षेत्राबाहेरील Outside the command area of the farm pond	शेततळामुळे वाढलेले उत्पन्न Increased yield due to farm pond		
भात	ठाणे जिल्हा, (जव्हार आणि मोखाडा तालुका)	1980-81 Kharif	34.5	24.4	10.1	Paddy	Tnane District (Jawahar & Mokhada Tahsil)

(एक) (ब) विकासविषयक-नाला चेक डॅम्स-कम-टेर्रासिंग
(1) (B) Development Activity-Nala Check Dams-cum-Terrasing

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	लाभ क्षेत्रातील पिकाचे सरासरी उत्पन्न क्वि./हेक्टर Average yield of paddy in command area in quintal/ha.	सुधारलेले एकूण क्षेत्र हेक्टर Total area improved in hacters	सुधारलेल्या क्षेत्रातील एकूण उत्पादन क्वि. मध्ये Total yield of paddy in improved area quintals	Crop	Coverage
			भात	ठाणे जिल्हा, (जव्हार आणि मोखाडा तालुका)	1980-81 Kharif		

तक्ता सव्वीस--समाप्त
TABLE XXVI—Concl'd.

(दोन) विकासविषयक-जिवाणू सर्वेक्षण
(2) Development Activity—Rhizobium culture

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintal / hactars			Crop	Coverage
			जिवाणू सर्वधकाच्या वापरामुळे आलेले उत्पन्न Treated with Rhizobium culture	स्थानिक (न वापरलेले) Control	जिवाणू सर्वधकाच्या वापरामुळे वाढलेले उत्पन्न Increase in yield due to application of Rhizobium culture		
हरभरा	नाशिक	1979-80	7.56	5.40	2.16	Gram	Nasik
	औरंगाबाद	1979-80	8.20	5.58	2.62		Aurangabad
	सोलापूर	1979-80	7.57	5.70	1.87		Solapur

(तीन) विकासविषयक-जमीन सपाटीकरण
(III) Development Activity Land Shaping and graded bunding works

पीक	सर्वेक्षणाचे क्षेत्र	सर्वेक्षणाचे वर्ष Year	हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (क्विंटलमध्ये) Average yield in quintal / ha.			Crop	Coverage
			जमीन सपाटीकरणामुळे आलेले उत्पन्न Due to land shaping & graded bunding works	स्थानिक जमिनीतील उत्पन्न Control	जमीन सपाटीकरणामुळे झालेली उत्पन्नात वाढ Estimated increased yield		
रबी ज्वारी	पुणे	1981-82 Rabi	7.72	5.77	1.94	Rabi	Pune
	सोलापूर					Solapur	
	अहमदनगर					Ahmadnagar	
	औरंगाबाद					Aurangabad	
	बीड					Beed	
उस्मानाबाद	Osmanabad						

तक्ता-सत्तावीस TABLE XXVII
निरनिराळ्या राज्यातील तांदळाचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Area, production and average yield per hectare of Rice (1970-71 to 1981-82) in different States

राज्य 1	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	STATE
	1970-71 2	1971-72 3	1972-73 4	1973-74 5	1974-75 6	1975-76 7	1976-77 8	1977-78 9	1978-79 10	1979-80 11	1980-81 12	1981-82 13	
आंध्रप्रदेश													Andhra Pradesh
अ	3521.2	3040.8	2927.8	3378.3	3553.5	3894.5	3565.2	3662.3	3979.1	3469.2	3600.3	3801.6	A
प	4786.4	4717.1	4256.5	5583.2	5700.3	6451.3	4929.7	5604.7	742.2	6306.9	7011.4	7861.5	P
य	1359	1551	1454	1653	1604	1657	1383	1530	1868	1818	1947	2068	Y
आसाम													Assam
अ	1968.4	1967.6	2068.8	2077.8	2057.8	2240.9	2285.5	2250.9	2241.3	2130.7	2275.0	2258.6	A
प	1980.5	1908.1	2177.1	2066.3	1983.7	2290.4	2133.0	2311.2	2172.3	1880.8	2522.8	2243.4	P
य	1006	970	1052	994	964	1022	933	1027	969	883	1109	993	Y
बिहार													Bihar
अ	5274.7	5411.2	4715.5	5180.7	5228.3	5257.4	5309.8	5589.1	5578.6	5098.9	5550.7	5459.0	A
प	1154.3	5273.2	4464.5	4157.5	4539.6	4855.2	4751.8	5495.1	5489.5	3594.9	5635.1	4260.9	P
य	788	974	947	802	868	923	895	983	984	705	1015	781	Y
गुजरात													Gujarat
अ	488.6	474.5	405.2	446.2	367.0	459.2	466.1	483.6	459.1	458.4	477.5	499.1	A
प	597.5	517.5	147.9	467.9	177.8	572.2	567.5	669.3	534.5	437.2	556.6	736.7	P
य	1223	1091	305	1049	484	1246	1218	1384	1164	954	1166	1476	Y
हरयाणा													Haryana
अ	269.0	291.0	221.0	291.8	275.5	303.5	330.0	371.0	458.6	509.0	472.0	506.0	A
प	460.0	536.0	462.0	540.0	393.0	625.0	815.0	965.0	1228.0	942.0	1228.0	1250.0	P
य	1710	1842	1588	1851	1426	2059	2470	2601	2678	1851	2602	2470	Y
जम्मू व काश्मीर													Jammu & Kashmir
अ	222.4	212.8	230.3	237.1	238.0	252.0	254.9	259.0	267.3	267.9	264.6	264.5	A
प	396.9	370.1	342.7	460.1	456.0	423.1	349.5	521.6	546.0	483.2	546.4	550.7	P
य	1785	1739	1488	1941	1916	1679	1371	2014	2043	1804	2065	2282	Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	1159.8	1120.2	1010.4	1150.2	1173.0	1193.7	963.0	1095.7	1098.2	1173.6	1100.6	1130.3	A
प	1952.9	2097.1	1748.8	2131.6	1985.5	2258.7	1480.4	2280.7	2174.6	2369.6	2200.3	2207.1	P
य	1684	1872	1731	1853	1693	1892	1537	2082	1980	2019	1999	1953	Y
केरळ													Kerala
अ	874.8	875.2	873.7	874.7	881.4	885.0	854.4	840.4	799.2	793.3	801.6	787.7	A
प	1298.0	1351.7	1376.4	1257.1	1333.9	1364.9	1254.0	1294.6	1265.3	1293.1	1272.0	1246.9	P
य	1484	1544	1575	1437	1513	1542	1468	1540	1583	1630	1587	1583	Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	4383.5	525.5	4578.9	4544.1	4525.8	4587.6	4634.9	4732.6	4821.2	4770.1	4859.6	4791.6	A
प	3697.3	3702.4	3083.5	3647.1	2421.4	3843.9	2797.4	4437.5	3562.1	1825.4	4053.0	3798.5	P
य	843	818	673	803	535	838	604	938	739	383	834	793	Y

तक्ता सत्तावीस-(समाप्त)
TABLE XXVII-(Concl'd.)

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	1355.8	1331.6	1284.8	1357.6	1307.9	1416.7	1483.3	1499.4	1498.3	1485.3	1503.8	1515.2	A
प	1662.9	1368.5	745.8	1600.1	1398.9	2254.7	2003.3	2344.1	2200.8	1828.5	2360.6	2435.4	P
य	1227	1028	580	1179	1070	1592	1351	1563	1469	1231	1570	1607	Y
ओरिसा													Orisa
अ	4511.2	4646.0	4475.8	4733.5	4432.0	4684.1	4379.5	1404.6	4372.0	4116.6	4190.7	4300.0	A
प	4341.1	3619.5	3983.1	4404.4	3166.0	4531.8	3217.7	4319.2	4401.9	2917.7	4300.8	4692.0	P
य	962	779	890	930	714	967	735	981	1007	709	1226	1091	Y
पंजाब													Punjab
अ	389.9	450.0	475.5	520.0	569.0	567.0	674.0	831.0	1052.0	1167.0	1178.0	1270.0	A
प	688.0	920.0	955.0	1189.0	1179.0	1447.0	1741.0	2494.0	3091.0	3041.0	3223.0	3755.0	P
य	1765	2044	2008	2287	2072	2552	2583	3001	2938	2606	2736	2957.0	Y
तामिलनाडु													Tamilnadu
अ	2686.2	2691.0	2850.6	2703.8	2238.0	2563.6	2283.7	2782.3	2756.5	2906.4	2230.0	2466.0	A
प	5303.4	5302.0	5569.1	5589.5	3574.7	5202.7	4214.8	5705.0	5558.6	5799.9	4159.0	5578.0	P
य	1974	1470	1954	2067	1597	2029	1846	2050	2017	1996	1865	2262	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	4562.5	4722.2	4374.4	4470.9	4529.8	4622.1	4652.6	4867.0	5147.0	5051.7	5291.5	5308.8	A
प	3700.9	3776.5	3273.0	3858.8	3523.4	4294.0	4290.9	5202.5	5964.3	2552.8	5569.7	5726.0	P
य	811	800	748	863	778	929	922	1069	1159	505	1053	1079	Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	4955.6	4991.4	5069.4	5214.8	5419.5	5426.4	5204.5	5424.7	4765.4	4904.7	5176.2	5210.0	A
प	6140.1	6508.4	5715.3	5799.2	6543.4	6866.3	5948.9	7494.6	6676.9	5886.6	7465.6	5832.6	P
य	1239	1304	1127	1112	1207	1265	1143	1382	1401	1200	1442	1120	Y
इतर													Others
अ	968.1	1006.8	1055.7	1103.9	1091.9	1121.7	1169.7	1189.0	1188.4	1111.5	1179.4	1138.0	A
प	1065.0	1099.9	944.6	1298.8	1202.3	1458.6	1421.9	1531.3	1475.4	1170.7	1519.1	1598.5	P
य	1100	1092	895	1177	1101	1300	1216	1288	1242	1053	1288	1405	Y
अखिल भारत													All India
अ	37591.7	37757.8	36687.8	38285.4	37888.4	39475.4	38511.1	40282.6	40482.2	38974.0	40151.5	40705.6	A
प	42225.2	43068.0	39245.3	44051.0	39578.9	48739.8	41916.8	52670.4	53773.4	42185.0	53631.4	53593.2	P
य	1123	1141	1070	1151	1045	1235	1088	1308	1328	1082	1336	13.7	Y

तक्ता अठ्ठावीस
TABLE XXVIII

निरनिराळ्या राज्यांतील ज्वारीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Jowar (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	2567.2	2531.6	2848.0	2743.3	2538.3	2395.2	2042.5	2309.3	2345.0	2399.9	2053.5	2177.5	A
प	967.3	1139.5	1230.2	1290.8	1570.8	1019.7	1064.6	1433.1	1418.1	1655.7	1082.3	1253.4	P
य	377	450	432	471	619	426	521	621	605	690	527	580	Y
गुजरात													Gujarat
अ	1333.5	1196.8	1014.6	1000.8	896.4	1094.5	1043.7	1032.2	1026.6	946.4	905.9	938.3	A
प	497.4	482.7	212.9	431.7	319.6	554.2	580.7	553.4	577.3	557.4	583.0	564.3	P
य	373	403	210	431	357	506	556	536	562	589	644	601	Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	2594.2	2419.7	1793.5	2139.9	2178.0	2016.0	1728.9	2012.6	1994.4	1931.8	1648.0	1650.9	A
प	2023.8	1861.4	1081.8	1848.2	1804.2	1694.7	1180.3	1901.6	1767.1	1839.2	1664.2	1318.0	P
य	780	769	603	864	828	841	683	945	886	952	770	799	Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	2177.6	1965.0	2225.7	2037.1	2105.0	1980.6	1890.2	1944.4	1885.0	2147.6	2351.8	2330.3	A
प	1336.1	1244.2	1746.4	1176.8	1870.9	3149.0	1282.1	1460.5	1280.2	1109.7	1814.5	1920.7	P
य	614	633	785	578	889	681	678	751	686	517	722	824	Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	5783.9	6169.0	4994.4	6102.5	6057.1	6152.3	6439.3	6638.5	6524.2	6825.0	6437.9	6577.9	A
प	1591.2	1931.5	1245.7	2835.4	3851.8	3455.4	4710.2	5109.7	4881.4	5464.1	4427.5	4891.1	P
य	275	313	249	456	603	562	731	770	748	801	688	744	Y

तक्ता अट्ठावीस-समाप्त
TABLE XXVIII-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
राजस्थान													Rajasthan
अ	.. 1178.8	923.2	988.7	1115.0	811.0	713.1	839.9	723.8	825.7	848.4	1002.2	968.7	.. A
प	.. 572.8	252.6	307.8	390.6	312.8	189.7	360.1	280.0	330.7	153.3	337.6	407.7	.. P
य	.. 486	274	311	350	386	266	429	387	401	181	337	421	.. Y
तामिलनाडू													Tamilnadu
अ	.. 749.0	717.4	679.6	640.9	675.4	816.9	841.8	750.8	695.6	721.0	537.3	650.2	.. A
प	.. 546.8	514.6	537.2	569.3	406.4	715.6	793.2	719.2	636.1	652.1	426.0	538.9	.. P
य	.. 730	717	790	888	602	876	942	958	914	904	793	829	.. Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	.. 734.2	620.7	729.2	704.0	718.0	709.8	703.0	673.6	658.2	680.1	677.9	682.8	.. A
प	.. 486.0	227.6	524.0	472.0	414.1	462.0	483.8	550.9	481.1	166.1	406.0	585.6	.. P
य	.. 662	367	719	670	577	651	688	818	731	244	599	858	.. Y
इतर													Others
अ	.. 255.5	233.6	239.1	232.8	210.0	213.9	242.2	232.8	211.2	173.4	194.9	182.0	.. A
प	.. 83.5	67.8	81.6	81.9	63.6	64.0	69.1	55.9	64.1	50.1	85.7	80.8	.. P
य	.. 327	290	341	352	303	299	285	240	304	289	440	444	.. Y
अखिल भारत													All India
अ	.. 17373.9	16777.0	15512.8	16716.3	16189.2	16092.3	15771.5	16318.0	16145.9	16449.0	15809.4	16158.4	.. A
प	.. 8104.9	7721.9	6967.6	9096.7	10414.2	9504.3	10524.1	12064.3	11436.1	11320.0	10430.8	11570.5	.. P
य	.. 466	460	449	544	643	591	667	739	708	688	660	716	.. Y

तक्ता एकोणतीस
TABLE XXIX

निरनिराळ्या राज्यातील बाजरीचे क्षेत्र उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Bajra (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१ 1970-71	१९७१-७२ 1971-72	१९७२-७३ 1972-73	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	STATE	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
Andhra Pradesh														
आंध्र प्रदेश	A
अ	584.0	522.0	505.9	582.4	577.8	622.3	562.5	568.4	567.9	451.8	515.5	548.1	..	P
प	290.1	228.2	179.8	365.2	207.9	351.1	244.9	378.3	357.7	295.4	336.1	444.2	..	Y
य	497	437	355	627	533	564	435	666	630	654	652	810	..	
Gujarat														
गुजरात	A
अ	1782.1	1776.2	1715.6	2034.3	1430.1	1915.7	1562.7	1368.9	1460.6	1256.6	1380.0	1433.3	..	P
प	1574.9	1545.1	844.1	1600.4	555.7	1391.0	1263.3	1019.3	1553.7	1331.7	1221.9	1473.2	..	Y
य	884	870	492	787	389	726	808	745	1064	1060	885	1028	..	
Haryana														
हरियाणा	A
अ	879.0	882.0	904.0	956.4	919.2	1005.5	947.0	886.3	871.7	834.0	881.0	852.0	..	P
प	826.0	624.0	467.0	691.0	215.0	608.0	548.0	284.0	384.0	281.0	484.0	496.0	..	Y
य	940	707	517	723	234	605	579	320	441	337	549	582	..	
Karnataka														
कर्नाटक	A
अ	510.0	521.8	265.6	499.8	487.1	563.1	420.6	717.2	716.8	660.0	504.3	508.8	..	P
प	263.5	173.8	79.7	298.3	246.3	277.4	243.4	324.6	300.5	244.3	153.6	201.4	..	Y
य	517	333	200	597	506	493	579	453	419	370	305	396	..	
Madhya Pradesh														
मध्य प्रदेश	A
अ	222.5	198.4	224.0	219.3	180.5	197.7	194.1	166.6	177.3	174.3	198.9	180.8	..	P
प	120.3	119.0	145.3	213.3	88.6	119.5	123.9	92.5	118.7	35.5	120.8	79.7	..	Y
य	541	600	649	973	491	604	638	555	669	204	607	441	..	
Maharashtra														
महाराष्ट्र	A
अ	1928.5	1134.7	1278.2	2239.3	1905.2	1852.5	1767.5	1759.3	1575.3	1428.4	1709.2	1743.7	..	P
प	787.7	239.1	204.2	857.1	587.1	581.3	680.5	648.4	539.3	607.1	759.9	770.6	..	Y
य	408	211	160	383	308	314	385	369	342	425	445	437	..	

तक्ता अेकोणतीस-समाप्त
TABLE XXIX-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
पंजाब	..													Punjab
अ	..	207.1	145.2	128.6	147.4	131.0	181.7	157.0	105.0	97.0	46.0	71.0	60.0	.. A
प	..	243.0	171.0	108.0	144.0	116.0	189.0	145.0	119.0	94.0	47.0	89.0	60.0	.. P
य	..	1173	1178	840	977	885	1040	924	1133	969	1022	1254	1000	.. Y
राजस्थान	..													Rajasthan
अ	..	5126.9	5099.6	5234.5	5731.2	4224.3	3716.7	3615.0	4065.8	4532.6	4266.4	5031.7	4941.1	.. A
प	..	2673.6	1363.3	863.9	2187.2	424.6	1129.1	1323.6	803.6	1147.3	380.7	1135.2	803.2	.. P
य	..	521	267	165	382	101	304	366	198	253	89	226	163	.. Y
तामिलनाडू	..													Tamilnadu
अ	..	489.7	493.6	428.0	401.2	372.5	449.8	456.1	437.2	408.5	370.2	319.0	369.0	.. A
प	..	321.2	296.6	290.5	339.7	214.5	329.8	460.5	374.5	454.3	329.1	268.0	283.5	.. P
य	..	656	601	679	847	576	733	1010	857	1112	889	840	768	.. Y
उत्तर प्रदेश	..													Uttar Pradesh
अ	..	1121.1	949.0	1085.8	1063.0	998.6	1007.6	1013.3	981.5	930.2	1042.7	994.8	971.5	.. A
प	..	882.0	529.5	719.6	789.8	491.9	726.5	789.9	657.6	581.0	367.3	773.1	658.0	.. P
य	..	787	558	663	743	493	721	780	670	625	352	757	677	.. Y
इतर	..													Others
अ	..	62.5	50.8	46.6	59.1	58.8	58.7	55.0	47.6	55.0	48.9	51.7	52.1	.. A
प	..	46.5	29.5	27.3	33.2	24.3	33.1	30.2	28.1	35.9	28.8	41.3	39.1	.. P
य	..	744	581	586	562	413	564	549	590	653	589	799	755	.. Y
अखिल भारत	..													All India
अ	..	12913.4	11773.3	11816.8	13933.4	11285.1	11571.3	10750.8	11103.8	11392.9	10595.0	11657.1	11660.4	.. A
प	..	8028.8	5319.1	3929.4	7519.2	3271.9	5735.8	5853.2	4730.2	5566.4	4034.0	5342.9	5316.9	.. P
य	..	622	452	333	540	290	496	544	426	489	381	458	456	.. Y

तक्ता तीस TABLE XXX

निरनिराळ्या राज्यातील मक्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
 Estimates of area, production and average yield per hectare of Maize (1970-71 to 1981-82) in different states

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
 प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
 य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	S T A T E
	1970-71	1971-72	1972-73	1973-74	1974-75	1975-76	1976-77	1977-78	1978-79	1979-80	1980-81	1981-82	1
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Andhra Pradesh													
आंध्र प्रदेश
अ	256.1	271.0	287.2	281.5	296.7	304.5	294.6	304.9	316.0	290.1	320.6	332.1	A
प	344.1	293.6	292.4	420.1	484.4	498.3	301.5	473.7	360.4	394.3	725.4	628.3	P
य	1344	1083	1018	1492	1633	1636	1023	1554	1141	1359	2263	189.2	Y
Bihar													
बिहार
अ	990.8	823.4	855.0	938.4	880.8	935.5	933.4	889.9	889.2	829.2	882.5	829.1	A
प	1113.2	132.5	800.0	993.3	572.2	939.0	992.1	937.8	978.8	785.4	869.5	732.6	P
य	1124	161	936	1059	650	1004	1063	1054	1101	947	985	884	Y
Gujarat													
गुजरात
अ	274.6	268.5	250.8	258.5	259.7	279.2	283.4	273.5	293.7	305.2	307.6	312.3	A
प	444.1	432.0	255.8	193.6	185.2	502.0	225.1	121.8	244.3	138.6	403.1	396.2	P
य	1617	1609	1020	749	713	1798	794	445	832	454	1310	1269	Y
Himachal Pradesh													
हिमाचल प्रदेश
अ	259.9	246.1	251.1	247.8	263.8	264.5	296.6	273.9	270.7	281.3	288.7	286.0	A
प	482.6	330.3	392.8	435.5	494.7	485.9	530.3	458.0	428.3	448.7	523.1	459.9	P
य	1857	1342	1564	1757	1875	1837	1788	1672	1582	1595	812	1608	Y
Jammu & Kashmir													
जम्मू व काश्मीर
अ	269.4	282.2	276.3	267.1	267.0	283.0	274.0	273.0	273.0	269.3	275.2	278.6	A
प	366.3	363.3	380.3	315.8	303.6	373.5	378.3	359.9	397.8	362.6	493.3	461.3	P
य	1360	1287	1376	1182	1137	1320	1381	1318	1457	1346	1793	1656	Y
Karnataka													
कर्नाटक
अ	63.6	80.3	119.7	144.2	151.3	177.6	150.5	139.1	150.9	144.9	143.7	152.7	A
प	205.2	308.4	424.5	468.1	412.2	533.2	402.1	416.2	418.1	386.9	371.3	430.7	P
य	3226	3841	3546	3246	2724	3002	2672	2992	2771	2670	2584	2821	Y
Madhya Pradesh													
मध्य प्रदेश
अ	590.6	596.6	624.1	623.8	656.7	648.9	678.6	697.1	701.7	750.8	778.9	772.3	A
प	627.0	484.3	616.1	431.5	527.0	736.1	738.1	573.7	599.0	540.6	713.2	756.8	P
य	1062	812	987	692	802	1134	1088	823	854	720	916	980	Y
Punjab													
पंजाब
अ	554.6	547.6	561.7	567.2	522.0	577.3	550.0	447.0	433.0	390.0	378.6	339.0	A
प	861.0	857.0	906.0	764.0	898.0	846.0	629.0	700.0	698.0	672.0	605.0	623.0	P
य	1552	1565	1613	1347	1720	1465	1144	1566	1612	1723	1598	1838	Y

समता तीस-समाप्त
TABLE XXX-*Concl.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
राजस्थान	..											Rajasthan	
अ	..	758.4	763.4	802.1	838.5	756.4	686.4	763.2	748.9	807.9	879.6	900.4	917.6 .. A
प	..	929.9	751.0	661.5	343.6	472.0	782.7	580.3	515.7	783.7	573.7	785.5	746.8 .. P
य	..	1226	984	825	410	624	1140	760	689	970	652	872	814 .. Y
उत्तर प्रदेश	..												Uttar Pradesh
अ	..	1508.2	1479.0	1482.7	1483.2	1394.3	1395.5	1322.9	1193.2	1176.9	1152.8	1223.5	1211.0 .. A
प	..	1796.3	842.6	1356.6	1088.2	827.3	1014.0	1097.0	752.1	806.4	911.6	893.9	984.0 .. P
य	..	1191	570	915	734	593	727	829	798	685	791	731	813 .. Y
द्वितर	..												Others
अ	..	326.1	309.5	327.1	365.2	414.4	478.3	453.1	442.2	447.4	427.4	505.7	467.0 .. A
प	..	315.9	305.5	302.5	349.8	382.3	545.1	487.4	464.4	484.6	388.5	573.6	540.1 .. P
य	..	969	987	925	958	923	1140	1080	1050	1083	909	1134	1156 .. Y
अखिल भारत	..												All India
अ	..	5852.3	5667.6	5837.8	6015.4	5863.1	6030.7	6000.3	5682.7	5760.3	5720.6	6004.8	589.7 .. A
प	..	7485.6	5100.5	6388.5	5803.5	5558.9	7255.8	6361.2	5973.3	6199.4	5602.9	6956.9	675.9 .. P
य	..	1279	900	1094	965	948	1203	1060	1051	1076	979	1159	1146 .. Y

तक्ता एकतीस TABLE XXXI

निरनिराळ्या राज्यांतील रागीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Ragi (1970-71 to 1981-82) in different States

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७०-७१ 1970-71 2	१९७१-७२ 1971-72 3	१९७२-७३ 1972-73 4	१९७३-७४ 1973-74 5	१९७४-७५ 1974-75 6	१९७५-७६ 1975-76 7	१९७६-७७ 1976-77 8	१९७७-७८ 1977-78 9	१९७८-७९ 1978-79 10	१९७९-८० 1979-80 11	१९८०-८१ 1980-81 12	१९८१-८२ 1981-82 13	STATE
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	290.0	272.6	239.1	254.7	289.4	324.1	325.0	327.9	311.6	250.6	254.1	265.0	A
प	230.6	265.1	220.9	274.3	318.2	370.4	307.5	353.0	343.4	265.1	245.3	291.5	P
य	795	972	924	1077	1099	1143	946	1077	1102	1058	965	110.0	Y
बिहार													Bihar
अ	177.4	135.9	144.8	166.6	160.5	181.3	189.2	182.3	179.7	163.2	177.4	170.9	A
प	91.3	53.1	62.8	92.5	72.4	77.0	96.1	119.1	123.9	79.3	114.2	94.3	P
य	515	391	434	555	451	425	508	653	689	486	644	522	Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	974.2	962.4	936.5	995.9	1003.5	1048.3	914.5	1013.3	1153.1	1182.2	1062.9	1123.2	A
प	919.3	861.0	810.5	770.1	807.3	1221.9	725.7	1369.9	1661.0	1460.9	1094.1	1440.0	P
य	944	895	865	773	804	1166	794	1352	1440	1236	1029	1282	Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	222.5	220.2	195.3	197.0	208.6	210.8	219.7	223.9	222.9	220.2	221.4	225.2	A
प	192.6	174.5	84.5	193.6	179.5	188.1	175.3	172.4	200.6	202.2	209.6	280.0	P
य	866	792	453	983	860	892	798	770	900	918	947	1243	Y
ओरिसा													Orisa
अ	156.4	160.2	168.0	172.2	191.1	236.1	254.7	277.2	277.3	267.0	336.4	308.5	A
प	140.9	149.5	144.4	140.4	122.9	172.8	138.3	195.7	209.4	146.5	264.8	250.6	P
य	901	933	860	815	643	732	543	706	755	549	787	812	Y
तामिळनाडू													Tamilnadu
अ	296.5	292.4	278.8	263.1	282.6	319.9	290.3	290.8	279.9	252.2	192.8	250.0	A
प	302.9	329.2	282.0	318.7	347.7	479.2	339.7	410.3	420.5	377.8	251.4	382.3	P
य	1022	1126	1011	1211	1230	1498	1170	1411	1502	1498	1304	1529	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	250.5	273.8	259.3	202.9	212.6	183.5	193.7	174.7	173.5	169.9	170.5	167.1	A
प	195.9	289.1	257.7	195.0	214.8	186.2	186.7	168.1	169.5	111.9	164.2	149.6	P
य	782	1056	994	961	1010	1015	964	962	977	659	963	895	Y
इतर													Others
अ	104.9	107.5	107.5	107.5	115.3	125.5	109.2	109.7	107.1	109.5	109.5	107.6	A
प	81.5	87.0	60.1	87.3	72.8	101.1	75.4	77.5	72.1	77.9	76.3	90.0	P
य	777	809	559	812	631	806	690	706	673	711	697	896	Y
अखिल भारत													All India
अ	2472.4	2425.0	2329.3	2359.9	2463.6	2629.5	2496.3	599.8	2705.1	2614.8	2525.0	2617.5	A
प	2155.0	2208.5	1922.9	2071.9	2135.6	2796.7	2044.7	2866.0	3200.4	2721.6	2419.9	2926.4	P
य	872	911	826	878	867	1064	819	1102	1183	1041	958	1118	Y

तक्ता बलीस
TABLE XXXII

निरनिरालया राज्यांतील ज्वारवर्गीय धान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Small Millets (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonne
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७०-७१ 1970-71	१९७१-७२ 1971-72	१९७२-७३ 1972-73	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	STATE
Andhra Pradesh													
अ	799.1	687.6	636.6	737.4	708.3	805.3	761.8	758.5	683.9	575.6	551.1	604.9	A
प	327.4	256.6	218.8	326.5	268.6	294.7	261.9	397.1	336.1	273.4	170.7	367.5	P
य	410	373	344	443	379	366	344	524	491	475	310	608	Y
Bihar													
अ	224.3	184.8	183.6	198.1	191.7	195.1	184.4	179.8	164.6	140.8	149.4	141.0	A
प	96.9	62.3	67.8	74.5	65.8	65.3	69.1	66.9	70.8	47.5	52.8	52.5	P
य	432	337	369	376	343	335	375	372	430	337	353	372	Y
Gujarat													
अ	160.5	154.0	137.7	135.8	121.5	122.2	121.5	122.9	126.1	137.5	136.3	140.5	A
प	134.8	132.2	67.3	101.9	57.1	110.8	93.2	96.7	109.9	89.0	106.7	109.4	P
य	840	858	489	750	470	907	767	787	872	647	789	779	Y
Karnataka													
अ	446.2	512.6	368.1	447.3	465.5	442.3	404.4	428.2	484.2	439.9	364.3	344.2	A
प	97.7	109.5	106.6	243.9	270.4	191.0	104.9	157.6	245.2	202.6	140.4	161.6	P
य	219	214	290	545	581	432	259	368	506	461	385	470	Y
Madhya Pradesh													
अ	1653.2	1583.6	1567.2	1602.3	1631.9	1652.4	1640.4	1603.3	1545.7	1439.9	1148.5	1450.3	A
प	399.7	363.5	334.1	394.7	320.4	443.2	291.2	426.4	307.5	169.1	314.7	327.2	P
य	242	230	213	246	196	268	178	266	199	117	217	226	Y
Maharashtra													
अ	212.0	200.2	176.7	208.4	211.9	214.0	214.3	202.8	192.5	207.4	199.3	194.4	A
प	84.1	73.1	54.3	96.4	101.3	99.4	92.7	92.6	81.3	93.5	78.7	78.5	P
य	397	365	307	463	478	464	433	457	422	451	395	404	Y

तक्ता बत्तीस-समाप्त
TABLE XXXII-*Concl.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
												Tamilnadu
तामीळनाडू												256.9 .. A
अ	477.5	426.6	376.4	370.5	351.3	420.5	468.5	439.9	375.5	372.2	276.6	200.1 .. P
प	367.4	331.4	279.5	281.5	127.0	301.3	330.4	325.8	285.8	282.0	213.9	779 .. Y
य	769	777	743	760	362	717	705	741	761	758	773	
												Uttar Pradesh
उत्तर प्रदेश												353.8 .. A
अ	499.6	431.4	493.1	510.2	445.6	408.7	485.3	464.1	446.3	352.5	360.2	217.4 .. P
प	334.4	202.7	285.4	287.8	255.1	211.5	323.8	328.0	281.7	147.5	237.3	614 .. Y
य	669	470	579	564	572	517	667	707	631	418	659	
												Others
इतर												362.9 .. A
अ	310.5	296.5	325.8	357.1	338.6	412.0	398.9	374.6	378.0	335.9	489.2	182.9 .. P
प	145.4	138.1	138.4	158.7	147.7	206.9	184.6	178.7	175.6	120.1	257.3	504 .. Y
य	468	466	425	444	436	502	463	477	465	358	523	
												All India
अखिल भारत												3851.3 .. A
अ	4782.9	4477.3	4265.2	4567.1	4466.3	4672.5	4679.5	4573.8	4396.8	4001.7	3976.3	1698.6 .. P
प	1987.8	1669.4	1552.2	1965.9	1613.4	1924.1	1751.8	2069.8	1893.9	1424.7	1574.1	441 .. Y
य	416	373	364	430	361	412	374	453	431	356	396	

तबता तेहेतीस
TABLE XXXIII

निरनिराळ्या राज्यांतील गव्हाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न-(१९७०-७१ ते १९८१-८२)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Wheat (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये
A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1
बिहार													Bihar
अ	1315.6	1397.4	2509.1	1334.4	1478.0	1815.3	1945.0	1846.6	1806.2	1700.5	1754.8	1744.0	A
प	1258.9	2493.7	3136.4	1648.7	2000.0	2296.9	2470.1	2294.3	2502.1	1883.7	2305.8	2568.8	P
य	957	1785	1250	1236	1353	1265	1270	1242	1385	1108	1314	1473	Y
गुजरात													Gujarat
अ	577.2	574.5	371.3	521.4	406.1	686.3	726.7	684.2	619.6	680.5	656.1	703.6	A
प	939.4	897.4	547.6	905.9	734.4	1151.1	1071.8	1220.9	1192.4	1215.4	1298.3	1707.3	P
य	1628	1562	1475	1737	1808	1677	1475	1784	1924	1786	1979	2000	Y
हरियाणा													Haryana
अ	1129.0	1177.0	1270.0	1178.0	1117.4	1226.1	1348.0	1359.8	1481.5	1471.0	1480.0	1562.0	A
प	2342.0	2402.0	2231.0	1811.0	1954.0	2428.0	2735.0	2845.0	3398.0	3283.0	3492.0	3682.0	P
य	2074	2041	1757	1537	1749	1980	2029	2092	2294	2232	2360	2357	Y
हिमाचल-प्रदेश													Himachal Pradesh
अ	302.0	332.9	314.6	302.7	318.8	331.7	289.1	318.1	329.0	347.7	349.8	353.6	A
प	246.2	394.5	333.1	287.0	355.9	402.8	208.4	378.0	397.6	273.2	424.6	430.0	P
य	815	1185	1059	948	1116	1214	721	1188	1209	786	1262	1216	Y
जम्मू व काश्मीर													Jammu & Kashmir
अ	184.2	179.7	188.9	190.4	191.1	176.1	186.4	189.8	207.4	292.1	197.9	197.9	A
प	124.8	168.0	174.3	161.0	193.5	154.3	156.5	185.9	203.9	206.4	204.3	204.3	P
य	678	935	923	846	1013	876	840	979	983	1021	1032	1032	Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	304.9	346.5	298.6	346.3	365.3	407.2	365.5	379.4	389.4	378.8	312.0	341.9	A
प	94.6	187.2	109.2	207.3	320.2	280.7	233.1	230.8	264.2	29.6	180.2	230.4	P
य	310	560	366	599	877	689	638	608	678	606	570	674	Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	3403.1	3665.3	3277.3	3273.5	2788.1	3360.4	3143.7	3553.7	3778.0	3085.2	3365.3	3293.4	A
प	2592.2	3189.2	2284.8	2539.1	2351.5	2750.5	2308.2	3102.9	3523.2	2154.6	3143.5	3274.3	P
य	762	870	697	776	843	819	734	873	933	693	934	994	Y

तक्ता तेहेतीस-समाप्त
TABLE XXXIII-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	882.0	1009.3	690.6	922.9	941.7	1183.0	1188.2	1214.6	1186.8	1164.0	1079.1	1128.0	A
प	451.1	502.8	248.5	514.0	775.7	1260.2	937.6	962.3	951.3	1006.0	931.3	988.5	P
य	511	498	360	557	824	1065	789	792	802	864	863	876	Y
पंजाब													Punjab
अ	2299.2	2335.4	2404.3	2337.8	2213.0	2438.6	2579.0	2617.0	2736.0	2823.0	2812.0	2917.0	A
प	5145.0	5618.0	5368.0	5181.0	5300.0	5788.0	6272.0	6642.0	7423.0	7896.0	7677.0	8553.0	P
य	2238	2406	2233	2216	2395	2375	2432	2538	2713	2797	2730	2953	Y
राजस्थान													Rajasthan
अ	1478.1	1513.7	1399.4	1673.1	1421.2	1762.2	1798.8	1833.1	1990.7	1635.0	1635.0	1772.6	A
प	1951.2	1888.7	1753.5	1790.7	1819.3	2290.4	2300.7	2610.0	2874.1	2700.9	2393.9	2942.4	P
य	1320	1248	1253	1070	1280	1300	1279	1424	1444	1303	1467	1660	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	5907.2	6045.9	6135.3	6009.1	6152.0	6302.1	6624.0	6759.7	7390.5	8111.9	8111.9	7849.4	A
प	7689.5	7550.1	7515.2	5878.8	7175.6	8552.5	8939.9	9884.4	11457.8	9895.2	13383.0	12883.3	P
य	1302	1249	1225	978	1166	1357	1350	1462	1550	1314	1650	1641	Y
पश्चिम-बंगाल													West Bengal
अ	360.2	422.4	368.2	330.1	421.8	565.3	515.2	484.4	521.0	505.9	283.0	213.2	A
प	868.1	921.2	688.0	629.9	836.8	1187.2	1051.2	1036.5	998.2	768.0	473.2	302.0	P
य	2410	2181	1869	1908	1984	2100	2040	2140	1916	1518	1672	1416	Y
इतर													Others
अ	97.8	138.9	236.0	163.6	195.8	199.5	211.9	215.3	205.1	208.7	141.9	231.3	A
प	129.5	197.1	345.0	223.1	287.5	303.7	325.4	356.2	322.0	318.0	385.6	366.8	P
य	1324	1419	1462	1364	1468	1522	1536	1654	1570	1524	1594	1586	Y
अखिल भारत													All India
अ	18240.5	19138.9	19463.6	18583.3	18010.3	20453.8	20921.5	21455.7	22641.2	21964.0	22278.8	22307.9	A
प	23832.5	26409.9	24734.6	21777.5	24104.4	28846.3	29009.9	92374.1	35507.8	31564.0	36312.6	37833.1	P
य	1307	1380	1271	1172	1338	1410	1387	1480	1568	1437	1630	1696	Y

तक्ता चौतीस

TABLE XXXIV

निरनिराळ्या राज्यांतील बारलीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरा सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Barley (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A—Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P—Production in thousand tonnes

य-हेक्टरा उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	State
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
बिहार													Bihar
अ	253.7	234.7	218.5	199.6	192.2	175.8	149.0	141.8	136.5	116.2	119.6	119.6	A
प	163.5	155.9	120.4	106.8	123.7	108.5	88.8	89.4	97.3	69.2	88.5	88.5	P
य	644	664	551	535	644	617	596	630	713	596	740	740	Y
हरियाणा													Haryana
अ	107.0	91.0	144.0	154.2	226.1	177.1	103.0	97.0	90.1	81.0	135.0	123.0	A
प	123.0	115.0	149.0	137.0	240.0	221.0	126.0	127.0	143.0	98.0	205.0	158.0	P
य	1150	1264	1035	888	1061	1248	1223	1309	1587	1210	1518	1285	Y
हिमाचल प्रदेश													Himachal Pradesh
अ	39.4	39.6	40.6	39.1	40.1	40.7	34.6	37.0	36.3	35.5	35.6	35.4	A
प	35.2	65.4	50.4	40.4	43.9	56.4	31.8	47.2	42.7	33.0	50.4	40.6	P
य	893	1652	1241	1033	1095	1386	919	1276	1176	930	1416	1147	Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	157.0	172.8	179.8	191.3	211.0	203.8	158.8	177.3	186.4	219.4	197.5	194.2	A
प	152.2	173.1	160.7	163.4	202.7	212.7	120.9	198.2	208.5	89.2	235.9	173.6	P
य	969	1002	894	854	961	1044	761	1118	1119	407	1194	894	Y
पंजाब													Punjab
अ	56.6	48.4	55.7	109.7	189.0	120.2	64.0	49.0	38.0	49.0	65.0	87.0	A
प	57.0	55.0	59.0	94.0	218.0	152.0	77.0	68.0	54.0	76.0	108.0	174.0	P
य	1007	1136	1059	857	1153	1265	1203	1388	1421	1551	1662	2000	Y
राजस्थान													Rajasthan
अ	523.6	444.6	433.6	591.0	712.9	803.0	590.2	468.2	405.9	423.4	410.2	449.7	A
प	763.9	574.9	489.4	596.1	882.6	1005.5	685.2	656.8	546.5	488.8	521.0	582.8	P
य	1459	1293	1129	1009	1238	1252	1161	1403	1346	1154	1270	1296	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	1323.1	1312.1	1288.0	1268.1	1232.0	1202.3	1075.2	963.3	869.2	786.3	779.4	680.8	A
प	1430.5	1359.5	1299.8	1166.1	1366.4	1373.7	1167.7	1070.3	1001.3	719.5	1032.6	748.1	P
य	1081	1036	1009	920	1109	1143	1086	1111	1152	915	1325	1099	Y

तक्ता चौतीस-समाप्त
TABLE XXXIV—Concl'd.

i	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	.. 61.5	81.0	62.5	66.1	50.3	48.3	37.9	37.4	35.5	31.3	35.4	31.0	.. A
प	.. 42.0	60.5	35.8	47.1	35.6	41.2	26.8	33.5	28.0	29.8	31.2	26.1	.. P
य	... 683	747	573	713	708	853	707	896	789	952	881	842	... Y
इतर													Others
अ	.. 32.7	31.1	26.2	31.2	31.3	30.6	28.7	30.5	29.9	29.1	29.3	28.8	.. A
प	.. 17.1	17.7	14.6	20.4	21.8	20.9	19.6	20.8	20.4	20.2	20.5	19.9	.. P
य	.. 523	569	557	654	696	683	683	684	682	694	700	691	.. Y
अखिल भारत													All India
अ	.. 2554.6	2455.3	2448.9	2650.3	2884.9	2801.8	2241.4	2001.4	1827.8	1771.2	1807.0	1749.5	.. A
प	.. 2784.4	2577.0	2379.1	2371.3	3134.7	3191.9	2343.8	2311.2	2141.7	1623.7	2293.1	2011.6	.. P
य	.. 1090	1050	971	895	1087	1139	1046	1155	1172	917	1269	1150	.. Y

तक्ता पत्तीस TABLE XXXV

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण तृणधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Cereals (1970-71 to 1980-81) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७०-७१ 1970-71	१९७१-७२ 1971-72	१९७२-७३ 1972-73	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
आंध्र प्रदेश												Andhra Pradesh
अ	8034.5	7346.7	7464.2	7999.5	7989.5	8372.2	7574.5	7953.9	8226.9	7455.1	7305.9	A
प	6956.2	6910.9	6408.3	8273.7	8668.2	9007.0	7123.7	8651.9	1026.9	9200.9	9600.6	P
य	866	941	859	1034	1085	1076	940	1088	1247	1234	1314	Y
आसाम												Assam
अ	2006.8	2025.2	2201.2	2141.9	2145.0	2329.4	2376.2	2356.1	2341.0	2244.4	2408.2	A
प	2002.0	1965.4	2348.3	2126.5	2075.3	2375.4	2218.2	2414.0	2259.5	1990.7	2658.6	P
य	998	970	1067	993	968	1020	934	1025	965	887	1104	Y
बिहार												Bihar
अ	8263.5	8203.4	8651.4	8040.1	8157.3	8586.6	8741.6	8854.7	8785.6	8068.2	8660.4	A
प	6893.8	8177.6	8663.5	7079.8	7384.0	8354.7	8481.5	9013.1	9274.1	6469.9	9615.0	P
य	834	997	1001	881	905	973	970	1058	1056	802	1110	Y
गुजरात												Gujarat
अ	4677.4	4505.0	3950.9	4453.1	3537.8	4623.5	4260.0	4024.8	4043.9	3842.1	3919.0	A
प	4240.9	4060.7	2102.4	3751.3	2061.2	4340.2	3841.0	3724.3	4254.5	3813.7	4208.6	P
य	907	901	532	842	583	939	902	925	1052	993	1074	Y
हरियाणा												Haryana
अ	2705.1	2749.1	2910.0	2885.4	2823.4	3013.6	3033.0	2983.6	3136.6	3105.0	3159.0	A
प	3938.1	3861.1	3488.0	3353.0	2965.0	4088.0	4384.0	4335.0	5249.0	4682.0	5593.0	P
य	1456	1404	1199	1162	1050	1357	1446	1453	1673	1508	1770	Y
हिमाचल प्रदेश												Himachal Pradesh
अ	750.5	755.2	741.4	726.5	756.8	772.0	746.8	755.4	770.6	794.1	798.2	A
प	918.1	916.2	885.5	909.1	1020.8	1097.1	896.8	1024.3	1013.4	858.1	865.6	P
य	1223	1213	1194	1251	1349	1421	1201	1356	1315	1081	1084	Y
जम्मू व काश्मीर												Jammu & Kashmir
अ	727.6	725.5	745.2	745.5	745.2	758.5	763.3	769.8	794.7	786.7	787.4	A
प	914.0	929.5	925.6	964.6	977.4	983.2	912.2	1094.5	1178.2	1082.1	1276.1	P
य	1256	1281	1242	1294	1312	1296	1195	1422	1483	1375	1621	Y

तक्ता पस्तीस-चालू TABLE XXXV-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
कर्नाटक												Karnataka
अ	6055.5	5963.5	4792.4	5723.6	5823.7	5848.2	4947.4	5785.5	5987.0	5911.2	4924.4	A
प	5558.7	5596.4	4361.1	5966.9	5846.1	6457.6	4369.9	6681.4	6830.7	6733.1	5722.3	P
य	918	939	910	1043	1004	1104	883	1155	1141	1139	1162	Y
केरळ												Kerala
अ	886.6	886.9	885.4	886.4	892.4	894.0	862.6	846.4	805.1	798.3	790.0	A
प	1306.9	1360.1	1384.5	1265.2	1341.9	1371.7	1259.5	1298.3	1269.0	1296.0	1294.7	P
य	1474	1534	1564	1427	1504	1534	1460	1534	1576	1623	1639	Y
मध्य प्रदेश												Madhya Pradesh
अ	12606.3	12727.2	12697.0	12512.2	12119.1	12652.8	12360.9	12895.2	13095.2	12606.7	12818.0	A
प	8930.0	9281.2	8375.6	8571.5	7787.2	9461.0	7665.7	10297.1	9604.5	5928.5	10063.4	P
य	708	729	660	685	643	748	620	799	733	470	785	Y
महाराष्ट्र												Maharashtra
अ	10430.4	10096.1	8644.0	11083.2	10690.2	11099.5	11382.9	11612.7	11277.9	11410.9	11232.6	A
प	4814.1	4310.0	2599.7	6142.2	6742.4	7934.7	8719.4	9443.5	8982.6	9324.5	8900.0	P
य	462	427	301	554	631	715	766	813	796	817	792	Y
ओरिसा												Orisa
अ	4936.5	5088.8	4974.8	5255.0	4988.8	5350.3	5070.3	5148.8	5113.6	4803.4	4930.8	A
प	4637.5	3963.6	4371.6	4799.7	3542.2	5043.2	3665.8	4882.1	4973.8	3304.9	4873.6	P
य	939	779	879	913	710	943	722	948	973	688	988	Y
पंजाब												Punjab
अ	3513.2	3530.1	3633.0	3687.1	3627.5	3890.0	4028.1	4050.8	4357.8	4476.4	4519.0	A
प	6997.2	7623.1	7399.6	7374.9	7713.1	8425.1	8866.5	10024.2	11361.3	11732.8	11720.8	P
य	1992	2159	2037	2000	2126	2166	2201	2475	2607	2621	2594	Y
राजस्थान												Rajasthan
अ	9258.8	8946.3	9054.2	10152.1	8106.0	7912.3	7835.2	8081.9	8831.0	8723.5	9198.5	A
प	7060.8	5017.1	4162.9	5441.4	4016.6	5652.1	5488.2	5124.0	5932.2	4401.3	5349.1	P
य	763	561	460	536	496	714	700	634	672	505	582	Y
तामिलनाडु												Tamilnadu
अ	4714.3	4636.4	4629.7	4400.1	3939.6	4597.5	4361.3	4720.5	4539.8	4646.8	3595.8	A
प	6857.6	6789.4	6975.1	7119.7	4682.6	7055.8	6159.8	7554.4	7384.2	7466.7	5396.9	P
य	1455	1464	1507	1618	1189	1535	1412	1600	1627	1607	1501	Y
उत्तर प्रदेश												Uttar Pradesh
अ	15906.4	15834.1	15847.8	15711.4	15682.9	15831.6	16070.0	16077.1	16791.8	16767.8	17459.1	A
प	16515.5	14777.6	15231.3	13736.5	14268.6	16820.4	17479.7	18813.9	20743.1	14671.9	22029.8	P
य	1038	933	961	874	910	1062	1075	1170	1235	887	1262	Y

तकता पस्तिस—समाप्त
TABLE XXXV—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	.. 5453.9	5555.6	5262.7	5677.6	6970.7	6128.1	5834.6	5012.9	5396.3	5514.6	5574.4	..	A
प	.. 7116.0	7521.9	6487.5	6536.0	7490.5	8182.0	7102.3	8636.0	7777.1	6757.6	8043.2	..	P
य	.. 1305	1117	1166	1151	1255	1335	1217	1436	1441	1225	1443	..	Y
द्वतर													Others
अ	.. 854.4	896.6	976.7	1030.4	1055.3	1067.2	1123.7	1088.5	1057.4	992.0	1075.2	..	A
प	.. 946.8	993.5	949.1	1245.0	1228.9	1345.5	1371.3	1422.4	1371.0	1213.9	1490.5	..	P
य	.. 1108	1108	972	1208	1165	1261	1220	1307	1297	1224	1386	..	Y
अखिल भारत													All India
अ	.. 101781.1	100472.2	98362.2	103111.1	99050.9	103727.3	101372.4	101017.8	105352.2	102156.0	103157.0	..	A
प	.. 96604.2	94074.5	87119.6	94657.0	89812.0	107994.7	99805.5	114434.4	119719.1	100479.0	118701.8	..	P
य	.. 949	936	886	918	907	-1041	985	1100	1136	984	1151	..	Y

तक्ता छत्तीस
TABLE XXXVI

निरनिराळ्या राज्यांतील हरभन्ग्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Gram (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१ 1970-71	१९७१-७२ 1971-72	१९७२-७३ 1972-73	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
बिहार													Bihar
अ	.. 244.4	241.3	261.6	260.5	248.2	245.1	221.4	226.6	217.1	184.2	195.8	195.8	.. A
प	.. 174.2	170.3	133.6	114.3	156.7	134.8	141.4	124.4	133.9	112.6	140.6	140.6	.. P
य	.. 713	706	51	439	631	550	639	549	617	611	718	718	.. Y
गुजरात													Gujarat
अ	.. 52.9	57.0	33.5	59.2	36.9	77.2	76.8	70.8	66.0	66.0	63.5	87.6	.. A
प	.. 43.9	40.3	27.5	54.1	15.4	53.6	49.0	39.4	59.0	31.4	47.0	69.8	.. P
य	.. 830	707	821	914	417	694	638	556	894	476	740	797	.. Y
हरियाणा													Haryana
अ	.. 1046.0	1119.0	970.0	994.2	704.5	1106.2	1029.0	1148.8	1063.1	553.0	741.0	1044.0	.. A
प	.. 774.0	647.0	551.0	448.0	343.0	907.0	824.0	965.0	1044.0	316.0	455.0	309.0	.. P
य	.. 740	578	568	451	487	820	801	840	982	571	614	296	.. Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	.. 159.7	151.8	131.6	158.3	163.3	191.8	163.2	167.5	163.7	153.1	143.5	165.5	.. A
प	.. 62.1	61.6	19.5	75.4	65.6	88.8	50.4	58.9	69.3	69.2	57.6	74.0	.. P
य	.. 389	406	148	476	402	463	309	352	423	452	401	447	.. Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	.. 1619.1	1685.6	1625.4	1851.4	1841.9	1917.3	2017.5	1780.1	1738.6	2174.4	1806.7	1932.3	.. A
प	.. 855.7	1148.4	1108.8	1056.5	1144.0	1226.4	1048.7	907.3	1031.8	923.8	1063.3	1280.0	.. P
य	.. 529	681	682	571	621	640	520	510	593	425	588	662	.. Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	.. 368.6	433.2	242.2	393.2	412.1	456.3	427.9	471.5	460.2	452.9	429.1	461.3	.. A
प	.. 98.5	132.7	40.8	148.3	141.0	185.2	134.8	147.0	157.3	173.4	150.2	176.9	.. P
य	.. 267	306	168	377	342	406	315	312	342	383	350	384	.. Y
पंजाब													Punjab
अ	.. 357.9	335.4	319.1	351.5	266.0	381.2	349.0	353.0	351.0	250.0	258.0	243.0	.. A
प	.. 284.0	282.0	267.0	315.0	216.0	376.0	311.0	322.0	284.0	162.0	150.0	115.0	.. P
य	.. 794	841	837	896	812	986	891	912	809	686	581	473	.. Y

तक्ता छत्तीस-समाप्त
TABLE XXXVI-Concl'd.

राज्य	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	State
राजस्थान													Rajasthan
अ	1617.0	1642.2	1204.5	1500.5	1425.2	1952.4	1776.1	1862.0	1747.7	1377.5	1225.4	1917.3	A
प	1195.4	884.8	803.1	715.2	795.8	1498.3	1361.4	1488.0	1589.3	749.8	854.3	1246.2	P
य	739	539	667	477	558	767	767	799	909	544	697	650	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	2077.9	1988.6	1920.5	1955.9	1721.1	1725.5	1658.7	1656.2	1640.6	1554.3	1496.9	1590.7	A
प	1544.6	1566.5	1461.2	1044.2	1009.6	1250.1	1361.9	1206.6	1227.8	692.9	1298.2	1063.7	P
य	743	788	761	534	587	724	821	729	748	446	861	669	Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	155.1	134.7	116.4	94.3	77.0	98.7	100.1	89.2	100.6	104.3	96.2	64.7	A
प	103.3	90.3	66.8	53.9	56.0	78.6	69.7	79.1	65.3	72.1	55.6	42.9	P
य	666	670	574	572	727	796	696	887	649	691	578	663	Y
इतर													Others
अ	139.6	123.6	142.7	141.8	145.4	168.4	154.4	148.0	159.4	129.3	129.0	120.4	A
प	64.1	56.8	57.5	74.3	71.7	80.7	72.0	71.8	77.1	53.2	55.2	49.3	P
य	459	460	403	524	493	479	466	485	484	411	428	410	Y
अखिल भारत													All India
अ	7838.7	7912.4	6967.5	7760.8	7041.6	8320.1	7974.1	7973.7	7708.0	6828.0	6584.1	7822.6	A
प	5199.2	5080.7	4536.8	4099.2	4014.8	5879.5	5424.3	5409.5	5738.8	3280.0	4328.0	4567.4	P
य	653	642	651	528	570	707	680	678	745	480	657	584	Y

तक्ता सदतीस
TABLE XXXVII

निरनिराळ्या राज्यांतील तुरीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Tur (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares.
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	१९८१-८२	STATE
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२	१३	१
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	198.6	186.2	183.3	206.9	199.2	216.2	182.0	199.1	205.7	193.3	226.4	247.6	A
प	62.1	42.6	37.9	38.7	46.0	43.8	24.0	29.8	44.6	48.8	44.1	60.3	P
य	313	227	207	187	231	203	132	150	217	252	194	244	Y
बिहार													Bihar
अ	150.3	95.1	134.6	117.9	107.0	102.2	92.9	106.7	85.8	87.2	93.7	93.7	A
प	134.6	59.4	127.1	75.9	88.3	72.0	62.0	69.3	55.6	76.8	91.0	91.0	P
य	896	625	944	644	825	705	667	649	648	881	971	971	Y
गुजरात													Gujarat
अ	86.0	86.4	86.1	95.5	93.9	101.9	104.5	111.4	131.5	153.0	187.8	228.2	A
प	40.8	44.4	34.4	41.9	36.8	47.5	62.0	44.2	74.4	87.7	141.6	180.3	P
य	474	514	400	439	392	466	593	397	566	573	754	790	Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	309.1	306.2	196.6	312.3	278.7	315.0	279.7	320.1	330.5	353.5	336.4	340.6	A
प	152.6	162.9	65.1	157.3	146.4	184.6	126.4	222.5	219.3	234.6	124.0	194.0	P
य	494	532	331	504	525	586	452	695	664	664	369	570	Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	500.4	504.5	529.3	515.9	513.9	516.8	508.6	488.4	474.5	512.3	522.9	533.6	A
प	409.3	424.7	474.9	291.8	418.6	431.9	280.6	352.3	316.8	229.2	303.6	497.1	P
य	818	842	897	566	815	836	552	722	668	447	581	932	Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	639.6	482.1	508.6	626.8	592.3	642.4	647.6	660.3	675.8	662.6	706.1	705.5	A
प	304.5	251.0	199.4	359.7	375.5	406.4	297.1	344.3	399.2	411.3	359.8	427.1	P
य	476	521	392	574	634	633	459	521	591	621	510	605	Y
तामिळनाडू													Tamilnadu
अ	62.7	100.2	93.9	95.3	68.1	80.6	84.3	80.8	73.4	68.5	66.4	124.6	A
प	23.0	40.1	45.8	48.4	31.4	41.9	42.9	37.7	50.7	43.3	28.8	51.0	P
य	367	400	388	508	461	520	509	467	691	632	434	409	Y

तबता सदतीस-समाप्त
TABLE XXXVII—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	1	
उत्तर प्रदेश	..	582.4	467.8	564.1	526.8	540.4	528.5	530.9	520.7	501.2	542.1	522.6	515.7	.. A
अ	..	678.5	599.3	868.6	309.7	610.4	775.1	751.8	750.2	646.5	538.8	756.5	632.4	.. P
प	..	1165	1281	1540	588	1144	1467	1416	1441	1290	994	1448	1226	.. Y
य	..													
इतर	..	125.9	117.0	127.6	148.6	135.4	167.4	135.5	138.7	156.5	158.5	179.4	192.1	.. A
अ	..	77.9	58.9	74.4	84.8	72.8	96.1	78.5	79.4	80.3	86.5	107.3	106.5	.. P
प	..	619	503	583	571	538	574	579	572	513	546	593	554	.. Y
य	..													
अखिल भारत	..	2655.0	2345.5	2424.1	2646.0	2528.9	2671.0	2566.0	2623.2	2634.9	2666.0	2842.2	32981.6	.. A
अ	..	1883.3	1683.0	1927.6	1408.2	1834.2	2099.3	1725.3	1929.7	1887.4	1739.0	1957	2339.7	.. P
प	..	709	718	795	532	725	786	672	735	719	652	689	785	.. Y
य	..													

तक्ता अडतीस
TABLE XXXVIII

निरमिराळ्या राज्यांतील इतर कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टररी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Other Pulses (1970-71 to 1980-81) in different States

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	STATE
	1970-71	1971-72	1972-73	1973-74	1974-75	1975-76	1976-77	1977-78	1978-79	1979-80	1980-81	
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1
आंध्र प्रदेश												Andhra Pradesh
अ	1179.3	1090.4	1091.3	1140.2	1167.1	1143.8	1041.0	1040.3	1158.6	1119.5	1153.8	A ..
प	362.6	312.5	243.0	336.9	344.1	340.7	303.9	281.7	345.2	260.5	361.2	P ..
य	307	287	223	295	295	298	292	271	298	253	313	Y ..
बिहार												Bihar
अ	1250.1	1207.9	1078.4	1178.0	1198.8	1184.0	1109.5	1138.0	1120.2	972.7	1118.9	A ..
प	678.6	659.6	395.3	494.6	621.9	615.6	498.9	478.8	513.5	445.3	506.8	P ..
य	543	546	367	420	519	520	450	421	458	458	453	Y ..
गुजरात												Gujarat
अ	284.3	286.0	259.6	265.7	148.9	268.6	266.8	269.3	348.2	322.5	302.3	A ..
प	80.5	76.6	50.1	69.2	39.3	78.5	75.8	65.6	97.3	74.5	77.9	P ..
य	283	268	193	260	264	292	284	244	279	231	258	Y ..
कर्नाटक												Karnataka
अ	662.5	901.2	728.3	863.2	905.5	931.7	615.6	835.1	1018.2	1035.1	817.4	A ..
प	188.9	241.6	154.3	338.2	335.5	352.3	159.0	324.1	338.0	334.0	341.3	P ..
य	285	268	212	392	371	378	258	388	332	323	418	Y ..
मध्य प्रदेश												Madhya Pradesh
अ	2126.3	2138.2	2206.4	2417.0	2083.3	2359.6	2222.4	2371.9	2517.5	2236.6	2460.4	A ..
प	726.6	780.0	671.9	726.0	670.6	881.3	580.7	784.8	774.4	453.6	732.3	P ..
य	342	365	305	300	322	373	261	331	308	203	298	Y ..
महाराष्ट्र												Maharashtra
अ	1482.5	1164.4	1076.0	1730.1	1703.6	1813.0	1729.8	1710.5	1666.3	1550.0	1669.2	A ..
प	372.9	259.2	210.8	469.4	525.1	576.7	545.2	521.2	477.6	452.9	321.2	P ..
य	252	223	196	271	308	318	315	305	287	292	192	Y ..

तक्ता अडतीस-समाप्त
TABLE XXXVIII—Concl'd.

४८-११०

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
												Orisa	
भोरिसा													
अ	772.1	794.7	862.6	880.7	918.5	1045.0	897.6	1279.3	1451.6	1534.4	1648.6	..	A
प	421.6	358.1	447.9	433.9	386.3	480.4	380.8	631.7	731.8	519.3	902.2	..	P
य	546	451	519	493	481	460	424	494	504	338	547	..	Y
												Rajasthan	
राजस्थान													
अ	1973.1	2027.4	1899.3	2076.0	2123.0	2478.2	2424.9	2141.7	1809.6	1625.9	1786.3	..	A
प	568.7	412.7	178.6	550.0	158.8	560.2	623.6	536.1	286.4	89.0	286.6	..	P
य	288	204	94	265	75	226	257	250	158	55	160	..	Y
												Tamilnadu	
तामिळनाडू													
अ	414.5	421.4	519.4	556.6	383.3	382.6	748.9	495.7	533.2	530.5	493.2	..	A
प	91.1	111.4	141.1	149.4	78.4	81.2	126.6	155.3	162.7	147.6	140.6	..	P
य	220	264	272	268	205	212	282	313	305	278	285	..	Y
												Uttar Pradesh	
उत्तर प्रदेश													
अ	1064.5	1068.3	1024.6	994.1	888.8	901.3	858.3	812.1	874.4	845.4	863.6	..	A
प	846.7	754.1	593.2	495.7	557.0	631.5	515.1	464.2	461.8	323.5	468.7	..	P
य	795	706	579	499	627	701	600	572	528	383	543	..	Y
												West Bengal	
पश्चिम बंगाल													
अ	484.0	449.6	411.1	526.6	569.8	595.3	483.4	452.4	447.7	436.3	405.5	..	A
प	249.4	222.7	195.5	263.7	290.7	303.5	246.2	234.6	193.7	207.0	166.0	..	P
य	515	495	476	501	510	510	509	519	433	474	409	..	Y
												Others	
इतर													
अ	347.1	343.2	366.6	391.5	363.3	359.5	344.8	350.8	368.5	333.8	383.4	..	A
प	147.7	141.2	160.6	173.1	157.5	158.9	155.9	155.1	174.3	151.1	193.7	..	P
य	426	411	438	442	434	442	452	442	473	433	503	..	Y
												All India	
अखिल भारत													
अ	12040.3	11892.7	11523.6	13019.7	12453.9	13462.6	12443.0	12897.1	13314.0	12256.0	13102.6	..	A
प	4735.3	4329.7	3442.3	4500.1	4165.2	5060.8	4211.7	4633.2	4556.7	3353.0	4498.5	..	P
य	393	364	299	346	334	376	338	359	342	274	343	..	Y

तक्ता अकूणचाळीस

TABLE XXXIX

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण कडधान्यांचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Pulses (1970-71 to 1980-81) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A-Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P-Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y-Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१ 1970-71	१९७१-७२ 1971-72	१९७२-७३ 1972-73	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1
आंध्र प्रदेश												Andhra Pradesh
अ	1450.9	1342.8	1344.3	1405.6	1434.5	1447.8	1300.1	1302.3	1421.3	1366.7	1431.3	A
प	449.5	379.6	299.4	395.3	417.7	421.1	352.1	332.5	405.6	328.0	418.6	P
य	310	283	223	281	291	291	271	255	285	240	292	Y
आसाम												Assam
अ	84.8	86.3	98.1	95.0	97.0	90.6	93.6	100.2	103.5	102.6	113.2	A
प	32.2	30.9	48.0	44.7	39.6	35.6	37.2	38.1	42.4	41.0	47.1	P
य	380	358	489	471	403	393	397	380	410	400	116	Y
बिहार												Bihar
अ	1644.8	1544.3	1474.6	1556.4	1554.0	1531.3	1423.8	1471.3	1423.1	1244.1	1390.9	A
प	987.4	889.3	656.0	684.8	866.9	822.4	702.3	672.5	703.0	634.6	746.8	P
य	600	576	445	440	558	537	493	457	494	510	537	Y
गुजरात												Gujarat
अ	423.2	429.4	379.2	420.4	279.7	447.7	448.1	451.5	545.7	541.5	553.6	A
प	165.2	161.3	112.0	165.2	91.5	179.6	186.8	149.2	230.7	193.6	266.5	P
य	390	376	295	393	327	401	417	330	423	358	481	Y
हरियाणा												Haryana
अ	1140.7	1208.4	1065.9	1080.4	780.9	1193.8	1102.8	1217.0	1133.4	600.5	785.0	A
प	813.2	684.3	589.8	482.7	374.3	952.0	866.9	1005.4	1084.3	345.8	704.0	P
य	713	566	553	447	479	797	786	826	957	576	897	Y
हिमाचल प्रदेश												Himachal Pradesh
अ	70.8	68.5	68.9	76.1	68.2	71.3	65.7	76.3	86.5	63.2	68.9	A
प	31.6	29.1	28.2	40.9	33.1	31.5	35.8	39.4	44.9	24.4	24.1	P
य	446	425	409	537	485	442	545	516	519	391	350	Y

तबता अंकुणवाळीस-चालू
TABLE XXXIX-Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
जम्मू व काश्मीर													Jammu & Kashmir
अ	46.7	49.9	46.8	52.0	50.5	50.1	46.4	53.8	54.5	47.8	54.4	..	A
प	30.4	29.1	28.8	31.6	31.8	23.8	21.6	26.5	36.6	29.5	36.1	..	P
य	651	583	615	608	630	475	466	493	672	617	664	..	Y
कर्नाटक													Karnataka
अ	1131.3	1359.2	1056.5	1333.8	1347.5	1438.5	1058.5	1322.7	1512.4	1541.7	1279.8	..	A
प	403.6	466.1	238.9	570.9	547.5	625.7	335.8	605.5	626.6	637.8	627.3	..	P
य	357	343	226	428	406	435	317	458	414	414	490	..	Y
केरळ													Kerala
अ	39.5	37.8	37.6	37.4	37.3	38.6	40.4	36.5	36.5	35.6	35.4	..	A
प	14.0	13.1	12.8	13.7	13.8	14.6	17.3	15.8	16.9	15.5	15.5	..	P
य	354	347	340	366	370	378	428	433	463	435	438	..	Y
मध्य प्रदेश													Madhya Pradesh
अ	4245.8	4328.3	4361.1	4784.3	4439.1	4793.7	4748.5	4640.4	4730.6	4923.3	4920.9	..	A
प	1991.6	2353.1	2255.6	2074.3	2233.2	2539.6	1910.0	2044.4	2123.0	1606.6	2146.1	..	P
य	469	544	517	434	503	530	402	441	449	326	436	..	Y
महाराष्ट्र													Maharashtra
अ	2490.7	2079.7	1826.8	2750.1	2708.0	2911.7	2805.3	2842.3	2802.3	2665.5	2804.4	..	A
प	775.9	642.9	451.0	977.4	1041.6	1168.3	977.1	1012.5	1034.1	1037.6	831.2	..	P
य	312	309	247	355	385	401	348	356	369	389	296	..	Y
ओरिसा													Orisa
अ	844.8	860.9	939.8	962.6	1002.8	1133.3	967.4	1370.2	1566.2	1651.3	1789.1	..	A
प	466.6	390.2	488.8	475.0	428.4	526.7	409.6	678.8	791.2	566.8	972.4	..	P
य	552	453	520	493	427	465	423	495	505	343	544	..	Y
पंजाब													Punjab
अ	413.7	384.9	380.3	429.8	327.7	438.5	392.5	400.2	409.7	305.0	348.9	..	A
प	309.1	305.2	294.0	352.3	244.6	402.3	331.1	345.5	312.6	196.6	245.2	..	P
य	747	793	773	820	746	917	844	863	763	645	703	..	Y

तबता अकूणघांठीस-समाप्त
TABLE XXXIX-*Concl.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12			
राजस्थान														Rajasthan
अ	..	3615.9	3703.7	3140.2	3607.9	3571.6	4478.8	4242.0	4037.0	3602.2	3030.6	3048.5	..	A
प	..	1777.3	1317.7	994.9	1279.1	960.9	2083.2	2002.1	2034.4	1890.0	843.7	1153.5	..	P
य	..	492	356	317	355	269	465	472	504	525	278	378	..	Y
तामिळनाडू														Tamilnadu
अ	..	481.6	525.1	621.7	663.3	464.2	470.9	545.3	582.3	616.1	605.8	570.3	..	A
प	..	116.5	153.7	192.0	204.8	114.6	127.4	176.5	196.4	219.0	194.9	184.0	..	P
य	..	242	293	309	309	247	271	324	337	355	322	323	..	Y
उत्तर प्रदेश														Uttar Pradesh
अ	..	3724.8	3524.7	3509.2	3476.8	3150.3	3155.3	3047.9	2989.0	3016.2	2941.8	2880.4	..	A
प	..	3069.2	2919.9	2923.0	1849.6	2185.0	2656.7	2628.8	2421.0	2336.1	1555.2	2491.2	..	P
य	..	824	828	833	532	694	842	862	810	775	529	865	..	Y
पश्चिम बंगाल														West Bengal
अ	..	664.9	597.1	545.6	659.7	682.3	727.2	619.4	564.4	561.0	559.3	524.3	..	A
प	..	375.0	317.0	284.8	349.6	375.5	410.7	351.5	334.2	267.4	304.5	238.7	..	P
य	..	564	531	522	530	550	565	567	592	477	544	455	..	Y
इतर														Others
अ	..	19.1	19.6	18.6	34.9	28.8	34.6	35.4	39.6	35.7	32.4	34.3	..	A
प	..	9.5	10.9	8.7	15.6	14.2	18.4	18.8	20.3	18.5	15.5	16.9	..	P
य	..	497	556	468	447	493	532	531	513	518	478	493	..	Y
अखिल भारत														All India
अ	..	22534.0	22150.6	20915.2	23426.5	22024.4	24453.7	22983.1	23497.0	23656.9	21751.0	22633.6	..	A
प	..	11817.8	11093.4	9906.7	10007.5	10014.2	13039.6	11361.3	11972.4	12182.9	8372.0	11165.2	..	P
य	..	524	501	474	427	455	533	494	510	515	385	493	..	Y

तक्ता चाळीस
TABLE XL

निरनिराळ्या राज्यांतील एकूण अन्नधान्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)

Estimates of area, production and average yield per hectare of Total Foodgrains (1970-71 to 1980-81) in different States

राज्य	अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये प-उत्पादन हजार टनामध्ये य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये											A—Area in thousand hectares P—Production in thousand tonnes Y—Yield in Kg. per hect.	
	१९७०-७१ 1970-71	७१-७२ 1971-72	७२-७३ 1972-73	७३-७४ 1973-74	७४-७५ 1974-75	७५-७६ 1975-76	७६-७७ 1976-77	७७-७८ 1977-78	७८-७९ 1978-79	७९-८० 1979-80	८०-८१ 1980-81	STATE	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
आंध्र प्रदेश													Andhra Pradesh
अ	9485.4	8689.5	8808.5	9405.1	9423.7	9820.0	8874.6	9255.4	9648.2	8821.8	8737.2	..	A
प	7405.7	7290.5	6707.7	8669.0	9085.9	9428.1	7475.8	8984.4	10666.5	9528.9	10019.2	..	P
य	781	839	762	922	764	960	842	971	1106	1080	1146	..	Y
आसाम													Assam
अ	2091.6	2111.5	2299.5	2236.9	2242.0	2420.0	2469.8	2456.3	2444.5	2347.0	2521.4	..	A
प	2034.2	1996.3	2396.3	2171.2	2114.9	2411.0	2255.4	2452.1	2301.9	2031.7	2705.7	..	P
य	973	945	1042	971	943	996	913	998	942	866	1073	..	Y
बिहार													Bihar
अ	9908.3	9747.7	10126.0	9596.5	9711.3	10117.7	10165.4	10326.0	10208.7	9312.3	10051.3	..	A
प	7881.2	9066.9	9319.5	7764.6	8250.9	9177.1	9183.8	9685.6	9977.1	7104.5	10361.8	..	P
य	795	930	920	809	850	907	903	938	977	763	1031	..	Y
गुजरात													Gujarat
अ	5100.6	4934.4	4330.1	4873.5	3817.5	5071.2	4708.1	4476.2	4589.6	4383.6	4472.6	..	A
प	4406.1	4222.0	2214.4	3916.5	2152.7	4519.8	4027.8	3873.5	4485.2	4007.5	4475.1	..	P
य	864	856	511	804	564	891	856	865	977	914	1001	..	Y
हरयाणा													Haryana
अ	3845.8	3957.5	3975.7	3965.8	3604.3	4207.4	4135.8	4200.6	4270.0	3705.5	3944.0	..	A
प	4751.3	4545.4	4077.8	3835.7	3339.3	5040.0	5250.9	5340.4	6333.3	5027.8	6297.0	..	P
य	1235	1149	1026	967	926	1198	1270	1271	1483	1357	1597	..	Y
हिमाचल प्रदेश													Himachal Pradesh
अ	821.3	823.7	810.3	802.6	825.0	843.3	812.5	831.7	857.1	857.3	867.1	..	A
प	749.7	945.3	913.7	950.0	1053.9	1128.6	932.6	1063.7	1058.3	882.5	889.7	..	P
य	1156	1148	1148	1184	1277	1338	1148	1279	1235	1029	1026	..	Y

तक्ता चाळीस—चालू
TABLE XL—Contd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
												Jammu & Kashmir	
जम्मु व काश्मीर												..	A
अ	774.5	775.4	792.0	797.5	795.7	808.6	809.7	823.6	849.2	834.5	841.8	..	A
प	944.4	958.6	954.4	996.2	1009.2	1007.0	933.8	1121.0	1214.8	1111.6	1312.2	..	P
य	1220	1236	1205	1249	1268	1245	1153	1901	1031	1332	1559	..	Y
												Karnataka	
कर्नाटक												..	A
अ	7186.8	7322.7	5848.9	7057.4	7171.2	7286.7	6005.9	7108.2	7499.4	7452.9	6204.2	..	A
प	5962.3	6064.5	4600.0	6537.8	6393.6	7083.3	4705.7	7286.9	7457.3	7370.9	6349.6	..	P
य	830	828	786	926	892	972	784	1025	994	989	1023	..	Y
												Kerala	
केरळ												..	A
अ	926.1	924.7	923.0	923.8	929.7	932.6	903.0	882.9	841.6	833.9	825.4	..	A
प	1370.9	1373.2	1397.5	1279.9	1355.7	1386.3	1276.8	1314.1	1286.9	1311.5	1310.2	..	P
य	1426	1485	1514	1384	1458	1486	1414	1468	1528	1573	1587	..	Y
												Madhya Pradesh	
मध्य प्रदेश												..	A
अ	16852.1	17055.5	17058.1	17296.5	16558.2	17446.5	17109.4	17535.6	17825.8	17530.0	17739.8	..	A
प	10921.6	11634.3	10631.2	10645.8	10020.4	12000.6	9575.7	12341.5	11727.5	7535.1	12209.5	..	P
य	648	682	623	615	605	688	560	704	658	430	688	..	Y
												Maharashtra	
महाराष्ट्र												..	A
अ	12921.1	12175.8	10470.8	13833.3	13398.2	14011.2	14188.2	14455.2	14080.2	14076.4	14037.0	..	A
प	5590.0	4952.9	3050.1	7119.0	7764.0	9103.0	9696.5	10456.0	10016.7	10362.1	9731.2	..	P
य	433	407	291	515	581	650	683	723	711	736	693	..	Y
												Orisa	
ओरिसा												..	A
अ	5781.3	5249.7	5914.6	6217.6	5991.6	6483.6	6037.7	6519.0	6679.8	6454.7	6719.9	..	A
प	5104.1	4353.8	4860.4	5274.7	3970.6	5569.9	4075.4	5560.9	5765.0	3871.7	5846.0	..	P
य	883	732	822	848	663	859	675	853	863	600	870	..	Y
												Punjab	
पंजाब												..	A
अ	3926.9	3915.0	4013.3	4116.9	3955.2	4328.5	4420.6	4451.0	4767.5	4781.4	4867.9	..	A
प	7306.3	7928.3	7693.6	7727.2	7957.7	8827.4	9197.6	10369.7	11673.9	11929.4	11966.0	..	P
य	1861	2025	1917	1877	2012	2039	2081	2330	2449	2495	2458	..	Y
												Rajasthan	
राजस्थान												..	A
अ	12874.7	12650.5	12194.4	13760.0	11677.6	12391.1	12077.2	12118.9	12433.2	11754.1	12247.0	..	A
प	8838.1	6334.8	5157.8	6720.5	4977.5	7735.3	7490.3	7158.4	7822.2	5245.0	6502.6	..	P
य	686	501	423	488	426	624	620	591	629	446	531	..	Y

तबता चाळीस-समाप्त
TABLE XL-*Concl'd.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1
तामिळनाडू	..											Tamilnadu
अ	5195.9	5161.5	5251.4	5063.4	4403.8	5068.4	4906.6	5302.8	5155.9	5252.6	4166.1	.. A
प	6974.1	6943.1	7167.1	7324.5	4797.2	7183.2	6336.3	7750.8	7603.2	7661.6	5580.9	.. P
य	1342	1345	1365	1447	1089	1417	1291	1462	1475	1459	1340	.. Y
उत्तर प्रदेश	..											Uttar Pradesh
अ	19631.2	19358.8	19357.0	19188.2	18833.2	18986.9	10117.9	19066.1	19808.0	19709.6	20338.5	.. A
प	19584.7	17697.5	18154.3	15586.1	16453.6	19477.1	19908.5	21234.9	23079.2	16427.1	24521.0	.. P
य	998	914	938	612	874	1026	1041	1114	1165	833	1206	.. Y
पश्चिम बंगाल	..											West Bengal
अ	6118.8	6152.7	6108.3	6337.3	6653.0	6855.3	6454.0	6577.3	5057.3	6073.9	6098.7	.. A
प	7401.0	7855.9	6772.3	6885.6	7866.0	8592.7	7453.8	8970.2	8044.5	7062.1	8281.9	.. P
य	1224	1277	1109	1087	1182	1253	1155	1364	1350	1163	1358	.. Y
इतर	..											Others
अ	873.5	916.2	995.3	1065.3	1084.1	1101.8	1159.1	1128.1	1093.1	1024.4	1109.5	.. A
प	956.3	1004.4	957.8	1260.6	1243.1	1363.9	1390.1	1442.7	1389.5	1229.4	1507.4	.. P
य	1095	1096	962	1183	1147	1238	1199	1279	1271	1200	1359	.. Y
अखिल भारत	..											All India
अ	124315.7	122622.8	119277.4	126537.6	121075.3	128181.0	124355.5	127514.8	129009.1	123907.0	125790.4	.. A
प	108422.0	105167.7	97026.3	104664.5	99826.2	121034.3	111166.8	126406.8	131902.0	108851.0	129867.0	.. P
य	872	858	813	827	824	944	894	991	1022	878	1032	.. Y

तक्ता एकेचाळीस

TABLE XLI

निरनिराळ्या राज्यांतील भुईमूगाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Groundnut (1970-71 to 1980-81) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
आंध्र प्रदेश	..											Andhra Prades
अ	.. 1480.5	1523.5	1415.4	1387.5	1471.0	1330.5	1051.3	1099.4	1276.9	1345.7	1280.0	.. A
प	.. 1142.7	1164.2	997.8	1375.7	1413.0	1119.4	583.2	1023.4	1160.4	1118.9	811.2	.. P
य	.. 772	764	705	991	961	841	555	931	909	831	634	.. Y
गुजरात	..											Gujarat
अ	.. 3758.3	1770.4	1741.2	1581.6	1493.3	1640.7	1886.7	1371.2	2047.4	2040.1	2124.9	.. A
प	.. 1835.9	1540.7	349.5	1241.4	465.0	2034.6	1898.4	1763.3	1823.2	1813.0	1644.6	.. P
य	.. 1044	866	201	785	311	1240	1006	895	890	889	774	.. Y
हरियाणा	..											Haryana
अ	.. 10.2	8.7	7.6	7.2	11.1	11.3	10.0	8.8	10.1	6.8	6.1	.. A
प	.. 8.5	7.4	6.4	6.2	9.9	12.2	10.9	10.6	12.1	7.8	7.8	.. P
य	.. 833	851	842	861	892	1079	1090	1205	1198	1127	1279	.. Y
कर्नाटक	..											Karnataka
अ	.. 837.1	985.1	720.1	924.6	895.2	961.0	838.1	863.3	885.6	878.7	767.4	.. A
प	.. 613.1	745.1	434.4	641.6	664.0	629.8	366.6	570.8	609.8	636.1	457.9	.. P
य	.. 732	756	603	694	742	655	437	661	689	724	597	.. Y
केरळ	..											Kerala
अ	.. 14.7	14.7	16.0	17.2	17.5	17.5	16.6	12.7	13.3	13.9	14.4	.. A
प	.. 16.1	16.8	16.5	18.0	19.5	23.1	17.5	13.3	13.0	13.7	13.5	.. P
य	.. 1095	1143	1031	1047	1114	1320	1054	1047	977	986	938	.. Y
मध्य प्रदेश	..											Madhya Pradesh
अ	.. 464.4	489.5	436.0	439.4	448.3	491.8	521.1	437.1	409.7	319.7	330.6	.. A
प	.. 334.0	294.4	292.1	210.6	298.6	407.1	326.0	247.6	220.2	168.9	201.9	.. P
य	.. 719	601	670	479	666	828	626	566	537	528	611	.. Y
महाराष्ट्र	..											Maharashtra
अ	.. 952.7	750.5	762.7	674.5	754.6	839.4	925.3	848.3	814.4	747.2	832.8	.. A
प	.. 616.6	467.7	196.7	495.2	543.3	663.2	605.2	578.4	505.4	568.0	610.7	.. P
य	.. 647	623	258	734	727	790	654	682	621	760	733	.. Y

तक्ता एकेचाळीस-समाप्त
TABLE XLI-Concl'd.

Q 66-25

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
ओरिसा	..												Orisa
अ	.. 70.3	94.6	86.1	93.5	103.4	109.0	104.7	119.1	143.9	174.6	179.8	..	A
प	.. 87.3	132.7	120.1	138.0	141.8	134.7	118.6	144.7	191.8	122.7	233.5	..	P
य	.. 1242	1403	1395	1476	1371	1236	1133	1215	1333	703	1299	..	Y
पंजाब	..												Punjab
अ	.. 173.8	173.5	160.4	154.7	164.0	168.4	164.0	156.0	129.0	91.0	86.0	..	A
प	.. 168.5	183.0	153.0	150.0	141.0	176.0	150.0	154.0	114.0	81.0	107.0	..	P
य	.. 970	1055	954	270	860	1045	915	987	884	890	1244	..	Y
राजस्थान	..												Rajasthan
अ	.. 213.6	235.9	250.0	243.1	301.0	280.0	235.5	243.9	383.6	292.2	212.0	..	A
प	.. 142.1	158.8	125.6	142.0	180.9	172.8	157.3	174.6	236.9	71.4	85.9	..	P
य	.. 365	673	485	584	601	617	668	716	618	244	405	..	Y
तामिळनाडू	..												Tamilnadu
अ	.. 1000.4	1117.0	1061.3	1136.0	976.8	934.7	890.0	926.0	963.3	998.2	855.5	..	A
प	.. 918.7	1273.0	1103.0	1212.0	962.1	1053.4	785.0	1149.7	1128.5	1060.7	702.3	..	P
य	.. 916	1140	1039	1067	883	1127	882	1242	1148	1063	811	..	Y
उत्तर प्रदेश	..												Uttar Pradesh
अ	.. 341.1	327.8	314.9	352.8	415.1	424.7	388.6	328.8	324.5	246.3	194.4	..	A
प	.. 221.7	183.4	286.6	286.4	351.4	313.2	232.7	244.0	180.7	96.0	132.2	..	P
य	.. 650	559	910	812	847	737	599	742	557	390	680	..	Y
इतर	..												Others
अ	.. 9.1	11.0	9.6	11.6	11.3	12.5	10.9	13.9	11.9	10.4	10.7	..	A
प	.. 7.9	13.3	9.9	14.9	15.5	15.2	12.5	12.7	12.2	10.2	11.1	..	P
य	.. 868	1209	1031	1284	1572	1216	1147	914	1025	981	1037	..	Y
अखिल भारत	..												All India
अ	.. 7326.2	7510.2	6990.0	7023.7	7062.6	7221.5	7042.8	7028.5	7433.3	7238.0	6904.8	..	A
प	.. 6111.1	6180.5	4091.6	5932.0	5111.0	6754.7	5263.9	6087.1	6208.2	5772.0	5019.6	..	P
य	.. 834	823	585	845	724	935	747	866	835	797	727	..	Y

तक्ता बेचाळीस
TABLE XLII

निरनिराळ्या राज्यांतील एरंडीचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Casterseed (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A-Area in thousand hectares.
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P-Production in thousand tonnes.
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये Y-Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७०-७१ 1970-71 2	१९७१-७२ 1971-72 3	१९७२-७३ 1972-73 4	१९७३-७४ 1973-74 5	१९७४-७५ 1974-75 6	१९७५-७६ 1975-76 7	१९७६-७७ 1976-77 8	१९७७-७८ 1977-78 9	१९७८-७९ 1978-79 10	१९७९-८० 1979-80 11	१९८०-८१ 1980-81 12	१९८१-८२ 1981-82 13	STATE		
आंध्र प्रदेश	Andhra Pradesh		
अ	..	305.9	316.8	294.5	393.3	443.5	209.7	332.3	190.1	251.3	214.4	264.3	271.5	..	A
प	..	54.9	58.3	52.6	121.1	114.8	21.4	40.9	40.2	43.2	42.6	26.3	54.1	..	P
य	..	179	178	179	308	259	102	123	211	172	199	100	199	..	Y
गुजरात	Gujarat
अ	..	49.0	53.3	49.4	57.1	54.7	71.9	88.4	100.9	100.9	124.2	135.8	175.2	..	A
प	..	38.8	47.0	33.4	56.1	47.2	70.0	106.0	128.6	135.0	140.9	132.0	196.9	..	P
य	..	792	882	676	982	863	974	1199	1275	1338	1134	972	1124	..	Y
कर्नाटक	Karnataka
अ	..	31.8	33.9	31.1	34.1	34.5	33.5	23.2	29.3	29.6	28.8	26.6	29.5	..	A
प	..	14.4	19.0	21.1	18.8	18.6	21.8	7.7	19.7	18.7	15.7	14.4	17.0	..	P
य	..	453	560	678	551	539	651	332	672	632	545	541	576	..	Y
ओरिसा	Orisa
अ	..	22.6	22.6	26.5	27.6	26.3	28.7	23.7	30.1	37.2	41.3	43.8	43.2	..	A
प	..	16.5	18.2	21.4	19.5	14.9	15.8	11.4	14.8	20.6	15.5	22.8	22.5	..	P
य	..	730	805	808	707	567	551	481	492	554	375	521	521	..	Y
इतर	Others
अ	..	29.3	26.7	24.9	34.5	31.3	31.1	28.2	29.3	20.9	31.8	27.0	38.4	..	A
प	..	11.5	13.5	16.9	13.6	14.9	13.9	13.0	14.0	11.9	12.6	8.9	11.9	..	P
य	..	392	506	679	304	476	447	461	478	427	396	330	310	..	Y
सर्व भारत	All India
अ	..	438.6	453.3	426.4	546.6	590.3	374.9	495.8	379.7	446.9	440.5	497.5	557.8	..	A
प	..	136.1	154.0	145.4	229.1	210.4	142.9	179.0	217.2	229.4	227.3	204.4	302.4	..	P
य	..	310	340	341	419	356	381	361	572	513	516	411	542	..	Y

सक्ता न्चौळीस
TABLE XLI-I

निरनिराळ्या राज्यांतील लीळाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Sesamum (1970-71 to 1980-81) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनांत
य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
आंध्र प्रदेश	..											Andhra Pradesh
अ	.. 253.1	266.9	217.7	244.0	227.1	136.1	113.3	162.2	173.3	169.9	181.1	A
प	.. 50.6	38.6	29.1	39.5	46.3	26.4	23.3	28.2	24.6	24.7	29.5	P
य	.. 200	145	134	162	204	194	206	174	142	145	163	Y
गुजरात	..											Gujarat
अ	.. 124.0	120.7	101.5	103.3	80.0	106.9	123.6	110.1	101.5	92.9	91.5	A
प	.. 52.1	42.7	20.1	30.9	11.4	41.7	31.4	23.3	30.4	33.1	25.7	P
य	.. 420	354	198	299	143	390	254	212	300	356	281	Y
कर्नाटक	..											Karnataka
अ	.. 71.0	77.6	63.1	79.6	88.3	103.5	87.8	117.7	116.8	114.9	121.3	A
प	.. 23.1	23.1	13.6	23.9	30.9	41.0	24.2	44.9	41.9	34.2	38.1	P
य	.. 325	298	21.6	300	350	396	276	381	359	298	314	Y
मध्य प्रदेश	..											Madhya Pradesh
अ	.. 351.6	308.1	284.0	302.3	302.2	259.5	258.8	250.1	232.8	242.2	244.4	A
प	.. 49.3	40.2	62.3	56.6	50.6	40.5	36.8	42.5	29.2	15.2	36.2	P
य	.. 140	130	219	187	167	156	142	170	125	63	148	Y
महाराष्ट्र	..											Maharashtra
अ	.. 159.7	127.4	122.5	153.6	137.1	171.1	176.6	175.1	179.3	205.3	191.4	A
प	.. 38.2	30.1	23.2	37.5	33.0	39.3	42.6	44.2	52.1	48.3	36.0	P
य	.. 239	236	189	244	241	230	241	252	291	235	188	Y
ओरिसा	..											Orisa
अ	.. 90.8	93.9	101.8	93.6	104.3	119.4	112.1	140.6	162.5	181.0	191.4	A
प	.. 44.3	46.1	51.5	47.0	46.4	53.8	43.2	64.7	78.0	47.5	84.4	P
य	.. 488	491	506	502	445	451	385	460	480	262	441	Y

तबता त्रैचाळीस—समाप्त
TABLE XLIII—Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
राजस्थान	..												Rajasthan
अ	..	499.2	630.2	454.6	475.8	398.5	366.9	377.5	363.1	423.2	317.9	427.8	A
प	..	114.1	81.3	27.0	58.9	22.3	64.9	59.2	50.1	75.3	11.7	34.0	P
य	..	229	129	59	124	56	177	157	138	178	37	79	Y
तामिळनाडू	..												Tamilnadu
अ	..	120.1	134.2	136.2	130.8	97.2	97.5	112.3	162.0	131.6	123.6	96.3	A
प	..	38.6	43.4	43.6	38.4	17.9	30.9	38.7	54.5	46.3	43.3	28.9	P
य	..	321	323	320	294	184	317	345	336	352	350	300	Y
उत्तर प्रदेश	..												Uttar Pradesh
अ	..	662.4	537.9	710.5	692.5	678.1	674.2	790.9	765.9	730.2	793.1	752.8	A
प	..	115.1	70.2	80.1	113.2	87.6	86.2	70.7	105.0	80.5	32.6	63.3	P
य	..	174	131	113	163	129	128	89	137	110	41	84	Y
पश्चिम बंगाल	..												West Bengal
अ	..	10.2	14.2	11.1	14.9	25.9	33.3	33.4	52.0	56.0	56.1	54.9	A
प	..	5.9	8.1	5.5	7.5	15.1	20.7	21.4	34.4	27.8	30.3	29.8	P
य	..	578	570	495	503	583	622	641	662	496	540	542	Y
इतर	..												Others
अ	..	91.1	80.4	85.4	95.4	95.6	101.7	92.5	85.5	81.9	80.3	89.6	A
प	..	31.0	25.7	29.4	30.9	30.7	33.8	30.3	28.4	28.0	26.8	31.2	P
य	..	340	320	344	324	321	332	328	332	342	334	348	Y
अखिल भारत	..												All India
अ	..	2433.2	2391.5	2288.4	2385.8	2234.3	2170.1	2278.8	2384.3	2389.1	2384.0	2442.5	A
प	..	562.3	449.5	385.4	484.3	392.2	479.2	421.8	520.2	514.1	371.0	437.1	P
य	..	231	188	168	203	176	221	185	218	215	155	179	Y

तबता चव्वेचाळीस TABLE XLIV

निरनिराळ्या राज्यांतील सरसू पिकाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Rapeseed and Mustard (1970-71 to 1980-81) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य 1	१९७०-७१ 2	१९७१-७२ 3	१९७२-७३ 4	१९७३-७४ 5	१९७४-७५ 6	१९७५-७६ 7	१९७६-७७ 8	१९७७-७८ 9	१९७८-७९ 10	१९७९-८० 11	१९८०-८१ 12	STATE 1
मासाम												Assam
अ	137.1	135.6	157.8	185.4	168.2	164.1	167.5	181.5	198.4	210.0	213.0	A
प	56.5	63.6	65.0	90.5	64.9	63.7	60.0	72.7	85.8	95.6	102.4	P
य	412	469	412	547	386	388	358	401	437	455	481	Y
बिहार												Bihar
अ	84.7	78.2	84.0	89.3	91.3	101.9	90.3	102.1	91.3	80.2	81.2	A
प	49.0	34.9	44.0	43.3	48.2	54.7	47.4	52.8	38.3	35.2	38.8	P
य	579	146	524	485	528	537	525	517	419	439	478	Y
गुजरात												Gujarat
अ	34.6	35.2	43.3	54.7	73.9	64.4	77.0	99.6	104.5	108.1	119.2	A
प	16.3	16.1	18.9	31.2	28.3	26.4	37.3	39.9	51.0	40.8	55.0	P
य	471	457	436	570	383	410	484	401	488	459	461	Y
हरयाना												Haryana
अ	129.0	163.0	211.0	168.9	197.7	136.9	105.0	177.1	118.5	126.0	301.0	A
प	88.0	90.0	99.0	53.0	137.0	65.0	66.0	84.8	81.0	63.0	179.0	P
य	682	552	469	314	693	475	629	479	684	500	595	Y
जम्मू व काश्मिर												Jammu & Kashmir
अ	24.9	21.0	25.3	36.5	25.4	27.9	31.6	47.6	47.2	39.9	39.9	A
प	18.6	17.0	19.5	34.1	22.4	24.3	26.6	44.3	31.4	39.2	39.2	P
य	747	810	771	934	882	871	842	931	665	982	982	Y
मध्य प्रदेश												Madhya Pradesh
अ	204.5	234.1	213.2	236.1	265.4	242.1	179.9	252.5	238.6	184.3	212.0	A
प	60.3	91.4	99.5	113.6	142.1	126.8	46.7	85.1	92.5	47.2	139.3	P
य	295	390	467	481	535	524	260	337	388	256	657	Y
ओरिसा												Orisa
अ	55.1	60.7	65.3	72.3	85.9	95.0	66.5	109.7	152.0	144.6	162.1	A
प	25.7	27.0	31.0	34.5	8.1	44.7	6.22	4.483	68.4	39.3	72.5	P
य	466	458	475	477	444	471	394	441	450	272	447	Y

सप्तम आवेकाळीस-समाप्त TABLE XLIV-*Concl'd.*

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
पंजाब													Punjab
अ	.. 103.9	127.9	172.0	178.8	179.0	122.0	67.0	128.0	83.0	88.0	132.0	..	A
प	.. 57.0	82.0	106.8	136.2	140.0	78.0	46.0	64.0	57.0	63.0	89.0	..	P
य	.. 553	641	621	762	782	639	687	500	687	716	523	..	Y
राजस्थान													Rajasthan
अ	.. 253.7	383.4	294.1	374.1	424.3	252.6	230.5	353.3	314.8	349.0	362.1	..	A
प	.. 246.6	122.7	215.5	110.7	254.6	127.3	101.2	163.2	203.7	149.0	248.0	..	P
य	.. 972	320	733	296	600	504	439	462	647	427	685	..	Y
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	.. 2163.7	2244.2	1935.2	1932.6	2035.3	2008.1	2014.7	2007.2	2058.3	1994.4	2279.5	..	A
प	.. 1313.5	844.2	1057.9	1004.2	1323.9	1274.7	1438.7	939.5	1088.8	781.7	1212.6	..	P
य	.. 607	376	547	520	650	635	524	468	529	392	532	..	Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	.. 108.2	107.0	95.5	122.6	102.7	95.3	72.2	96.6	110.0	115.6	131.6	..	A
प	.. 35.7	34.8	42.6	44.3	39.7	39.3	25.5	42.8	46.8	53.4	79.2	..	P
य	.. 330	325	446	361	387	412	353	443	425	402	602	..	Y
इतर													Others
अ	.. 23.7	23.6	22.0	25.5	31.3	29.1	26.4	28.7	28.9	30.2	29.4	..	A
प	.. 8.1	8.3	8.1	8.7	12.4	10.9	11.1	12.2	15.4	11.8	12.2	..	P
य	.. 342	352	368	341	396	375	420	425	535	321	415	..	Y
अखिल भारत													All India
अ	.. 3323.1	3613.9	3318.7	3456.8	3680.4	3339.4	3128.6	3583.9	3543.3	3470.5	4063.0	..	A
प	.. 1975.3	1432.8	1807.8	1704.3	2251.6	1935.8	1550.7	1649.7	1860.1	1428.0	2247.2	..	P
य	.. 594	396	545	493	612	580	496	460	525	411	553	..	Y

तक्ता पंचेचाळीस

TABLE XLV

निरनिराळ्या राज्यांतील जवसाचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Linseed (1970-71 to 1980-81) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये

A-Area in thousand hectares

प-उत्पादन हजार टनामध्ये

P-Production in thousand tonnes

य-हेक्टरी उत्पन्न कि. ग्रॅ. मध्ये

Y-Yield in kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१ 1970-71	१९७१-७२ 1971-72	१९७२-७३ 1972-73	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	STATE
	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1
बिहार												Bihar
अ	.. 71.0	74.5	82.0	86.7	97.9	103.8	94.3	106.7	99.5	88.3	97.2	.. A
प	.. 27.5	30.9	26.0	26.9	44.3	50.4	39.9	40.1	37.9	37.7	41.0	.. P
य	.. 387	415	317	310	453	486	423	376	381	427	422	.. Y
कर्नाटक												Karnataka
अ	.. 55.6	56.0	37.0	62.7	82.6	86.1	80.4	72.0	73.1	68.3	56.4	.. A
प	.. 12.7	15.9	3.3	14.3	17.6	18.2	17.6	12.5	21.3	15.4	11.0	.. P
य	.. 228	284	89	228	213	211	218	174	291	225	195	.. Y
मध्य प्रदेश												Madhya Pradesh
अ	.. 629.3	722.1	665.6	841.9	766.6	782.8	652.5	741.2	770.6	444.0	555.9	.. A
प	.. 136.5	176.1	160.4	205.4	214.6	217.6	102.5	179.4	173.4	49.8	122.3	.. P
य	.. 217	244	241	244	280	278	157	242	225	112	220	.. Y
महाराष्ट्र												Maharashtra
अ	.. 198.8	247.6	182.3	222.2	265.9	286.3	269.6	282.9	281.0	261.2	248.5	.. A
प	.. 36.7	50.3	27.7	46.0	61.2	62.7	55.5	67.6	60.2	58.2	52.2	.. P
य	.. 185	203	152	207	230	219	206	239	214	223	210	.. Y
ओरिसा												Orisa
अ	.. 13.0	15.8	21.2	16.7	24.8	24.8	17.7	27.6	32.8	34.4	36.3	.. A
प	.. 5.0	7.1	8.9	6.9	8.3	10.7	6.5	11.3	14.2	13.6	16.0	.. P
य	.. 385	449	420	413	335	431	367	409	433	395	441	.. Y
राजस्थान												Rajasthan
अ	.. 76.5	94.6	55.3	87.4	117.6	98.7	78.4	86.7	101.2	79.7	42.7	.. A
प	.. 29.2	29.8	14.5	26.7	41.2	29.2	24.6	31.1	38.1	16.7	14.4	.. P
य	.. 382	315	262	305	350	296	314	359	376	210	337	.. Y

तबता पंचेचाळीस-समाप्त
TABLE XLV-Concl'd.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
उत्तर प्रदेश													Uttar Pradesh
अ	..	768.4	757.9	608.3	622.6	622.3	644.2	630.2	607.6	634.6	557.0	578.4	.. A
प	..	201.3	190.6	166.0	149.8	144.4	181.1	153.2	158.0	164.4	53.5	141.7	.. P
य	..	262	251	273	241	232	281	243	260	259	96	245	.. Y
पश्चिम बंगाल													West Bengal
अ	..	43.6	53.9	36.9	56.4	63.5	66.0	43.1	60.2	68.3	52.6	67.8	.. A
प	..	13.2	14.2	10.8	14.1	20.0	17.5	11.8	19.4	18.3	13.8	19.4	.. P
य	..	303	263	293	250	315	265	274	322	268	262	286	.. Y
इतर													Others
अ	..	40.6	42.0	37.0	41.6	29.5	26.0	22.2	25.0	30.4	28.1	27.2	.. A
प	..	11.7	14.6	10.5	13.8	12.2	10.4	7.2	7.4	7.3	10.6	9.5	.. P
य	..	288	348	284	332	414	400	324	296	240	377	349	.. Y
अखिल भारत													All India
अ	..	1896.8	2064.4	1725.6	2038.2	2070.7	2118.7	1888.4	2009.9	2091.5	1613.6	1710.4	.. A
प	..	473.8	529.5	428.1	503.9	563.8	597.8	418.8	526.8	535.1	269.3	427.5	.. P
य	..	250	256	248	247	272	282	222	262	256	167	250	.. Y

तक्ता सेहेवाळीस TABLE XLVI

निरनिराळ्या राज्यांतील कारळ्याचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८१-८२)
 Estimates of area, production and average yield per hectare of Nigerseed (1970-71 to 1981-82) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये A—Area in thousand hectares
 प-उत्पादन हजार टनामध्ये P—Production in thousand tonnes
 य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१ 1970-71	१९७१-७२ 1971-72	१९७२-७३ 1972-73	१९७३-७४ 1973-74	१९७४-७५ 1974-75	१९७५-७६ 1975-76	१९७६-७७ 1976-77	१९७७-७८ 1977-78	१९७८-७९ 1978-79	१९७९-८० 1979-80	१९८०-८१ 1980-81	१९८१-८२ 1981-82	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
आंध्र प्रदेश	..												Andhra Pradesh
अ	13.9	13.0	8.2	7.4	6.2	9.4	10.9	13.8	11.3	10.6	10.6	10.3	..A
प	7.8	1.4	5.6	5.5	4.4	7.9	11.2	14.3	7.0	5.9	2.5	3.6	..P
य	561	108	683	743	710	840	1028	1036	619	557	236	350	..Y
बिहार	..												Bihar
अ	51.9	54.2	50.8	56.8	60.2	64.8	50.8	52.6	53.4	40.3	47.9	45.8	..A
प	22.2	13.0	13.6	12.4	17.6	19.5	18.6	20.7	22.5	11.2	17.7	16.9	..P
य	428	240	268	218	292	301	366	394	421	278	370	369	..Y
कर्नाटक	..												Karnataka
अ	24.5	29.8	15.4	35.6	42.9	47.4	47.4	57.3	60.3	62.0	54.8	53.7	..A
प	3.4	6.8	3.2	7.6	7.8	9.3	7.9	10.0	10.2	10.7	9.6	9.3	..P
य	139	228	208	213	182	196	167	175	169	173	175	173	..Y
मध्य प्रदेश	..												Madhya Pradesh
अ	238.6	250.7	257.2	284.4	311.0	275.9	254.8	265.1	254.2	224.9	224.7	224.9	..A
प	44.0	48.1	34.5	55.5	48.1	52.6	29.8	47.7	37.2	21.0	32.5	40.8	..P
य	184	192	134	195	155	191	117	180	146	93	145	184	..Y
महाराष्ट्र	..												Maharashtra
अ	81.9	77.5	61.4	83.9	91.6	104.5	106.3	107.7	102.4	102.9	102.0	101.0	..A
प	14.0	13.3	3.5	15.9	13.7	13.4	10.2	12.9	18.0	17.5	17.9	24.0	..P
य	171	172	57	190	150	128	96	120	176	170	175	239	..Y
ओरिसा	..												Orisa
अ	77.8	68.4	73.8	84.2	109.1	112.9	97.5	111.9	129.8	142.3	158.1	137.2	..A
प	36.3	33.2	32.1	39.1	40.4	47.6	35.4	42.2	51.3	38.8	65.8	57.6	..P
य	467	485	435	464	370	422	363	377	395	273	411	420	..Y
दाद्रा व	..												Dadra & Nagar
नगर-हवेली	..												Haevli
अ	0.3	0.4	0.7	0.7	0.5	0.6	0.6	..A
प	0.2	0.2	0.3	0.3	0.3	0.1	0.1	..P
य	667	500	429	429	600	167	167	..Y
अखिल भारत	..												All India
अ	488.6	493.6	466.8	552.3	621.0	615.2	568.1	609.1	612.1	583.5	598.7	573.5	..A
प	127.7	115.8	92.5	136.0	132.0	150.5	113.3	148.1	146.5	105.4	146.1	152.4	..P
य	261	235	198	246	213	245	199	243	239	181	244	266	..Y

तक्ता सत्तेचाळीस
TABLE XLVII

निरनिराळ्या राज्यातील करडईचे क्षेत्र, उत्पादन व हेक्टरी सरासरी उत्पन्न (१९७०-७१ ते १९८०-८१)
Estimates of area, production and average yield per hectare of Safflower (1970-71 to 1980-81) in different States

अ-क्षेत्र हजार हेक्टरमध्ये
प-उत्पादन हजार टनामध्ये
य-हेक्टरी उत्पन्न किलोग्रॅममध्ये

A—Area in thousand hectares
P—Production in thousand tonnes
Y—Yield in Kg. per hectare

राज्य	१९७०-७१	१९७१-७२	१९७२-७३	१९७३-७४	१९७४-७५	१९७५-७६	१९७६-७७	१९७७-७८	१९७८-७९	१९७९-८०	१९८०-८१	STATE
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
आंध्र प्रदेश												Andhra Pradesh
अ	52.2	52.3	56.8	62.7	40.7	17.1	9.5	26.4	33.2	35.3	28.4	..A
प	16.1	8.4	10.7	13.9	13.2	3.9	1.8	6.5	7.9	9.1	7.2	..P
य	308	161	188	222	324	228	189	246	238	258	254	..Y
कर्नाटक												Karnataka
अ	153.5	157.8	110.7	149.9	159.9	178.9	160.8	159.7	150.1	160.4	170.6	..A
प	26.9	26.8	12.9	23.1	25.7	41.5	35.8	37.1	29.4	75.0	84.2	..P
य	175	170	117	154	161	232	223	232	196	468	494	..Y
महाराष्ट्र												Maharashtra
अ	380.5	386.2	254.0	399.4	445.3	471.3	509.9	515.0	513.9	533.4	519.9	..A
प	110.3	94.8	57.8	153.5	172.4	190.4	181.0	142.2	169.2	193.7	246.5	..P
य	290	245	228	364	387	404	55	276	329	363	472	..Y
इतर												Others
अ	1.7	1.4	1.8	1.8	1.9	6.3	2.8	5.1	5.8	4.2	7.1	..A
प	0.6	0.5	0.4	0.5	0.6	2.5	1.0	2.0	2.5	1.6	2.2	..P
य	353	357	222	278	316	397	357	370	431	381	310	..Y
अखिल भारत												All India
अ	587.9	597.7	423.3	613.8	647.8	673.6	683.0	706.5	703.0	733.3	726.0	..A
प	153.9	130.5	81.8	191.0	211.8	239.3	19.6	187.8	09.0	279.4	310.1	..P
य	262	218	193	311	327	354	327	266	297	381	468	..Y

तत्ता भठ्ठेचाळीस
TABLE XLVIII

कृषि गणना-१९७०
AGRICULTURAL CENSUS-1970

जिल्हानिहाय वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र
Districtwise number of operational holdings and area operated

अ. नं.	वहिती खातेदार	वहितीचे क्षेत्र		जिल्हानिहाय टक्के-वारी अल्पभूधारक		वहिती खात्याचे सरासरी आकारमान		District	
		Operational Holdings	Area of Holding	Districtwise percentage Small Holdings	Average size of Holding (ha).				
Sr. No.	जिल्हा	संख्या	टक्केवारी	हेक्टर	टक्केवारी	संख्या	क्षेत्र		
1	2	Number	Percentage	Hectares	Percentage	No.	Area	9	
१	बृहन्मुंबई	3,333	..	4,620	...	90	32	1.39	B. S. D.
२	ठाणे	1,43,106	2.9	4,03,613	1.9	64	16	2.82	Thane
३	रायगड	1,80,107	3.6	3,77,958	1.8	72	25	2.10	Raigad
४	रत्नागिरी	3,87,549	7.8	10,61,489	5.9	64	14	2.74	Ratnagiri
५	नाशिक	2,22,305	4.7	10,39,383	4.9	34	7	4.68	Nashik
६	धुळे	1,49,065	3.0	7,22,740	3.4	28	6	4.85	Dhule
७	जळगाव	2,27,366	4.8	8,49,932	4.0	42	12	3.74	Jalgaon
एकूण—मुंबई विभाग		13,12,831	26.5	44,59,735	21.1	52	12	3.40	Total-Bombay Division
८	अहमदनगर	2,59,458	5.2	13,37,530	6.3	33	6	5.16	Ahmednagar
९	पुणे	2,86,354	5.8	11,57,137	5.5	46	10	4.04	Pune
१०	सातारा	2,74,658	5.6	7,40,105	3.5	60	17	2.69	Satara
११	सांगली	2,12,692	4.3	7,12,423	3.4	54	13	3.35	Sangli
१२	सोलापूर	2,18,304	4.4	12,96,989	6.1	29	5	4.94	Solapur
१३	कोल्हापूर	2,68,295	5.4	5,38,683	2.5	70	24	2.01	Kolhapur
एकूण—पुणे विभाग		15,19,761	30.7	57,82,867	27.3	49	11	3.81	Total-Pune Division
१४	औरंगाबाद	2,22,534	2.5	13,39,339	6.3	22	4	6.02	Aurangabad
१५	परभणी	1,64,905	3.3	10,50,139	5.0	20	4	6.37	Parbhani
१६	बीड	1,55,654	3.2	9,49,102	4.5	24	4	6.10	Beed
१७	नांदेड	1,62,592	3.2	8,01,742	3.8	27	6	4.93	Nanded
१८	उस्मानाबाद	1,91,932	4.0	12,89,253	6.1	19	3	6.79	Osmanabad
एकूण—औरंगाबाद विभाग		8,97,617	18.1	54,29,574	25.6	22	4	6.05	Total-Aurangabad Division
१९	बुलढाणा	1,53,743	3.1	7,56,767	3.6	37	8	4.92	Buldhana
२०	अकोला	1,67,058	3.4	8,44,613	4.0	34	8	5.06	Akola
२१	अमरावती	1,73,387	3.5	7,32,098	3.5	44	11	4.22	Amravati
२२	यवतमाळ	1,29,854	2.6	9,23,602	4.4	15	3	7.11	Yavatmal
२३	वर्धा	80,559	1.6	4,62,726	2.2	26	5	5.74	Wardha
२४	नागपूर	1,24,245	2.5	6,34,428	3.8	30	6	5.19	Nagpur
२५	भंडारा	1,94,202	3.9	4,20,309	2.0	67	25	2.16	Bhandara
२६	चंद्रपूर	1,97,361	4.0	7,32,726	3.5	44	11	3.71	Chandrapur
एकूण—नागपूर विभाग		12,20,409	24.7	55,07,269	26.0	40	9	4.51	Total-Nagpur Division
एकूण—महाराष्ट्र राज्य		49,50,618	100.0	2,11,79,445	100.0	43	9	4.28	Total-Maharashtra State

तक्ता एकूणपन्नास
TABLE XLIX

कृषि गणना-१९७०-महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS-1970-MAHARASHTRA STATE

आकारमान गटानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वहितीचे क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	वैयक्तिक खातेदार Individual Holdings		संयुक्त खातेदार Joint Holdings		एकूण खातेदार Total Holdings		सरासरी क्षेत्र Average Area			Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	वैयक्तिक खातेदार ४/५ Indiv. Hldgs. 4/3	संयुक्त खातेदार ६/५ Joint Hldgs. 6/5	एकूण खातेदार ८/७ Total holding 8/7	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
१	०.५ हे. चे आत	6,67,488	१,59,976	15,881	3,391	6,83,369	1,63,367	0.24	0.21	0.24	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	5,45,608	4,04,777	12,948	9,437	5,58,556	4,14,214	0.74	0.73	0.74	0.5-1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,56,261	12,52,315	22,006	31,849	8,78,267	12,84,164	1.46	1.45	1.46	1.0-2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	6,09,436	14,96,872	17,133	41,746	6,26,569	15,38,618	2.46	2.44	2.46	2.0-3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	4,47,348	15,46,583	13,232	45,446	4,60,580	15,92,029	3.46	3.43	3.46	3.0-4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	3,47,318	15,50,471	10,295	45,582	3,57,613	15,96,053	4.46	4.43	4.46	4.0-5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	8,45,684	59,40,640	25,864	1,80,658	8,71,548	61,21,298	7.02	6.98	7.02	5.0-10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	4,04,870	54,52,638	13,121	1,77,601	4,17,991	56,30,239	13.47	13.54	13.47	10.0-20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	67,094	15,90,057	3,242	77,061	70,336	16,67,118	23.70	23.77	23.70	20.0-30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	15,319	5,20,231	986	33,466	16,305	5,53,697	33.96	33.94	33.96	30.0-40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	4,650	2,05,368	379	16,648	5,029	2,22,016	44.17	43.93	44.15	40.0-50.0 ha.
१२	५०.० व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	4,026	3,44,829	429	51,783	4,455	3,96,612	85.65	120.71	89.03	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		48,15,102	2,04,64,757	1,35,516	7,14,668	49,50,618	2,11,79,425	4.25	5.27	4.28	(Total all size classes)

तक्ता पत्रास
TABLE L

कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1970 MAHARASHTRA STATE

ओलीत क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांची संख्या व त्याचे आकारमान गटानुसार निव्वळ ओलीत क्षेत्र
Number of operational holdings reporting irrigation and net area irrigated by size class of operational holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		संपूर्ण ओलीत Wholly Irrigated		संपूर्ण जिरादत Wholly Unirrigated		अंशतः ओलीत Partly Irrigated			Size Class	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	एकूण क्षेत्र Total Area	ओलीताचे क्षेत्र Irri. Area		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
१	०.५ हे. व आत	6,83,369	1,63,367	67,135	14,662	5,63,327	1,12,389	52,907	14,283	7,203	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	5,58,556	4,14,214	36,794	24,402	4,44,473	2,82,768	77,289	53,535	24,291	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,78,267	12,84,164	34,164	42,574	6,93,532	8,59,978	1,50,571	2,04,596	78,199	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	6,26,569	15,38,618	14,905	30,386	4,84,348	9,96,240	1,27,316	2,84,413	92,018	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	4,60,580	15,92,029	7,127	20,283	3,49,155	9,99,657	1,04,298	3,23,968	91,197	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	3,57,613	15,96,053	4,235	15,003	2,67,236	9,81,052	86,142	3,41,262	85,633	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	8,71,548	61,21,298	6,512	33,453	6,23,668	35,53,600	2,41,368	14,91,577	3,06,301	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	4,17,991	56,30,239	1,558	13,913	2,76,208	29,47,868	1,40,225	16,05,322	2,44,091	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	70,336	16,67,118	145	2,122	42,474	7,57,118	27,717	5,29,716	62,803	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	16,305	5,53,697	42	469	9,462	2,24,639	6,801	1,77,061	19,178	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	5,029	2,22,016	10	160	2,922	83,905	2,097	68,413	7,164	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	4,455	3,96,612	22	1,825	2,625	1,05,293	1,808	1,05,130	19,397	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		49,50,618	2,11,79,425	1,72,649	1,99,252	37,59,430	1,19,04,507	10,18,539	51,99,276	10,37,475	..	(Total all size classes)

तक्ता एकादश

TABLE LI

कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य

AGRICULTURAL CENSUS 1970 MAHARASHTRA STATE

भू-धारणेच्या सत्ता प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची संख्या व त्याचे आकारमानानुसार वहितीचे क्षेत्र

Number and area of operational holdings by tenure and by size class of holdings

राज्य

STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. S. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		संपूर्ण मालकीची Wholly Owned		संपूर्ण भाड्याची Wholly Rented		अंशतः मालकीची व भाड्याची Partly Owned and Rented			Size class	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	एकूण क्षेत्र Area	भाड्याने घेतलेले क्षेत्र Rented Area		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
१	०.५ हे. चे आत	६,८३,३६९	१,६३,३६७	६,४१,९५९	१,५३,०८१	३०,०५६	६,८१४	११,३५४	२,९१९	१,२९३	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	५,५८,५५६	४,१४,२१४	५,२२,०१९	३,८७,०९९	२०,१७४	१४,६४७	१६,३६३	११,७३९	४,८०३	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	८,७८,२६७	१२,८४,१६४	८,१६,६१८	११,९४,५३९	२८,८८३	४१,१८०	३२,७६६	४७,३५९	१८,२०६	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	६,२६,५६९	१५,३८,६१८	५,७८,७२९	१४,२१,५१४	१९,२३१	४६,२९०	२८,६०९	६९,७३०	२५,२८१	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	४,६०,५८०	१५,९२,०२९	४,२३,०५८	१४,६२,८०७	१३,२७२	४५,२२७	२४,२५०	८२,९२७	२९,१५५	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	३,५७,६१३	१५,९६,०५३	३,२६,९५१	१४,५९,६९९	१०,१३०	४४,६८७	२०,५३२	९०,६३६	३२,१९६	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	८,७१,५४८	६१,२१,२९८	७,८८,०८९	५५,२८,६८६	२०,६५२	१,४३,७२१	६२,८०७	४,४७,१६९	१,५७,४४२	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	४,१७,९९१	५६,३०,२३९	३,६८,८९७	४९,६२,३२५	७,७४५	९९,४५८	४१,३४९	५,६७,०५५	१,९०,७५१	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	७०,३३६	१६,६७,११८	५९,९०४	१४,१८,७४२	८७३	२०,३७९	९,५५९	२,२७,४६६	७१,२८८	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	१६,३०५	५,५३,६९७	१३,६०१	४,६१,९९२	२१२	७,१६१	२,४९२	८४,३७४	२५,२९९	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	५,०२९	२,२२,०१६	४,१५५	१,८३,४०९	८३	३,६४३	७९१	३४,९०४	१०,१२१	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र.	४,४५५	३,९६,६१२	३,७१७	३,१५,९८१	१०५	१८,०१०	६३३	६२,५७५	२०,९३८	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		४९,५०,६१८	२,११,७९,४५२	४५,४७,६९७	१,८९,४९,८७४	१,५१,४१६	४,९१,२१७	२,५१,५०५	१७,२८,८५३	५,८६,७७३	..	(Total all size classes)

तक्ता बावन्न

TABLE LII

कृषि गणना १९७० महाराष्ट्र राज्य

AGRICULTURAL CENSUS 1970 MAHARASHTRA STATE

आकारमान गटानुसार जमिनीच्या वापरानुसार वर्गीकरण

Area under different land use by size class of operational holdings

राज्य

STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		क्षेत्र Area							Size class	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	निव्वळ पेरलेले Net Sown	चालू पड Curr. Fallows	लागणीलायक क्षेत्र Culti. Land	लागवड न केलेले क्षेत्र Unculti. Land	इतर पड Other Fallows	लागवडीस अयोग्य क्षेत्र Culti. Waste	लागवडीस न मिळणारे क्षेत्र Not Avail. For Culti. 11		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11		
१.	०.५ हे. चे आत ..	6,83,369	1,63,367	1,41,334	1,906	1,43,240	3,110	2,096	3,529	8,430	..	Below 0.5 ha.
२.	०.५ ते १.० हे. ..	5,58,556	4,14,214	3,60,705	6,163	3,66,868	9,070	6,689	10,924	16,547	..	0.5— 0.1 ha.
३.	१.० ते २.० हे. ..	8,78,267	12,84,164	11,07,148	25,053	11,32,201	31,521	24,668	37,862	51,951	..	1.0— 2.0 ha.
४.	२.० ते ३.० हे. ..	6,26,569	15,38,618	13,11,039	37,721	13,48,760	39,936	32,155	47,950	63,557	..	2.0— 3.0 ha.
५.	३.० ते ४.० हे. ..	4,60,580	15,92,029	13,43,908	45,223	13,89,131	41,949	35,126	51,008	68,580	..	3.0— 4.0 ha.
६.	४.० ते ५.० हे. ..	3,57,613	15,96,053	13,37,317	50,025	13,87,342	43,189	37,430	52,028	69,966	..	4.0— 5.0 ha.
७.	५.० ते १०.० हे. ..	8,71,548	61,21,298	50,78,630	2,18,907	52,97,537	1,72,989	1,48,578	2,00,633	2,93,387	..	5.0—10.0 ha.
८.	१०.० ते २०.० हे. ..	4,17,991	56,30,239	45,67,103	2,41,129	48,08,232	1,70,877	1,46,085	2,02,944	2,94,755	..	10.0—20.0 ha.
९.	२०.० ते ३०.० हे. ..	70,336	16,67,118	12,88,956	81,720	13,70,676	61,795	50,269	75,777	1,04,645	..	20.0—30.0 ha.
१०.	३०.० ते ४०.० हे. ..	16,305	5,53,697	4,02,169	28,592	4,30,761	26,175	19,441	33,225	42,408	..	30.0—40.0 ha.
११.	४०.० ते ५०.० हे. ..	5,029	2,22,016	1,52,478	11,889	1,64,367	12,185	8,508	15,737	20,519	..	40.0—50.0 ha.
१२.	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र ..	4,455	3,96,612	2,12,248	22,851	2,35,099	32,065	20,966	48,256	59,573	..	50.0 ha. and above
..	(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)	49,50,618	2,11,79,425	1,73,03,035	7,71,179	1,80,74,214	6,44,861	5,32,011	7,79,873	10,94,318	..	(Total all size classes)

तक्ता त्रैपन्न
TABLE LIII

कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य

AGRICULTURAL CENSUS 1970-MAHARASHTRA STATE

आकारमान गटानुसार निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणारे निव्वळ क्षेत्र
Sourcewise net area irrigated by size class of holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		ओलिताचे प्रकारानुसार भिजणारे निव्वळ क्षेत्र Net area irrigated By					एकूण भिजणारे क्षेत्र Total Irrigated Area	Size class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	कालवे Canals	तलाव Tanks	विहिरी Wells	कुपनलिका Tube Wells	इतर Others		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१.	०.५ हे. चे आत	.. 6,83,369	1,63,367	5,030	4,089	9,107	3,525	21,865	.. Below 0.5 ha.
२.	०.५ ते १.० हे.	.. 5,58,556	4,14,214	12,031	11,257	19,289	5,970	48,693	.. 0.5—1.0 ha.
३.	१.० ते २.० हे.	.. 8,78,267	12,84,164	27,801	26,510	53,677	12,570	1,20,773	.. 1.0—2.0 ha.
४.	२.० ते ३.० हे.	.. 6,26,569	15,38,618	25,539	24,507	61,568	10,571	1,22,404	.. 2.0—3.0 ha.
५.	३.० ते ४.० हे.	.. 4,60,580	15,92,029	21,671	19,632	61,817	8,150	1,11,480	.. 3.0—4.0 ha.
६.	४.० ते ५.० हे.	.. 3,57,613	15,96,053	18,525	16,452	58,789	6,672	1,00,636	.. 4.0—5.0 ha.
७.	५.० ते १०.० हे.	.. 8,71,548	61,21,298	56,324	47,372	2,17,931	17,784	3,39,754	.. 5.0—10.0 ha.
८.	१०.० ते २०.० हे.	.. 41,7,991	56,30,239	32,671	30,751	1,84,612	9,709	2,58,004	.. 10.0—20.0 ha.
९.	२०.० ते ३०.० हे.	.. 70,336	16,67,118	6,929	8,596	46,652	2,669	64,925	.. 20.0—30.0 ha.
१०.	३०.० ते ४०.० हे.	.. 16,305	5,53,697	1,993	2,867	13,956	807	19,647	.. 30.0—40.0 ha.
११.	४०.० ते ५०.० हे.	.. 5,029	2,22,016	802	1,414	4,803	297	7,324	.. 40.0—50.0 ha.
१२.	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	.. 4,455	3,96,612	11,378	1,813	7,020	998	21,222	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		49,50,618	2,11,79,425	2,20,694	1,95,260	7,39,221	79,722	12,36,727	(Total all size classes)

सक्ता बापत्र
TABLE LIV

कृषि गणना १९७०-महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1970—MAHARASHTRA STATE

प्रमुख पिकांखालील आकारमान गटानुसार क्षेत्र
Area under principal crops by size class of holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	Total Holdings		एक पिकांखालील क्षेत्र Total Gross Cropped Area		पीकवार क्षेत्र CROPWISE AREA						Size class	
		संख्या No.	क्षेत्र Area	भिजलेले Irr.	एकूण Total	तांदूळ Rice		खरीप ज्वार Kh. Jowar		रब्बी ज्वार Rabi Jowar			
						भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12		
१.	०.५ हे. चे आत	6,83,389	1,63,367	24,597	1,55,090	7,799	60,625	235	15,569	2,689	13,593	..	Below 0.5 ha.
२.	०.५ ते १.० हे.	5,58,556	4,14,214	53,783	3,94,286	19,084	1,03,980	461	51,340	6,794	45,234	..	0.5—1.0 ha.
३.	१.० ते २.० हे.	8,78,267	12,84,164	1,32,541	11,92,108	42,303	2,04,697	1,177	1,71,856	17,944	1,63,592	..	1.0—2.0 ha.
४.	२.० ते ३.० हे.	6,26,569	15,38,618	1,34,067	13,99,049	37,229	1,70,695	1,241	2,04,048	19,320	2,18,857	..	2.0—3.0 ha.
५.	३.० ते ४.० हे.	4,60,580	15,92,029	1,22,746	14,27,783	29,246	1,34,181	1,204	2,07,034	18,500	2,35,109	..	3.0—4.0 ha.
६.	४.० ते ५.० हे.	3,57,613	15,96,053	1,10,665	14,12,937	23,989	1,09,865	932	2,03,046	17,297	2,38,776	..	4.0—5.0 ha.
७.	५.० ते १०.० हे.	8,71,548	61,21,298	3,73,517	53,36,972	66,882	3,06,772	3,239	7,39,193	60,957	9,33,817	..	5.0—10.0 ha.
८.	१०.० ते २०.० हे.	4,17,991	56,30,239	2,83,263	47,70,441	41,267	1,86,132	2,553	6,22,531	51,162	8,87,194	..	10.0—20.0 ha.
९.	२०.० ते ३०.० हे.	70,336	16,67,118	70,665	13,41,086	11,130	46,714	635	1,75,958	13,904	2,52,076	..	20.0—30.0 ha.
१०.	३०.० ते ४०.० हे.	16,305	5,53,697	21,227	4,17,251	3,670	14,427	183	58,486	3,972	77,793	..	30.0—40.0 ha.
११.	४०.० ते ५०.० हे.	5,029	2,22,016	7,877	1,57,486	1,737	5,915	70	23,338	1,359	25,691	..	40.0—50.0 ha.
१२.	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	4,455	3,96,612	22,363	2,18,417	1,917	7,783	191	30,490	2,430	28,034	...	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		49,50,618	2,11,79,425	13,57,311	1,82,22,906	2,86,253	13,51,786	12,121	25,02,889	2,16,328	31,14,766	..	(Total all size classes)

तक्ता चौपन्न—चालू

TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

भ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पिकवार क्षेत्र Cropwise Area										Size Class		
		एकूण ज्वार (ख + रब्बी) Total Jowar (Kh. + Rabi)		बाजरी Bajri		गहु Wheat		रागी Ragi		एकूण एकदल Total Cereals				
		भिजलेले Irr. 13	एकूण Total 14	भिजलेले Irr. 15	एकूण Total 16	भिजलेले Irr. 17	एकूण Total 18	भिजलेले Irr. 19	एकूण Total 20	भिजलेले Irr. 21	एकूण Total 22			
१.	०.५ हे. चे भात	..	2,924	29,162	837	9,829	2,747	4,738	13	2,701	14,674	1,08,872	..	Below 0.5 ha.
२.	०.५ ते १.० हे.	..	7,255	96,574	1,603	29,990	6,199	13,117	1	5,678	34,777	2,52,739	..	0.5— 1.0 ha.
३.	१.० ते २.० हे.	..	19,121	3,35,448	4,002	1,08,528	16,918	40,870	13	15,495	83,567	7,15,463	..	1.0— 2.0 ha.
४.	२.० ते ३.० हे.	..	20,561	4,22,905	4,321	1,43,199	18,597	50,211	4	17,255	81,938	8,17,951	..	2.0— 3.0 ha.
५.	३.० ते ४.० हे.	..	19,704	4,42,143	4,144	1,56,767	18,488	52,930	13	16,422	72,865	8,17,720	..	3.0— 4.0 ha.
६.	४.० ते ५.० हे.	..	18,229	4,41,822	3,681	1,58,956	17,419	53,565	7	15,721	64,591	7,96,115	..	4.0— 5.0 ha.
७.	५.० ते १०.० हे.	..	64,196	16,73,010	12,848	6,25,733	64,953	2,19,881	86	53,536	2,13,500	29,44,033	..	5.0—10.0 ha.
८.	१०.० ते २०.० हे.	..	53,715	15,09,725	9,429	5,55,617	51,956	2,08,593	35	37,598	1,60,601	25,48,679	..	10.0—20.0 ha.
९.	२०.० ते ३०.० हे.	..	14,539	4,28,034	2,148	1,39,607	12,106	60,258	8	9,147	41,175	6,97,738	..	20.0—30.0 ha.
१०.	३०.० ते ४०.० हे.	..	4,155	1,31,279	635	38,145	3,771	18,827	..	3,053	12,622	2,09,712	..	30.0—40.0 ha.
११.	४०.० ते ५०.० हे.	..	1,429	49,029	215	12,985	1,346	7,002	..	1,071	4,873	77,259	..	40.0—50.0 ha.
१२.	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	..	2,621	58,524	572	16,610	2,174	8,710	..	2,522	7,555	96,362	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)			2,28,449	56,17,655	44,435	19,95,966	2,16,674	7,38,702	180	1,80,199	7,92,738	1,00,82,643	..	(Total all size classes)

रकता घोषण—चालू

TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पिकवार क्षेत्र Cropwise Area										Size Class		
		तूर Tur		हरभरा Gram		एकूण द्विदल Total Pulses		एकूण अन्नधान्य Total Foodgrains		ऊस Sugarcane				
		भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total			
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32			
१	०.५ हे. व आत	10	1,288	262	1,192	418	10,501	15,092	1,19,373	3,829	3,832	..	Below 0.5	ha.
२	०.५ ते १.० हे.	33	6,309	760	4,074	1,075	37,391	35,852	2,90,130	7,794	7,794	..	0.5—1.0	ha.
३	१.० ते २.० हे.	104	26,928	2,221	13,698	2,978	1,33,709	86,545	8,49,172	20,011	20,023	..	1.0—2.0	ha.
४	२.० ते ३.० हे.	106	36,670	2,540	16,984	3,320	1,66,544	85,258	9,84,495	19,906	19,910	..	2.0—3.0	ha.
५	३.० ते ४.० हे.	130	40,659	2,484	18,286	3,293	1,77,991	76,158	9,95,711	17,942	17,953	..	3.0—4.0	ha.
६	४.० ते ५.० हे.	93	43,346	2,303	18,872	2,930	1,81,527	67,521	9,77,642	15,913	15,915	..	4.0—5.0	ha.
७	५.० ते १०.० हे.	407	1,82,505	8,382	78,277	10,695	7,31,900	2,24,195	36,75,933	50,804	50,820	..	5.0—10.0	ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	276	1,82,691	6,449	74,914	8,451	6,81,197	1,69,052	32,29,876	33,178	33,235	..	10.0—20.0	ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	72	52,871	1,424	21,368	1,978	1,87,253	43,153	8,84,991	7,565	7,569	..	20.0—30.0	ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	18	16,192	430	6,140	575	55,479	13,197	2,65,191	2,070	2,070	..	30.0—40.0	ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	12	6,230	150	2,203	202	20,046	5,075	97,305	640	646	..	40.0—50.0	ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त क्षेत्र असणारे	80	7,221	293	2,776	437	23,292	7,992	1,19,654	10,814	10,814	..	50.0 ha. and above	
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		1,341	6,02,910	27,698	2,58,784	36,352	24,06,830	8,29,090	1,24,89,473	1,90,466	1,90,575	..	(Total all size classes)	

सबता चोपस—बालू

TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पिकवार क्षेत्र Cropwise Area										Size class	
		Total Cond. and Spices		एकूण फळे Total Fruits		एकूण भाजीपाला Total Vegetable		एकूण खाद्य पिके Total Food Crops		कापूस Cotton			
		भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total		
1	2	33	34	35	36	37	38	39	40	41	41		
१	०.५ हे. वे आत ..	685	1,321	735	1,220	1,198	1,393	21,539	1,27,142	888	5,910	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे. ..	1,152	3,090	1,688	2,396	2,343	2,753	48,829	3,06,163	2,095	35,373	..	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे. ..	3,368	9,628	4,903	6,537	6,198	7,184	1,21,025	8,92,544	5,586	1,42,701	..	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे. ..	4,077	11,708	5,385	6,988	6,786	8,014	1,21,412	10,31,115	6,133	1,78,196	..	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे. ..	4,307	12,308	5,242	6,725	6,583	7,696	1,10,232	10,40,393	6,143	1,89,975	..	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे. ..	4,296	12,031	4,928	6,182	6,075	8,103	98,733	10,18,873	5,643	1,96,928	..	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे. ..	17,495	49,058	19,831	24,382	22,420	26,179	3,34,745	38,26,372	20,504	7,96,324	..	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे. ..	15,109	40,046	17,238	21,240	17,019	20,230	2,51,596	33,44,627	16,109	7,67,776	..	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे. ..	3,548	10,024	4,926	6,305	3,626	4,493	62,818	9,13,382	3,643	2,32,071	..	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे. ..	975	2,832	1,744	2,411	999	1,243	18,985	2,73,747	1,015	78,980	..	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे. ..	364	1,025	711	1,035	316	396	7,106	1,00,401	371	32,505	..	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	346	1,030	862	1,764	412	567	20,426	1,33,829	555	39,514	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्थ आकारमान गटाचे)		55,722	1,54,104	68,193	87,185	73,975	87,251	12,17,446	1,30,08,588	68,684	26,96,253	..	(Total all size classes)

तक्ता चोपस—चालू

TABLE LIV—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

श. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पिकवार क्षेत्र Cropwise Area										Size class	
		भूईमूग Groundnut		सीळ Sesamum		करडी Safflower		जवस Linseed		एकूण शळीत धान्य Total Oil Seeds			
		भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total		
1	2	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52		
१	०.५ हे. चे आत	९०	६,३८७	१	१९४	३	४७६	..	१,०८१	८२३	९,५३४	..	Below ०.५ ha.
२	०.५ ते १.० हे.	३४६	१९,६७१	२	७६४	२६	२,६३८	५	३,४३७	७२४	२७,६८४	..	०.५—१.० ha.
३	१.० ते २.० हे.	१,०३५	६४,४७६	७	४,०६८	१२५	१३,०२३	२४	१०,९१७	१,५६३	९५,७७०	..	१.०—२.० ha.
४	२.० ते ३.० हे.	१,१५७	७४,६८१	८	६,१३७	१४४	१९,९७७	२१	१२,७६५	१,५४६	१,१८,३८९	..	२.०—३.० ha.
५	३.० ते ४.० हे.	१,१८७	७४,०२४	६	८,२०९	११८	२४,०४०	२६	१२,८०८	१,४४९	१,२४,७२९	..	३.०—४.० ha.
६	४.० ते ५.० हे.	१,१८०	७२,८०९	६	८,३१२	१४६	२६,२५०	८	१२,५९७	१,४३९	१,२६,३६६	..	४.०—५.० ha.
७	५.० ते १०.० हे.	४,३९१	२,६१,९८४	५०	३५,२३०	६४७	१,१७,९०१	४०	५१,७८४	५,३८३	४,९८,१७७	..	५.०—१०.० ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	३,६९०	२,१६,७५८	५०	३३,२८५	५६२	१,२९,५७१	६०	५१,१५९	४,५१९	४,६५,८६२	..	१०.०—२०.० ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	९१०	५३,५३६	१६	९,५५०	१२६	४०,११४	९	१६,७१२	१,१२९	१,३०,६५५	..	२०.०—३०.० ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	२४३	१४,९९३	६	३,२४४	३३	१२,११७	५	५,४४५	३१२	३८,८७४	..	३०.०—४०.० ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	६७	५,११३	१	१,२७३	१०	४,०६०	..	२,०७०	९१	१३,४६९	..	४०.०—५०.० ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	१०१	६,४३०	..	१,७७२	२९	४,०८२	२	२,५७४	१६६	१५,९०३	..	५०.० ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		१४,३९७	८,७०,८६२	१५३	१,१२,०३८	१,९६९	३,९४,२४९	२००	१,८३,३४९	१९,१४४	१६,६५,४१२	..	(Total all size classes)

तबता चोपन—ममाप्त
TABLE LIV—Coold.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	पिकवार क्षेत्र Cropwise Area						Size class
		एकूण चान्याची पिके Total Fodder Crops		एकूण अखाद्य पिके Total Non-Food Crops		इतर पिके Other Crops		
		भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	भिजलेले Irr.	एकूण Total	
1	2	53	54	55	56	57	58	
१	०.५ च्या आतील हे.	193	5,067	1,993	20,863	29	100	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	409	12,273	3,370	76,298	51	195	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,247	37,496	8,691	2,79,188	146	628	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,580	44,980	9,595	3,45,789	158	722	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,571	45,549	9,457	3,64,867	135	842	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,565	43,884	8,945	3,71,826	138	860	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते १०.० हे.	5,869	1,61,456	32,846	14,75,714	450	2,980	5.0—10.0 ha.
८	१०.० ते २०.० हे.	4,912	1,41,677	26,544	13,94,880	277	2,600	10.0—20.0 ha.
९	२०.० ते ३०.० हे.	1,057	45,072	6,080	4,13,693	54	738	20.0—30.0 ha.
१०	३०.० ते ४०.० हे.	279	18,544	1,678	1,38,271	21	363	30.0—40.0 ha.
११	४०.० ते ५०.० हे.	97	8,447	579	55,079	12	133	40.0—50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा अधिक असणारे क्षेत्र	596	25,260	1,742	82,750	17	260	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		19,375	5,89,705	1,11,520	50,19,218	1,488	10,421	(Total all size classes)

तक्ता पंचावन्न TABLE LV

कृषिगणना १९७६-७७
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77

जिल्हानिहाय वहिली खातेदारांची संख्या व त्यांच्या वहिलीचे क्षेत्र-१९७६-७७
Districtwise number of operational holdings and area operated in 1976-77

Sr. No.	जिल्हा	वहिली खातेदार Operational holding		वहिलीचे क्षेत्र हे. Operated area ha.		जिल्हानिहाय टक्केवारी अल्पभूधारक Percentages small holdings		वहिली खात्याचे सरासरी आकारमान Average size of holdings		District
		संख्या No.	टक्केवारी Percentage	क्षेत्र Area	टक्केवारी Percentage	संख्या No.	क्षेत्र (हे.) Area	हे. ha.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9		
१	बृहन्मुंबई	2,391	0.04	3,041	0.01	93	35	1.27	..	Gr. Bombay
२	ठाणे	1,61,227	2.80	4,14,133	1.96	66	19	2.57	..	Thane
३	रायगड	1,95,344	3.39	3,69,789	1.75	75	28	1.89	..	Raigad
४	रत्नागिरी	3,98,663	6.92	10,57,309	5.01	65	15	2.65	..	Ratnagiri
५	नाशिक	2,51,547	4.36	10,35,997	4.91	38	9	4.12	..	Nashik
६	धुळे	1,64,363	2.85	7,29,308	3.46	30	7	4.44	..	Dhule
७	जळगाव	2,48,196	4.30	8,47,555	4.02	43	14	3.41	..	Jalgaon
	एकूण—मुंबई विभाग	14,21,736	24.66	44,57,129	21.12	54	12	3.13	..	Total Bombay Division
८	अहमदनगर	3,22,148	5.59	13,07,654	6.20	40	10	4.06	..	Ahmednagar
९	पुणे	3,23,435	5.61	11,50,092	5.45	49	12	3.56	..	Pune
१०	सातारा	3,20,401	5.56	7,64,729	3.62	63	20	2.39	..	Satara
११	सांगली	2,42,881	4.21	7,25,136	3.44	57	16	2.99	..	Sangli
१२	सोलापूर	2,43,947	4.23	13,05,036	6.18	30	6	5.35	..	Solapur
१३	कोल्हापूर	3,02,384	5.25	5,37,163	2.54	73	29	1.78	..	Kolhapur
	एकूण—पुणे विभाग	17,55,196	30.45	57,89,809	27.43	53	13	3.30	..	Total Pune Division
१४	औरंगाबाद	2,78,464	4.83	12,94,084	6.13	29	7	4.65	..	Aurangabad
१५	परभणी	2,22,413	3.86	10,49,460	4.97	29	7	4.72	..	Parbhani
१६	बीड	2,10,729	3.66	9,58,379	4.54	34	8	4.55	..	Beed
१७	नांदेड	2,00,316	3.48	7,97,704	3.78	36	9	3.98	..	Nanded
१८	उस्मानाबाद	2,36,945	4.11	12,81,797	6.08	25	5	5.41	..	Osmanabad
	एकूण—औरंगाबाद विभाग	11,48,867	19.94	53,81,424	25.50	30	7	4.68	..	Total Aurangabad Division
१९	बुलढाणा	1,79,837	3.12	7,51,238	3.56	39	10	4.18	..	Buldhana
२०	अकोला	2,01,704	3.50	8,46,829	4.01	39	11	4.20	..	Akola
२१	अमरावती	2,03,581	3.53	7,25,330	3.44	46	15	3.56	..	Amravati
२२	यवतमाळ	1,66,764	2.89	9,21,956	4.37	21	5	5.53	..	Yavatmal
२३	वर्धा	1,00,023	1.74	4,59,050	2.17	30	8	4.59	..	Wardha
२४	नागपूर	1,51,252	2.62	6,22,632	2.95	34	10	4.12	..	Nagpur
२५	भंडारा	2,18,944	3.80	4,24,059	2.01	70	29	1.94	..	Bhandara
२६	चंद्रपूर	2,16,403	3.75	7,25,305	3.44	47	13	3.35	..	Chandrapur
	एकूण—नागपूर विभाग	14,38,508	24.95	54,76,396	25.95	43	12	3.81	..	Total—Nagpur Division
	एकूण—महाराष्ट्र राज्य	57,64,307	100.00	2,11,04,758	100.00	46	11	3.66	..	Total—Maharashtra State

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही वास्तविक क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या वावींच्या उभ्या स्तंभानिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत, कारण प्रत्येक आकारमान गटामाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता छपण TABLE LVI

कृषि गणना—१९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS—1976-77 MAHARASHTRA STATE

वह्तिती खातेदारांची संख्या व त्यांचे वह्तितीचे क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holdings

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

भ. नं. Sr. No.	Size class	वैयक्तिक खातेदार Individual holdings		संयुक्त खातेदार Joint holdings		एकूण (वैयक्तिक + संयुक्त) Sub-total (Individual + Jt. holdings)		संस्थेची खाती Institutional holdings		आकारमान गट
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
१	०.५ हे. चे आत	7,94,290	1,94,534	16,976	3,907	8,11,266	1,98,441	1,191	230	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,77,752	4,96,485	14,471	10,433	6,92,223	5,06,918	752	571	0.5—1.0 ha.
३	१.०० ते २.० हे.	11,16,163	16,37,527	24,972	36,668	11,41,135	16,74,195	956	1,386	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,72,136	18,88,920	17,471	42,525	7,89,607	19,31,445	588	1,425	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,35,877	18,53,629	12,958	44,707	5,48,835	18,98,336	461	1,580	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,00,585	17,85,593	9,641	42,743	4,10,226	18,28,336	307	1,364	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,03,383	36,60,786	14,727	88,908	6,18,110	37,49,694	543	3,288	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,14,207	26,84,546	7,977	67,242	3,22,184	27,51,788	390	3,327	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,58,212	47,44,600	10,514	1,40,106	3,68,726	48,84,706	604	8,354	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	42,041	9,81,855	1,710	40,282	43,751	10,22,137	287	6,835	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,055	2,39,663	416	14,115	7,471	2,53,778	154	5,261	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	1,938	86,059	137	6,006	2,075	92,065	106	4,778	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त अमान्य क्षेत्र	1,753	1,58,969	191	37,935	1,944	1,96,904	415	77,615	50.0 ha. & above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		56,25,392	2,04,13,167	1,32,161	5,75,577	57,57,553	2,09,88,744	6,754	1,16,014	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्रांचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटामाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णिकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता सत्तावन्न
TABLE LVII

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

वहिली खातेदारांची संख्या व त्याचे वहिलीचे क्षेत्र
Number of operational holdings and area operated by size class of operational holding (Including Institutional holdings)

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total holdings		सरासरी क्षेत्र Average Area					Size class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	वैयक्तिक खातेदार Individual holdings	संयुक्त खाते Jt. holdings	वैयक्तिक+संयुक्त Individual + Jt. holdings	संस्थेची खाती Institutional holdings	एकूण खातेदार Total holdings	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	
१	०.५ हे. चे आत	8,12,457	1,98,671	0.24	0.23	0.24	0.19	0.24	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,975	5,07,489	0.73	0.72	0.73	0.76	0.73	.. 0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,42,091	16,75,581	1.47	1.47	1.47	1.45	1.47	.. 1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,90,195	19,32,870	2.45	2.43	2.45	2.42	2.45	.. 2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,49,296	18,99,916	3.46	3.45	3.46	3.43	3.46	.. 3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,533	18,29,700	4.46	4.43	4.46	4.44	4.46	.. 4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,653	37,52,982	6.07	6.04	6.07	6.06	6.07	.. 5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,574	27,55,115	8.54	8.43	8.54	8.53	8.54	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,69,330	48,93,060	13.25	13.33	13.25	13.83	13.25	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	44,038	10,28,972	23.35	23.56	23.36	23.82	23.37	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,625	2,59,039	33.97	33.93	33.97	34.16	33.97	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,181	96,843	44.41	43.84	44.37	45.08	44.60	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	2,359	2,74,519	90.68	198.61	101.29	187.02	116.37	.. 50.0 ha. & above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		57,64,307	2,11,04,758	3.63	4.36	3.65	17.18	3.66	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबीं उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तयता अट्टाघन
TABLE LVIII

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

भूधारणेच्या संख्या प्रकारानुसार वहिती खातेदारांची व वहितीचे क्षेत्र
Number and area of operational holdings by Tenure and Tenancy Status

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total holdings		संपूर्ण मालकीची Wholly owned		संपूर्ण भाड्याची Wholly rented		अंशतः मालकीची व भाड्याची Partly owned and rented				Size class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	क्षेत्र Area	संख्या No.	मालकीचे Owned area	क्षेत्र Rented area	क्षेत्र Total area	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
१	०.५ हे. व आत	8,11,266	1,98,441	7,85,743	1,91,733	16,859	4,098	8,521	1,454	1,111	2,६६६	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	6,67,318	4,88,594	12,252	8,954	12,466	5,518	3,715	9,233	0.5—1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	10,98,829	16,12,041	17,941	25,910	24,137	22,630	13,292	35,922	1.0—2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	7,57,201	18,52,606	12,774	30,897	19,561	30,861	16,874	47,735	2.0—3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	5,24,482	18,14,120	8,220	28,304	16,065	35,999	19,694	55,694	3.0—4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	3,90,920	17,42,136	6,501	28,982	12,734	37,125	19,950	57,075	4.0—5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	5,86,798	35,56,778	8,435	51,536	22,878	93,034	48,175	1,41,209	5.0—7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	3,04,099	25,97,387	3,823	32,449	14,180	80,476	41,341	1,21,817	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	3,44,120	45,54,246	4,061	52,963	20,533	1,80,803	96,522	2,77,325	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	39,768	9,28,760	499	11,817	3,487	56,492	25,026	81,518	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	6,718	2,27,324	150	4,969	620	13,749	7,734	21,483	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	1,901	83,401	72	3,395	106	3,670	1,599	5,269	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	1,828	1,84,504	20	2,397	94	6,527	3,475	10,002	50.0 ha. & above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		57,57,553	2,09,88,744	55,09,725	1,98,33,630	91,607	2,86,671	1,55,382	5,68,337	2,98,510	8,66,848	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरनेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आकृष्य अंदाजांचे पुर्णिकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तथता एकूणसाठ
TABLE LIX
कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

जमिनीच्या वापरानुसार क्षेत्राचे वर्गीकरण
Estimated area under different land uses
राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

क्र. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total holdings		क्षेत्र Area									Size class
		संख्या Number	क्षेत्र Area	निव्वळ पेरलेले Net sown	चालू पड Current fallow	निव्वळ लागणी- लायक क्षेत्र Net culti- vated land Col. 5+6	लागवड न केलेले क्षेत्र Unculti- vated land	इतर पड Other fallows	लागवडीस अयोग्य क्षेत्र Cultivated waste	एकूण लागवडीस अयोग्य क्षेत्र Total un- cultivated land Col. 8+9+10	लागवडीला न मिळणारे क्षेत्र Not avail- able for cultivation		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	2	
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	1,72,111	4,435	1,76,546	2,408	3,375	5,658	11,441	10,403	Below 0.5 ha.	
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	4,42,925	13,194	4,56,119	6,829	8,766	14,363	29,958	20,699	0.5—1.0 ha.	
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	14,53,014	54,126	15,07,139	20,362	32,989	49,465	1,02,816	63,910	1.0—2.0 ha.	
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	16,49,482	75,296	17,24,778	26,010	43,270	61,470	1,30,751	75,704	2.0—3.0 ha.	
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	16,10,249	80,055	16,90,305	26,955	43,125	60,113	1,30,193	77,615	3.0—4.0 ha.	
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	15,41,944	80,610	16,22,554	27,056	43,402	59,486	1,29,944	75,689	4.0—5.0 ha.	
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	31,16,433	1,84,428	33,00,861	64,533	91,437	1,27,062	2,83,033	1,65,625	5.0—7.5 ha.	
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	22,54,950	1,50,040	24,04,989	46,212	73,531	96,559	2,16,302	1,30,355	7.5—10.0 ha.	
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	38,57,810	3,06,720	41,64,530	95,756	1,61,834	1,97,759	4,55,343	2,64,654	10.0—20.0 ha.	
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	7,36,339	75,076	8,10,415	24,724	47,355	57,541	1,29,620	82,055	20.0—30.0 ha.	
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	1,60,887	19,696	1,80,583	9,659	13,502	20,684	43,846	29,347	30.0—40.0 ha.	
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	54,749	6,175	60,923	3,495	5,497	9,114	18,106	12,966	40.0—50.0 ha.	
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	98,353	10,150	1,08,503	13,082	8,874	32,940	54,895	33,500	50.0 ha. and above	
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		5757553	20988744	17148244	1060002	18208246	367077	576956	792215	1736248	1042522	(Total all size classes)	

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णाने केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता साठ
TABLE LX

कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE

ओलीत क्षेत्र असणाऱ्या खातेदारांच्या अंदाजे संख्या व क्षेत्र यांचे ओलीतानुसार वर्गीकरण
Distribution of estimated number and area of operational holdings by Irrigation Status

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		संपूर्ण ओलीत Wholly irrigated		संपूर्ण जिराईत Wholly unirrigated		अंशतः ओलीत/जिराईत Partly irrigated / Unirrigated			ओलीत क्षेत्र असणारे खातेदार Holdings Receiving Irrigation		Size Class	
		संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	क्षेत्र Area	संख्या Number	एकूण क्षेत्र Total area	ओलीताचे क्षेत्र Irrigated area	संख्या Number	ओलीताचे क्षेत्र Irrigated area		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13		
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	74,465	18,047	6,75,957	1,35,296	60,405	18,768	10,072	1,34,870	28,119	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	52,815	34,976	5,48,722	3,44,405	90,198	63,544	30,968	1,43,013	65,944	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	55,346	68,820	9,08,779	11,40,433	1,76,488	2,43,761	98,600	2,31,834	1,67,420	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	17,89,607	19,31,445	26,050	53,707	6,18,003	12,71,304	1,45,186	3,24,471	1,09,669	1,71,236	1,63,375	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	14,171	39,800	4,18,561	12,08,804	1,15,765	3,61,644	1,07,381	1,29,936	1,47,181	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	7,702	27,675	3,08,638	11,40,403	93,556	3,73,866	96,810	1,01,258	1,24,485	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	8,368	40,012	4,56,509	22,55,624	1,52,980	8,20,797	1,87,597	1,61,348	2,27,608	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	2,715	16,724	2,28,917	15,69,943	90,210	6,68,283	1,26,859	92,925	1,43,584	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	2,503	18,882	2,50,571	25,72,150	1,15,387	12,66,777	1,92,874	1,17,890	2,11,756	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	139	1,298	26,994	4,37,986	16,425	2,96,055	35,479	16,564	36,776	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	64	865	4,733	96,596	2,592	63,426	7,572	2,656	8,437	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	11	390	1,299	32,997	718	21,361	2,629	729	3,019	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	19	1,025	1,459	75,737	431	21,591	3,767	450	4,792	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे) ..		57,57,553	209,88,744	2,44,368	3,22,221	44,49,142	1,22,81,679	10,60,341	45,44,344	10,10,276	13,04,709	13,32,497	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्रांचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटामाठी आलेल्या अंदाजांचे पुर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता एकसष्ट

TABLE-LXI

कृषि गणना १९७६-७७, महाराष्ट्र राज्य

AGRICULTURAL CENSUS 1976-77, MAHARASHTRA STATE

निरनिराळ्या सिंचन प्रकारामुळे भिजणाऱ्या क्षेत्राचे व खातेदाराचे अंदाजे वर्गीकरण
Estimated number of operational holdings receiving irrigation and area irrigated by different sources

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण खातेदार Total Holdings		ओलीताचे प्रकारानुसार भिजणारे निव्वळ क्षेत्र व खातेदार Number of holdings and area irrigated by							Size Class
		संख्या Number	क्षेत्र Area	कालवे Canals		तलाव Tanks		विहिरी Wells			
				संख्या Number	ओलित क्षेत्र Area irrigated	संख्या Number	ओलित क्षेत्र Area irrigated	संख्या Number	ओलित क्षेत्र Area irrigated		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		
५	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	34,949	7,840	16,155	4,420	46,195	10,365	..	Below 0.5 ha.
६	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	36,881	19,004	21,170	11,850	52,179	25,101	..	0.5— 1.0 ha.
७	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	55,793	46,728	29,004	25,811	1,05,872	74,774	..	1.0— 2.0 ha.
८	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	37,880	43,235	17,903	22,535	93,447	83,085	..	2.0— 3.0 ha.
९	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	25,333	36,320	12,856	18,906	79,558	81,334	..	3.0— 4.0 ha.
१०	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	18,039	29,219	8,404	15,447	67,863	71,962	..	4.0— 5.0 ha.
११	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	25,654	50,598	12,934	26,172	113,774	1,37,813	..	5.0— 7.5 ha.
१२	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	11,937	26,239	6,999	16,365	70,892	94,573	..	7.5—10.0 ha.
१३	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	11,479	29,926	7,538	23,592	95,134	1,49,205	..	10.0—20.0 ha.
१४	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	1,092	3,672	1,055	4,533	14,156	26,727	..	20.0—30.0 ha.
१५	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	206	1,075	224	1,267	2,130	5,621	..	30.0—40.0 ha.
१६	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	42	335	39	410	603	1,982	..	40.0—50.0 ha.
१७	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	38	793	50	617	271	2,670	..	50.0 ha. and above
	(एकूण सर्व आकारमान गटाचे) ..	57,57,553	2,09,88,744	2,59,323	2,94,985	1,34,331	1,71,926	7,42,074	7,65,218	..	Total (all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाही. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता एकसष्ट—समाप्त
TABLE LXI—Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	ओलीतांचे प्रकारानुसार भिजणारे निव्वळ क्षेत्र व खातेदार Number of Holdings and Area Irrigated by						बागाईत खातेदारांची निव्वळ संख्या Exclusive No. of irrigated holdings	निव्वळ ओलीतांचे क्षेत्र Net irrigated Area	Size Class		
		कूपनलिका Tube wells		लिफ्ट Lift irrigation		इतर Others						
		संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.	संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.	संख्या No.	ओलित क्षेत्र Area Irr.					
1	2	11	12	13	14	15	16	17	18			
१	०.५ हे. चे आत	..	60	9	30,276	4,652	7,344	831	1,34,870	28,119	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	..	151	48	27,296	8,408	6,523	1,530	1,43,013	65,944	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	..	405	217	33,527	16,191	10,180	3,695	2,31,834	1,67,420	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	..	290	291	17,467	11,240	7,338	2,985	1,71,236	1,63,375	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	..	378	432	9,544	7,286	5,301	2,900	1,29,936	1,47,181	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	..	274	173	6,031	5,347	3,990	2,333	1,01,258	1,24,485	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	..	192	271	7,271	7,545	6,005	5,206	1,61,348	2,27,608	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	..	142	315	2,798	3,275	3,329	2,808	92,925	1,43,584	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	..	116	358	2,938	3,996	4,109	4,676	1,17,890	2,11,756	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	..	2	16	322	772	749	1,053	16,564	36,776	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	..	2	20	62	222	169	231	2656	8,437	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	1	11	107	58	185	729	3,019	..	40.0 -50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	2	17	234	98	476	450	4,792	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		..	2,012	2,154	1,37,560	69,275	55,193	28,908	13,04,709	13,32,497	..	Total (all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेची तंत्रीतस जुळणार नाहीत, कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजांचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता बासण्ड
TABLE-LXII
कृषि गणना १९७६-७७ महाराष्ट्र राज्य
AGRICULTURAL CENSUS 1976-77 MAHARASHTRA STATE
प्रमुख पिकाखालील ओलीत व जिराईत क्षेत्र
Estimated irrigated and unirrigated area under different crops

राज्य
STATE

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण सातेदार Total Holdings		पिकाखालील एकूण क्षेत्र Gross Cropped Area			तांदूळ (खरीप) Rice (Kharif)			एकूण Total	Size Class
		संख्या No.	क्षेत्र Area	ओलीत Irr.	जिराईत Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओलीत Irr.	जिराईत Unirri.		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
१	०.५ हे. चे आत	8,11,266	1,98,441	31,494	1,59,8५५	1,91,388	4,05,613	9,695	62,051	71,746	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	6,92,223	5,06,918	73,341	4,14,341	4,87,681	2,87,622	23,315	96,901	1,20,216	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	11,41,135	16,74,195	1,84,482	13,90,594	15,75,076	3,98,369	49,732	1,97,972	2,47,704	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	7,89,607	19,31,445	1,80,831	15,80,607	17,61,438	2,66,718	42,017	1,59,274	2,01,291	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	5,48,835	18,98,336	1,64,513	15,47,124	17,11,637	1,91,254	33,172	1,22,830	1,56,002	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,10,226	18,28,336	1,38,238	14,95,267	16,33,505	1,45,282	26,663	98,818	1,25,481	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	6,18,110	37,49,694	2,54,687	30,36,530	32,91,217	2,28,229	45,416	1,67,400	2,12,816	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,22,184	27,51,788	1,58,893	22,10,569	23,69,461	1,24,780	26,237	1,01,791	1,28,028	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,68,726	48,84,706	2,32,665	38,02,625	40,35,290	1,48,756	35,311	1,47,969	1,83,880	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	43,751	10,22,137	40,024	7,25,163	7,65,187	20,441	6,299	29,566	35,866	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	7,471	2,53,778	9,410	1,57,629	1,67,038	3,771	1,532	8,686	10,218	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,075	92,065	3,243	53,706	56,949	1,042	614	4,445	5,060	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	1,944	1,96,904	5,114	95,853	1,00,967	1,177	813	10,975	11,788	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		57,57,553	2,09,88,744	14,76,933	1,66,69,901	1,81,46,884	22,23,054	3,00,817	12,08,679	15,09,496	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय वेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम वेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णाने केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता बासष्ट—चालू

TABLE-LXII-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	तांदुळ (उन्हाळी) Rice (Summer)				तांदुळ (खरीप + उन्हाळी) Rice (Kharif + Summer)			ज्वारी (खरीप) Jowar (Kharif)				Size Class	
		संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirr.	एकूण Total	ओ. Irr.	जि. Unirr.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirr.	एकूण Total		
1	2	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22		
१	०.५ हे. चे आत	4,492	866	866	10,561	62,051	72,612	1,30,808	831	23,980	24,811	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	4,545	1,728	1,728	25,043	96,901	1,21,944	2,02,695	2,010	82,709	84,719	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	7,793	4,238	4,238	53,970	1,97,972	2,51,942	4,23,766	5,120	2,98,654	3,03,775	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	4,393	2,909	2,909	44,926	1,59,274	2,04,200	3,35,160	4,811	3,32,381	3,37,192	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	3,020	2,344	2,344	35,516	1,22,830	1,58,346	2,48,258	4,582	3,12,600	3,17,182	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,998	1,370	1,370	28,033	98,818	1,26,851	1,95,315	3,876	3,01,967	3,05,843	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	3,288	2,349	2,349	47,766	1,67,400	2,15,166	3,02,129	6,914	5,84,776	5,91,690	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,043	1,287	1,287	27,524	1,01,792	1,29,316	1,68,190	4,528	4,15,876	4,20,404	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	2,632	2,089	2,089	37,400	1,47,969	1,85,370	1,90,361	6,202	6,62,395	6,68,597	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	515	383	383	6,682	29,566	36,249	20,816	1,195	1,10,348	1,11,544	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	148	185	185	1,718	8,686	10,403	2,765	277	20,756	21,033	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	36	79	..	79	693	4,445	5,138	565	51	6,250	6,301	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	94	388	388	1,201	10,975	12,176	465	156	9,534	9,690	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		34,997	20,216	20,216	3,21,033	12,08,679	15,29,713	22,21,293	40,554	31,62,226	32,02,780	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या गावांच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

सकता बासण्ट-चालू

TABLE LXII-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	ज्वारी (रब्बी) Jowar (Rabi)			ज्वारी (खरीप + रब्बी) Jowar (Kharif & Rabi)			बाजरी Bajri			Size Class			
		संख्या No.	ओलीत Irr.	जिरायत Unirr.	एकूण Total	ओलीत Irr.	जिरायत unirr	एकूण Total	संख्या No.	ओलीत Irr.		जिरायत Unirr	एकूण Total	
1	2	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33		
१	०.५ हे. चे आत	81,327	2,६45	13,500	16,३45	3,676	37,479	41,156	68,447	1,329	12,187	13,516	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	1,11,090	7,196	46,874	54,070	9,206	1,29,583	1,38,788	84,090	2,777	33,190	36,085	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	2,44,762	20,116	1,88,191	2,08,308	25,237	4,86,846	5,12,062	1,83,0६8	6,895	1,21,556	1,28,335	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,09,608	21,495	2,41,256	2,६2,751	26,309	5,73,637	5,99,943	1,60,742	6,107	1,53,414	1,59,522	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,67,397	21,300	2,52,622	2,73,922	25,883	5,65,222	5,91,104	1,31,274	6,404	1,56,332	1,62,736	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,35,405	17,524	2,50,361	2,67,885	21,400	5,52,328	5,73,728	1,05,119	4,891	1,49,350	1,54,241	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	2,18,808	34,859	5,27,785	5,62,644	41,774	11,12,560	11,54,334	1,74,212	8,765	3,01,891	3,10,655	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	1,24,271	21,297	3,91,440	4,12,737	25,825	8,07,316	8,33,141	1,00,814	6,147	2,19,684	2,25,831	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,54,394	33,629	7,22,389	7,56,018	39,831	13,84,784	14,24,615	1,27,422	7,506	3,69,223	3,76,729	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	19,911	6,967	1,47,940	1,54,906	8,162	2,58,288	2,66,450	17,551	1,455	69,283	70,737	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	3,247	1,897	30,682	32,578	2,174	51,438	53,612	2,656	372	15,719	16,091	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	818	510	10,461	10,971	561	16,711	17,272	681	184	5,081	5,266	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	545	836	14,284	15,120	992	23,818	24,809	416	195	6,341	6,587	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		14,71,583	1,90,472	28,37,783	30,28,255	2,31,026	60,00,009	62,31,035	11,56,478	53,026	16,13,254	16,66,280	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृपि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णिकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता बासष्ट-चालू
TABLE LXII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट	गहू Wheat				नागली Nagli				इतर तृणधान्य Other Cereals				Size Class
		संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irr.	जि. Unirri.	एकूण Total	
1	2	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	
१	०.५ हे. चे आत	49,442	5,883	3,275	8,658	43,027	..	4,388	4,388	23,611	308	2,176	2,484	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	67,185	12,626	10,930	23,556	46,070	..	9,067	9,067	24,938	521	4,746	5,267	.. 0.5-- 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,46,346	34,326	36,942	71,268	72,920	..	23,025	23,025	56,759	1,234	15,406	16,640	.. 1.0-- 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,33,694	37,402	48,804	80,706	53,529	..	23,961	23,961	51,271	1,187	18,652	19,840	.. 2.0-- 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,13,869	35,870	43,896	79,766	38,809	..	20,959	20,959	46,926	1,249	20,464	21,713	.. 3.0-- 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	95,385	32,226	48,463	75,689	30,119	..	19,916	19,916	40,459	1,142	21,488	22,629	.. 4.0-- 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,65,057	61,301	91,769	1,53,070	46,974	..	39,475	39,475	67,358	2,345	44,125	46,470	.. 5.0-- 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	97,590	39,741	67,119	1,06,861	25,585	..	25,470	25,470	40,639	1,474	31,951	33,426	.. 7.5--10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,28,026	60,141	1,17,263	1,77,404	30,194	..	41,783	41,783	51,502	2,774	54,596	57,370	.. 10.0--20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	16,638	9,572	21,323	30,895	5,332	..	9,995	9,995	8,214	642	10,207	10,849	.. 20.0--30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	2,504	1,890	3,877	5,768	1,365	..	3,647	3,647	1,438	132	2,573	2,704	.. 30.0--40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	654	701	1,381	2,082	347	..	1,038	1,038	352	33	923	957	.. 40.0--50.0 ha.
१२	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	334	850	2,095	2,946	525	..	6,099	6,099	324	43	1,516	1,516	.. 50.0 ha. and above
	(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)	10,16,724	3,32,030	4,86,640	8,18,669	3,94,796	..	2,28,821	2,28,821	4,16,871	13,084	2,28,823	2,41,906	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या द्वारे गणनेमध्ये निघडलेल्या नावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही वास्तविक क्षेत्रांचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रपेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या वावीच्या उष्या स्तंभनिहाय बेरगा त्या त्या संभाळा अंतिम बेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णिकन केलेले आहे.
Though the sample census was carried out in the fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता बासष्ट—जालू
TABLE LXII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण तृणधान्य Total Cereals			मुग M u g			तूर T u r			Size Class		
		ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irri.		जि. Unirri.	एकूण Total
1	2	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	
१	०.५ हे. चे आत	21,258	1,21,556	1,42,814	18,569	30	2,600	2,630	47,284	21	1,992	2,014	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	50,290	2,84,417	3,34,707	52,472	98	12,120	12,219	1,01,605	92	8,727	8,819	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,21,543	8,81,749	10,03,293	1,51,869	275	46,951	47,226	2,42,586	288	37,438	37,726	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,15,929	9,72,243	10,88,172	1,41,731	196	54,194	54,390	2,17,049	265	46,477	46,741	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,04,922	9,29,701	10,34,623	1,19,739	258	54,306	54,565	1,77,859	304	48,490	48,794	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	87,692	8,85,362	9,73,054	1,01,443	169	53,320	53,488	1,50,038	250	49,094	49,344	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,61,950	17,57,220	19,19,170	1,74,464	650	1,09,265	1,09,915	2,46,600	425	1,06,168	1,06,593	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	1,00,711	12,53,334	13,54,045	1,04,212	343	80,703	81,047	1,46,153	362	79,495	79,857	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,47,653	21,15,618	22,63,270	1,27,539	570	1,33,111	1,33,681	1,80,370	389	1,47,475	1,47,864	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	26,512	3,98,662	4,25,174	14,827	133	20,631	20,764	22,758	149	28,270	28,419	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	6,286	85,939	92,225	1,995	25	3,797	3,822	3,185	23	5,726	5,749	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,172	29,580	31,752	476	9	1,123	1,132	715	1	1,898	1,899	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	3,281	50,844	54,125	281	11	1,384	1,396	498	7	2,319	2,325	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे),		9,50,199	97,66,226	1,07,16,424	10,09,617	2,768	5,73,506	5,76,271	5,36,700	2,575	5,63,569	5,66,143	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या नावांची संख्या जरी जास्त असली तरी कांही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णान्न केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of villages yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबला बासण्ट—चालू
TABLE LXII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. क्र. Sr. No.	आकारमान गट 2	उडीद Udid				कुळीथ Kulith				माठ Math				Size Class	
		संख्या No. 57	ओ. Irri. 58	जि. Unirri. 59	एकूण Total 60	संख्या No. 61	ओ. Irri. 62	जि. Unirri. 63	एकूण Total 64	संख्या No. 65	ओ. Irri. 66	जि. Unirri. 67	एकूण Total 68		
१	०.५ वरून १.०	24,840	..	2,899	2,899	17,082	..	1,446	1,446	15,797	..	805	805	..	Below 0.5 ha.
२	१.० वरून २.०	50,563	..	10,395	10,395	24,773	..	4,073	4,073	27,144	..	2,510	2,510	..	0.5— 1.0 ha.
३	२.० वरून ३.०	1,30,978	..	40,614	40,614	65,083	..	18,473	18,473	69,072	..	10,631	10,631	..	1.0— 2.0 ha.
४	३.० वरून ४.०	1,12,698	..	45,517	45,517	65,618	..	27,604	27,604	68,141	3	15,473	15,476	..	2.0— 3.0 ha.
५	४.० वरून ५.०	90,219	1	44,544	44,545	57,809	..	30,196	30,196	56,747	1	16,076	16,077	..	3.0— 4.0 ha.
६	५.० वरून ६.५	75,217	4	42,391	42,395	49,880	..	31,542	31,542	48,561	..	15,917	15,917	..	4.0— 5.0 ha.
७	६.५ वरून ९.०	1,20,060	2	83,286	83,288	89,965	..	70,040	70,040	81,788	..	33,618	33,618	..	5.0— 7.5 ha.
८	९.० वरून १०.०	70,942	..	61,234	61,234	56,290	..	56,512	56,512	48,442	1	25,425	25,426	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० वरून २०.०	84,486	26	96,320	96,346	76,502	..	1,10,030	1,10,030	65,652	2	50,281	50,283	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० वरून ३०.०	10,024	6	15,629	15,635	11,901	..	23,650	23,650	10,215	..	12,041	12,041	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० वरून ४०.०	1,427	..	3,041	3,041	1,976	..	5,488	5,488	1,818	..	3,314	3,314	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० वरून ५०.०	302	..	842	842	444	..	1,377	1,377	510	..	1,091	1,091	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० वरून त्यापेक्षा जास्त अमणारे क्षेत्र	200	..	1,026	1,026	326	..	1,619	1,619	300	..	1,012	1,012	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		7,71,956	39	4,47,737	4,47,776	5,17,649	..	3,82,047	3,82,047	4,94,187	8	1,88,194	8,202	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी कांही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटामाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णाने केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता बासण्ट-चालू
TABLE LXII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	मुख्य खरीप कडधान्ये Main Kharif Pulses			हरभरा Gram			लाख Lakh			Size Class			
		ओ. Irri. 69	जि. Unirri. 70	एकूण Total 71	संख्या No. 72	ओ. Irri. 73	जि. Unirri. 74	एकूण Total 75	संख्या No. 76	ओ. Irri. 77		जि. Unirri. 78	एकूण Total 79	
१	०.५ हे. चे आत	51	9,742	9,793	13,938	370	1,537	1,907	5,425	..	1,186	1,186	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	190	37,825	38,015	26,019	930	4,954	5,884	8,364	..	3,081	3,081	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	563	1,54,107	1,54,670	69,496	2,776	17,373	20,150	15,582	6	7,420	7,426	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	464	1,89,264	1,89,728	67,717	2,895	20,407	23,302	12,163	2	6,621	6,623	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	564	1,93,612	1,94,176	57,304	2,703	19,858	22,560	9,202	20	5,695	5,714	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	422	1,92,265	1,92,687	52,198	2,609	19,717	22,326	7,211	..	4,601	4,601	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,077	4,02,377	4,03,454	91,804	4,679	41,755	46,434	12,456	9	9,059	9,068	..	5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	707	3,03,368	3,04,075	55,662	2,763	31,359	34,122	6,720	43	5,482	5,524	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	987	5,37,216	5,38,204	73,928	4,494	53,059	57,553	8,355	15	8,055	8,071	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	288	1,00,221	1,00,509	10,154	643	9,594	10,237	1,015	..	1,606	1,606	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	48	21,366	21,414	1,481	99	1,612	1,711	202	4	373	377	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	10	6,331	6,341	360	45	614	660	53	..	156	156	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	18	7,359	7,377	212	52	899	951	30	..	190	190	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे) ..		5,390	21,55,052	21,60,442	5,20,273	25,056	2,22,740	2,47,796	86,778	99	53,526	53,624	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता बासष्ट-चालू
TABLE LXII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	मुख्य रब्बी कडधान्ये Main Rabi Pulses			इतर कडधान्ये Other Pulses			एकूण कडधान्ये Total Pulses			Size Class	
		ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	संख्या No.	ओ. Irri.	जि. Unirri.	एकूण Total	ओ. Irri.	जि. Unirri.		एकूण Total
1	2	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	
१	०.५ हे. चे आत	370	2,724	3,094	17,527	59	1,651	1,710	480	14,116	14,596	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	930	8,035	8,965	21,171	102	3,389	3,491	1,221	49,249	50,471	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	2,782	24,794	27,576	47,359	411	8,890	9,302	3,756	1,87,791	1,91,547	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,897	27,028	29,925	44,201	232	9,743	9,975	3,593	2,26,035	2,29,627	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	2,722	25,553	28,275	36,118	436	8,889	9,325	3,723	2,28,053	2,31,776	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	2,609	24,319	26,927	30,908	251	8,518	8,769	3,282	2,25,102	2,28,384	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	4,688	50,814	55,501	51,971	610	16,314	16,925	6,375	4,69,505	4,75,880	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,805	36,841	39,646	30,967	200	11,635	11,835	3,711	3,51,845	3,55,556	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	4,509	61,115	65,623	39,128	427	21,773	22,200	5,923	6,20,104	6,26,027	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	643	11,200	11,843	5,580	69	4,710	4,779	1,000	1,16,131	1,17,131	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	103	1,985	2,088	811	44	874	919	195	24,225	24,420	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	45	770	816	144	7	204	211	63	7,305	7,368	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	52	1,090	1,142	131	58	502	560	128	8,951	9,079	.. 50.0 ha. and above
	(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)	25,154	2,76,266	3,01,420	3,26,016	2,905	97,093	99,999	33,440	25,28,412	25,61,862	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी कांही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटामाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता बासण्ट-चालू
TABLE LXII-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट 2	एकूण खाद्य पिके Total foodgrains			ऊस Sugarcane			एकूण मसाल्याची पिके Total cond. and spices			Size Class		
		ओलित Irrigated 90	जिरायत Un- irrigated 91	एकूण Total 92	संख्या Number 93	ओलित Irrigated 94	जिरायत Unirrigated 95	एकूण Total 96	ओलित Irrigated 97	जिरायत Unirrigated 98		एकूण Total 99	
१	०.५ हे. चे आत	21,738	1,35,671	1,57,411	40,397	6,059	6,059	649	1,135	1,784	..	Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	51,511	3,33,666	3,85,177	47,889	13,312	13,312	1,213	3,000	4,213	..	0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,25,300	10,69,540	11,94,840	81,497	34,313	34,313	3,718	9,103	12,821	..	1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,19,521	11,98,278	13,17,799	63,797	33,362	2	33,364	4,178	10,438	17,615	..	2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,08,645	11,57,755	12,66,399	49,349	30,006	30,006	4,486	10,801	15,287	..	3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	90,974	11,10,464	12,01,438	38,776	24,355	24,355	3,979	10,207	14,186	..	4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ६.५ हे.	1,68,324	22,26,725	23,95,049	61,595	41,380	41,380	8,122	21,323	29,445	..	5.0— 7.5 ha.
८	६.५ ते १०.० हे.	1,04,422	16,05,179	17,09,601	36,043	25,115	25,115	5,977	16,076	22,053	..	7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,53,576	27,35,721	28,89,297	45,915	34,675	34,675	8,880	26,829	35,709	..	10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	27,512	5,14,792	5,42,305	6,594	5,131	5,131	1,797	4,867	6,665	..	20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	6,481	1,10,164	1,16,645	1,000	1,095	1,095	340	1,072	1,413	..	30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	2,235	36,886	39,121	243	467	467	116	316	433	..	40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	3,409	59,795	63,204	120	873	873	167	343	510	..	50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		9,83,648	1,22,94,638	1,32,78,286	4,73,215	2,50,144	2	2,50,146	43,622	1,15,512	1,59,135	..	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णाने केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता बासष्ट-चालू
TABLE LXII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	एकूण फळसाडे Total Fruit Crops			एकूण भाजीपाला Total Vegetables			एकूण धान्य पिके Total Food Crops			Size Class
		ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Unirrigated	एकूण Total	
1	2	100	101	102	103	104	105	106	107	108	
१	०.५ हे. व आत	956	993	1,949	886	497	1,383	30,288	1,38,297	1,68,585	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	2,629	717	3,347	2,005	921	2,926	70,670	3,38,305	4,08,975	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	8,043	1,630	9,674	5,306	2,325	7,632	1,76,681	10,82,599	12,59,280	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	8,716	1,933	10,649	6,029	2,975	9,004	1,71,806	12,13,626	13,85,431	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	7,908	1,749	9,657	5,599	2,296	7,895	1,56,644	11,72,600	13,29,244	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	7,364	1,386	8,751	4,660	2,853	7,513	1,31,332	11,24,911	12,56,243	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	14,356	2,793	17,149	8,693	5,811	14,504	2,40,876	22,56,652	24,97,528	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	8,739	2,418	11,156	5,824	3,200	9,024	1,50,077	16,26,873	17,76,951	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	12,840	4,163	17,003	8,230	5,060	13,290	2,18,201	27,71,773	29,89,974	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	1,928	1,671	3,599	1,353	882	2,236	37,722	5,22,213	5,59,935	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	367	918	1,285	289	74	363	8,572	1,12,228	1,20,801	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	127	363	490	98	113	212	3,043	37,679	40,722	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	141	1,553	1,694	195	151	346	4,785	61,843	66,628	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		74,114	22,288	96,402	49,168	27,160	73,828	14,00,697	4,59,599	1,38,60,296	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या रकमा स्वभावितीय बेरजा रथा त्या स्त्रांच्या अंतिम बेरजेची तंतोतंत जुळणार नाहीत. कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तक्ता बासण्ट-चालू
TABLE LXII-Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	कापूस Co ton			इतर तंतुमय पिके Other Fibre Crops			Size Class		
		संख्या Number	ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated		जिरायत Un-irrigated	एकूण Total
1	2	109	110	111	112	113	114	115	116	
१	०.५ हे. पे आत	12,601	161	2,807	2,967	1,786	1	165	166	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	48,414	647	23,804	24,451	4,139	25	596	621	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,44,782	1,880	1,16,960	1,18,839	16,395	45	2,608	2,653	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,38,878	2,235	1,50,307	1,52,542	18,630	32	3,567	3,598	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,17,372	1,729	1,58,303	1,60,032	18,870	25	3,916	3,941	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	99,866	1,891	1,62,009	1,63,900	17,600	41	3,715	3,756	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	1,73,183	3,995	3,51,700	3,55,696	32,705	74	8,670	8,744	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	1,02,132	2,288	2,70,289	2,72,577	22,508	49	7,721	7,770	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	1,24,932	3,787	4,70,064	4,73,851	31,008	76	14,513	14,589	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	13,782	569	85,033	85,602	4,144	12	1,817	1,829	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	1,812	233	14,476	14,709	497	2	328	330	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	367	29	4,459	4,487	138	7	91	98	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	230	67	4,817	4,884	53	1	100	101	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		9,78,351	19,511	18,15,026	18,34,537	1,68,473	390	47,805	48,195	(Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उण्या स्तंभनिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पुर्णाने केलेले आहे.
Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

तबता बासष्ट-चालू
TABLE LXII—Contd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं Sr. N	आकारमान गट	एकूण तंतुमय पिके Total Fibre Crops			भुईमूग (खरीप) Groundnut (Kharif)			भुईमूग (उन्हाळी) Groundnut (Summer)			एकूण Total	Size Class	
		ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	संख्या Number	ओलीत Irrigated			जिरायत Un-irrigated
1	2	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	
		161	2,972	3,133	48,747	113	6,516	6,629	444	82	82	.. Below 0.5 ha.
१	०.५ हे. चे आत	672	24,399	25,072	73,472	301	21,481	21,782	1,140	317	317	.. 0.5— 1.0 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	1,925	1,19,568	1,21,493	1,60,711	927	79,429	80,356	2,976	919	919	.. 1.0— 2.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	2,267	1,53,873	1,56,140	1,35,537	1,642	86,838	88,480	2,२७	1,188	1,188	.. 2.0— 3.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	1,754	1,62,218	1,63,972	1,06,226	1,280	83,677	84,956	2,570	990	990	.. 3.0— 4.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	1,933	1,65,724	1,67,657	84,432	934	78,302	79,236	2,062	851	851	.. 4.0— 5.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	4,069	3,60,370	3,64,439	1,37,664	1,866	1,49,388	1,51,254	3,७74	1,562	1,562	.. 5.0— 7.5 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	2,337	2,78,009	2,80,347	80,807	1,222	1,05,089	1,06,311	2,389	1,48	1,148	.. 7.5—10.0 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	3,863	4,84,577	4,88,440	97,648	1,865	1,62,666	1,64,532	3,165	1,881	1,881	.. 10.0—20.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	581	86,850	87,431	11,923	268	25,506	25,773	561	452	452	.. 20.0—30.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	235	14,803	15,039	1,579	86	3,954	4,040	87	72	72	.. 30.0—40.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	37	4,549	4,586	372	10	1,474	1,484	81	19	19	.. 40.0—50.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	68	4,917	4,986	284	28	2,884	2,912	16	40	39	.. 50.0 ha. and above
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र												
	(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)	19,901	18,62,831	18,82,732	9,239,40	10,541	8,07,205	8,17,746	2,1,779	9,519	9,520	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	भुईमूग (खरीप+उन्हाळी) Groundnut (Kharif-Summer)			एकूण गळीत धान्ये Total Oil Seeds			Size Class
		ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	ओलीत Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	
1	2	128	129	130	131	132	133	
१	०.५ हे. चे आत	195	6,516	6,711	456	10,943	11,398	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	618	21,481	22,099	850	34,408	35,257	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,846	79,429	81,275	2,398	1,31,493	1,33,891	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	2,831	86,838	89,668	3,322	1,53,913	1,57,236	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	2,270	83,677	85,947	2,681	1,53,692	1,56,373	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	1,783	78,304	80,087	2,036	1,49,745	1,51,781	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	3,428	1,49,388	1,52,816	4,009	3,06,507	3,10,516	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	2,370	1,05,089	1,07,459	2,911	2,28,710	2,31,621	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	3,746	1,62,666	1,66,413	4,664	3,98,134	4,02,798	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	719	25,506	26,225	868	72,717	73,585	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	158	3,954	4,112	262	14,039	14,301	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	29	1,474	1,503	43	4,637	4,681	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	67	2,884	2,951	106	7,291	7,397	.. 50.0 ha and above
(एकूण सर्व आकारमान गटाचे)		20,060	8,07,206	8,27,266	24,605	16,66,229	16,90,835	.. (Total all size classes)

नमुना पद्धतीच्या कृषि गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या स्तंभानिहाय बेरजा त्या त्या स्तंभाच्या अंतिम बेरजेशी तंतोतंत जुळणार नाहीत कारण प्रत्येक आकारमान गटासाठी आलेल्या अंदाजाचे पूर्णांकन केलेले आहे.

Though the sample census was carried out in a fairly large sample of village yet in respect of certain characteristics, the estimates may not be well determined leading to over or under estimation of the true or actual values. Secondly, the total of the estimates of different characteristics given in different columns of the Census Tables may not agree with the corresponding totals of these items given under categorywise distribution of these figures as they have been rounded to the nearest integer at the size class level as well as at various other levels.

सक्ता बासण्ड-समाप्त
TABLE LXII-Concl'd.

(क्षेत्र हेक्टरमध्ये)
(Area in hectares)

अ. नं. Sr. No.	आकारमान गट	इतर चान्याची पिके Other Fodder Crops			एकूण चान्याची पिके Total Fodder Crops			Size class	
		संख्या Number	ओलित Irrigated	जिरायत Un-irrigated	एकूण Total	ओलित Irrigated	जिरायत Un-irrigated		एकूण Total
1	2	134	135	136	137	138	139	140	
१	०.५ हे. चे आत	68,089	284	7,187	7,471	407	7,332	7,738	.. Below 0.5 ha.
२	०.५ ते १.० हे.	66,125	672	15,812	16,484	899	16,133	17,032	.. 0.5— 1.0 ha.
३	१.० ते २.० हे.	1,10,359	2,071	52,445	54,516	2,923	53,266	56,189	.. 1.0— 2.0 ha.
४	२.० ते ३.० हे.	77,172	2,146	54,801	56,947	3,038	55,757	58,794	.. 2.0— 3.0 ha.
५	३.० ते ४.० हे.	57,190	2,328	54,634	56,962	3,133	55,305	58,438	.. 3.0— 4.0 ha.
६	४.० ते ५.० हे.	41,352	1,809	51,477	53,285	2,590	52,333	54,923	.. 4.0— 5.0 ha.
७	५.० ते ७.५ हे.	63,145	3,563	1,06,885	1,10,449	5,050	1,08,288	1,13,338	.. 5.0— 7.5 ha.
८	७.५ ते १०.० हे.	32,482	2,131	73,246	75,376	3,162	74,192	77,354	.. 7.5—10.0 ha.
९	१०.० ते २०.० हे.	39,424	3,421	1,42,038	1,45,459	5,226	1,43,808	1,49,034	.. 10.0—20.0 ha.
१०	२०.० ते ३०.० हे.	6,179	572	42,240	42,811	711	42,306	43,017	.. 20.0—30.0 ha.
११	३०.० ते ४०.० हे.	1,443	170	16,391	16,561	309	16,423	16,732	.. 30.0—40.0 ha.
१२	४०.० ते ५०.० हे.	368	102	6,809	6,911	113	6,816	6,929	.. 40.0—50.0 ha.
१३	५०.० हे. व त्यापेक्षा जास्त असणारे क्षेत्र	474	65	21,644	21,709	132	21,714	21,847	.. 50.0 ha. and above
(एकूण सर्व आकारमान गटांचे)		5,63,802	19,333	6,45,609	6,64,941	27,693	6,53,674	6,81,367	.. (Total all size classes)

236

मसना पध्दतीच्या द्वारे गणनेमध्ये निवडलेल्या गावांची संख्या जरी जास्त असली तरी काही बाबतीत क्षेत्राचे अंदाज हे प्रत्यक्ष क्षेत्रापेक्षा कमी किंवा जास्त असू शकतात. निरनिराळ्या बाबींच्या उभ्या बाबतीत अंदाजाचे पुर्णतः पुनर्निश्चय केलेले आहे. The estimates may not be well determined leading to over or under estimates. The estimates may not agree with the corresponding totals as well as at various other levels.